#XelaArias2021

Unha chiografía 1962-2003

@bretemas

Destacados | Máis recente | Xente | Fotos | Vídeos

Manuel Bragado @bretemas · 1 de xan.

Comeza hoxe o ano **#XelaArias2021** (**001/365**) #Intempériome

>
> **Marilar Aleixandre** @MarilarAleix · 1 de xan.
>
> #XelaArias2021
>
> E di: sabemos que fóra se perden
> esas frases que agora asinabamos,
> e nós mesmos: o signo,
> xeración de violencias reprimidas,
> dous aí acenos quedan,
> si, agochados frente ó espello.

1 6 23

Amosar este fío

2021

Destacados | Máis recente | Xente | Fotos | Vídeos

Manuel Bragado @bretemas · 2 de xan.

Por ventura contamos xa con dous piares bibliográficos para celebrar o ano **#XelaArias2021** [**002/365**]: «Poesía reunida (1982-2004)» e o libro homenaxe «Xela Varias. Quedas en nós» @Xerais @chusnogueira

bretemas.gal/onte-2108-come...

13 38

2021

Manuel Bragado @bretemas · 4 de mar.

Hoxe 4 de marzo, día do aniversario de **#XelaArias2021**, propoñemos lembrar a súa figura e difundir na rede os seus versos utilizando o cancelo #XelaAriasAniversario

«Esta imperfección que fai de nós nós...
debúxaseme agora primavera.»

#TigresComaCabalos #XelaAntoloxia

[**063/365**]bis

2 70 131

1962

Manuel Bragado @bretemas · 4 de mar.

#XelaArias2021 naceu o 4 de marzo de 1962 na Granxa Barreiros, Ortoá, concello de Sarria, onde era mestre seu pai. Primoxénita de Amparo Castaño e Valentín Arias, tivo como irmáns a Xoán Carlos (1964), Marcos (1965), Sabela (1970) e Lois (1972) #XelaAriasAniversario [**063/365**]

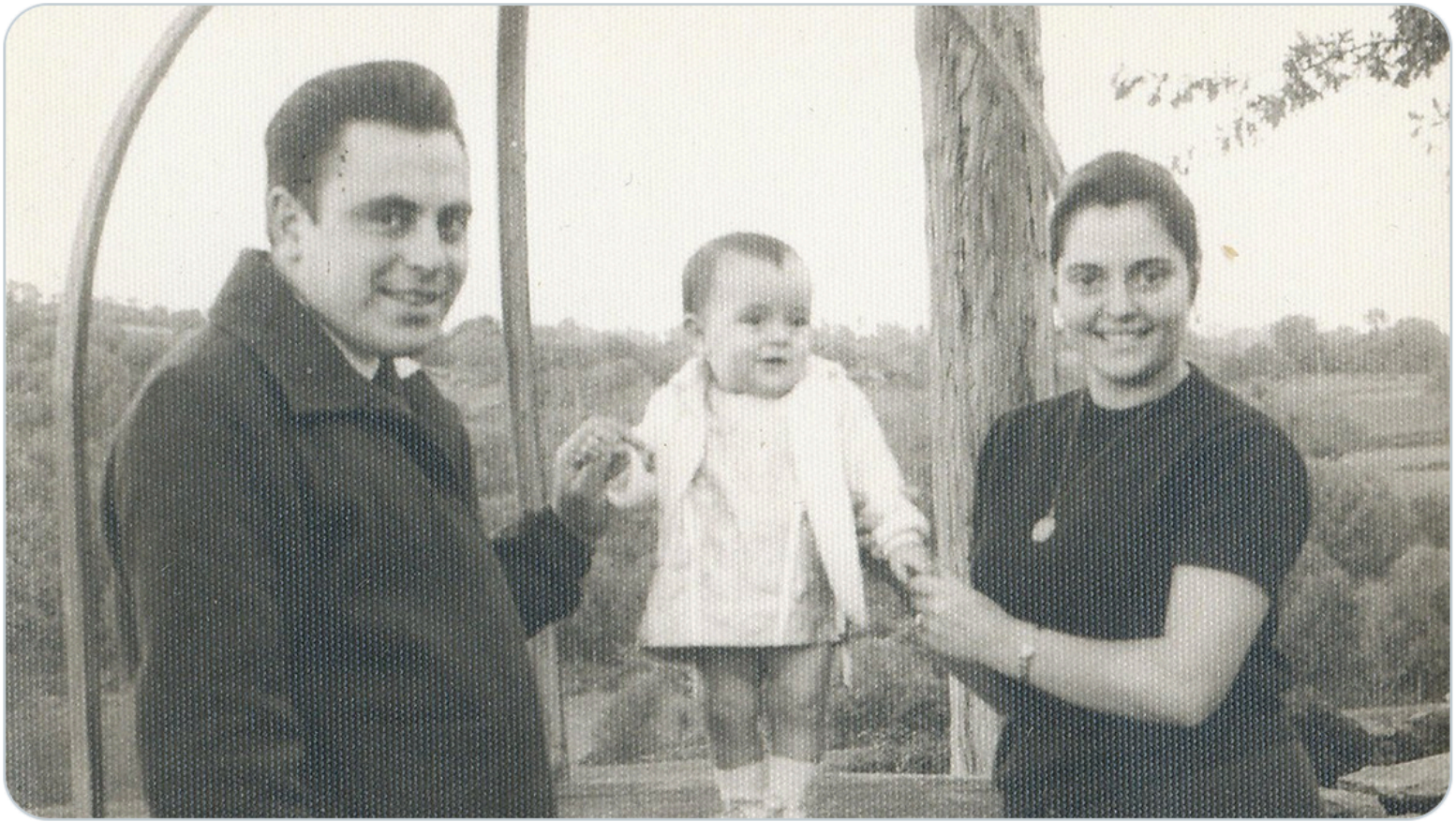

16 42

1962-1963

Sarria

Manuel Bragado @bretemas · 25 de mar.

Amparo Castaño, nai **#XelaArias2021** no web da @AcademiaGalega: «Ela e os irmáns tiveron moita liberdade para xogar na rúa. Todos os nenos e nenas do barrio xogaban nun predio q estaba a carón do noso edificio, porq a rúa remataba onda a nosa casa» n9.cl/5tcpb [**084/365**]

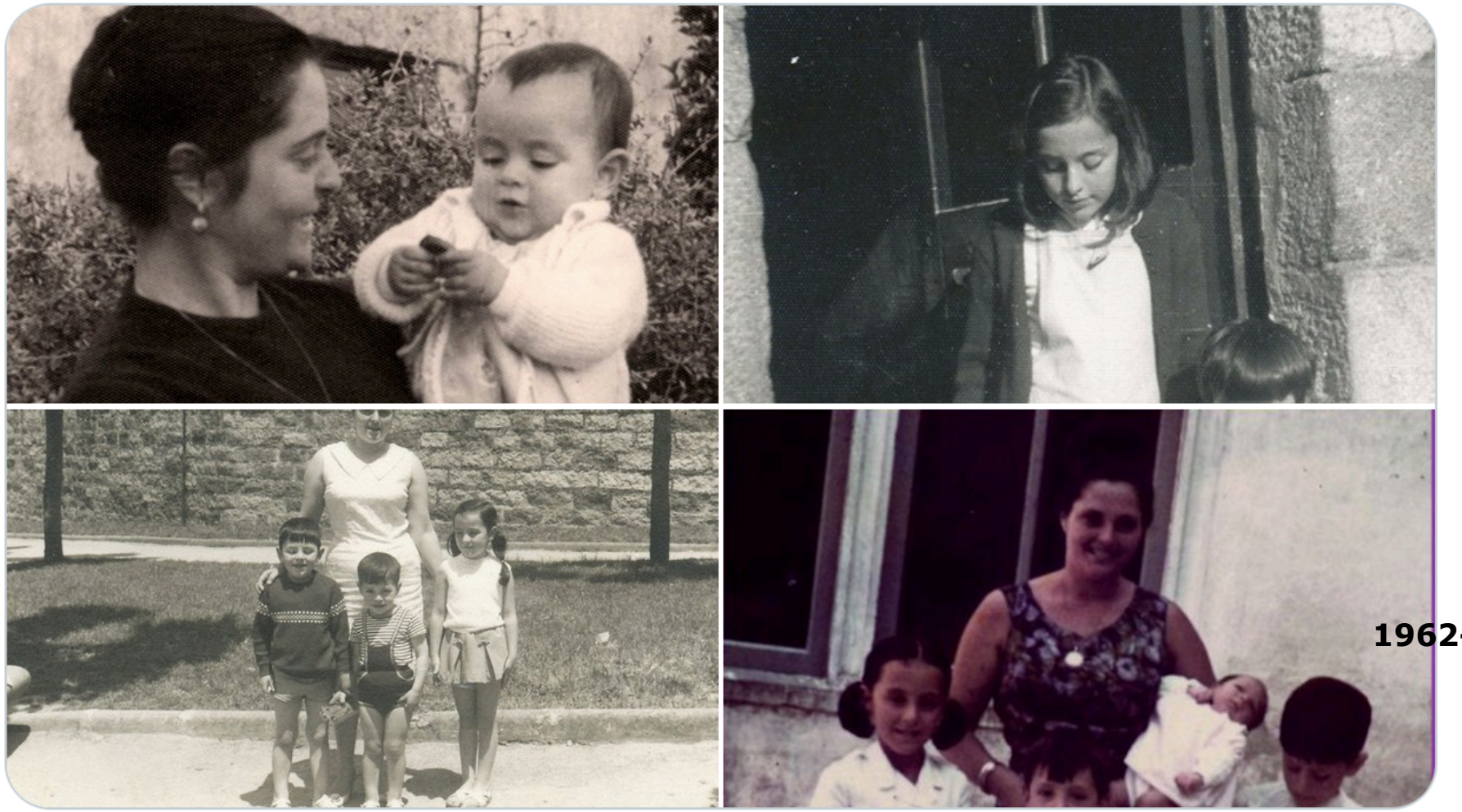

1962-1970

Manuel Bragado @bretemas · 20 de feb.

«Non te amola!» é un texto autobiográfico escrito por **#XelaArias2021** con 30 anos no que coa voz dos seus 9 anos memorializa os seus días de infancia no berce familiar da Granxa Barreiros en Ortoá, Sarria, até as súas mudanzas a Lugo e Vigo. #XelaAriasNarradora #NonTeAmola (3/5)

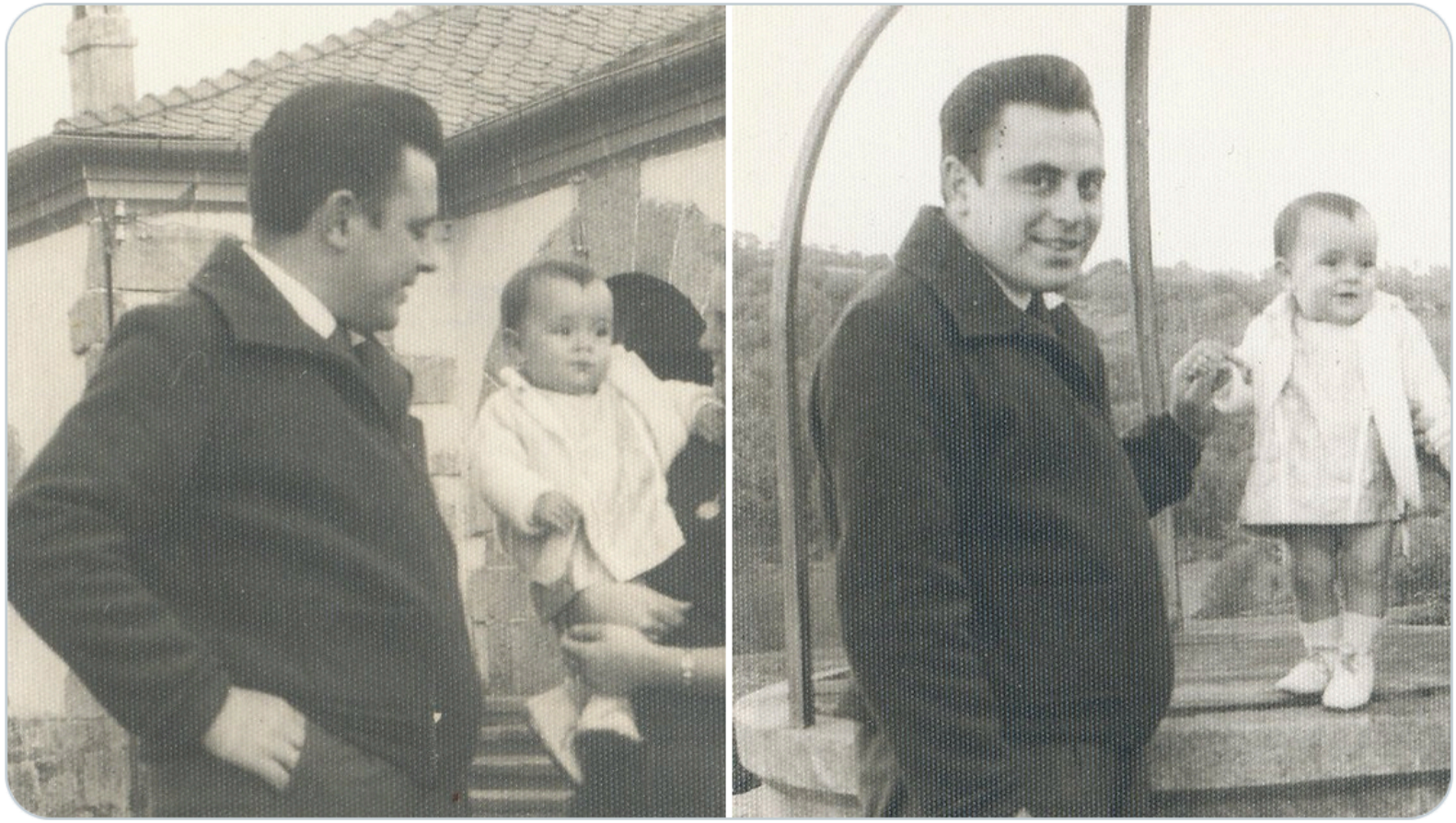

1 8

1962-1991

Sarria

Manuel Bragado @bretemas · 20 de feb.

Iniciado coa descrición da casa familiar onde os estantes de libros chegan ao teito e non faltan os animais, en #NonTeAmola **#XelaArias2021** testemuña como na procura das galiñas azuis recibiu o tesouro da lingua do avó Manuel e das avoas Ilduara e Amparo. #XelaAriasNarradora (4/5)

1 3 14

1963

Sarria

Un gracioso espertar que te aproxima ós deuses.
(Denuncia do equilibrio)

Xela, entre os polos na Granxa de Barreiros
Foto: Avelino Pousa Antelo

Aquela nena de Sarria

Xela Arias

LETRAS GALEGAS 2021

Os pais da eativa,
collidos das mans,
mantiñan fixos
un no outro os ollos
ben abertos
á esperanza.
Paco Martín

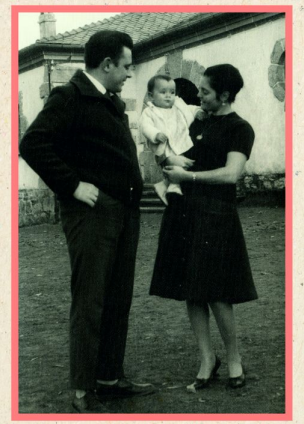

Na Granxa de Barreiros, 1962

De certo, a vida
ía en serio.
(Intempériome)

Aquela nena de Sarria
Xela Arias
LETRAS GALEGAS 2021

A Familia Arias-Castaño

Xela con Amparo, na escola de Barreiros, 1962

Casa petrucial dos Castaño

Xela sempre se proclamou sarriá, e a familia lembra que, aínda que era moi pequena nos tempos de Barreiros, o campo -como logo tamén o mar- era para ela unha atracción irresistible e en canto podía volvía a Sarria, especialmente á Vilerma, onde gozaba muxindo nas vacas, arrincando as herbas ou apañando o que cultivaba na horta. Era a volta á infancia.

Por iso, o 6 de setembro de 2014, cando a Asociación de Escritores/as en Lingua Galega quixo honrar a memoria de Valentín e Xela, colocou na casa da Vilerma a placa que lembra que alí viviron "a poeta Xela Arias (1962-2003) e o escritor Valentín Arias (1934-2011)", porque "en cada un dos seus actos afirmaron o seu amor á nosa lingua".

Na veiga do Tío Pedro, 1968

Os Arias-Castaño son do Val de Sarria, en Lugo. Os Arias, da casa da Vilernia, na parroquia de Maside; os Castaño vivían entre a casa agraria de Mouzós (Meixente), a de Nabás (Ortoá) e a vivenda na vila de Sarria. En Sarria -na Escola da Granxa de Barreiros- naceron os tres primeiros fillos de Valentín Arias e Amparo Castaño: Xela (1962), Xoán Carlos (1963) e Marcos (1965). Os outros dous -Sabela (1970) e Lois (1972)-, en Vigo.

Os primeiros anos da familia discorren en Barreiros, onde Valentín ensinaba (desde 1955) e dirixía a escola que creara o financeiro Antonio Fernández (o fillo de Antón de Marcos), como paso previo á creación do Colexio Fingoi en Lugo.

En 1965 a familia trasládase a Lugo, xa que Valentín pasa a traballar na Granxa Argeriz. En 1969 aséntanse definitivamente en Vigo, por ser nomeado Valentín profesor da Escola Nacional de Sárdoma-Moledo.

A familia considerouse sarriá desde sempre, por procedencia e por querenza, e Sarria era destino obrigado para as vacacións, a matanza, as festas, o Nadal e o encontro coas orixes.

A Vilerma

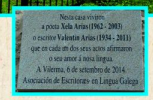

Xunto con Valentín,
seu pai, o seu mestre,
o mestre de moitos...
X. M. Gómez Clemente

Non me gustaban de nena os peluches
e lembran meus pais que non xoguei
moito ás bonecas.
(Darío a diario)

Aquela nena de Sarria
Xela Arias
LETRAS GALEGAS 2021

En Barreiros e Fingoi

No pozo de Barreiros, 1962

Cando en outubro de 1965 a familia pasa a residir en Lugo, Xela, con 4 anos, ingresará no Colexio Fingoi -especial iniciativa de Antonio Fernández-, onde será alumna de párvulos ata 1968, e de 1º de educación primaria no curso 1968-1969.

O ideario deste colexio, rexido por Carballo Calero desde a súa creación en 1950 ata 1965, viña ser a confirmación e potenciación dos principios que Valentín coñecía e aplicara na escola de Barreiros. Andando o tempo, Avelino Pousa e Valentín Arias publicarían en Ir Indo a crónica vital de Antonio Fernández López.

Desde setembro de 1969, polo traslado da familia a Vigo, Xela estudará na Escola de Sárdoma ata 1976, completando os estudos de EXB.

Colexio Fingoi, c. 1960

Vivenda de Xela en Lugo en Pastor Díaz/Castelao

En Barreiros, Antonio Fernández López, financeiro preocupado por Galicia e a súa xente, creou unha Escola Primaria de Orientación Agrícola dentro dunha granxa experimental e puxo á súa fronte ao galeguista Avelino Pousa Antelo.

A especial escola provocou na comarca unha pequena revolución e uniu fortemente a comunidade. Os alumnos recibían formación baseada na natureza e na cultura do país e dispuñan dun horto onde se cultivaban plantas que nunca alí se viran.

Naquela escola, aos 14 anos, proseguiu Valentín os estudos ata facerse mestre, ensinar alí desde 1955 e evidenciarse como sucesor perfecto de Avelino na dirección. Alí confirmou Valentín a súa vocación de ensinante e o vencello definitivo con Galicia, colaborando co Servicio de Extensión Agraria. Ao casar, a familia reside na casa-vivenda da Escola, onde Xela vive ata os tres anos.

Barreiros. Á esquerda, vivenda dos Arias-Castaño

Eu quero lembrarte con agarimo
e prometer non esqueeerte endexamais...
Avelino Pousa Antelo

Avelino Pousa e María Teresa López Carrozas co alumnado de Barreiros

1962-1969

Sarria

Manuel Bragado @bretemas · 4 de xan.

#XelaArias2021 quixo ser Xela. O cronista oficial de Sarria, Xaime F.López Arias, desvela que en realidade naceu en Lugo e foi inscrita en Sarria, para vencellala coa terra das familias paterna e materna, Maside-Ortoá-Meixente (AVilerma-Barreiros) onde pasou a infancia. [004/365]

1 1 6

Manuel Bragado @bretemas · 4 de xan.

Inscrita no Rexistro Civil de Sarria como «María de los Ángeles» (04-03-62), mudou ao equivalente galego «María dos Anxos» (22-04-84) e logo remudou nome oficial por auto ditado polo xulgado de 1ª instancia de Sarria a «Xela» (20-01-95) #XelaArias2021
Caricaturas de @SiroPintor

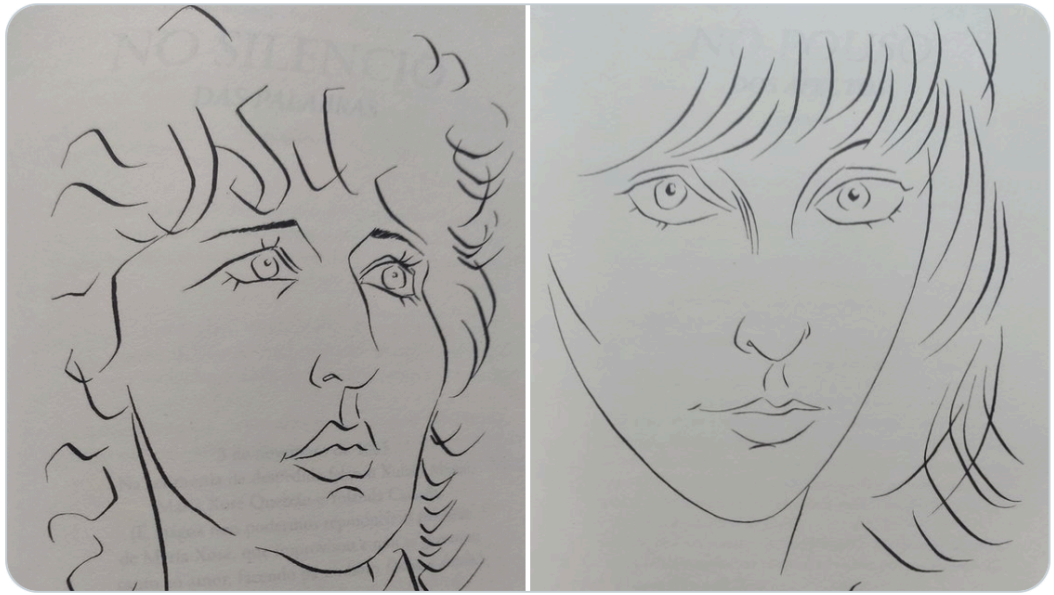

1 15 60

Sarria

Manuel Bragado @bretemas · 4 de xan.

O xuíz de 1ª instancia Roa Nonide, que ditou en xaneiro de 1995 o auto de modificación de nome de «María dos Anxos» a «Xela», non era galego. Probablemente **#XelaArias2021** é un dos poucos casos que unha mesma persoa apareza con tres nomes oficiais na acta de nascemento.

1 3 13

Manuel Bragado @bretemas · 4 de xan.

En xuño de 1968 apareceu o seu nome impreso en «Xeliña fala galego», un artigo do seu pai Valentín Arias no programa «Fiestas de San Juan de Sarria». A partir de entón, dáse en dicirlle «Xela». Daquela constituía unha rareza que a filla dun mestre falase galego.
#XelaArias2021

3 10

1968-1995

Sarria

XELIÑA FALA GALEGO

Por Valentín Arias López

A Xeliña e unha nena pizparrela. Que naceo nunha aldea, a carón da fermosa vila de Sarria. Vai xa pra sete anos.

Os pais da Xeliña son galegos. O mesmo que a sua familia toda.

E consideraron moi natural falar ca sua nena na lingoa galega que iles adoitan a cotío. A Xeliña, pois, deprendeo a falar na lingoa nai dos galegos.

Pesie a que ista determiñación dos pais de Xeliña non foi ben vista por moitos. Lémbrome moi ben de un día que estando os pais e a nena nun comerciucho da vila, ó decatarse que a nena falaba galego, moi afiixida e compunxida, chea de lástemas pola nena e de noxos polos pais, escramou a tendeira:

"¡Oh! ¡Y le hablan gallego! Qué pena que no le hablen castellano ¡Con lo riquiña y fina que es la niña! Si fuese un niño, aún pasaba; pero enseñarle gallego a una niña tan guapa..."

O tempo foi pasando. Deica que a Xeliña tivo catro anos. Enton, seu pai fixolle ver que cada pobo ten a sua lingoa. E que compre coñecer moitas lingoas pra se entender con moita xente. En consecoencia, acordaron falar todos castelán perante unhos días pra que a nena adeprendera ista lingoa; a mais da galega que xa coñecía. No entendemento que mais adiante farano igoal ca francesa. E tamén con algunhas outras lingoas.

Cando andaba nos cinco anos, a Xeliña emprencipiou a ir a escola coma tódolos nenos.

Hoxe, que anda nos sete como xa queda dito, prégalle a seu pai que merque contos pra ila lelos. En galego e mais en castelán. Por certo que gosta moito dos nomeados: "A filla do rei", "Graumillo", "Polo mar van as sardiñas", "Blanca Nieves", "Ricitos de oro", "Patito feo"...

Eu, que coñezo a ista nena dendesde que naceo, son testigo que niste intre —cos seus seis anos recen estrenados— a Xeliña "domina" a lingoa castelán como calquer outra nena (da súa edade, intelixencia e condición social semellantes) que falara sempre non mais que na lingoa de Castela. E mais "domina" tamén a lingoa galega de igoal xeito.

Co que, eu entendo, non se atopa en inferioridá de condicións a Xeliña. Se non, mais ben, todo o contrario:

Por unha banda, entenderase cos cento cincoenta millós de persoas castelán falantes que somos no mundo. I entenderase, asemada, cos cen mil milleiros de portugueses e brasileiros, cuia lingoa nai e a portuguesa; ó cabo tan perto ista da galega ainda que antre portugueses e galegos non hai custión por mor da lingoa.

De outra banda, teño pre min que a Xeliña e un pouco menos rutineira no adeprendemento lingüístico do que os rapaces monolingües; pois está arreo a facer comparanzas antre as dúas lingoas que ila coñece, refleisionando constantemente sobor dilas.

I e ben sabido que e mais doado adeprender unha nova lingoa cantas mais lingoas se coñecen. A quen fala sete idiomas cústalle menos traballo deprender o oitavo do que lle custa deprender o terceiro ó que fala tan soio dous. E, por isto, a Xeliña que xa coñece duas lingoas —a galega i a castelán— terá unha miaxa mais de facilidade pra adeprender outras que si coñecera non mais a lingoa de Castela, poñamos por caso.

Ademais, compre que non esquezamos que xustamente a lingoa e o meirande logro coleitivo de un pobo. Aquilo que lle da carácter. O pobo

Galicia e nós nó de verbos nos novelos dos nomes.
(Denuncia do equilibrio)

Aquela nena de Sarria
Xela Arias
LETRAS GALEGAS 2021

Xeliña fala galego

A primeira manifestación pública do vencello de Xela co noso idioma producese aos seis anos -1968- cando Valentín, seu pai, publica no programa das festas do San Xoán de Sarria un artigo titulado "Xeliña fala galego".

Aquí está o fundamento da querencia de Xela polo idioma e polo país.

XELIÑA FALA GALEGO

Por Valentín Arias López

A Xeliña e unha nena pizparrela. Que naceo nunha aldea, a carón da fermosa vila de Sarria. Vay xa pra sete anos.
Os pais da Xeliña son galegos. O mesmo que a sua familia toda.
E consideraron moi natural falar ca sua nena na lingoa galega que iles adoitan a cotio. A Xeliña, pois, deprendeo a falar na lingoa nai dos galegos.

Pesie a que ista determiñación dos pais de Xeliña non foi ven vista por moitos. Lémbrome moi ben de un día que estando os pais e a nena nun comerciucho da vila, ó decatarse que a nena falaba galego, moi afiixida e compunxida, chea de lástemas pola nena e de noxos polos pais, escramou a tendeira:

"¡Oh! ¡Y le hablan gallego! Qué pena que no le hablen castellano ¡Con lo riquiña y fina que es la niña! Si fuese un niño, aún pasaba; pero enseñarle gallego a una niña tan guapa..."

O tempo foi pasando. Deica que a Xeliña tivo catro anos. Enton, seu pai fixolle ver que cada pobo ten a sua lingoa. E que compre coñecer moitas lingoas pra se entender con moita xente. En consecoencia, acordaron falar todos castelán perante unhos días pra que a nena adeprendera ista lingoa; a mais da galega que xa coñecia. No entendemento que mais adiante farano igoal ca francesa. E tamén con algunhas outras lingoas.
Cando andaba nos cinco anos, a Xeliña emprencipiou a ir a escola coma tódolos nenos.

Hoxe, que anda nos sete como xa queda dito, prégalle a seu pai que merque contos pra ila lelos. En galego e mais en castelán. Por certo que gosta moito dos nomeados: "A filla do rei", "Graumillo", "Polo mar van as sardiñas", "Blanca Nieves", "Ricitos de oro", "Patito feo"...
Eu, que coñezo a ista nena dendesde que naceo, son testigo que niste intre —cos seus seis anos recen estrenados— a Xeliña "domina" a lingoa castelán como calquer outra nena (da súa edade, intelixencia e condición social semellantes) que falara sempre non mais que na lingoa de Castela. E mais "domina" tamén a lingoa galega de igoal xeito.

Co que, eu entendo, non se atopa en inferioridá de condicións a Xeliña. Se non, mais ben, todo o contrario:
Por unha banda, entenderase cos cento cincoenta millós de persoas castelán falantes que somos no mundo. I entenderase, asemada, cos cen mil milleiros de portugueses e brasileiros, cuia lingoa nai e a portuguesa; ó cabo tan perto ista da galega ainda que antre portugueses e galegos non hai custión por mor da lingoa.
De outra banda, teño pre min que a Xeliña e un pouco menos rutineira no adeprendemento lingüístico do que os rapaces monolingües; pois está arreo a facer comparanzas antre as dúas lingoas que ila coñeze, refleisionando constantemente sobor dilas.
I e ben sabido que e mais doado adeprender unha nova lingoa cantas mais lingoas se coñecen. A quen fala sete idiomas cústalle menos traballo deprender o oitavo do que lle custa deprender o terceiro ó que fala tan soio dous. E, por isto, a Xeliña que xa coñece duas lingoas —a galega i a castelán— terá unha miaxa mais de facilidade pra adeprender outras que si coñecera non mais a lingoa de Castela, poñamos por caso.

Ademais, compre que non esquezamos que xustamente a lingoa e o meirande logro coleitivo de un pobo. Aquilo que lle da carácter. O pobo que renunciase a sua lingoa renunciaría ó seu mesmo ser. E coste que non e doado pra ninguén conquerir o ser de outro. Polo que, quen renuncia a sua lingoa normalmente renuncia a "ser".

E chegados eiqui, eu prégolles un favor: Non se teña o dito por louvanza os defensa da nosa lingoa galega. Porque non e preciso. A lingoa galega e dabondo louvada polos alleos que estabelecen contauto con ela E xa que ila soiña tense defendido a o longo dos moitos séculos en que foi obrigada a o silenzo, anoxada e asoballada por todos, coido que sobranlle azos pra sobrevivir por moitos séculos mais. Ainda que lles doia os comodós que laian por unha lingoa universal, única, quenes, dito seia ó paso, non haberán de conquerir seu antoxo pois ainda que isa se dera seria unha metalingoa por ila non poderían as lingoas deixar de eisistir.
En vista do dito, nistes días de festa maior en Sarria preguémoslle a o San Xoan noso padroeiro que faga unhá chisca de lus nos miolos de cantos galegos —por considerelo mais "lino"— priban a os seus fillos das recoñecidas e indubidabres ventaxas que ten pra istes adeprenderen a falar na lingoa galega.

En Lugo, polo San Xoan de 1.968

Na casa de San Lázaro

Xa viña Xela
enraizada no amor á cultura,
aos libros e á lingua do seu país,
da súa nación:
levada primeiro polos pais
a ese amor, e firme
ela despois nesa sensibilidade
e nesa intelixencia.
M. A. Fernán-Vello

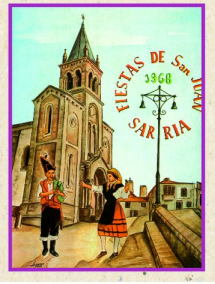

PROMOVE: COLECTIVO EGERIA
COLABORAN: Sarria Concello · REAL ACADEMIA GALEGA
PATROCINA: Xacobeo 2021 Galicia · XUNTA DE GALICIA

1968

Sarria

Manuel Bragado @bretemas · 11 de xan.

#RicardoCarvalho2020 e **#XelaArias2021**, figuras das letras galegas homenaxeadas no #17demaio, teñen no Colexio Fingoi de Lugo un espazo común. Carvalho foi o seu primeiro director e profesor (1950-1965), Xela alumna de parvulario (1966-68) e de 1º de Primaria (1968-69). [011/365].

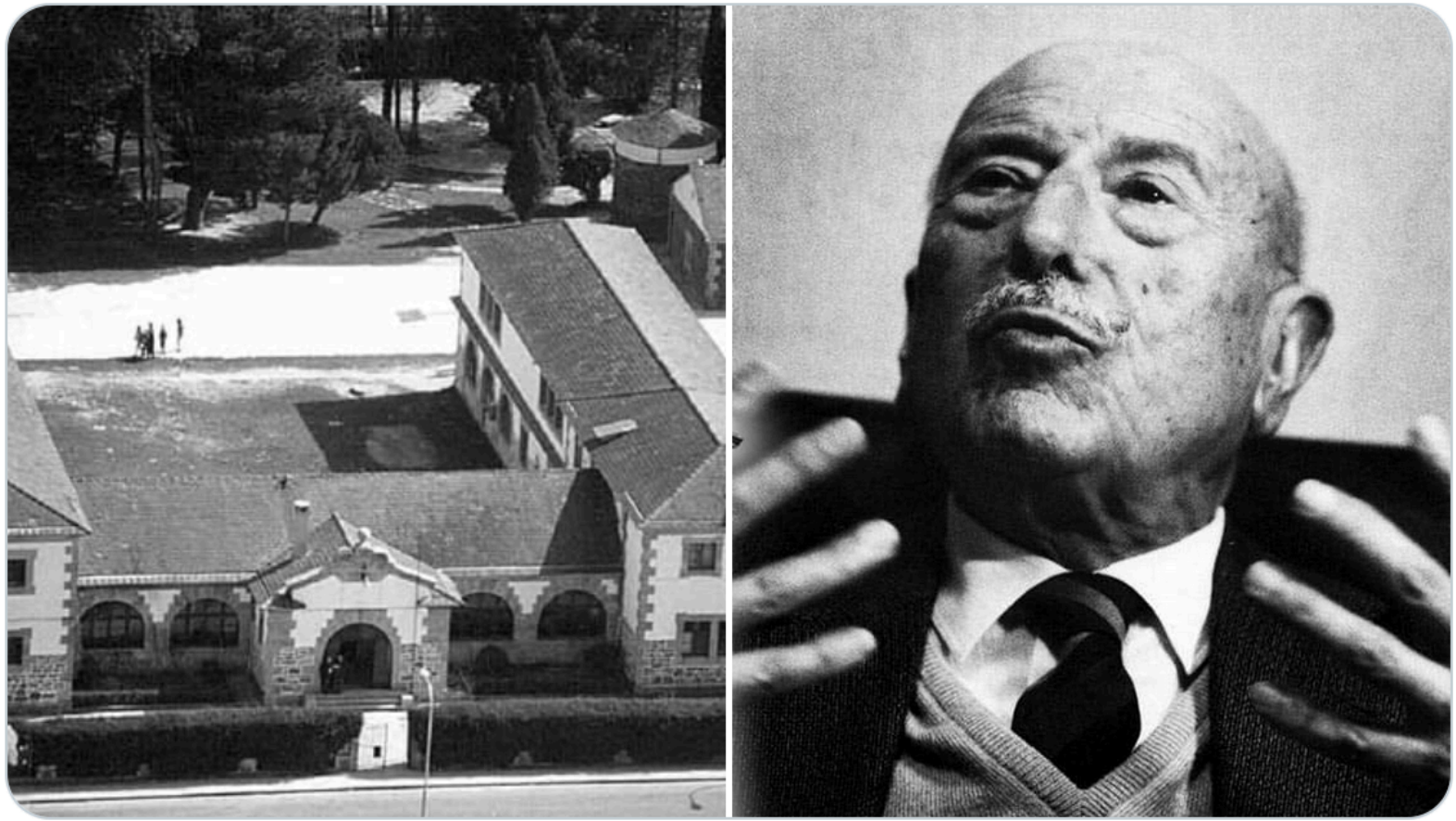

1 13 46

1966-1969

Lugo

1969-1970

Vigo

1970

Vigo

O MEU POBO

No meu pobo hai escolas, prazas, mercados, prantas, animás.
O meu pobo é Vigo.
En Vigo prodúcese uvas, repolos, pescado, millo e moitas
[outras cousas.

A min góstame moito o meu pobo, ten mar e nil
[podémonos bañar
edificios altos pra vivir son casas de novo.
Tamén temos o porto pra embarcar e desembarcar
[as persoas e os alimentos.

Viva Vigo e o seu Porto!
Viva

XELA ARIAS CASTAÑO
Graduada Sárdoma, 9 anos

Nota manuscrita de Xela, depositada na Biblioteca da Casa Galega da Cultura, en Vigo.

1971

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 11 de xan.

Conta seu pai que **#XelaArias2021** cursando 5º de EXB, en decembro de 1972, escribiu o conto «A pobreza e a negrura na aldea», que permanece inédito.

1 4

Amosar este fío

Manuel Bragado @bretemas · 11 de xan.

#XelaArias2021 ingresa en setembro de 1969 na Escola Nacional Graduada de Sárdoma (hoxe CEIP de Sárdoma-Moledo), no concello de Vigo, onde fora destinado o pai como mestre e onde ha completar o ensino primario (primeiro EP, despois EXB, cursos 1969-76).

1 4

1969-1976

Vigo

Agora sei que non poseo
máis silencio ca min mesma.
(Denuncia do equilibrio)

Aquela nena de Sarria
Xela Arias
LETRAS GALEGAS 2021

Primeiras letras

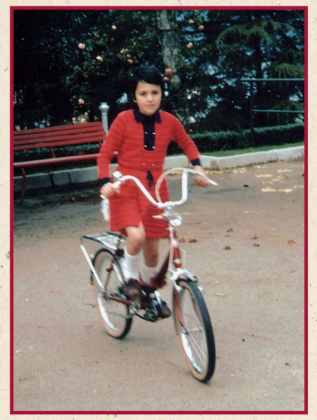

No parque de Castrelos, Vigo

O seu primeiro traballo publicado foi "A fraga dos paxaros faladores e a fraga leopardicia", que veu a luz en 1973 no Boletín da Asociación Cultural de Vigo, e en La Voz de Galicia o 3 de febreiro de 1974, cando aínda tiña once anos, pero Amparo, súa nai, acredita que escribía contos desde un par de anos antes polo menos. A este conto, premiado no certame do Facho, acompañárono na publicación en La Voz cadanseu debuxo asinado por Paulo e Manolo, fillos de Manuel Caamaño Suárez.

Conta Caamaño que a aquela convocatoria (1973) concorreran preto dun cento de contos, e levara o primeiro premio o presentado co lema "Rosa" por Xela Arias, á que lembra como "rapaza observadora, calada, tímida, de sorriso doce, que se sentía moi leda por ter logrado un galardón de prestixio. A súa vocación literaria recibía dese xeito un importante pulo que lle daría azos para proseguir no seu íntimo anceio de darse a coñecer e deixar unha pegada fonda entre os novos creadores no eido da poesía, cousa que co tempo así aconteceu".

Con anterioridade (4 de febreiro de 1973), tamén en La Voz de Galicia, Xela ilustrou o conto "O neno invisibre", de Guillermo Roxo. E pouco despois participou en "Axóuxere", aventura literaria para nenos no xornal La Región, que promovía o escritor Paco Martín na compaña dos debuxantes Ulises Sarry e Xoán Balboa.

Sábese da existencia do conto inédito "A pobreza e a negrura da aldea", asinado o 1 de decembro de 1972, así como outros polos que foi premiada nos certames de Caixa Vigo. Nacía a escritora XELA ARIAS.

Cadrei moitas veces con
Amparo e con Valentín
-eses teus pais que che pasaban
a máquina os contiños-
con quen teño a fortuna de compartir
mesa e conversa, sempre tan a gusto.
Tina Casalderrey

PROMOVE: COLECTIVO EGERIA · COLABORAN: Sarria Concello · REAL ACADEMIA GALEGA · PATROCINA: Xacobeo 2021 Galicia · XUNTA DE GALICIA

6

Contos dos nenos galegos

PREMIADOS NOS CONCURSOS NACIONAIS
DE CONTOS INFANTIS CONVOCADOS POLA
AGRUPACIÓN CULTURAL O FACHO
1968 - 1983
CO PATROCINIO DA
CAIXA DE AFORROS DE GALICIA

Xela Arias Castaño

15

A fraga dos paxaros faladores e a fraga leopardicia

1974

Hai xa certa cantidade de anos, non sei cantos, estaba eu na miña casa de Xemil e tiven unha idea: ir viaxar a explorar o mundo.

Pois ben, escomencei a facer as maletas recollendo todos os meus terbellos. Metín as maletas e bulsas no ascensor e baixei. Abrín o coche e a correr. Iba a dous-centos por hora.

Este coche meu é un «Leopardo a reacción» que inventaron uns científicos amigos meus. (Que, por certo, dixeron-me que puxese anúncios e dixese ás xentes que no seu laboratório teñen unha medicíña que o que a tome durará millóns e millóns de anos. Este laboratório está na rua Saturno, número 20, piso 100.000. Así que, o que queira vivir millóns e millóns de anos, xa sabe a onde dirixir-se).

Cheguei a unha fraga. Pero esta fraga era pequena. E os seus únicos habitantes eran paxaros faladores. Os cales, arrodearon-me asegun cheguei. (Eran moi

1972

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 11 de xan.

O conto «A fraga dos paxaros faladores e a fraga leopardicia» será publicado en xullo de 1973 no Boletín da Asociación Cultural de Vigo. o 3 de febreiro de 1974 publicarase en «La Voz de Galicia». Este conto en galego é a primeira publicación impresa de **#XelaArias2021**.

2 2 8

Amosar este fío

Manuel Bragado @bretemas · 11 de xan.

O 17 de maio de 1973, sendo alumna de 5º de EXB, **#XelaArias2021** gañará o primeiro premio na sección de contos de nenos/as (de 10 a 15 anos) do VI concurso de contos infantís O Facho da Coruña co titulado «A fraga dos paxaros faladores e a fraga leopardicia».

1 3

1972

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 18 de xan.

Entre os materiais do «Álbum de mulleres» de **#XelaArias2021** está a primeira entrevista que lle fixeron en @Farodevigo (1973) cando tiña 11 anos.

culturagalega.gal/album/detallee...

(3/4)

Una niña viguesa gana el concurso de cuentos «O Facho»

Se trata de Xela Arias Castaño, que cuenta 11 años

"A FRAGA DOS PAXAROS E A FRAGA LEOPARDICIA", HISTORIA DE UN SUEÑO

En la VI edición del concurso de cuentos infantiles "O Facho", patrocinado por la Caja de Ahorros-Monte de Piedad de La Coruña y Lugo, ha merecido el primer premio, en la modalidad de "contos de nenos", la niña viguesa Xela Arias Castaño, de 11 años de edad y muchos más de imaginación, sueños y pensamientos; porque Xela cuando habla de las cosas del escribir, del idioma gallego, de lo que hace y lo tiene editado un libro, "Carlinos e o abó". El opina que el cuento de las "fragas" es muy bonito.

—Trata de un sueño que tenía yo —dice Xela—. Iba de viaje, muy alegre, y me encontraba con una selva de pájaros; conducía mi coche y los pájaros me insultaban; me marché de allí. Y me había desaparecido el coche; entonces, entré en la selva de los leopardos, y no me sabían de pequeñitos y tan feos, los tiré.

Pero como tiene buena memoria y la pluma dispuesta, escribe unos sobre el papel de mi carpeta:

"Era unha vez unha muller que trataban por bruxa.

"Certo dia as mulleres de Vilaroi colleron e foron pra feira, pois era feira en un pobo cercano deli.

"Cando xa era de noi-

podedes decir a nadie.

"—Non llo diremos a nadie, non te preocupes, calaremos.

"—Bueno —dixo a bruxa, compadecida das

1 6 22

1973

Vigo

1974

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 11 de xan.

O escritor Paco Martín, director de «Axóuxere. Semanario do neno galego», suplemento infantil de «La Región», publicado os sábados durante o curso 1974-75, confesa que **#XelaArias2021** foi a autora da primeira carta que recibiron e cre que tamén a primeira e máis fiel lectora.

12-X-74

AXOUXERE

SEMANARIO DO NENO GALEGO

unha sección de paco martín, ulises l. sarry e xan balboa

CARTAFOL

Queremos hoxe insistir en solicitar a vosa colaboracion prá axudar ó noso semanario a favor dos actos que o Ateneo ourensán prepara pró cabodano de Castelao.

E sobor de todo no Concurso de Dibuxo Infantil que convocamos a pasada semá.

Desexaríamos que todos os nenos galegos acadaran a comprender en toda a súa importancia tanto a figura de Castelao como a outura senlleira, do Homenaxe, que o Ateneo

1 8

1974-1975

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 12 de xan.

En outubro de 1976 **#XelaArias2021** ingresou no Instituto mixto do Calvario de Vigo (hoxe IES Castelao), onde fixo os tres cursos de BUP (de 1976-77 a 1978-79). En COU (1979-90) renunciou a examinarse. [012/365]

6 18 65

1976-1979

Vigo

A editora (1980-1996)

Destacados | Máis recente | Xente | Fotos | Vídeos

Manuel Bragado @bretemas · 13 de xan.

En outubro de 1980 **#XelaArias2021** comezou a traballar como administrativa en @Xerais formando parte do cadro inicial da **editora** da rúa Doutor Marañón formado por Xulián Maure, Roberto Pérez Pardo e Manuel Méndez Batán [013/365].

1 21 88

1980-1990

Vigo

1980-1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 13 de xan.

Inicialmente **#XelaArias2021** atendía chamadas de autores e librarías, manuscribía as intervencións das presentacións dos primeiros títulos, confeccionaba o arquivo de prensa de @Xerais, empresa á que se incorporara Carlos Blanco como xerente e Luís Mariño como director editorial.

1 1 15

1980-1990

Vigo

Os esmorecentes raios do solpor preconizaban o incendio entre o pelo de Maximila que deviña avermellado, como de luminaria dentro, facendo máis branca a túnica desmaiada dos seus peitos abaixo en cgneiro absolto, concedendo ao marfil da pel da súa cara ese tono coral en loita, arrubiscado en lene arrecendo xuvenil.

Fixera un día caluroso. Para ser verán só faltaba chegar a Xullo. Pero xa se bañaran na grande piscina de marbre do xardín e os salgueiros da beira, [illegible], non conseguiran protexer dabondo ás bañistas dese adiantado sol primaveral. Agora, ao caír da tarde, o xardín facíase ameno mentres Maximila, amortecida no triclinio, ignorando ao sol que de caír quedaría amarrado na súa melena antes de fundirse alá no Morrazo, falaba coas súas amigas.

—¿Sabedes? Recibín outra carta —dixo mentres tiraba entre os prégos da túnica o papiro, con tento.

—¡A ver, a ver! —interesáronse as mozas—¿É de Porfirio junior?

—¡Non se chama Porfirio junior, pesadas! -protesta Maximila.

—¿Pero non vén sendo fillo de Publilio Optaciano Porfirio, o poeta vangardista? —pregunta Gala.

—Pois claro —insiste Amantia—. É fillo dese africano que escribe versos palíndromos que poden ser lidos de arriba a abaixo ou de abaixo a arriba e, en ocasións, versos formando deseño.

—Si, é o mesmo —di Maximila—, pero o seu nome é Claudio e non gosta de que o confundan co seu pai. Quer triunfar por si mesmo e non ser un fillo de papá.

—Uf! Chegará lonxe, sen dúbida. Véxote de prefecta en Roma con cinco ou seis eunucos no teu cuarto termal —ironiza Gala.

—¡Eunucos! ¡Que noxo! Son como unto —protesta Maximila-. Gala, ti sempre coas túas porcadas...

—¡Xa está a esquisita! —contesta Gala—. O outro día estiven en Bracara coa miña amiga Prisca, xa sabedes, a filla do cónsul...

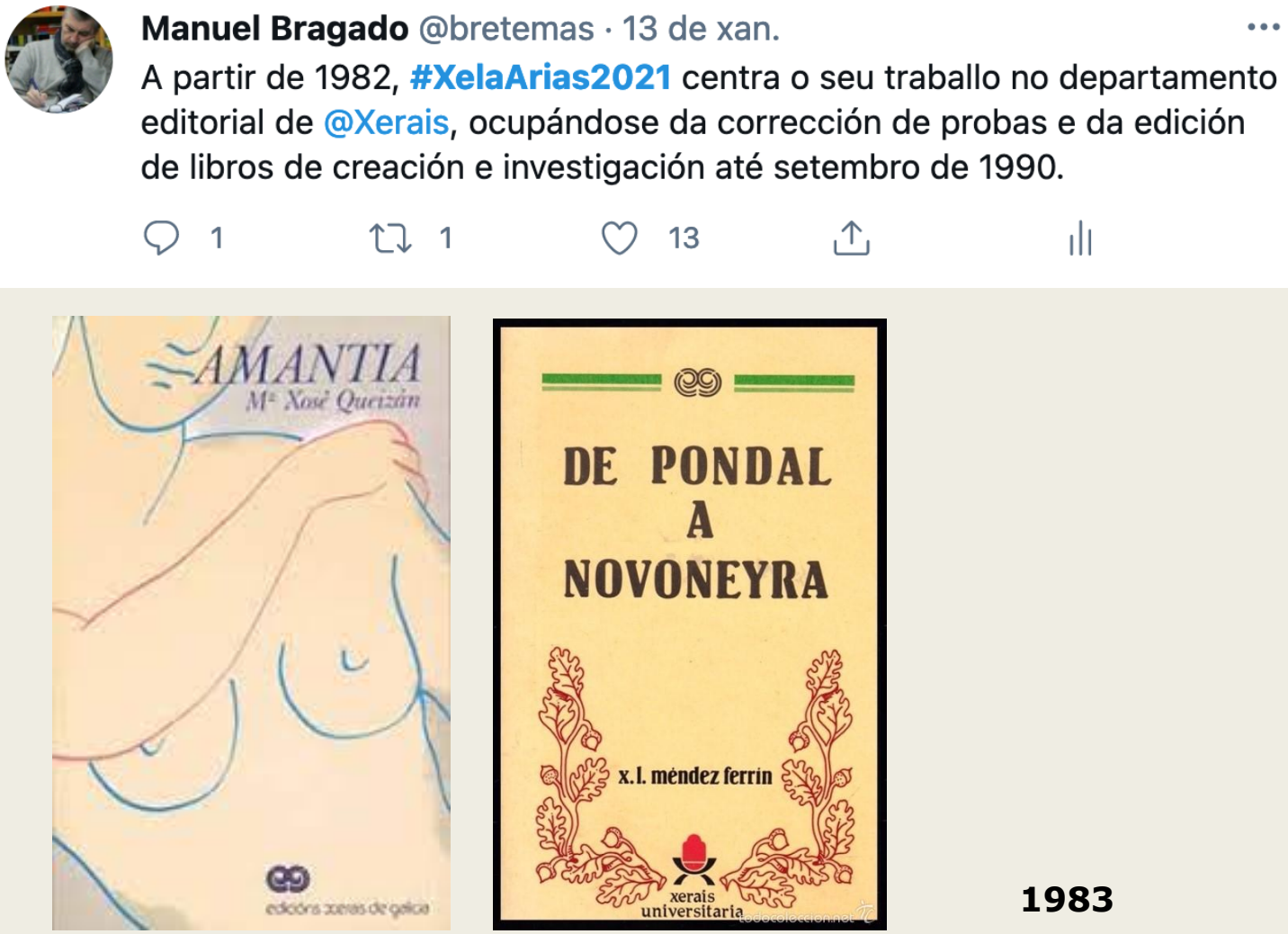

Manuel Bragado @bretemas · 13 de xan.

A partir de 1982, #XelaArias2021 centra o seu traballo no departamento editorial de @Xerais, ocupándose da corrección de probas e da edición de libros de creación e investigación até setembro de 1990.

1 1 13

1983

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 13 de xan.

#XelaArias2021 con 21 anos pronunciou o seu primeiro discurso en representación de @Xerais o 20 de xuño de 1983 na presentación da colección «Xabarín» de clásicos xuvenís no salón de plenos do concello de Lugo con motivo da III Semana Bibliográficas das Linguas Ibericas.

1 1 17

Manuel Bragado @bretemas · 13 de xan.

A partir de 1982, **#XelaArias2021** centra o seu traballo no departamento editorial de @Xerais, ocupándose da corrección de probas e da edición de libros de creación e investigación até setembro de 1990.

1 1 13

1980-1990

Vigo

1988

Vigo

A poeta (1982-2003)

Destacados | Máis recente | Xente | Fotos | Vídeos

Manuel Bragado @bretemas · 24 de xan.

#XelaArias2021 publica o que consideramos a súa primeira páxina poética no número 178 do semanario «A Nosa Terra» do 26 de febreiro ao 4 de marzo de 1982. Un poema en catro partes ilustrado por Xosé Guillermo.

#XelaAriasPoeta [024/365] **#ANT**

bretemas.gal/onte-2119/

Abro fío (1/5)

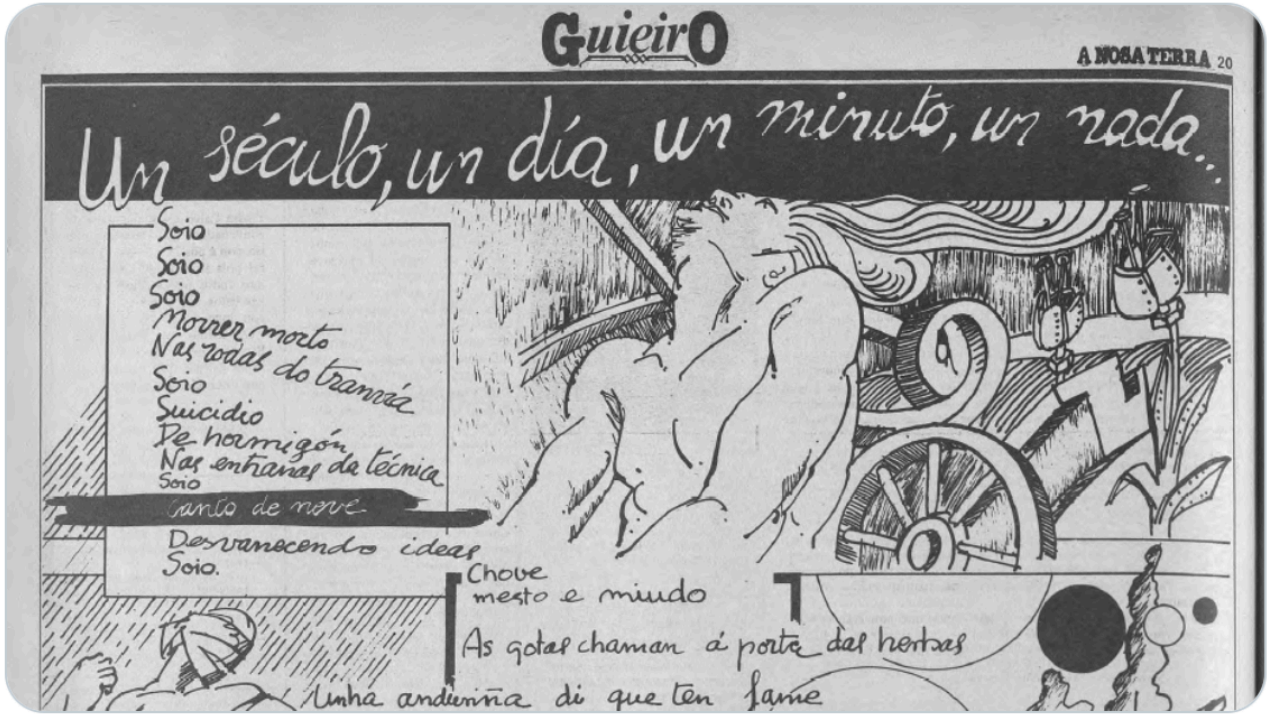

Real Academia Galega

1 21 46

1982

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 24 de xan.

#XelaArias2021 inicia así a estreita colaboración artística con Xosé Guillermo, responsable da capa e do deseño dos interiores do seu primeiro libro «Denuncia do equilibrio», así como dun dos retratos máis logrados da escritora. #XelaRetratos

(2/5)

1 4 14

1983

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 13 de feb.

Antes da aparición de #DenunciaDoEquilibrio, **#XelaArias2021** manterá unha colaboración estreita con @Farodevigo. Comezou cunha páxina espectacular (04-06-1983) onde aparacen 4 poemas, un retrato de Xosé Guillermo e un comentario de Carlos Oroza [044/365]
#XelaAriasFarodeVigo
(1/6)

FARO DE VIGO

creación

Un feixe de versos novos de Xela Arias

Chovia
Os mares sulagaban as pedras
Retortas e cabalos
Corea. Chick. Chick Corea. O dial esvara

Sabes: estou soa. A fiestra grande pantalla ten
Colores chumbas fumes e un coche
Vermello que pasa
a ventá

Ariadna fia

Un edificio e outro érguense
En mausoleo informe para mañán e algunha Alicia
Pequena, tal vez luxada, entra na pantalla calada
Os ollos dela véñenme entrán e furan
E trae nos brazos abertos millóns de flores e colores
¡Colores!
E son colores raras
Estrañas de non velas

E Ariadna fia

A chuvia chovia e andante andaba
Penso levaba flores para unha lápida
Sen nome convertida en edificio
E noutro que se erguen. No pasado avoa
Negra morta
Cun conto que Alicia recorda e
Pasa pola ventá

Ariadna aínda fia
E logo cansa. E logo cala

Vai furia nos cabalos dos cometas
Vencer
E un trago que agoiramos amantes nas imaxes
Espreitante e visto
As ondas mas que veñen
Frío e gargallada informe
Vencer
¿terei medo?
Terei soños
E orquídeas da Etiopía no tempo
Artemisas nas ruínas do cancro
Vencer
Vence-la palabra
O feito
Muda-lo senso ritual das estrelas
Vagando vieiros e
Lendas e
Follas verdes nos cabalos pais e
Mares e terras e
Aires e
Desfalagarse na area

XELA ARIAS POR XOSE GUILLERMO

gardenias coloradas para o morto
mirtos e
cipreses
e o recordo da maña asesinada
revolta no vento mareiro
nas sombras lúcidas
e cheiro de peixe fresco
e mirtos e cipreses e
gardenias coloradas para o morto
que xa non virá
ás nosas tardiñas cotiás
nin ás ocres violetas do outono
nin ás brancas verdes da primavera

O mel mar meirande morea
trompeta e blues
mapoula adormideira desdebuxa aceras
medra na cerdeira dos bicos
o colo

(Ven...)
Gacimoso dunha flor
entraña e maio primavera
chate
éndula non é fixación
leito o rosa o verde mazá suave

3 17 60

1983

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 13 de feb.

Carlos Oroza recibe entusiasmado en @Farodevigo (04-06-1983) a poesía de **#XelaArias2021** coa nota «Toda gran poesía es clandestina»:

«Tu palabra en el verso se entreabre y sonríe en el quiebro y nos da su remoto placer conviritiendo la rosa en vocabularios nocturnos...»
(2/6)

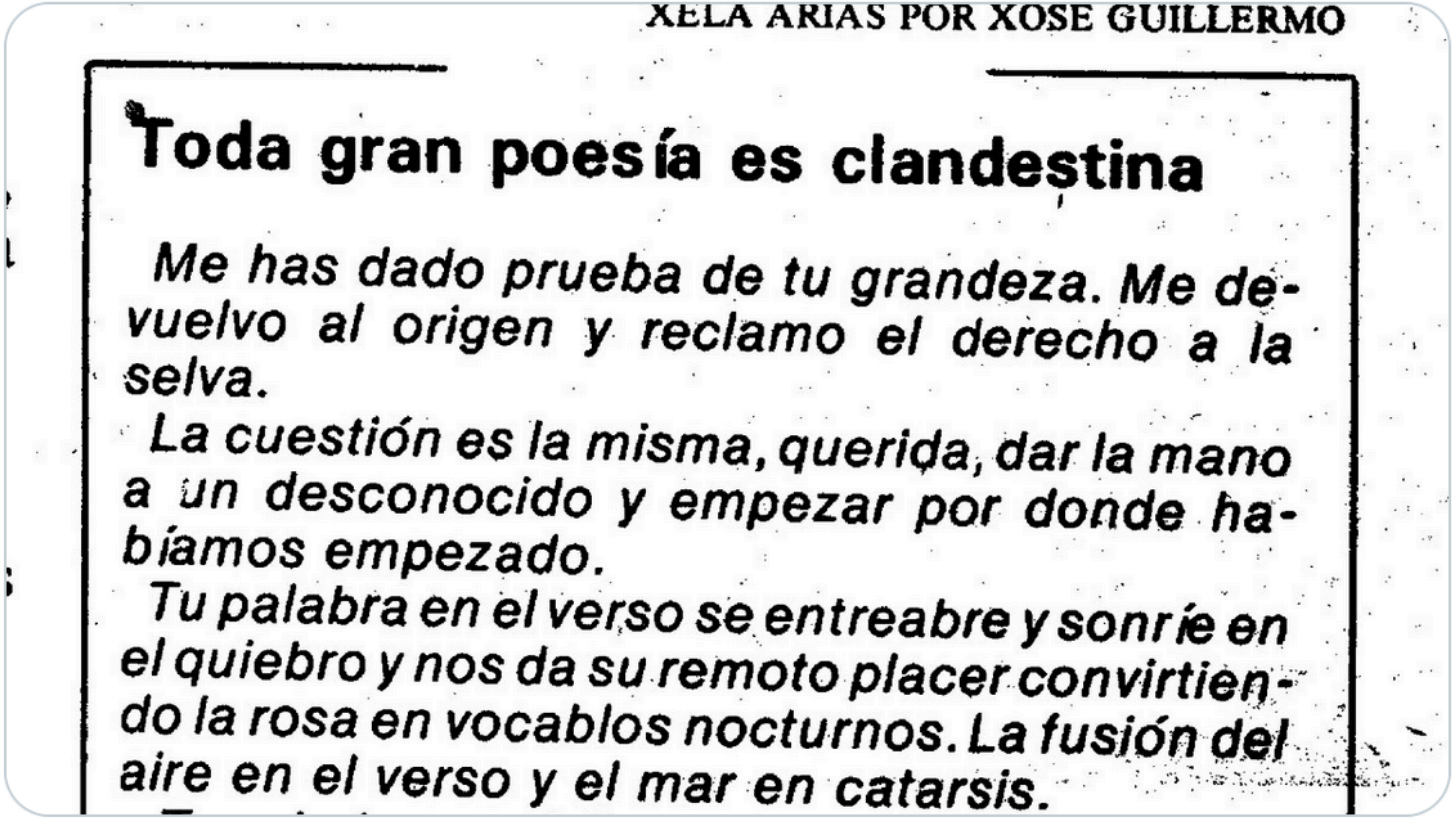

XELA ARIAS POR XOSE GUILLERMO

Toda gran poesía es clandestina

Me has dado prueba de tu grandeza. Me devuelvo al origen y reclamo el derecho a la selva.

La cuestión es la misma, querida, dar la mano a un desconocido y empezar por donde habíamos empezado.

Tu palabra en el verso se entreabre y sonríe en el quiebro y nos da su remoto placer convirtiendo la rosa en vocablos nocturnos. La fusión del aire en el verso y el mar en catarsis.

2 1 11

1983

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 16 de xan.

Ao longo dos 80 **#XelaArias2021** compartirá numerosos recitais vigueses con #CarlosOroza, o poeta peripatético, autor até entón de «Eléncar» (1974), «Cabalum» (1980) e «Alicia» (1985).
«Cabalum será un poema que se perda
Porén
Contarei dous até os tres dos seis onilios..» #Oroza

1 6 18

1983

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 17 de xan.

O 15 de novembro de 1983 a revista ecoloxista «Quercus» expediu certificación de que foi plantado un carballo a nome de Xela Arias Castaño. Coincide coa decisión de alugar un apartamento e independizarse cando tiña vinte e un anos. [017/365] #XelaArias2021

1 19 82

1983

Vigo

1983 /1984

Salceda, Ponteareas

1984

Manuel Bragado @bretemas · 27 de xan.

Na publicación do IV Festival de Poesía do Condado (maio de 1984) figuran tres poemas de **#XelaArias2021**, "Poética", "Chegar a volta na que voltea o vento" e "supoño que é un feito" [027/365] #XelaAriasPoeta
Abro fío (1/4)

1 13 25

Manuel Bragado @bretemas · 26 de xan.

En maio de 1984, **#XelaArias2021** publica o poema «Érgome» na revista «Katarsis. Método para la excepción 3» #XelaVigo [026/365]

«Érgome
e Vigo vai aínda durmido
neboeira salgada
a electricidade electrizado paxariño
que te oio musicado e vals
no silencio húmido
as pedras a min... »

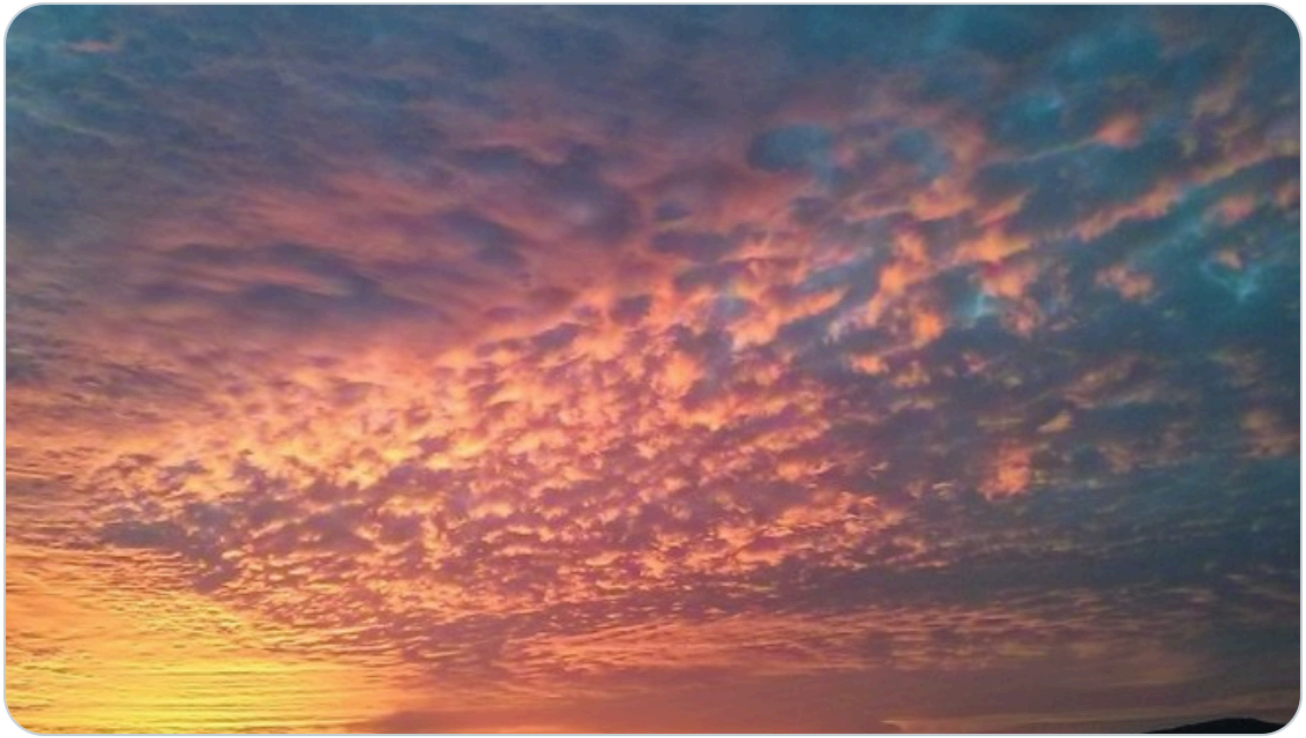

Captura de pantalla

1984

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 h

En resposta a @bretemas

O escritor e crítico @ramonnicolasr rescatou a páxina do número 3 de #Katarsis o fanzine promovido polos irmáns Paco e Víctor Tizón onde #XelaArias2021 publicou o poema «Érgome» (1984) a súa primeira homenaxe á cidade de Vigo. #XelaAriasVigo

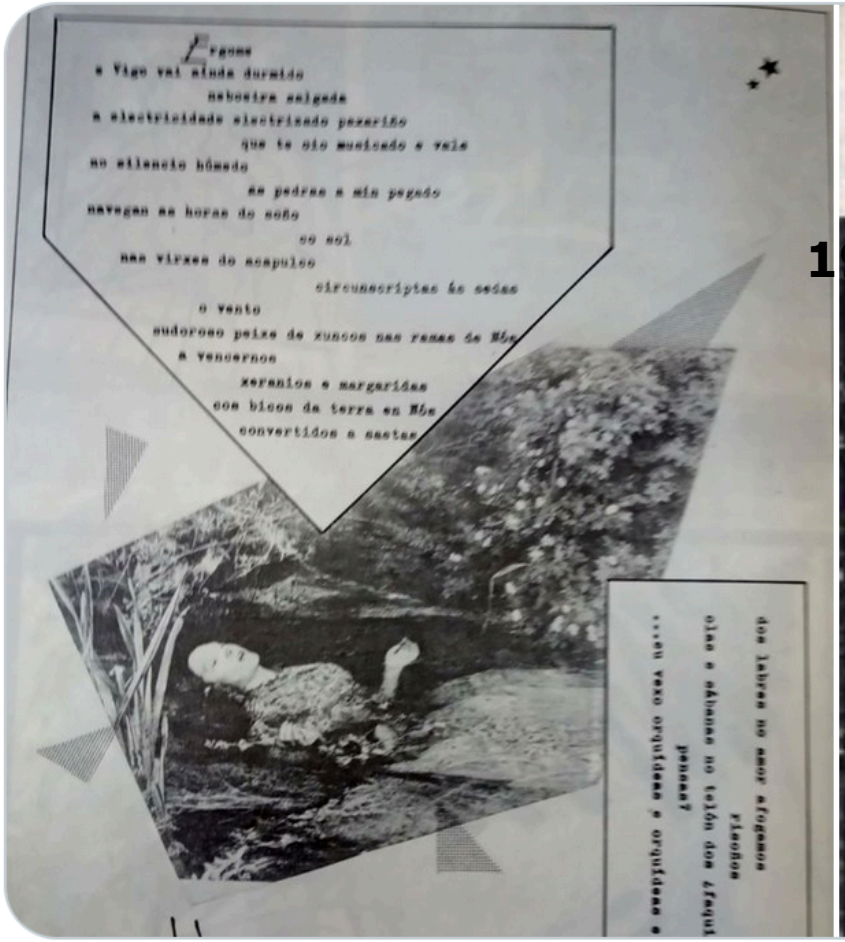

1983

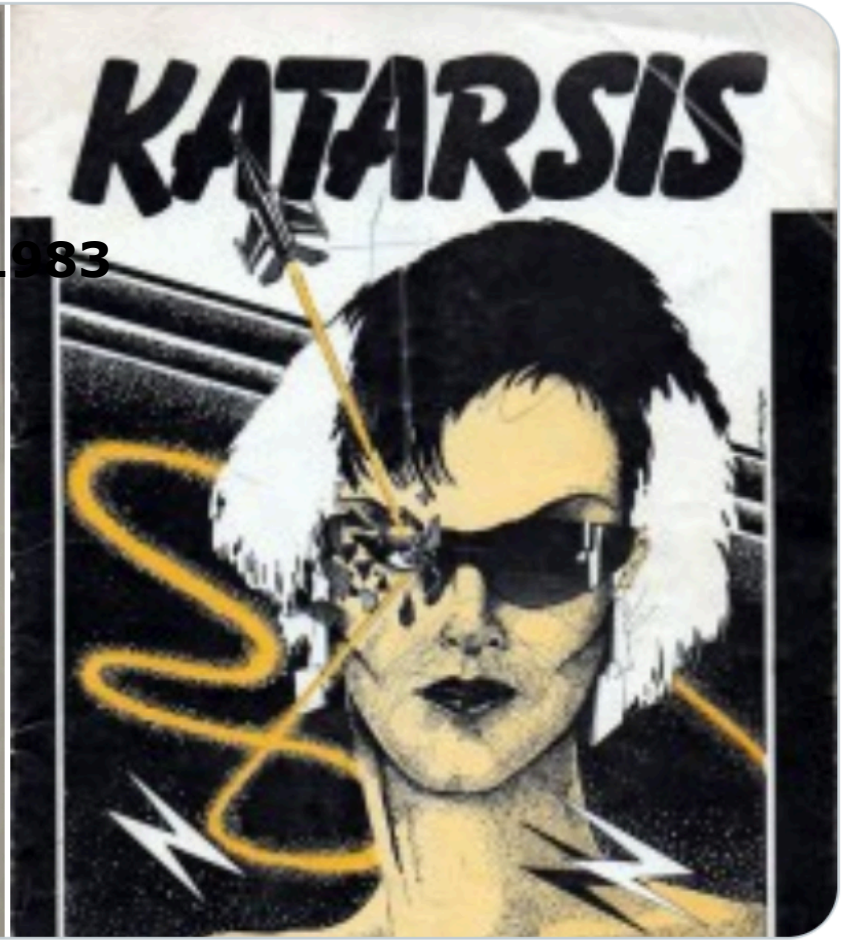

1984

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 h

Portada de #Katarsis nº 3 onde #XelaArias2021 publicouo seu poema «Érgome» #XelaAriasVigo

1984

Vigo

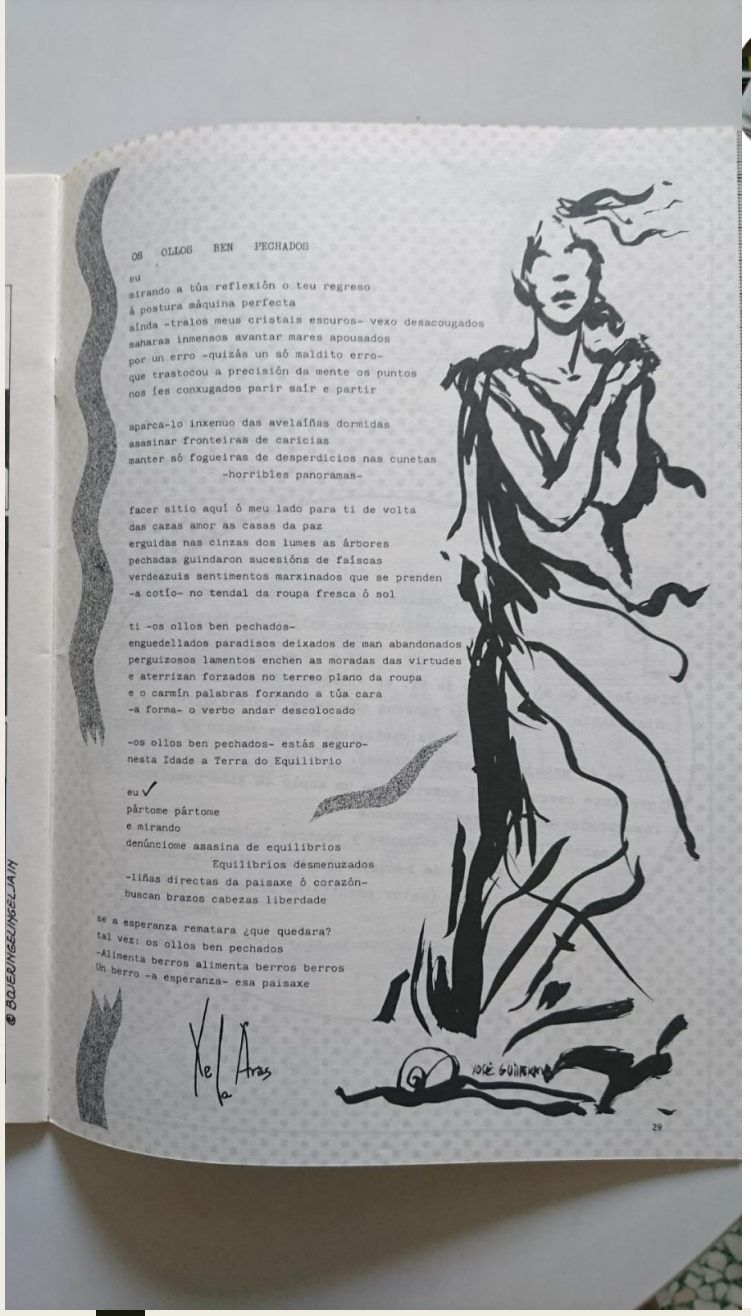

Manuel Bragado @bretemas · 24 s

Víctor Tizón envía por un amigo a páxina de #Katarsis nº 5 onde #XelaArias2021 publicou a primeira versión do poema «Os ollos pechados» (1985), ilustrado por #XoséGuillermo, que aparecería despois en #DenunciaDoEquilibrio

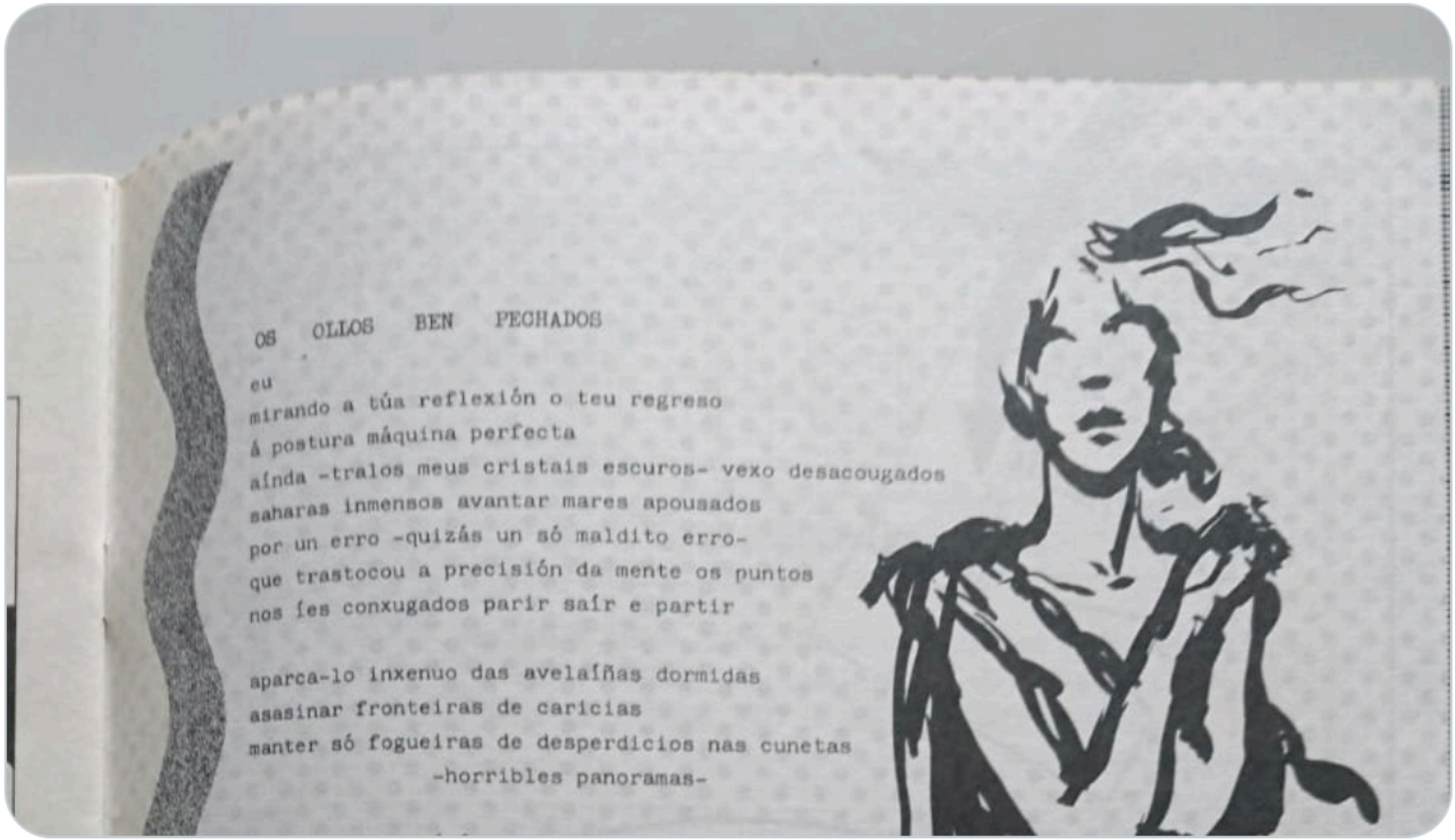

1985

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 27 de xan.

«Poética» (1984)

Achégate a min
Perdón que é unha autopoética?
Cada escrita é auto
Son eu
Que cuestiono amo bico plantexo e replantexo
Por verme
Saír e perderme
Un obxectivo!
Achégame a ti.

#XelaArias2021 #XelaAriasPoeta #FestivalCondado

(2/4)

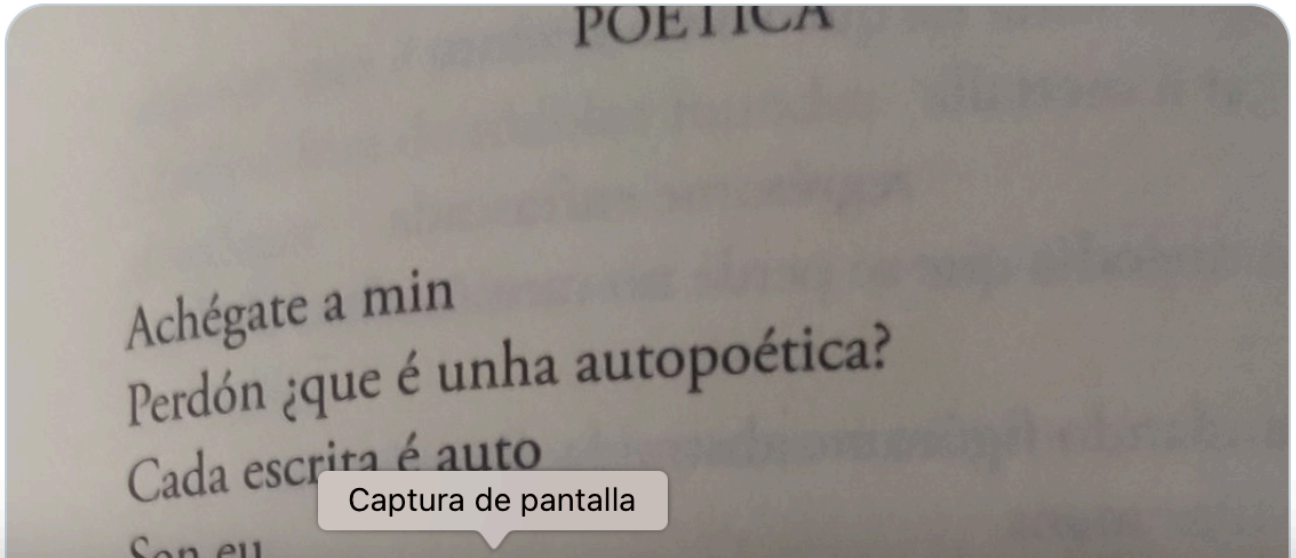

1984

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 13 de feb.

#XelaArias2021 comeza a súa colaboración coa páxina «Mulleres», que dirixía @PilarComesana en @Farodevigo, o 17 de maio de 1984, coa publicación dos poemas «sube» e «e é que nunca sei...» e dunha breve autopoética, ilustrados por unha foto de Cameselle.
#XelaAriasFarodeVigo
(3/6)

FARO DE VIGO 17 de Mayo de 1984

ulleres

Dirixe: Pilar Comesaña

Xela Arias
Pregúntanme: ¿a poesía?

Toda poesía é un trato coa búsqueda da vida poderosamente iluminada; unha consecuencia da vida mesma; toda poesía é logo un parto preciso para principia-lo remate do embarazo; se non tivera o recurso de esparexe-los pantasmas nos signos das letras, é ben seguro, sería delincuente. o caos vital semella urdindose darredor, non gusto do sistema no que hei de desenvolverme pero estou aquí e teño patria (por Rilke, a infancia; por Hölderlin/Rosalía, Galicia; por min, todo o que toco).

Ansiamos ser libres e o vieiro é a independencia total e gratuíta.

Que unha palabra sexa un país virxe: os tempos personais non existen (eu son tí e el e nós e vós), os xéneros quedan desterrados (querida/querido, só un senso por un amor inmenso que eu/me comparta)

Só é poesía aquela que non busca victorias, só será poesía aquela que non afogue nas derrotas. Só é poeta o que busca liberarse de sí mesmo. Só será Poeta quen o conquira.

sube
sube aínda máis cara riba
fura forzando as murallas de leite
penetra e traspasa lixeiro os velos corridos
do cortalume tinguido de nadal
sube me
subes e súbome
as escaleiras xa non son mármore
nin no opaco o delirio me manca
siquera as pantasmas irredentas se me asustan
nin siquera
margaridas amarelas no meu cuarto
agárdanse paxaros aniñados na extensión
máis arriba das palabras hai un ceo de palabras e as palabras non existen
en buenos aires doíanme as crins agallopadas
nas albardas
en new york o neón salfería a imaxinación
a imaxe e eu non estiven
nunca en new york ou buenos aires

Xela ARIAS

"Maravilloso é o favor do sublime e ninguén sabe en qué consiste o que outorga nin de onde provén" (Hölderlin).

"¡Como me miran, facendo moecas dende as columas onde os puxeron! ¡Será mentira, será verdade!" (Rosalía)

Nota

Por problemas técnicos na páxina da pasada seman completamos o traballo de creación de Xela Arias.

que nunca sei
sei de certo se a túa voz a miña voz vén ó meu rente polas palabras
o eco que vén esvaído
esvaído
sa a porta de lonxe
que me di
eu se eres tí... se a terra é un canto que rodou
querida
orrado... hai que inventar
existes
to
ralidade que nos contempla
enfréntanos e maltrátanos
máis
ca un espello do humano
ano na túa man
aferra e me acaricia
que colla e solte
a vida é un xogo por riba do xogo da vida
s nada
fume recordártame de novo existe
rasea-la violeta violenta hai que face-lo camiño
unca chegarei ó paraíso"
pois nego
a gana e nego e el non existe e eu son e existoo
penétrame o alento descoñecido das ventanas
ne e entra
andome bebéndome extendendo algo
ion é nada
máis que bicos
e bicos
ne bican nas cadeiras
existo o paraíso que non existía

Xela ARIAS

1 1 7

1984

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 13 de feb.

#XelaArias2021 comeza a súa poética (1984, 22 anos) coa frase: «Toda poesía é un trato coa búsqueda da vida poderosamente iluminada; unha consecuencia da vida mesma; toda poesía é un longo parto preciso para principia-lo remate do embarazo...»
#XelaAriasFarodeVigo
(4/6)

Xela Arias
Pregúntanme: ¿a poesía?

Toda poesía é un trato coa búsqueda da vida poderosamente iluminada; unha consecuencia da vida mesma; toda poesía é logo un parto preciso para principia-lo remate do embarazo; se non tivera o recurso de esparexe-los pantasmas nos signos das letras, é ben seguro, sería delincuente.
o caos vital semella urdíndose darredor, non gusto do sistema no que hei de desenvolverme pero estou aquí e teño

Ansiamos ser libres e o vieiro é a independencia total e gratuita.

Que unha palabra sexa un país virxe: os tempos personais non existen (eu son ti e el e nós e vós), os xéneros quedan desterrados (querida/querido, só un senso por un amor inmenso que eu/me comparta)

Só é poesía aquela que non busca victorias, só será poesía aquela que non afogue

2 1 10

1984

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 12 de feb.

#XelaArias2021, o 16 de agosto de 1984, publica de novo na páxina «Mulleres» de @Farodevigo, xestionada pola xornalista Pilar Comesaña, «Xa de volta: as pedras non teñen nome», poema manuscrito por ela e ilustrado por [*]arciña [043/365] #XelaAriasNoFaro

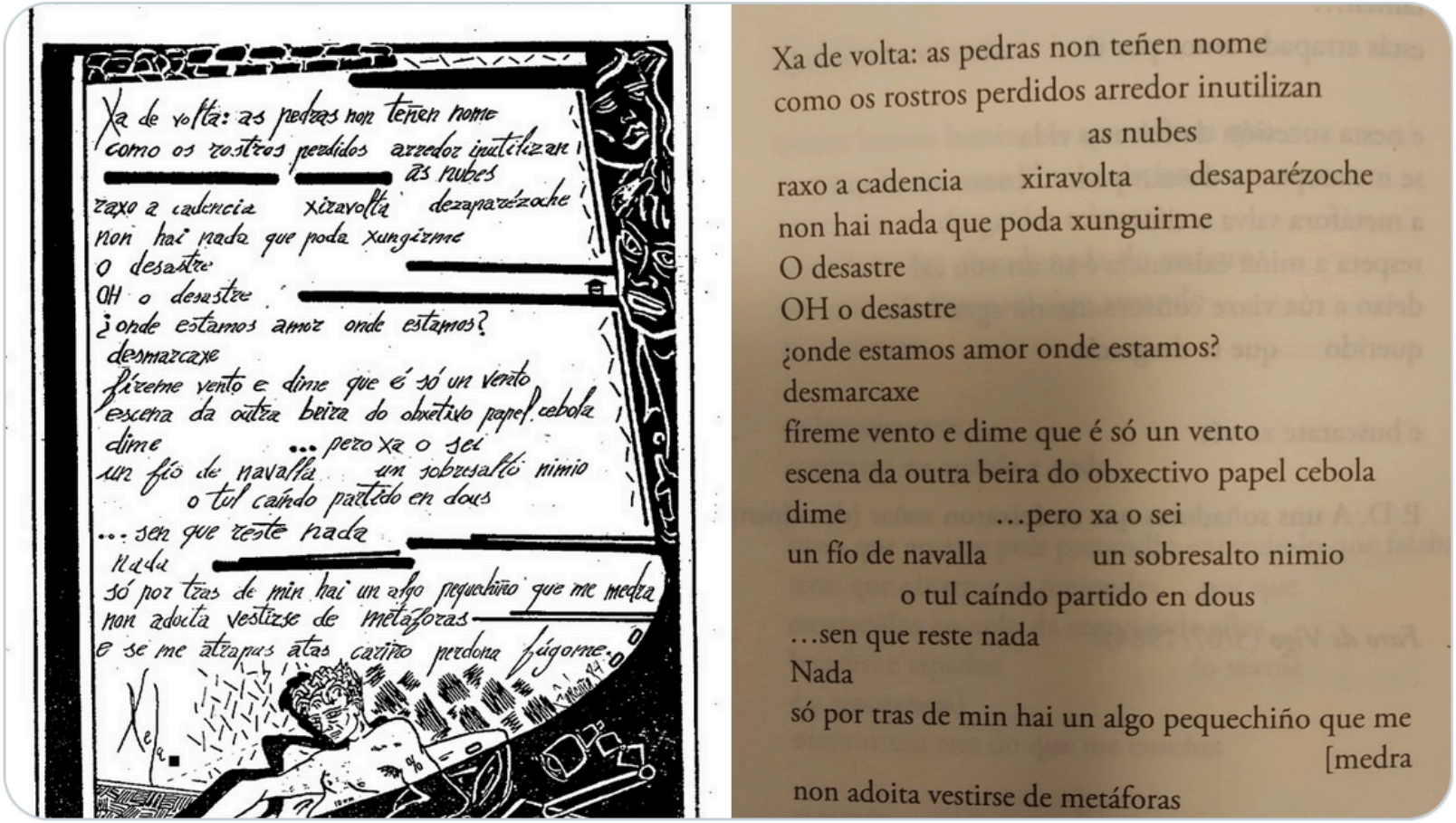

Xa de volta: as pedras non teñen nome
como os rostros perdidos arredor inutilizan
as nubes
raxo a cadencia xiravolta desaparézoche
non hai nada que poda xunguirme
O desastre
OH o desastre
¿onde estamos amor onde estamos?
desmarcaxe
fíreme vento e dime que é só un vento
escena da outra beira do obxectivo papel cebola
dime ...pero xa o sei
un fío de navalla un sobresalto nimio
o tul caíndo partido en dous
...sen que reste nada
Nada
só por tras de min hai un algo pequechiño que me
[medra
non adoita vestirse de metáforas

1984

Vigo

3 10 38

Manuel Bragado @bretemas · 13 de feb.

#XelaArias2021 anticipará (13-05-85) en @Farodevigo 4 dos poemas que publicará un ano despois en #DenunciaDoEquilibrio. A páxina vai presidida pola cita de Paul Nizzan: «Tiña 20 anos, non consentirei que ninguén diga que é a idade máis fermosa da vida». #XelaAriasFarodeVigo (5/6)

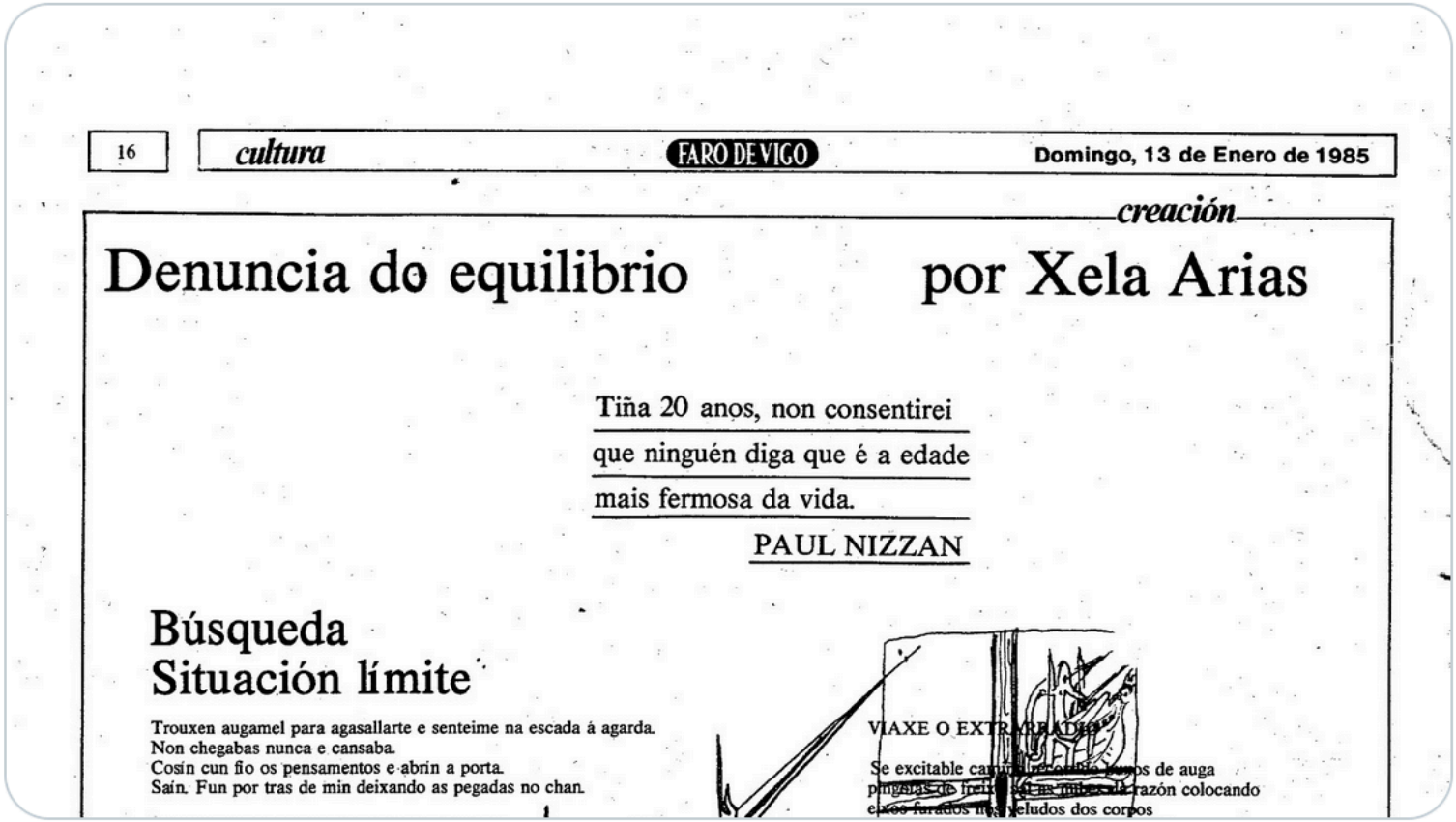

16 cultura FARO DE VIGO Domingo, 13 de Enero de 1985

creación

Denuncia do equilibrio por Xela Arias

Tiña 20 anos, non consentirei
que ninguén diga que é a edade
mais fermosa da vida.
PAUL NIZZAN

Búsqueda
Situación límite

Trouxen augamel para agasallarte e senteime na escada á agarda.
Non chegabas nunca e cansaba.
Cosín cun fio os pensamentos e abrín a porta.
Saín. Fun por tras de min deixando as pegadas no chan.

VIAXE O EXTRAVIADO

Se excitable ca[illegible] pingas de auga
[illegible] as mibes de razón colocando
[illegible] veludos dos corpos

1 2 6

1985

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 13 de feb.

#XelaArias2021 tamén coloborará con «Pharo The Bego», o suplemento bimensual de @Farodevigo dirixido por @PilarComesana e Francisco Novo. No número 7, marzo de 1986, publicará unha páxina coa narración «Por anticipado recaída dun mal que impide o voo».
#XelaAriasFarodeVigo
(6/6)

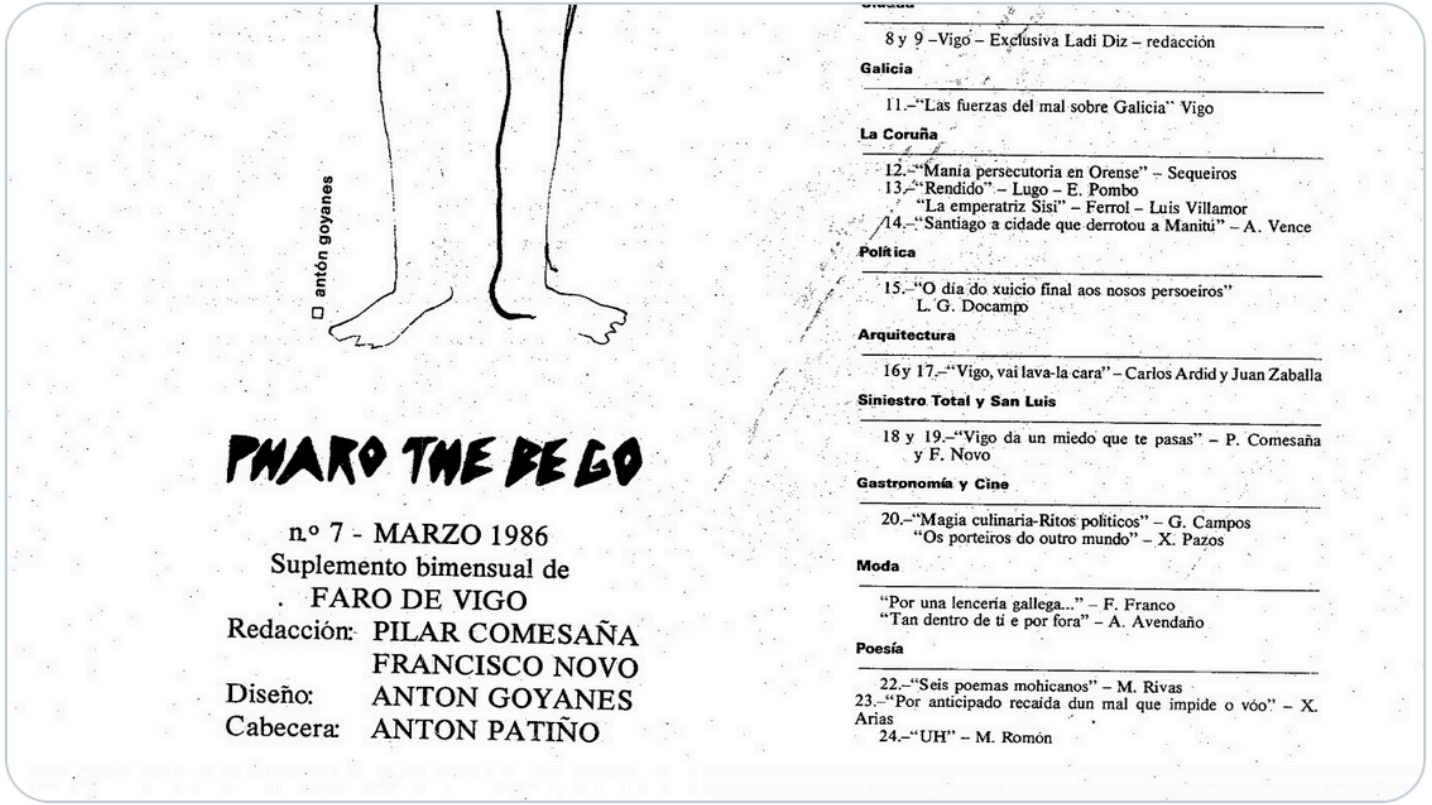
antón goyanes

PHARO THE BE GO

n.º 7 - MARZO 1986
Suplemento bimensual de
. FARO DE VIGO
Redacción: PILAR COMESAÑA
FRANCISCO NOVO
Diseño: ANTON GOYANES
Cabecera: ANTON PATIÑO

8 y 9 –Vigo – Exclusiva Ladi Diz – redacción

Galicia

11.–"Las fuerzas del mal sobre Galicia" Vigo

La Coruña

12.–"Mania persecutoria en Orense" – Sequeiros
13.–"Rendido" – Lugo – E. Pombo
"La emperatriz Sisi" – Ferrol – Luis Villamor
14.–"Santiago a cidade que derrotou a Manitu" – A. Vence

Política

15.–"O día do xuicio final aos nosos persoeiros"
L. G. Docampo

Arquitectura

16 y 17.–"Vigo, vai lava-la cara" – Carlos Ardid y Juan Zaballa

Siniestro Total y San Luis

18 y 19.–"Vigo da un miedo que te pasas" – P. Comesaña y F. Novo

Gastronomía y Cine

20.–"Magia culinaria-Ritos políticos" – G. Campos
"Os porteiros do outro mundo" – X. Pazos

Moda

"Por una lencería gallega..." – F. Franco
"Tan dentro de ti e por fora" – A. Avendaño

Poesía

22.–"Seis poemas mohicanos" – M. Rivas
23.–"Por anticipado recaída dun mal que impide o vóo" – X. Arias
24.–"UH" – M. Romón

1 2 10

19819864

Vigo

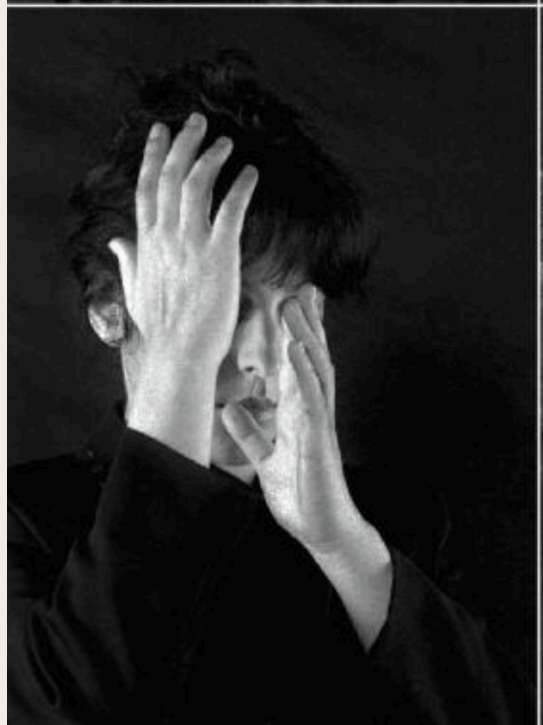

A tradutora (1983-2003)

Manuel Bragado @bretemas · 16 de xan.

No outono de 1983 #XelaArias2021 traduciu do castelán ao galego o libro «Cabalum» (Edicións do Castro 1980) do poeta Carlos Oroza. Será o primeiro dos seus 25 títulos como #XelaTradutora literaria, relación que pechará en 2003 co «Spleen de París» (1869) de Baudelaire. [016/365].

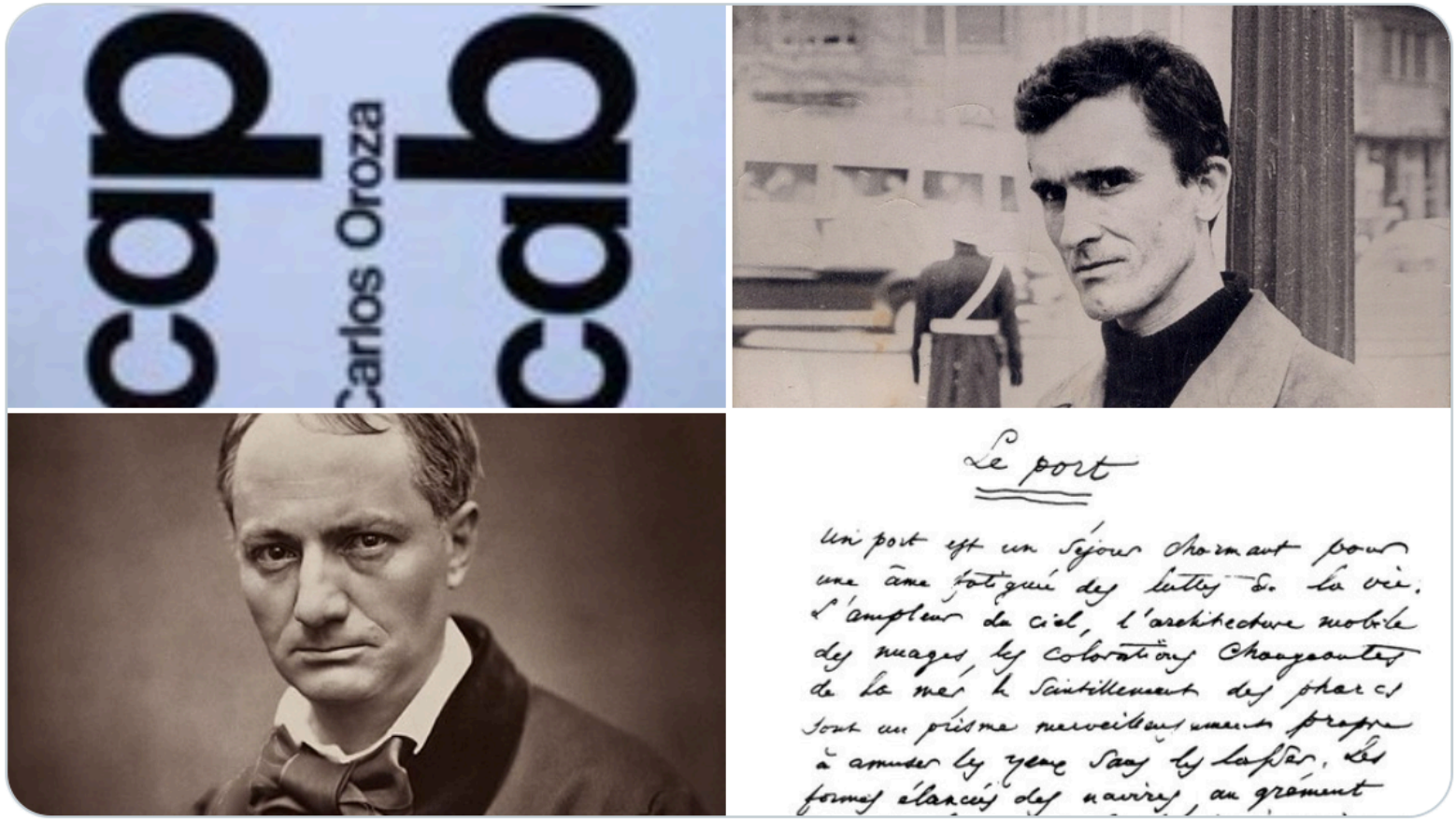

1 28 67

1983-2003

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 16 de xan.

O traballo de **#XelaArias2021** como tradutora literaria nas décadas dos 80 e 90 foi pioneiro nos labores de incorporación á lingua propia dos textos fundamentais da literatura universal. #XelaTradutora era tan esixente consigo mesma como o era cando se dedicaba á creación poética.

1 5 20

Manuel Bragado @bretemas · 6 h

#XelaArias2021: «Fixen traducións, principalmente, porque precisaba cartos...»

#XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos @ANTDiario

2

1983-2003

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 19 de xan.

#XelaArias2021 publicou no número 7 da revista «Dorna», abril 1984, o poema "Eu cuestiono", que incluirá en «Denuncia do equilibrio» (@Xerais 1986), o seu primeiro libro como "Cuestiono se é o tempo monocorde o que agocha o misterio". [019/365] #XelaDenunciaDoEquilibrio

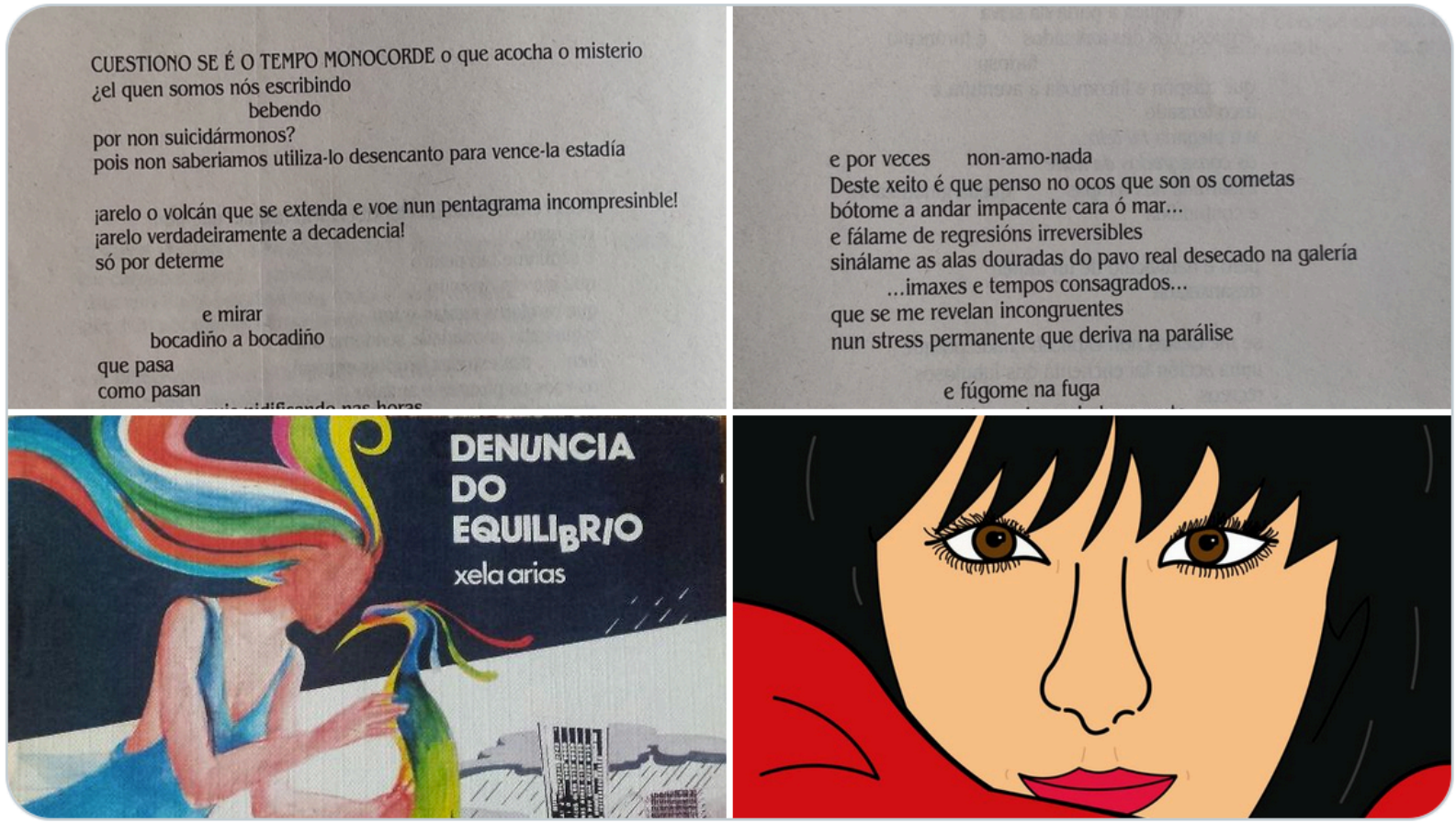

9 48

1984

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 30 de xan.

A publicación da versión galega de «Cabalum» de Carlos Oroza no número 8 da revista «Dorna» (marzo de 1985), será tamén o da primeira tradución de **#XelaArias2021**. Inicia así un catálogo de 25 obras traducidas ao longo de vinte anos. #XelaAriasTradutora #Dorna [030/365]

(1/3)

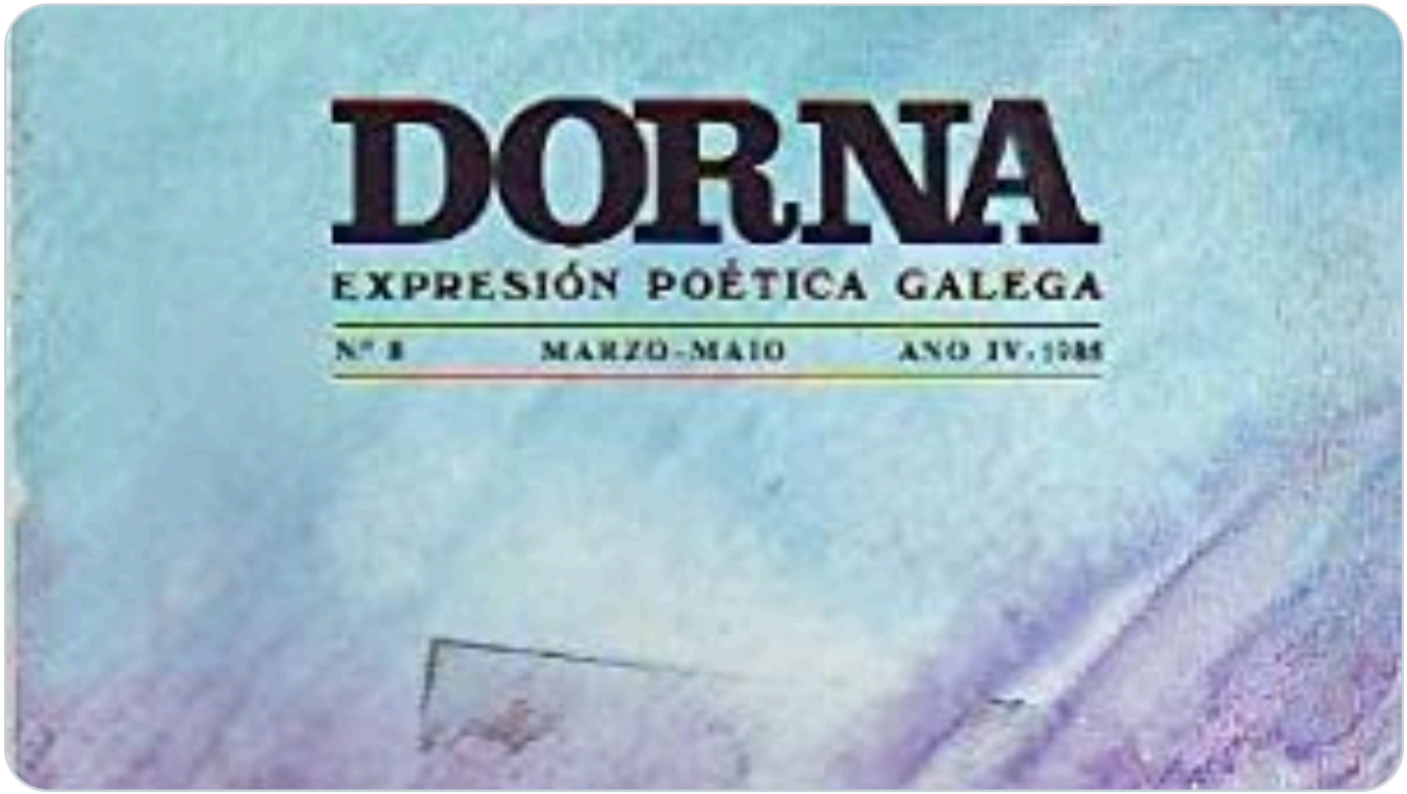

1 10 25

1985

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 19 de feb.

#XelaArias2021 colaborará dende o primeiro número (1984) coa revista #Tintimán onde incluirá os poemas "Abandono xa a marcha da miña sombra" e "O vertigo enano", que logo incluirá en #DenunciaDoEquilibrio #XelaAriasAntoloxia [050/365]

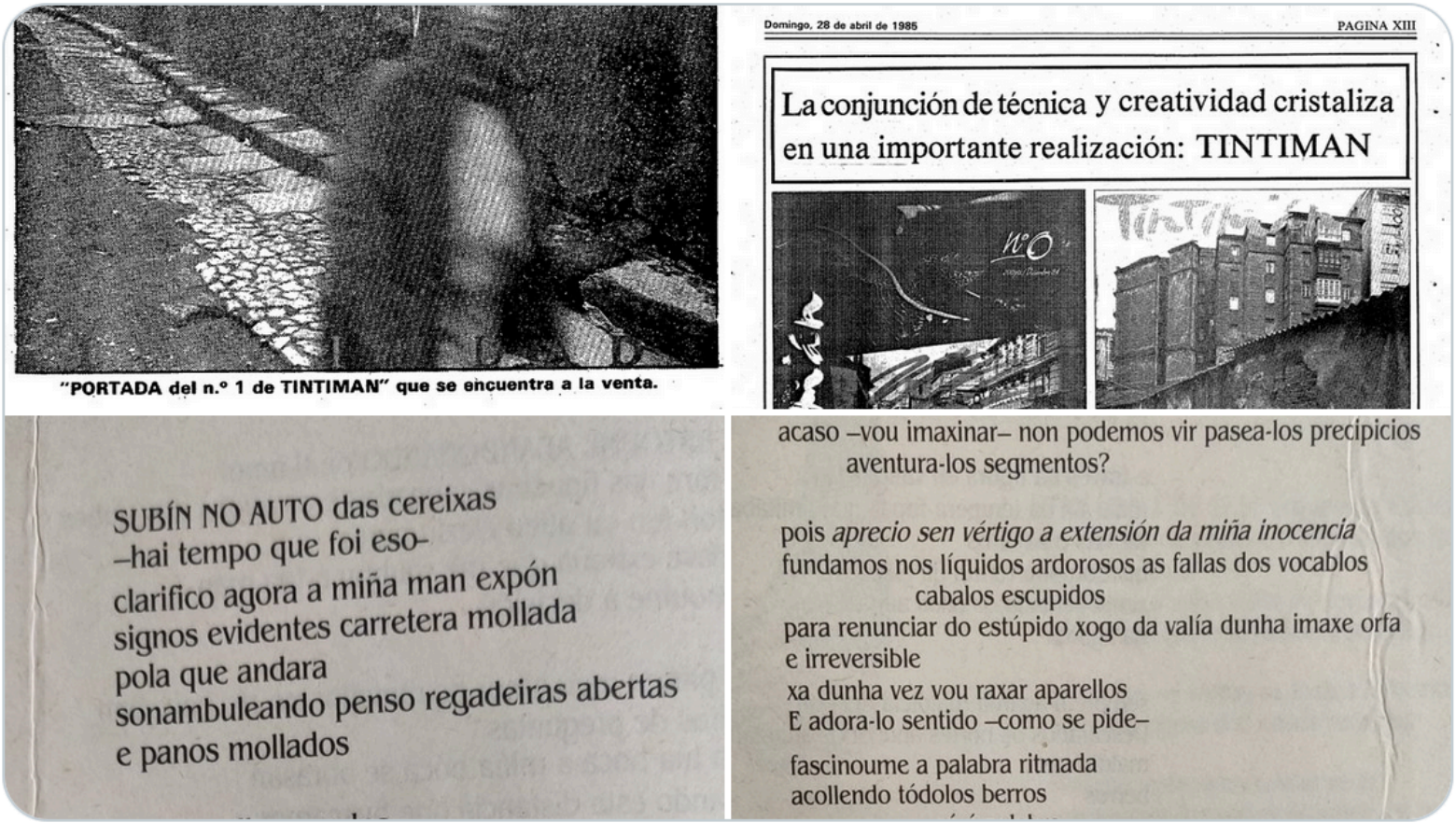

"PORTADA del n.º 1 de TINTIMAN" que se encuentra a la venta.

Domingo, 28 de abril de 1985 PAGINA XIII

La conjunción de técnica y creatividad cristaliza en una importante realización: TINTIMAN

SUBÍN NO AUTO das cereixas
–hai tempo que foi eso–
clarifico agora a miña man expón
signos evidentes carretera mollada
pola que andara
sonambuleando penso regadeiras abertas
e panos mollados

acaso –vou imaxinar– non podemos vir pasea-los precipicios
aventura-los segmentos?

pois *aprecio sen vértigo a extensión da miña inocencia*
fundamos nos líquidos ardorosos as fallas dos vocablos
cabalos escupidos
para renunciar do estúpido xogo da valía dunha imaxe orfa
e irreversible
xa dunha vez vou raxar aparellos
E adora-lo sentido –como se pide–

fascinoume a palabra ritmada
acollendo tódolos berros

1 12 32

1984

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 9 de abr.

A páxina do primeiro número de #Tintimán, no que #XelaArias2021 publicou dous poemas ("Abandono xa a marcha..." e "O vertigo enano"), estaba encabezada por un comentario de #XeromeCalero no que convidaba a abrir as venas a uns poemas «entre o aloumiño e o trallazo, ata abraiar».

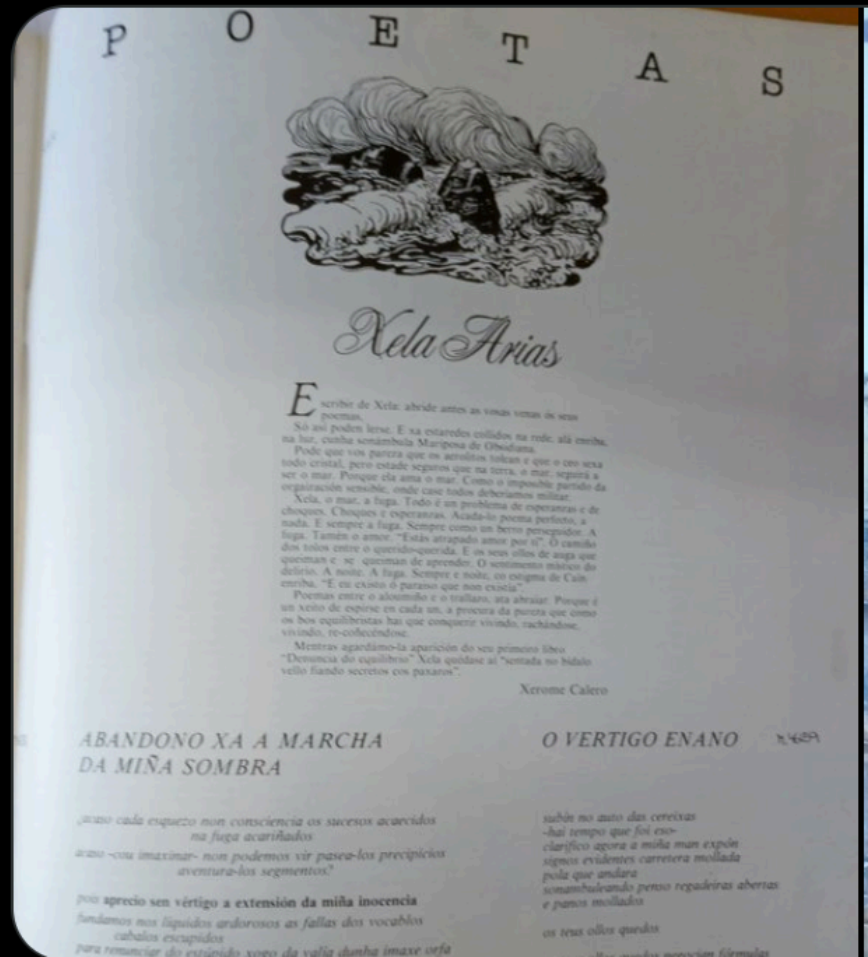

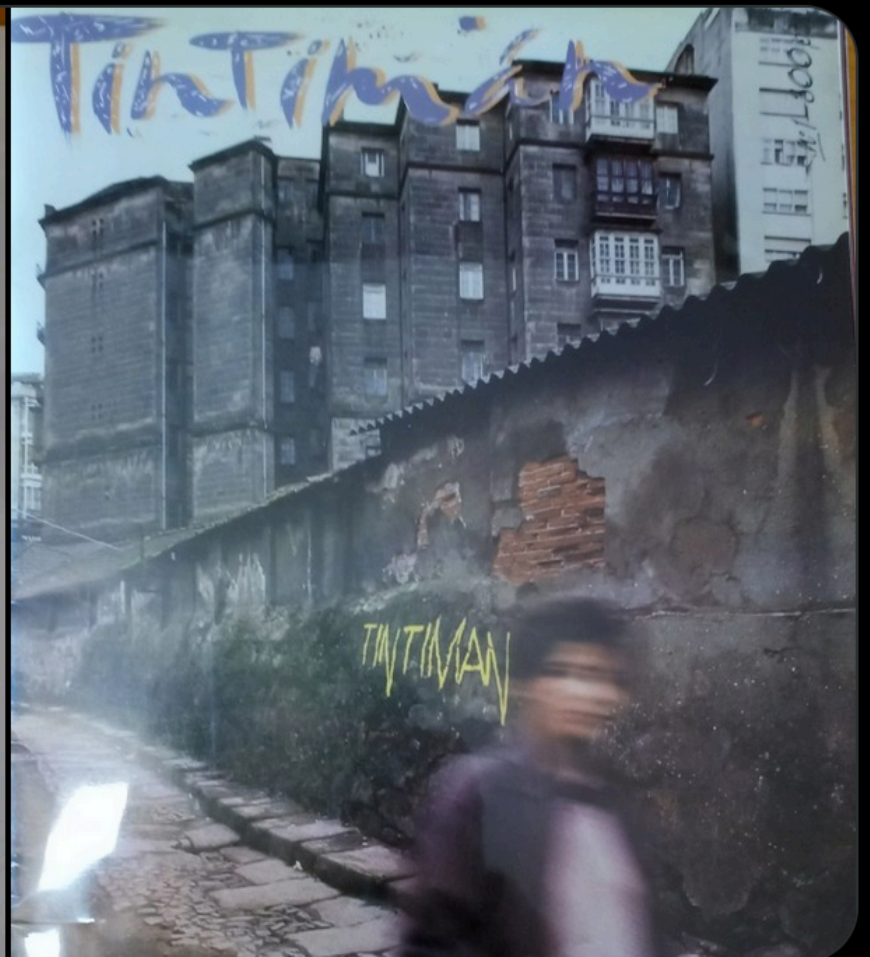

1984

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 28 de xan.

En marzo de 1985 **#XelaArias2021** publica por vez primeira na revista feminista «Festa da palabra silenciada» nº 2 o poema "Perdida nas medidas", que incluiría despois no libro «Denuncia do equilibrio» como "Transferidos os silencios pasei logo". #XelaAriasPoeta [028/365]

(1/2)

1 6 26

1985

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 31 de xan.

A comezos de agosto de 1986 **#XelaArias2021** publica o seu primeiro libro de poemas, «Denuncia do equilibrio», na colección Ventobranco de @Xerais, ilustrado e deseñado por Xosé Guillermo. #XelaAriasPoeta #DenunciaDoEquilibrio [031/365]

Abro fío (1/5)

2 17 61

1986

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 31 de xan.

O artenauta #XoséGuillermo, pintor e amigo de #XelaArias2021, colaborador de @Xerais na súa primeira etapa, deseñou en #DenunciaDoEquilibrio unha edición moi coidada, na que integra nos poemas algunhas ilustracións a branco e negro coa técnica da colaxe propia dos 80.

(3/5)

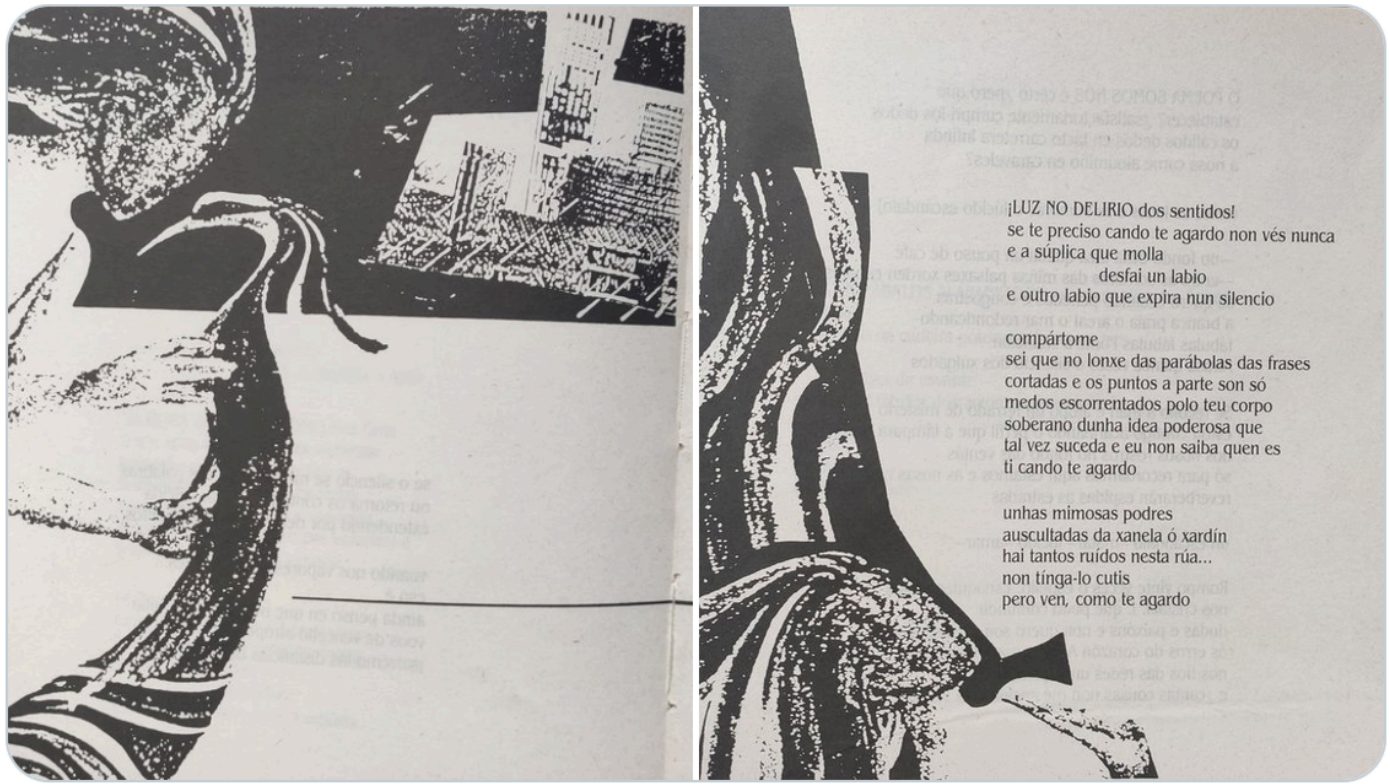

1 5 13

1986

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 31 de xan.

Datado en 1984, #DenunciaDoEquilibrio recolle algúns poemas publicados en revistas e fanzines por **#XelaArias2021** consolidando tematicamente, segundo a crítica @chusnogueira, «unha simboloxía que esculpe toda a súa obra poética: a animalidade e a violencia». #XelaAriasPoeta

(2/5)

1 3 8

1984-1986

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 4 de feb.

«Unha nova palabra ou maxia branca
que destrúa incinere como agora
eu fago de maxia de pelabras cinzas
algo premeditado
que cumplo e é un tributo ó que me afago»

#XelaArias2021 #XelaAntoloxía #DenunciaDoEquilibrio

[035/365]

Captura de pantalla

1986

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 31 de xan.

A publicación de #DenunciaDoEquilibrio non pasou totalmente desapercibida á crítica [masculina] da época. @h_rabunal no @idealgallego (29-10-86) e X.L.Méndez Ferrín no «Faro del lunes» (01-06-87) publicaron textos de benvida ao libro de **#XelaArias2021** #XelaAriasCrítica
(4/5)

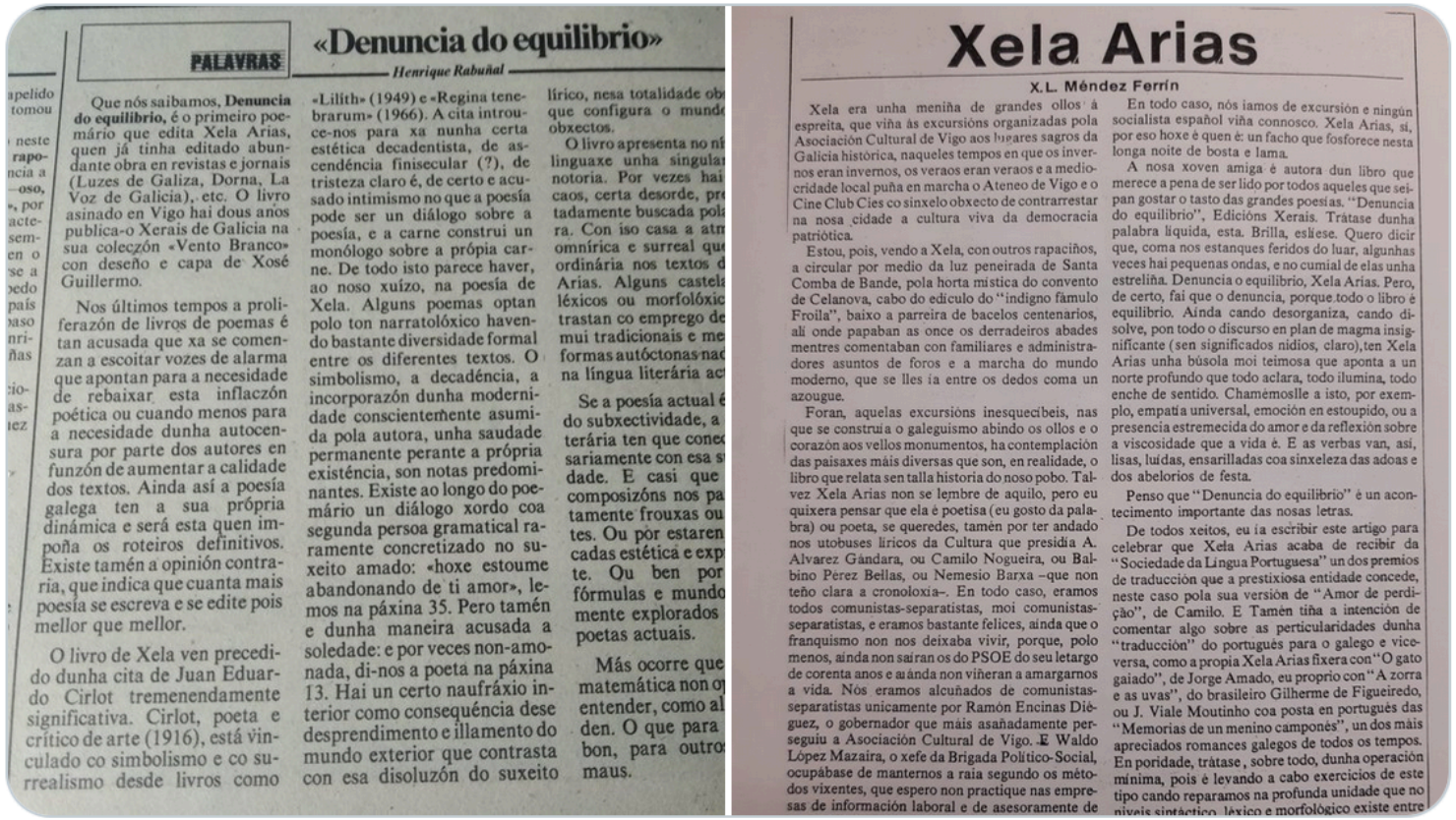

PALAVRAS

«Denuncia do equilibrio»

Henrique Rabuñal

Que nós saibamos, **Denuncia do equilibrio,** é o primeiro poemário que edita Xela Arias, quen já tinha editado abundante obra en revistas e jornais (Luzes de Galiza, Dorna, La Voz de Galicia), etc. O livro asinado en Vigo hai dous anos publica-o Xerais de Galicia na sua colección «Vento Branco» con deseño e capa de Xosé Guillermo.

Nos últimos tempos a proliferazón de livros de poemas é tan acusada que xa se comenzan a escoitar vozes de alarma que apontan para a necesidade de rebaixar esta inflaczón poética ou cuando menos para a necesidade dunha autocensura por parte dos autores en funzón de aumentar a calidade dos textos. Ainda así a poesía galega ten a sua própria dinámica e será esta quen impoña os roteiros definitivos. Existe tamén a opinión contraria, que indica que cuanta mais poesía se escreva e se edite pois mellor que mellor.

O livro de Xela ven precedido dunha cita de Juan Eduardo Cirlot tremenendamente significativa. Cirlot, poeta e crítico de arte (1916), está vinculado co simbolismo e co surrealismo desde livros como «Lilith» (1949) e «Regina tenebrarum» (1966). A cita introuce-nos para xa nunha certa estética decadentista, de ascendéncia finisecular (?), de tristeza claro é, de certo e acusado intimismo no que a poesía pode ser un diálogo sobre a poesía, e a carne construi un monólogo sobre a própia carne. De todo isto parece haver, ao noso xuízo, na poesía de Xela. Alguns poemas optan polo ton narratolóxico havendo bastante diversidade formal entre os diferentes textos. O simbolismo, a decadéncia, a incorporazón dunha modernidade conscientemente asumida pola autora, unha saudade permanente perante a própria existéncia, son notas predominantes. Existe ao longo do poemário un diálogo xordo coa segunda persoa gramatical raramente concretizado no suxeito amado: «hoxe estoume abandonando de ti amor», lemos na páxina 35. Pero tamén e dunha maneira acusada a soledade: e por veces non-amonada, di-nos a poeta na páxina 13. Hai un certo naufráxio interior como consequéncia dese desprendimento e illamento do mundo exterior que contrasta con esa disoluzón do suxeito lírico, nesa totalidade ob que configura o mundo obxectos.

O livro apresenta no ni linguaxe unha singular notoria. Por vezes hai caos, certa desorde, pr tadamente buscada pol ra. Con iso casa a atn omnírica e surreal qu ordinária nos textos d Arias. Alguns castel léxicos ou morfolóxic trastan co emprego de mui tradicionais e me formas autóctonas nac na língua literária ac

Se a poesía actual é do subxectividade, a terária ten que cone sariamente con esa s dade. E casi que composizóns nos pa tamente frouxas ou tes. Ou por estaren cadas estética e exp te. Ou ben por fórmulas e mundo mente explorados poetas actuais.

Más ocorre que matemática non o entender, como al den. O que para bon, para outro maus.

Xela Arias

X.L. Méndez Ferrín

Xela era unha meniña de grandes ollos à espreita, que viña às excursións organizadas pola Asociación Cultural de Vigo aos lugares sagros da Galicia histórica, naqueles tempos en que os invernos eran invernos, os veraos eran veraos e a mediocridade local puña en marcha o Ateneo de Vigo e o Cine Club Cies co sinxelo obxecto de contrarrestar na nosa cidade a cultura viva da democracia patriótica.

Estou, pois, vendo a Xela, con outros rapaciños, a circular por medio da luz peneirada de Santa Comba de Bande, pola horta mística do convento de Celanova, cabo do edículo do "indigno fámulo Froila", baixo a parreira de bacelos centenarios, alí onde papaban as once os derradeiros abades mentres comentaban con familiares e administradores asuntos de foros e a marcha do mundo moderno, que se lles ía entre os dedos coma un azougue.

Foran, aquelas excursións inesquecíbeis, nas que se construía o galeguismo abindo os ollos e o corazón aos vellos monumentos, ha contemplación das paisaxes máis diversas que son, en realidade, o libro que relata sen talla historia do noso pobo. Talvez Xela Arias non se lembre de aquilo, pero eu quixera pensar que ela é poetisa (eu gosto da palabra) ou poeta, se quereredes, tamén por ter andado nos utobuses líricos da Cultura que presidía A. Alvarez Gándara, ou Camilo Nogueira, ou Balbino Pérez Bellas, ou Nemesio Barxa –que non teño clara a cronoloxía–. En todo caso, eramos todos comunistas-separatistas, moi comunistas-separatistas, e eramos bastante felices, aínda que o franquismo non nos deixaba vivir, porque, polo menos, aínda non saíran os do PSOE do seu letargo de corenta anos e aínda non viñeran a amargarnos a vida. Nós eramos alcuñados de comunistas-separatistas unicamente por Ramón Encinas Diéguez, o gobernador que máis asañadamente perseguiu a Asociación Cultural de Vigo. E Waldo López Mazaira, o xefe da Brigada Político-Social, ocupábase de manternos a raia segundo os métodos vixentes, que espero non practique nas empresas de información laboral e de asesoramente de

En todo caso, nós iamos de excursión e ningún socialista español viña connosco. Xela Arias, sí, por eso hoxe é quen é: un facho que fosforece nesta longa noite de bosta e lama.

A nosa xoven amiga é autora dun libro que merece a pena de ser lido por todos aqueles que seipan gostar o tasto das grandes poesías. "Denuncia do equilibrio". Edicións Xerais. Trátase dunha palabra líquida, esta. Brilla, esliese. Quero dicir que, coma nos estanques feridos do luar, algunhas veces hai pequenas ondas, e no cumial de elas unha estreliña. Denuncia o equilibrio, Xela Arias. Pero, de certo, fai que o denuncia, porque todo o libro é equilibrio. Aínda cando desorganiza, cando disolve, pon todo o discurso en plan de magma insignificante (sen significados nidios, claro), ten Xela Arias unha bússola moi teimosa que aponta a un norte profundo que todo aclara, todo ilumina, todo enche de sentido. Chamémoslle a isto, por exemplo, empatía universal, emoción en estoupido, ou a presencia estremecida do amor e da reflexión sobre a viscosidade que a vida é. E as verbas van, así, lisas, luídas, ensarilladas coa sinxeleza das adoas e dos abelorios de festa.

Penso que "Denuncia do equilibrio" é un acontecimento importante das nosas letras.

De todos xeitos, eu ía escribir este artigo para celebrar que Xela Arias acaba de recibir da "Sociedade da Língua Portuguesa" un dos premios de tradución que a prestixiosa entidade concede, neste caso pola sua versión de "Amor de perdição", de Camilo. E tamén tiña a intención de comentar algo sobre as perticularidades dunha "tradución" do portugués para o galego e viceversa, como a propia Xela Arias fixera con "O gato gaiado", de Jorge Amado, eu proprio con "A zorra e as uvas", do brasileiro Gilherme de Figueiredo, ou J. Viale Moutinho coa posta en portugués das "Memorias de un menino camponés", un dos máis apreciados romances galegos de todos os tempos. En poridade, trátase, sobre todo, dunha operación mínima, pois é levando a cabo exercicios de este tipo cando reparamos na profunda unidade que no nivais sintáctico, léxico e morfolóxico existe entre

2 6 16

1986-1987

Vigo

Destacados | Máis recente | Xente | Fotos | Vídeos

Manuel Bragado @bretemas · 18 de feb.

A publicación de #DenunciaDoEquilibrio de **#XelaArias2021** coincidiu en 1986 coa de #Polaroid, libro de narrativa co que @SusodeToro1 iniciaba tamén o seu catálogo en @Xerais. Velaí o anuncio da **editora** nas páxinas de cultura de @Farodevigo (04-10-86) [049/365]

13 36

1986

Vigo

Xela Arias. A Palabra esgazada - A esgazadora de versos - Capítulo 3 - Día das Letras Galegas 2021

1987

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 1 de feb.

En decembro de 1986 **#XelaArias2021** presenta ao Premio Esquío –sen éxito– o libro «Lilí sen pistolas», que nunca publicará. Ao longo de 1988 traballa no libro de poemas «Maldito lindo», que tampouco publica.
#XelaAriasPoeta
[032/365] #XelaAriasAutoesixencia #XelaAriasInédita

1 22 76

1986

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 3 de feb.

En marzo de 1986 **#XelaArias2021** publica o poema "centro de pallas este corazón esperto" na revista «Luzes de Galiza» nº 2. Con lixeiras variantes o texto será incluído no libro #DenunciaDoEquilibrio co título «Se me aconsello» [034/365] #LuzesDeGaliza
Foto: Marcelo Leonard

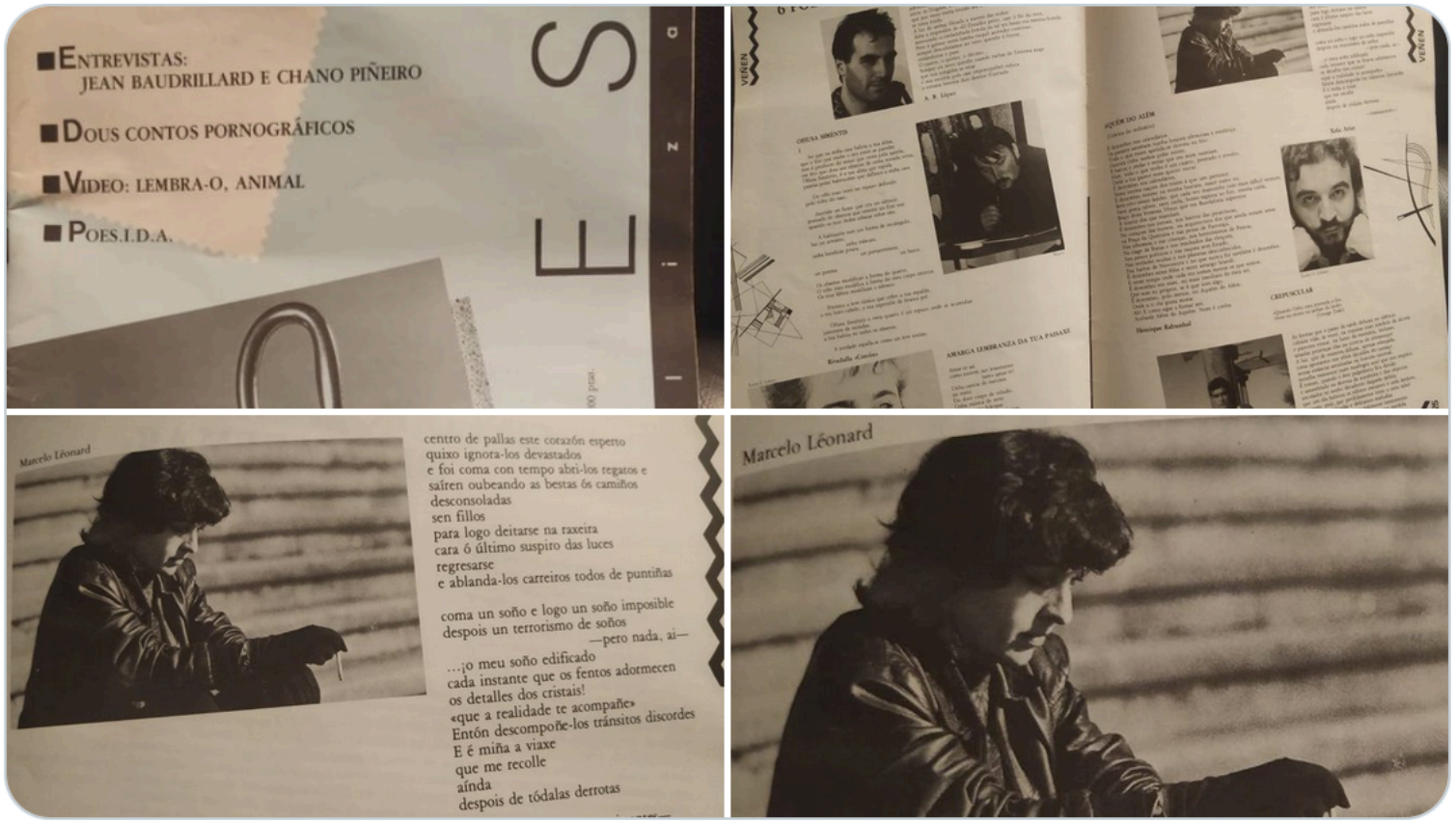

15 49

1986

Vigo

Destacados | Máis recente | Xente | Fotos | Vídeos

Manuel Bragado @bretemas · 9 de feb.

O 18 de outubro de 1986 #XelaArias2021 publica en @lavozdegalicia os poemas de #DenunciaDoEquilibrio «Apátridas», «O poema somos nós» e «A paixón que aniño ten por veces o bico en berro», acompañados dunha nota biiobliográfica e unha caricatura de **Siro**. [040/365]
Abro fío (1/3)

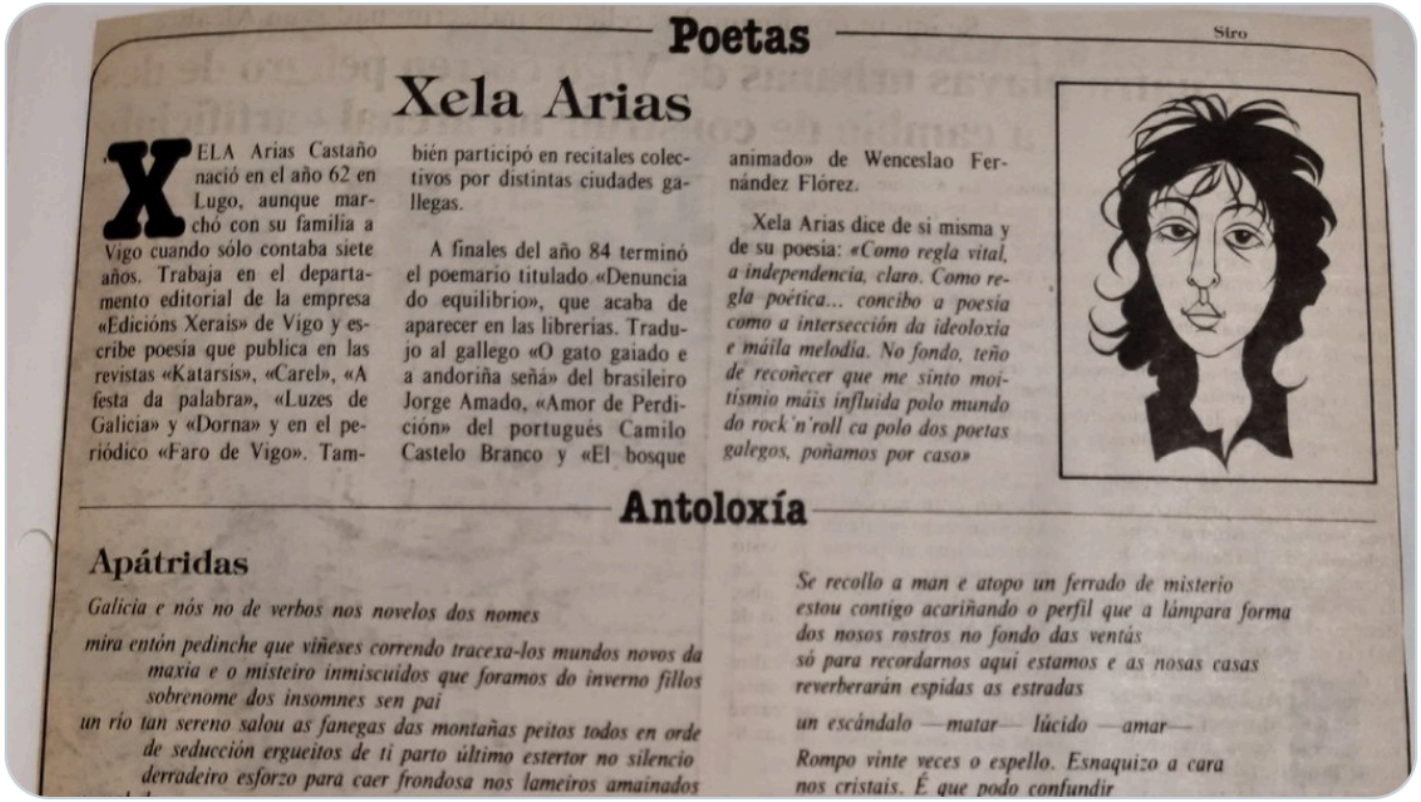

Poetas

Siro

Xela Arias

XELA Arias Castaño nació en el año 62 en Lugo, aunque marchó con su familia a Vigo cuando sólo contaba siete años. Trabaja en el departamento editorial de la empresa «Edicións Xerais» de Vigo y escribe poesía que publica en las revistas «Katarsis», «Carel», «A festa da palabra», «Luzes de Galicia» y «Dorna» y en el periódico «Faro de Vigo». También participó en recitales colectivos por distintas ciudades gallegas.

A finales del año 84 terminó el poemario titulado «Denuncia do equilibrio», que acaba de aparecer en las librerías. Tradujo al gallego «O gato gaiado e a andoriña seña» del brasileiro Jorge Amado, «Amor de Perdición» del portugués Camilo Castelo Branco y «El bosque animado» de Wenceslao Fernández Flórez.

Xela Arias dice de si misma y de su poesía: *«Como regla vital, a independencia, claro. Como regla poética... concibo a poesía como a intersección da ideoloxía e máila melodía. No fondo, teño de recoñecer que me sinto moitísimo máis influida polo mundo do rock'n'roll ca polo dos poetas galegos, poñamos por caso»*

Antoloxía

Apátridas

Galicia e nós no de verbos nos novelos dos nomes
mira entón pedinche que viñeses correndo tracexa-los mundos novos da
maxia e o misteiro inmiscuídos que foramos do inverno fillos
sobrenome dos insomnes sen pai
un río tan sereno salou as fanegas das montañas peitos todos en orde
de seducción ergueitos de ti parto último estertor no silencio
derradeiro esforzo para caer frondosa nos lameiros amainados

Se recollo a man e atopo un ferrado de misterio
estou contigo acariñando o perfil que a lámpara forma
dos nosos rostros no fondo das ventás
só para recordarnos aquí estamos e as nosas casas
reverberarán espidas as estradas
un escándalo —matar— lúcido —amar—
Rompo vinte veces o espello. Esnaquizo a cara
nos cristais. É que podo confundir

1986

Vigo

1 | 10 | 29

Destacados | Máis recente | Xente | Fotos | Vídeos

Manuel Bragado @bretemas · 9 de feb.

A carón da caricatura de **Siro**, a nota bibliográfica finaliza cunha autodefinición de **#XelaArias2021**:

«Como regra vital a independencia, claro. Como regra poética ... concibo a poesía como a intersección da ideoloxía e maila melodía...»
#XelaAriasAutopoética @lavozdegalicia
(2/3)

1 5 14

1986

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 9 de feb.

En resposta a @bretemas

«...No fondo teño que recoñecer que me sinto moitísimo máis influída polo mundo do rock and roll ca polo dos poetas galegos, poñamos por caso.»

#XelaArias2021 #XelaAriasAutopoética @lavozdegalicia

(3/3)

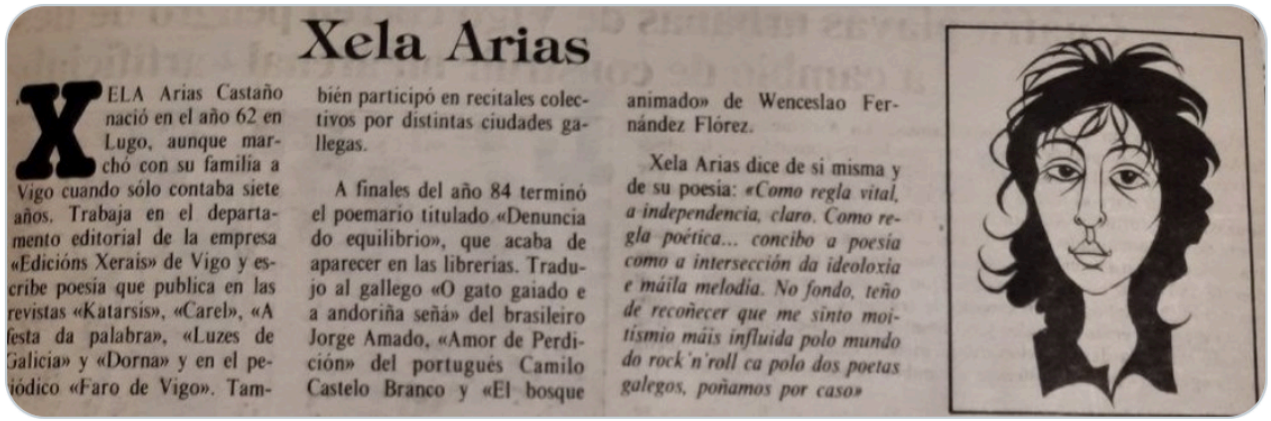

Xela Arias

XELA Arias Castaño nació en el año 62 en Lugo, aunque marchó con su familia a Vigo cuando sólo contaba siete años. Trabaja en el departamento editorial de la empresa «Edicións Xerais» de Vigo y escribe poesía que publica en las revistas «Katarsis», «Carel», «A festa da palabra», «Luzes de Galicia» y «Dorna» y en el periódico «Faro de Vigo». También participó en recitales colectivos por distintas ciudades gallegas.

A finales del año 84 terminó el poemario titulado «Denuncia do equilibrio», que acaba de aparecer en las librerías. Tradujo al gallego «O gato gaiado e a andoriña señá» del brasileiro Jorge Amado, «Amor de Perdición» del portugués Camilo Castelo Branco y «El bosque animado» de Wenceslao Fernández Flórez.

Xela Arias dice de sí misma y de su poesía: *«Como regla vital, a independencia, claro. Como regla poética... concibo a poesía como a intersección da ideoloxía e máila melodía. No fondo, teño de recoñecer que me sinto moitísimo máis influida polo mundo do rock 'n' roll ca polo dos poetas galegos, poñamos por caso»*

5 15

Engadir outro chío

1986

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de feb.

O 25-03-88, con vinteseis anos, **#XelaArias2021** dita unha conferencia, «Paixón de militancia e escuros desertores», dentro das Xornadas de Linguas e Literaturas catalana e galega na Universidade Complutense de Madrid. [038/365] @unicomplutense #XelaConferenciante
Abro fío (1/7)

1 14 33

1988

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de feb.

O texto da conferencia de #XelaArias2021, na q entre outros temas aborda a situación da lingua, do libro e da poesía galega, foi publicado no nº 6 da revista «Filología Románica» (1989) da @unicomplutense #XelaConferenciante

Pode baixarse aquí (pdf)

cutt.ly/wkbjR7a

(2/7)

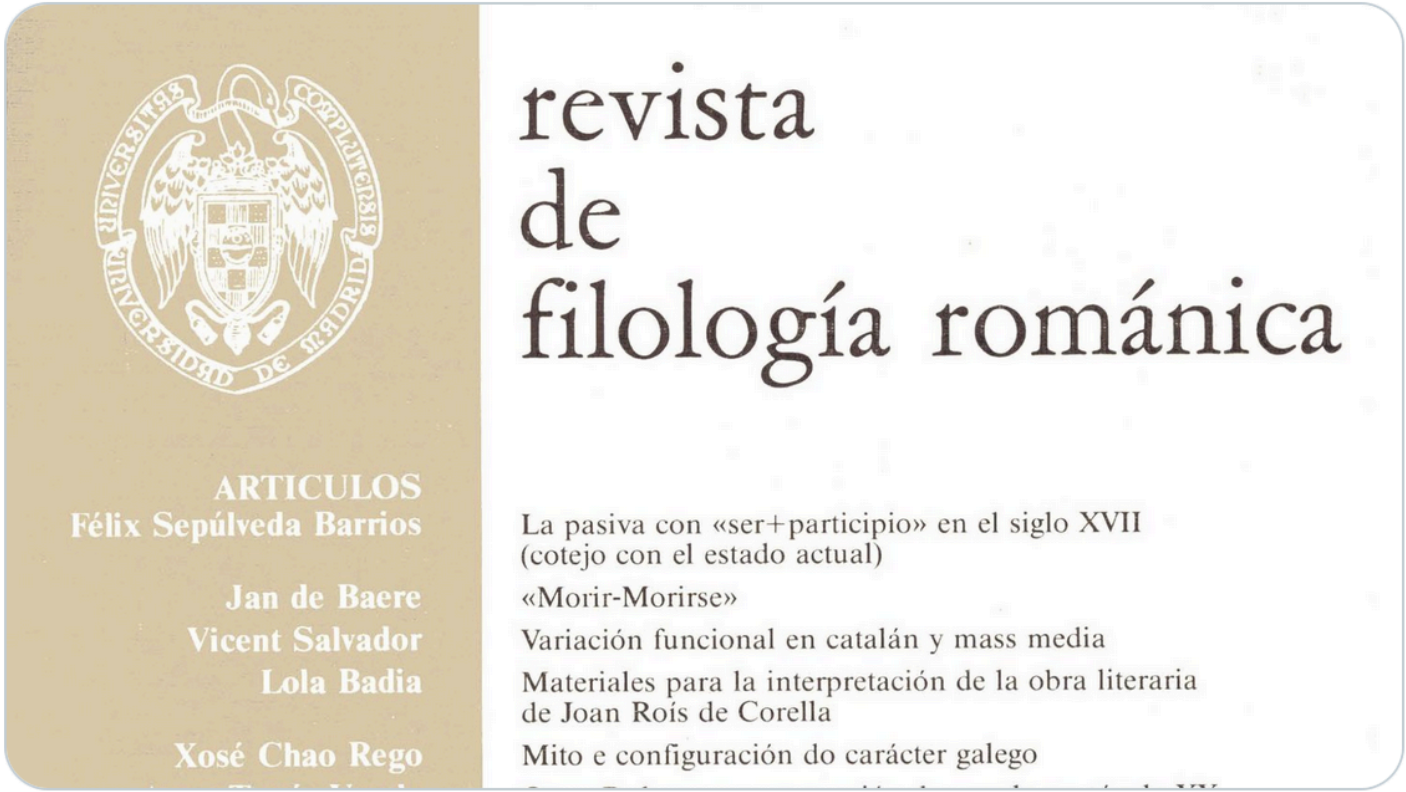

1 1 10

1986-1989

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de feb.

#XelaArias2021: «O idioma é o principal signo dunha cultura. E a cultura dun pobo sae do mortal día a día. A min sempre me atraeu a fala popular. Ó analfabeto debénselle as palabras lindas. Unha lingua ha medrar como a hedra, dándolle o sol e mailo aire» #XelaConferenciante
(3/7)

1 1 5

Manuel Bragado @bretemas · 7 de feb.

#XelaArias2021: «A poesía galega ten neste momento o mesmo problema que ten a poesía española. A maior parte da poesía que se escribe é maiormente reaccionaria, reaccionaria por conformista.» #XelaConferenciante
(4/7)

1 1 4

1988-1989

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de feb.

#XelaArias2021: «Escribir pode ser por si un acto revolucionario, pero facelo en galego si é unha revolución sempre. O malo é que é a única revolución que a maior parte dos poetas galegos se permiten.» #XelaConferenciante
(5/7)

1 10 20

Manuel Bragado @bretemas · 7 de feb.

#XelaArias2021: «Onde está a crítica que debera ocuparse de aguilloar ós artistas e non deixalos durmir nas súas comodidades de asalariados con pequenas ambicións poéticas?» #XelaConfereciante
(6/7)

1 5 10

1988-1989

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 23 de abr.

Celebramos o #DíaDoLibro con palabras de #XelaArias2021:

«Escribir pode ser de por si un acto revolucionario, pero facelo en galego –cultura, repito, minorizada e devaluada, anque agora se tente unha certa revaluación–, escribir en galego si é unha revolución sempre». [113/365]

1988

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de feb.

#XelaArias2021: «O camiño dos poetas está en atopar novas vías coma sempre. Trátase de inventar un mundo novo. O noso. Debemos mirar sen complexos a propia nova sociedade que medra arredor e en nós. Observala, criticala e inventar un ritmo para os nosos pequenos achádegos»
(7/7)

1 5 13

1986-1989

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 30 de xan.

En 1986 **#XelaArias2021** publica 4 traducións: «O Gato Gaiado e a andoriña Señá» de Jorge Amado, «Amor de perdición» de Camilo Castelo Branco, «Cidades fantásticas, príncipes e xins da mitoloxía e as lendas árabes» e «Contos ó teléfono» de Rodari. @Xerais #XelaAriasTradutora

(2/3)

2 3 17

1986

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 30 de xan.

A tradución de «Amor de perdición» merecerá en maio de 1987 a «Medalha Premio de Tradução Sociedade de Língua Protuguesa», o primeiro premio literario que recibirá. **#XelaArias2021** #XelaTradutora @Xerais

(3/3)

1 15

1987

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 14 de feb. ···

#XelaArias2021 agardará ao 21-06-87 para realizar a primeira entrevista dunha páxina como escritora. Será no @Farodevigo onde Xosé Antonio Perozo titulará: «Xela Arias con tiempo para la lírica». Foto: Cameselle (1986). [**045/365**] #XelaAriasFarodeVigo #XelaAriasEntrevistas (1/5)

Xela Arias

Xela Arias, con tiempo para la lírica

□ J. A. PEROZO

Nos encontramos en la mañana de Vigo con el sol de primavera rondando los perfiles de la ría. Xela Arias traía aún la alegría del premio recién recogido en Portugal por su trabajo de traductora y compartimos un desayuno improvisado, con el ruido de fondo de la cafetería. La voz de Ana Belén sobrevuela el traqueteo de la vajilla y el rumor de la clientela. El camarero va y viene y queremos disimular instintivamente para que nuestra conversación no parezca una entrevista formal, pero las preguntas tienen el tonillo que escapa a los usos del diálogo. Hablamos, naturalmente, del premio y luego hemos de hilvanarlo con el trabajo callado y muchas veces anónimo de los traductores, aunque en el fondo de lo que realmente deseamos hablar sea de poesía, pues ante todo, Xela Arias, es una mujer que vive el verso.

"Te voy a explicar un poco cómo fue toda esta historia del premio que me dieron en Portugal, pues la verdad es que quedó en el aire cuando se dio la noticia. Quien presentó las obras premiables, entre otras organizaciones fue la Asociación de Periodistas y Hombres de Letras de Oporto, y quien otorgaba los premios era la Asociación de la Lengua Portuguesa. A mí me propusieron por la traducción del portugués a otras lenguas, en este caso al gallego, del "O gato gaiado" de Jorge Amado y "O amor de perdición". El premio es puramente simbólico pues consistió en un diploma y una figura que me entregaron en Lisboa durante un acto..."

— Lo importante es el reconocimiento al trabajo hecho.

— Mas que nada es eso. Un reconocimiento. Es potenciar el que en Portugal se hagan cosas hacia fuera de sus fronteras. Ellos son muy cuidadosos con estos temas. Esta primera convocatoria era para una traducción hecha por gusto y con gusto, por propia iniciativa. Pero "Amor de perdición", que es una obra bastante dura del siglo XVIII, la típica novela burguesa de amor, fue un encargo que acepté porque supuso a un reto. Sobre todo por el idioma de la época. Me resultó muy cohazo, pero está bien que estas cosas se hagan...

— La traducción no es un trabajo que pueda considerarse bien pagado...

— La traducción no es precisamente de las cosas mejor pagadas, aunque los trabajos culturales y de creación, en el fondo y en la forma, nunca están realmente pagados...

— Queda la experiencia.

— Sí, la experiencia sí. Y aprendes a mazos, cantidad, algo es algo... Es bueno para los escritores el tener que enfrentarse a otras literaturas en un nivel de igualdad. Quiero decir que el escritor gallego, en concreto, tuvo durante mucho tiempo un nivel de exigencia prácticamente manipulada por el hecho de tener que hacer para que el gallego sea una lengua que se mantenga. En el estudio que acaba de publicar Xulián Maure está bastante claro, como no hay ciertas lecturas en gallego se ha de recurrir al castellano. Nosotros hacemos traducciones en base a lo que se pide en los colegios como material complementario de trabajo y de lectura.

— Por descontado, con Xela mantenemos la conversación en gallego y hablamos de la militancia que hay que guardar con la lengua autóctona del país. De que una poeta como ella vea en los caminos de la traducción una forma de trabajo por la cultura de Galicia, donde publicar libros de verso, sigue siendo un camino difícil.

— Mientras no encontremos mecenas los poetas no tenemos las cosas muy fáciles. La poesía no deja dinero, excepto que tye den algún premio por ahí. Las tiradas siguen siendo pequeñas. Las ventas de poesía siempre fueron complicadas y en gallego, por tanto, se multiplica esa complicación.

— Pero tu libro "Denuncia do equilibrio" dicen que está funcionando muy bien.

— Yo misma estoy un poco sorprendida. Si exceptuamos a Machado o Alberti y pocos más, el resto no le interesa a la gente. Esos son los únicos que realmente producen dinero, que es lo que a la industria editorial, como a toda industria le interesa.

— ¿Te has planteado la traducción de poemas?

— Pues no, precisamente por esa misma circunstancia, porque seguramente tendría poca acogida a la hora de presentar el trabajo en una editorial. Esto no quiere decir que no sea interesante

— ¿En estos tiempos de ruido y "movida" queda sitio para la lírica?

— Queda sitio, aunque yo no creo en el estandar de "movida" que se está ofreciendo. La gente se mueve de un modo distintos, eso es cierto, tanto en arte como en literatura. Y sitio siempre hay para lírica...

— Pero parece que el mundo poético del libro quedó un poco trasnochado y algunos, como Reixa, rompieron y andan con el verso por el mundo con fondo de rock...

— Eso es lo que pienso yo que es la "movida", un modo distintos de enfocar las cosas. Pero lírica siguehabiendo ahí. Yo estoy ahora ensayando con un grupo de rock, pero sólo para recitar, y estrenaremos en el Festival de Poesía del Condado. Un experimento un poco raro, haber que sale de todo esto... La lírica está siempre ahí, es como el hambre, está siempre aunque cambien las comidas... No obstante tampoco creo que esto desplace al libro...

1 9 31

1987

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 14 de feb.

#XelaArias2021: «Estou agora ensaiando cun grupo de rock [Desertores], pero só para recitar, estaremos no Festival de Poesía do Condado. Un experimento un pouco raro, haber que sae de todo isto. A lírica é coma a fame, está sempre aínda que muden as comidas» #XelaAriasRock (5/5)

1 4 12

Manuel Bragado @bretemas · 14 de feb.

#XelaArias2021: «Eu non creo no estandar da "movida" que se está ofrecendo [...]. Iso é o que penso eu que é a movida, un xeito distinto de enfocar as cousas. Pero a lírica segue habendo aí...» #XelaAriasAMovida #XelaAriasConversaConPerozo (4/5)

1 1 3

1987

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 6 de feb.

Entre 1987 e 1989, **#XelaArias2021** colabora co grupo vigués de rhythm and blues Desertores realizando varios recitais conxuntos e escribindo as letras do seu primeiro elepé «El desertor» (1991) #XelaAriasArtenauta #Desertores [037/365]

Abro fío (1/5)

1 11 35

1987-1989

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 6 de feb.

Desertores estaba formado por Humberto Díaz «Heredia» (guitarra), Juan Díaz (baixo), Valerio Araújo (voz) e Miguel González (batería). Gravaron en 1987 a primeira maqueta cos temas «El pulpo», «No soy un degenerado» e «No te volveré a buscar».

#XelaArias2021 #Desertores

(2/5)

1 3 7

1987

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 6 de feb.

#XelaArias2021 escribe 9 dos temas de «El desertor», vinilo producido e gravado por Sergio Castro en Planta Sónica de Vigo coa colaboración de músicos como Jorge Beltrán, Andrés Lamas, Isabel Ventura e Luisa Carvalho.

lafonoteca.net/disco/el-deser...

#XelaArias2021 #Desertores

(3/5)

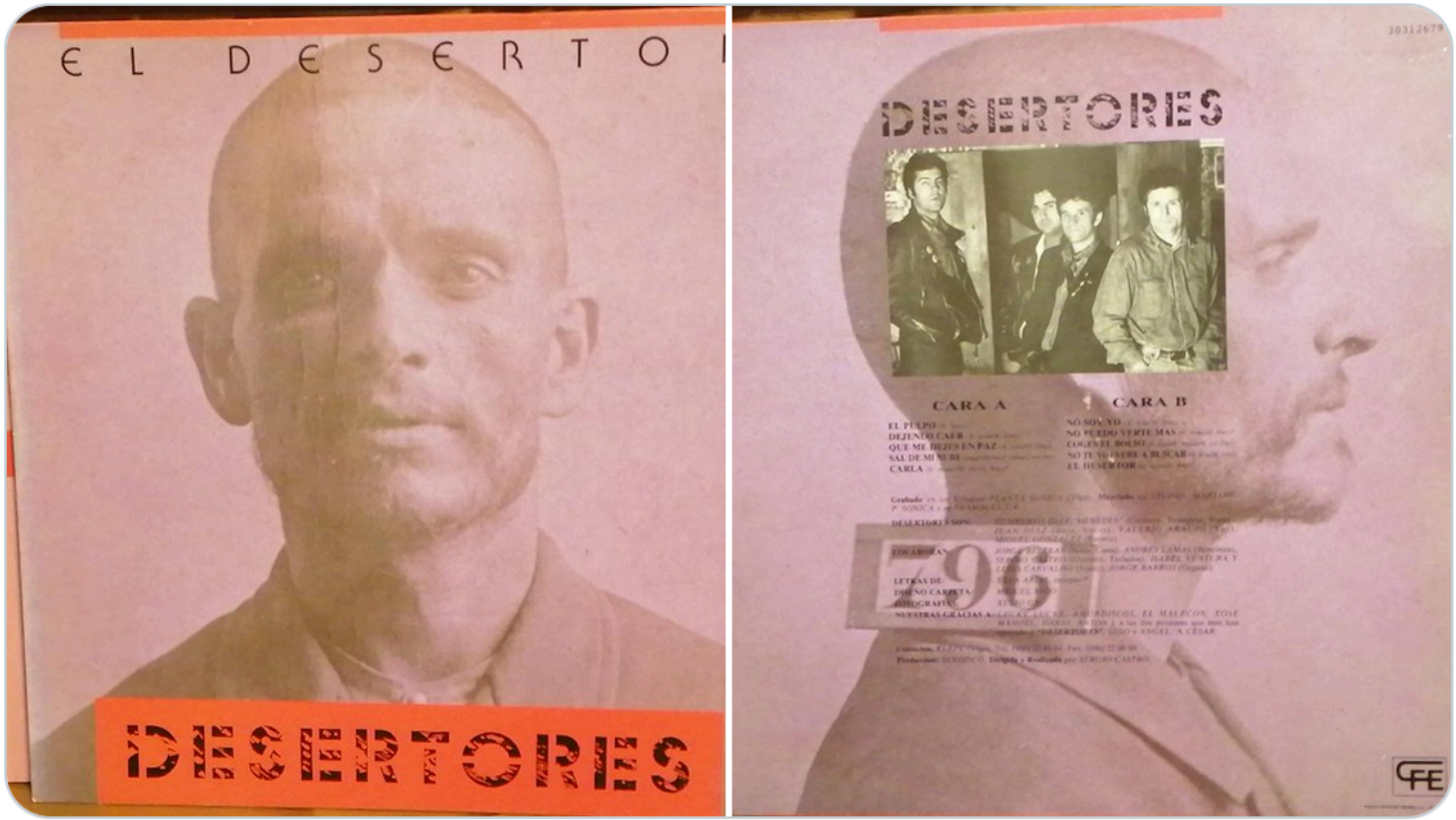

1 2 7

1991

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 6 de feb.

De «El desertor» aparecerán varios singles cos temas escritos por **#XelaArias2021** como o vinilo promocional de «Que me dejes en paz [no quiero dormir hasta que se ponga el sol...].
#Desertores #XelaAriasArtenauta
(4/5)

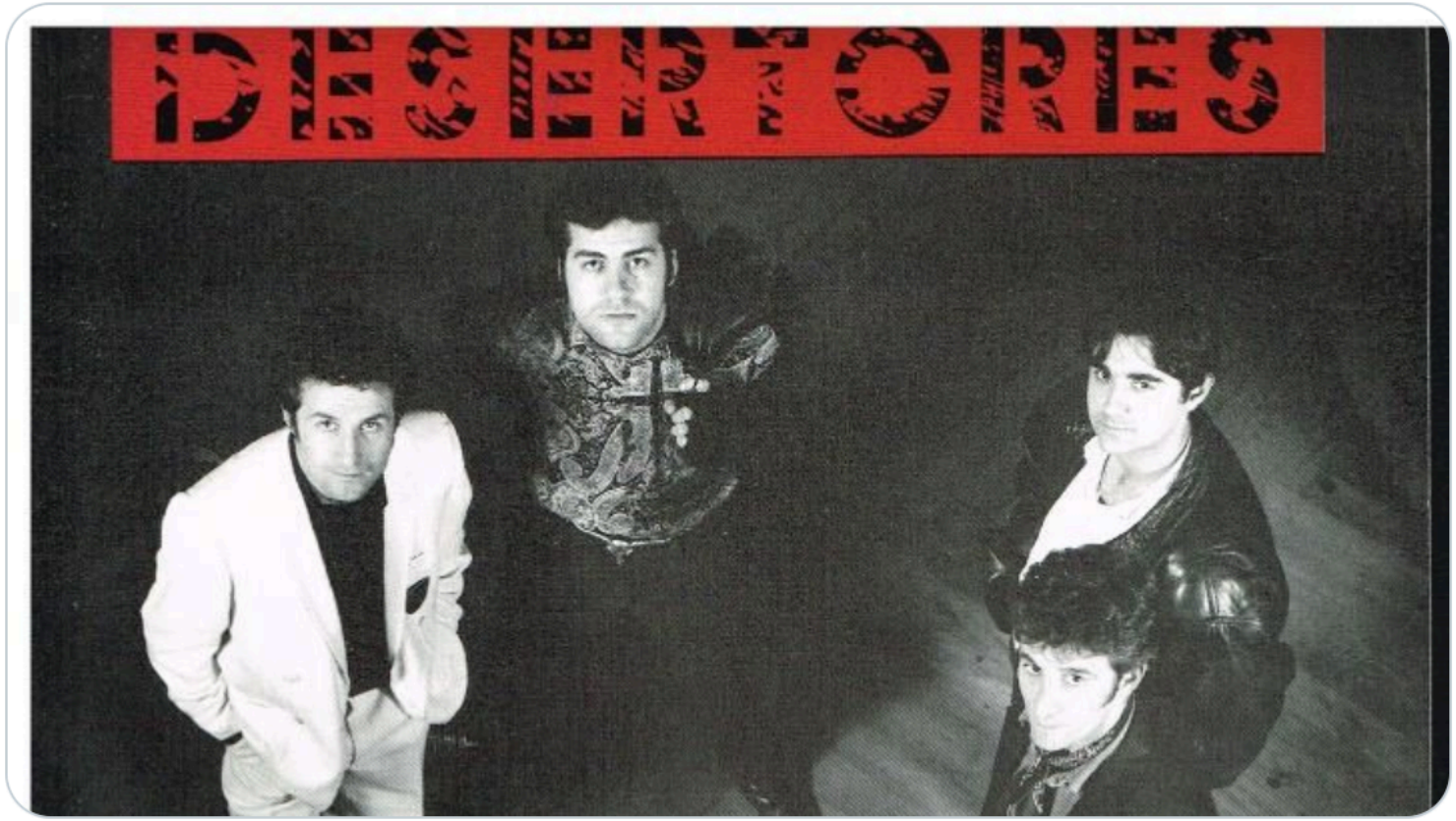

1 3 7

1987-1991

Manuel Bragado @bretemas · 14 de feb.

Fernando Franco en 1988 farase eco en @Farodevigo da colaboración de #XelaArias2021 e Desertores subliñando que «o valor engadido que vende o grupo ao mercado da música: as letras de Xela Arias, esa doce violencia dos seus textos, labrados nas areas da vida.» #XelaAriasRock

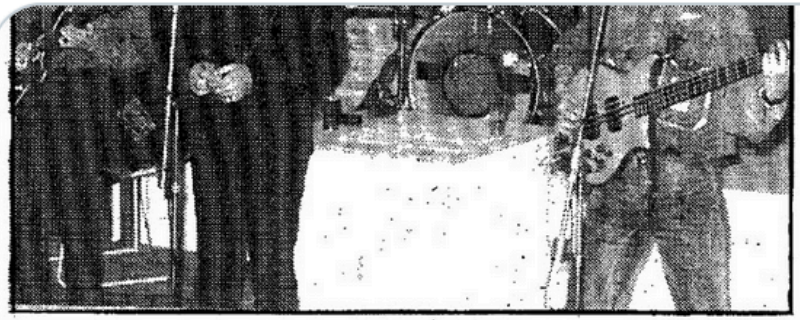

Los desertores.

Los Desertores, potencia y quinta columna en acción

F.Franco

Como tal grupo nacieron entre las burbujas últimas de aquel cóctel de champán en que esta ciudad anduvo envuelta, en el que la música fué invitado especial. No surgieron en la euforia primera sino cuando la borrachera iba amainando, casi a la altura de la resaca, en los albores de la racionalidad crítica que parece tras el desmadre etílico

llagarcía, en Sanxenso... lo cual es algo pero no mucho si se sabe que el pasado invierno tocaron aquí y allá casi sin descanso.

No les ha llegado todavía el momento del salto, de ese LP o del lanzamiento al mercado nacional, pero ellos están seguros de sí mismos y7 de que tienen que tener la calma suficiente. Sea como sea hay que descubrirles: su estrategia musical -como fuente el rock and roll y como

que se respete el horario oficial, cosa nada frecuente en la ciudad- el pub Betonwerk pondrá su espacio férrico-granítico al servicio de Los Desertores. Rock and roll como esencia, rithm and blues como tendencia para un cuarteto que consigue con sus instrumentos un discurso sonoro claro y contundente. Que no digan que no se mueve esta urbe atlántica.

Los desertores.

Los Desertores, el fuerte y ácido zumo natural de rock and roll

F. Franco

Digo yo que la aprobaron con creces. Pasaron la prueba de fuego que para ellos supuso la actuación de verano en los festivales de Castrelos y a más de un entendido le cogieron por sorpresa. Por esa época celebraban su primer aniversario y en sólo un año de vida sus cuatro integrantes han conseguido un eficaz "ensamble", del que surge una contundente base rítmica. Los desertores huyen de los medios tonos, de las aguadas o de las aguadillas para exprimir con sus instrumentos zumo natural de rock and roll, fuerte y ácido, sohizo en un año, no llegó con las manos vacías como si un espíritu divinal les hubiera insuflado ciencia y experiencia con el bajo, batería, guitarra y voz. Esa voz que Valerio Fernández había prestado ya en Clepsidra y Valores en Alza, esa batería que Angel González golpeaba en Costa Oeste y Organos Frágiles, ese bajo que Juan Díaz acarició rítmicamente en Costa Oeste, como en este grupo Humberto Heredia sentó los pilares de su guitarra. O sea que la madre nutricia de esta formación, aunque no la única, fué el último de estos conjuntos.

apuros en verano porque ya se sabe lo promiscua que es esta ciudad, en que unos duermen en las camas de los otros y los otros en las de unos en este territorio de la música, y dos de sus componentes acompañan habitualmente a Siniestros y Resentidos. En invierno vuelve la calma, disminuye la fiebre de actuaciones y el cuarteto puede entrelazar sus manos sin bruscas interrupciones, sin que su idilio musical se vea apenas alterado. Pero hay algo de lo que no te debes olvidar, porque es algo así como la estrategia de la diferencia, el valor añadido que vende el grupo al mercado de la música: las le-

3 10

1988

Vigo

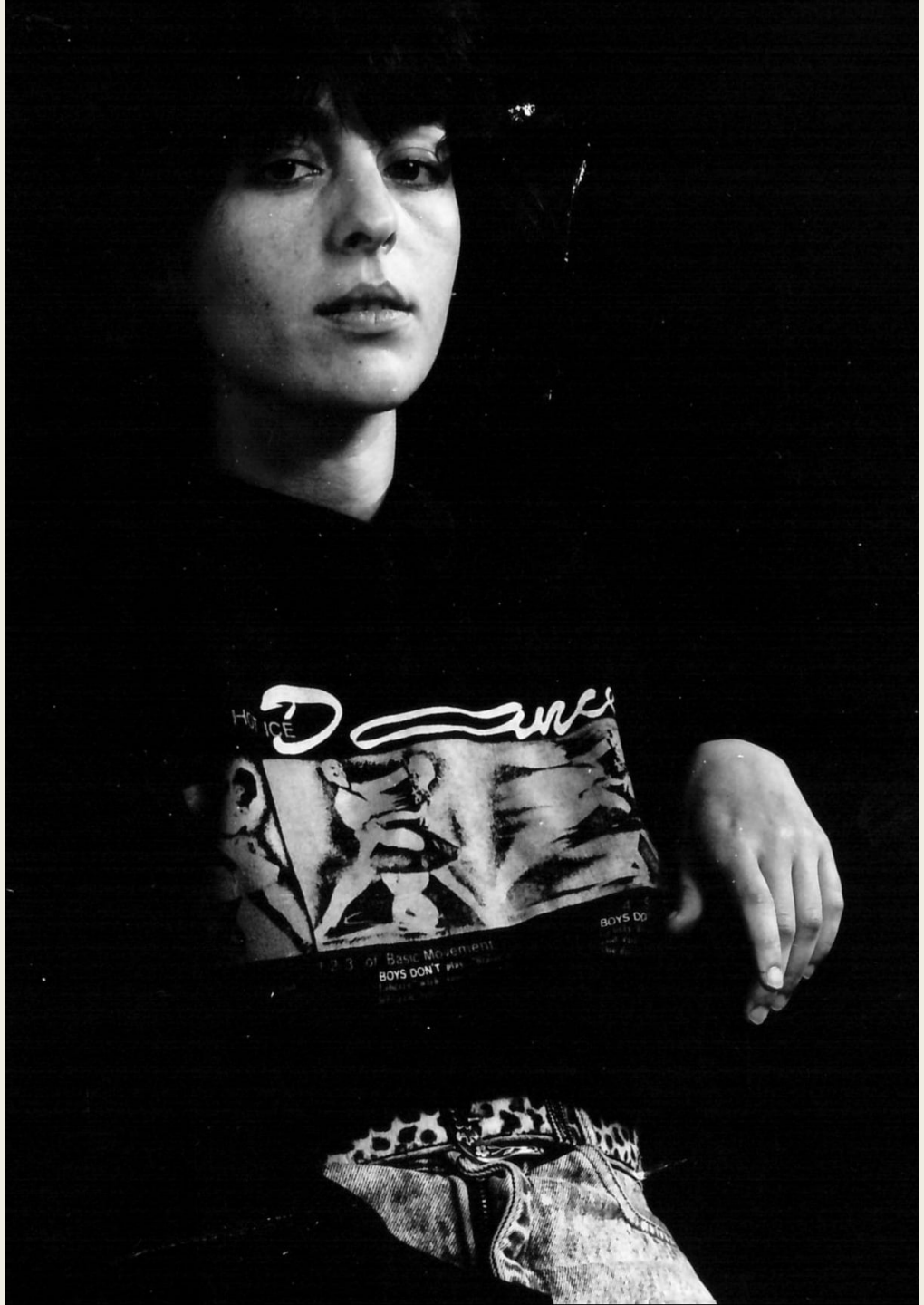

1988

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 21 de feb.

En marzo de 1988, #XelaArias2021 inscríbese como socia da ONG ecoloxista #Greenpeace que denunciaba entón o vertido de residuos tóxicos fronte á costa galega e o tránsito de armas nucleaes a bordo de buques rusos e americanos @greenpeace_esp #XelaAriasActivista [052/365]
(1/3)

Faro de Vigo, sábado 23 de abril de 1988

Rodríguez Peña niega que se viertan residuos tóxicos frente a la costa

La Administración central desmiente las acusaciones de los grupos ecologistas sobre la quema de desechos

Delegación

Santiago

El conselleiro de Pesca, José Rodríguez Peña, negó rotundamente que se vayan a vertir residuos tóxicos frente a las costas gallegas como denunciaba hace días la organización ecologista "Greenpeace". Rodríguez Peña afirmó ayer en rueda de prensa que desde la Administración central se le había negado toda posibilidad de que se fueran a vertir residuos tóxicos a 630 millas de Estaca de Bares y criticó la actitud de la organización ecologista antes mencionada.

Los ecologistas denunciaban la intención de la Administración central de quemar desechos químicos y farmacéuticos "altamente peligrosos" frente a las costas gallegas, después de que las protestas de asturianos y cántabros impidieran que la quema de los productos contaminantes se ralizara frente a sus costas. El conselleiro de Pesca aseguró que, preocupado por las informaciones de la organización ecologista, se puso en contacto con la Administración central y se le negó que fueran ciertas las denuncias de "Greenpeace".

Los residuos tóxicos industriales son una preocupación de primer orden para los países comunitarios, según Rodríguez Peña y aseguró que en España hay, en la actualidad, más de un millón de toneladas esperando ser destruidas. Los países de la CEE están trabajando sobre el tema y se ha iniciado una etapa para presentar alternativas por parte de todos los países que tiene como fecha tope 1994. El coste por destruir una tonelada de residuos en el mar es de 20 pesetas, mientras que en tierra es de 80 pesetas.

Rodríguez Peña

El conselleiro de Pesca anunció además que la Administración central había ordenado ya retirar una gabarra que aún quedaba con residuos del buque panameño "Cason", y en caso de que los responsables de la misma no lo retiren, la Administración se compromete a retirarlo.

Aunque el conselleiro de Pesca ya ha anunciado que la Administración central desmiente que se vayan a quemar residuos tóxicos frente a las costas gallegas, Esquerda Galega a través de su diputado Martínez Aneiros presentó ayer en el Parlamento una proposición no de ley, según la cual "se considera muy grave que la Xunta de Galicia no haya sido informada por el Gobierno central de la decisión de proceder a quemar residuos contaminantes frente a las costas gallegas". La iniciativa, firmada también por Camilo Nogueira, pide al Parlamento que "inste al presidente de la Xunta de Galicia a intervenir ante el Gobierno del Estado para que se impida definitivamente la quema de cualquier clase de residuos contaminantes frente a las costas gallegas".

Depuradores sancionadas

En otro orden de cosas, la Consellería de Pesca ha abierto expediente sancionador, por presuntas irregularidades, a un total de diecisiete depuradoras y cetáreas, de Ferrol, Vilanova y O Grove.

Un grupo de inspecpores recorre diariamente los citados establecimientos en los que controlan el libro de registro y sus existencias en los locales, para evitar de este modo "que se compre marisco procedente del furtivismo".

Asimismo, recuerda que al final de la época del marisqueo, tanto depuradoras como cetáreas están obligadas a dar cuenta a la Consellería de Pesca del número de kilos que tienen almacenados.

LONJAS

La normalidad en las entradas y la tendencia a la baja de los precios del pescado y marisco, son las notas destacadas en una mayoría de las lonjas celebradas en los distintos puertos gallegos.

Marín

Catorce barcos descargaron 18.500 kilos de pescado y marisco. Cotizaciones: Bacaladilla, de 103 a 148 pesetas kilo; cigala, de 625 a 4.420; faneca, de 320 a 455; gallo, de 320 a 690; jurel, de 50 a 135; lenguado, de 1.720 a 1.800; pescadilla, de 390 a 675; pota, de 110 a 198; pulpo, de 50 a 70; rábada, de 410 a 737 y rodaballo, de 1.420 a 2.000 pesetas el kilo.

Bueu

Faneca, de 410 a 520 pesetas kilo; bolo, a 25; chincho, a 90; fodón, a 260; congrio, de 170 a 340; xouba, a 100; serrán, a 210; abadejo, de 570 a 760; lubina, de 730 a 2.000; martela, a 275; salmonete, a 1.000 pesetas el kilo.

O Grove

Camarón 5.641; nécora 1.340; centollo, 3.304; buey 914; lenguado 1.047; merluza 863; pescadilla 824; abadejo 700; besugo 966; choco 379; pulpo 302; rodaballo 1.746; rábada 314; corujo 976; faneca 457 pesetas el kilo.

También se subastó jurel por caja de unos veinte kilos, a 2.167 pesetas.

Illa de Arousa

Camarón de 2.250 a 14.500; nécora de 780 a 2.450; pulpo 400 y choco a 320 pesetas el kilo.

Portonovo

Jurel, 120; sardina, a 19; xouba, a 30; caballa, a 60; lubina, 1.500; besugo, 890; choco, 340; pulpo, 330; faneca, de 475 a 280; abadejo, 850; maragota, a 475; serrán, a 245; congrio, de 235 a

Faro de Vigo, jueves, 2 de junio de 1988

Alemania quiere una conferencia internacional sobre las focas

Efe

Bonn

El ministro federal de Ecología, Klaus Toepfer, anunció ayer la convocatoria de una conferencia de expertos científicos, para tratar sobre la epidemia viral que ha causado la muerte de centenares de focas en los mares del Norte y Báltico, así como sobre la capa de algas que invade sus aguas.

Al término de una reunión de la comisión parlamentaria de Ecología, Toepfer destacó que la conferencia se celebrará mañana en la Universidad de Kiel, con la asistencia de expertos de los países escandinavos, Holanda y Alemania Federal.

El ministro germano subrayó que el virus, que hasta ahora ha provocado la muerte de entre 300 y 400 focas, no se transmite en el agua y no es peligroso para los seres humanos, por lo que declaró innecesaria una prohibición de los baños en las aguas de los dos mares afectados.

Los Verdes, que habían solicitado la reunión de la comisión parlamentaria de Ecología, presentaron en ella un "programa de urgencia" contra la catástrofe ecológica que afecta a los mares del Norte y Báltico, que pasará a ser discutida próximamente por el Parlamento.

El programa establece, en primer lugar, la prohibición inmediata de todo tipo de vertidos y de cremación de basuras en el mar, incluidos los lodos procedentes de las depuradoras y el barro que se recoge durante el dragado de puertos.

"Greenpeace" anuncia que organiza una "expedición por la paz" en el Báltico

Los ecologistas insisten en denunciar el tránsito de armas nucleares a bordo de buques americanos y rusos

Alrededor de cinco mil setecientas veintiseis cabezas atómicas navegan a bordo de barcos de las grandes potencias por los mares del norte de Europa, afirmó la organización ecologista Greenpeace en un informe publicado ayer miércoles.

La cifra equivale al 35 por ciento de las 16.000 armas nucleares que destinan a sus unidades navales Estados Unidos, la Unión Soviética, Francia y China, aunque esta última potencia 'no navega por aguas' escandinavas.

El informe, titulado 'Mares sin armas nucleares', fue publicado por la rama danesa de Greenpeace, dentro de su campaña anti-atomica, y es 'totalmente neutral', afirmó su autor Hans Moeller Kristensen.

El "Sirius" buscó en Alborán barcos nucleares soviéticos.

En total, Estados Unidos dispone de 59 barcos capaces de portar armas atómicas con 1.558 cabezas nucleares, mientras la flota soviética, estacionada en su mayor parte en la península de Kola, al norte de Escandinavia, tiene '383 barcos militares con 3.551 misiles' atómicos, indica el informe.

Según el autor del estudio de Greenpeace, en 1984 Dinamarca recibió la visita de siete barcos de guerra norteamericanos 'capaces de portar' cabezas nucleares, y en 1985 cinco buques visitaron puertos daneses, entre ellos el acorazado 'Iowa', que llevaba '32 misiles de crucero Tomahawk armados con cabezas atómicas'.

El informe asegura que han ocurrido 30 accidentes en las unidades portadoras de misiles nucleares en aguas escandinavas, como disparos casuales de torpedos, fusión de reactores y naufragios de submarinos a propulsión atómica.

El informe 'lamenta la proliferación' de armas nucleares en el norte de Europa, que 'va en aumento', y anuncia la organización de una 'expedición de la paz', que recorrerá del 30 de junio al 26 de julio el Báltico desde Leningrado a las islas suecas de Aaland, dentro de la campaña contra las armas nucleares en el mar.

Plaga de algas

La Asociación de Navieros Españoles (ANAVE) recomendó que a partir de ayer los buques de sus asociados eviten la navegación por las costas de Noruega como consecuencia de la contaminación creada por un cierto tipo de algas.

Los buques que tengan que realizar operaciones de lastre dentro de las aguas contaminadas que se abstengan de realizar estas operaciones, especialmente en las proximidades de Kategat y Skagerat. Las operaciones de lastre deben realizarlas en alta mar, para evitar la propagación de esta plaga, que elimina cualquier tipo de vida marina, informan los navieros noruegos y la "International Chamber of Shipping". Los navieros españoles quieren manifestar el peligro que puede suponer para las costas españolas la propagación de esta plaga.

1988

Vigo

1 12 31

Manuel Bragado @bretemas · 15 de feb.

#XelaArias2021, o 13 de maio de 1989, le o pregón da IVª Feira do Libro de Sarria, organizada con motivo do #17demaio. @elprogreso_Lugo publica unha nota biográfica da autora. #XelaAriasPregoeira [046/365]

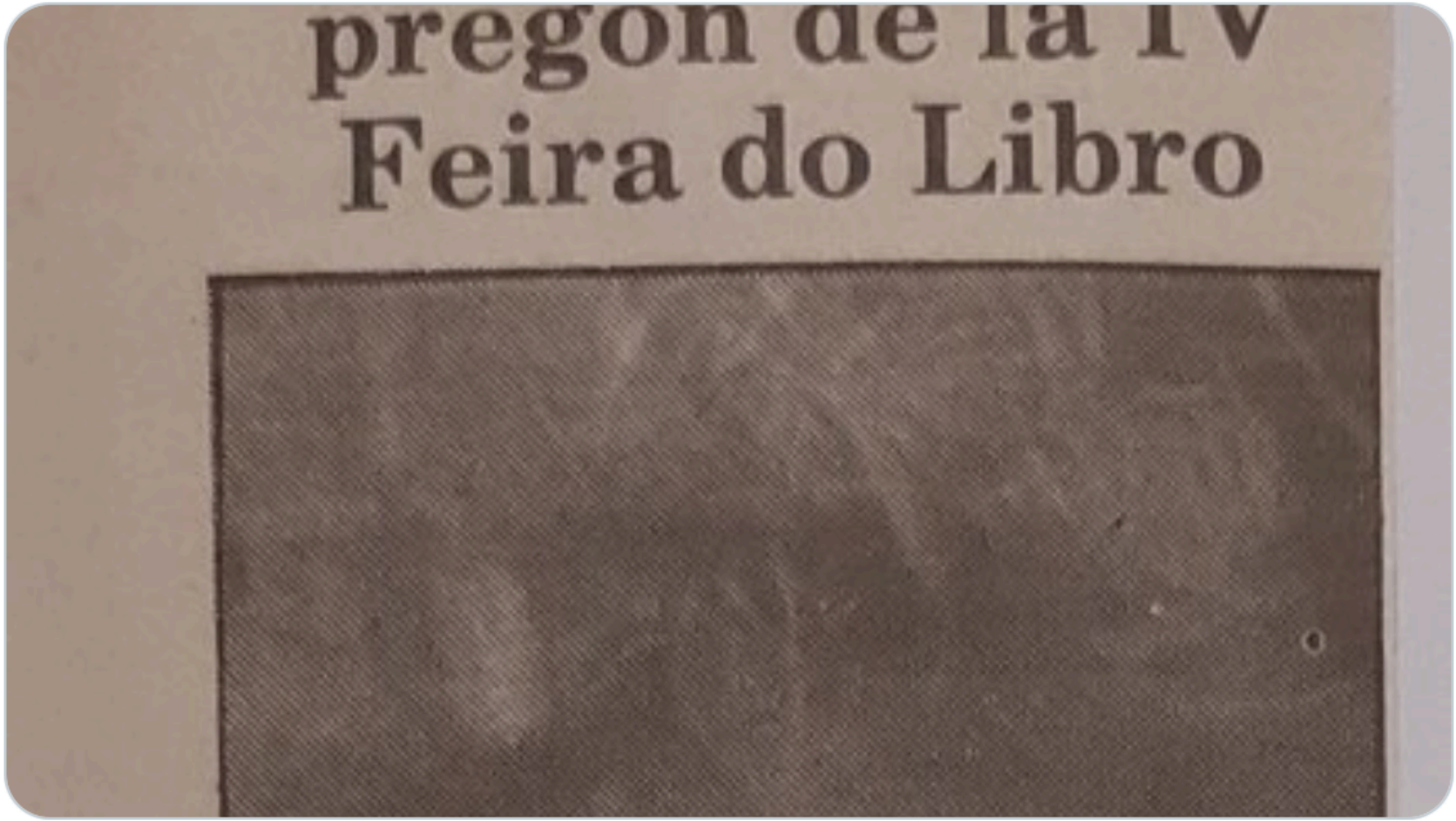

11 31

1989

Lugo

Manuel Bragado @bretemas · 16 de feb.

#XelaArias2021 inclúe (1989) "Sen río e de auga mortificada pola seca" no libro colectivo «Intifada. Ofrenda dos poetas galegos a Palestina» #XelaAriasActivista [047/365]

«Avergónzame de ter un tempo no que escribo
avergónzame cos teus dedos da terra que só teñen os teus ollos..»

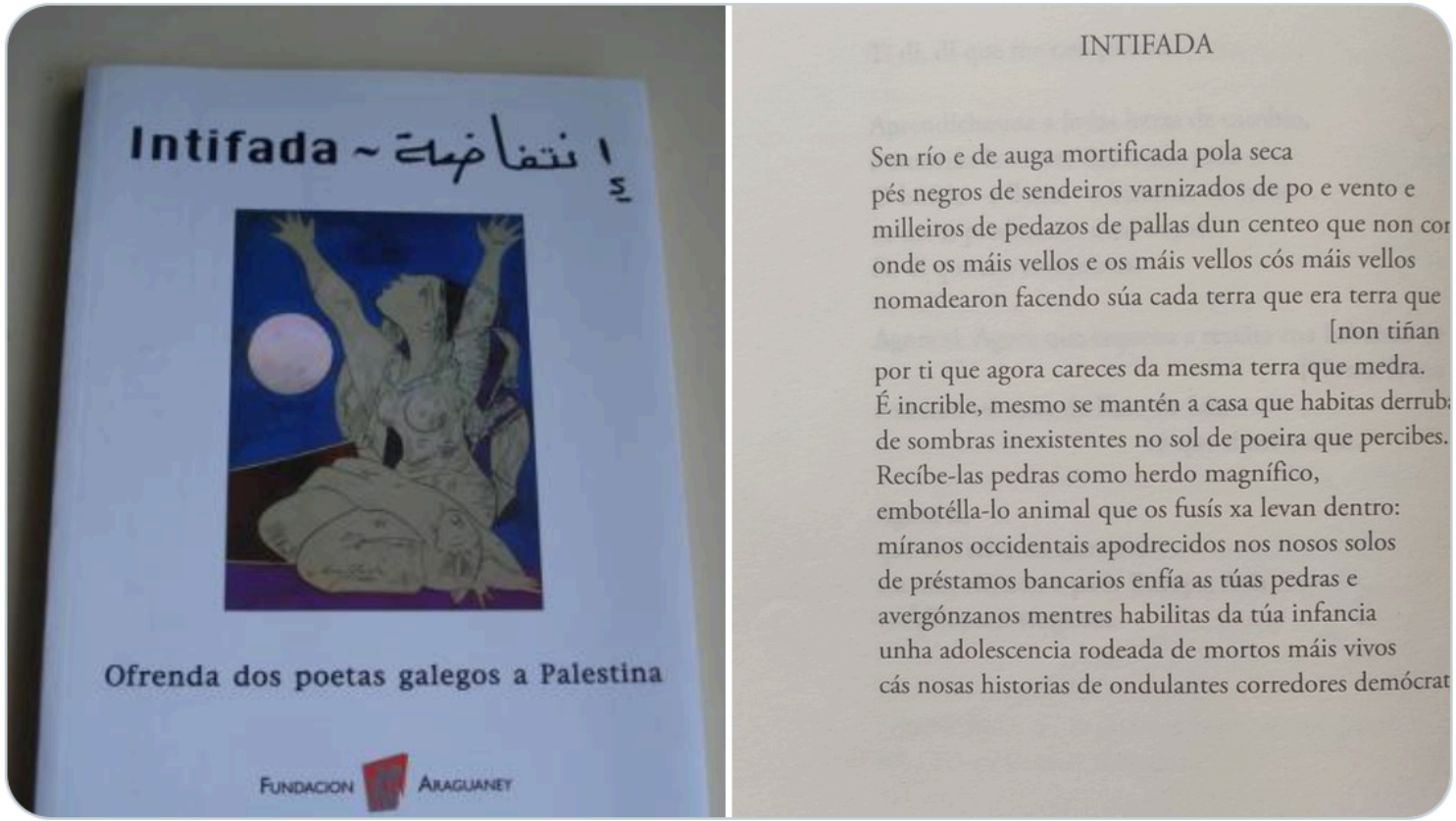

17 38

1989

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 24 min

O 26 de marzo de 1989 a xornalista María Alonso entrevista a #XelaArias2021 para @AtlanticoDiario: «Vigo suxíreme dor» #XelaAriasEntrevistas #XelaAriasVigo #XelaAriasAutpoetica [114/365]
«Non soporto a poesía que se queda a medio camiño, a que di tan só as cousas bonitas..»
[1/4]

omingo, 26 de Marzo de 1989 — CONVERSACIONES — Atlántico•19

Xela Arias es una de las representantes más significativas de la nueva generación de escritores gallegos, en el ámbito de la poesía. El uso del gallego en su obra respondió al principio a la educación recibida y ahora a una postura ideológica.

"Vigo me sugiere dolor"

☐ Además de hacer poesía, crea las letras del grupo "Desertores"

MARIA ALONSO
Vigo

■ Natural de Lugo, lleva en la ciudad de Vigo desde los 7 años sus primeras incursiones en el

llevo escribiendo desde siempre. Recuerdo que, ya de pequeña, hacía una especie de cuentos que daba a mis padres para que me los pasaran a máquina. De todas formas, cuando realmente

1989

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 18 min

En resposta a @bretemas

#XelaArias2021: «Como poeta Vigo suxíreme bastante dor. Como cidade fronteiriza que é, ten moita vida e iso significa dor e pracer ao mesmo tempo. Vigo está a medio camiño [..] pode dar moito de si e pode chegar a ser moi pasional» @AtlanticoDiario #XelaAriasVigo
[2/4] Foto: Sas

1989

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 12 min

En resposta a @bretemas

#XelaArias2021: [#DenunciaDoEqulibrio] é un libro [recompilatorio] de sentimentos encontrados, moi intimista, para o que tentei meterme dentro de min mesma coa fin de tirar todos os sentimentos que pode xerar Vigo e as súas relacións...» @AtlanticoDiario #XelaAriasVigo [3/4]

"Ahora, los poetas no tienen sangre suficiente"

Según Xela Arias, falta apoyo a la

to con sangre, y que sea brutal. No soporto la poesía que se queda a medio camino, la que dice tan sólo las cosas bonitas

–¿Qué temas te atraen?

–Particularmente, todos aquellos que tengan que ver con mi vida, con las cosas que me gus-

antes hablábamos, Vigo no está a medio camino. Desde ese punto de vista, puede dar mucho de sí, y puede llegar a ser incluso pasional.

–¿Qué publicaciones tienes?

–He publicado hasta el momento el libro "Denuncias do equilibrio", en el año 86. En aquella época dirigía Xerais Luis Mariño, que me propuso publicar, porque yo ya estaba escribiendo en revistas y periódicos. Por este motivo, recopilé todo aquello que tenía publicado por ahí y que pudiera reunir en una línea similar.

1989

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 4 min

En resposta a @bretemas

«XelaArias2021: «Creo que vivimos nun país que perdeu o respecto a si mesmo, se algunha vez o tivo, e un dos aspectos fundamentais para recuperalo é o idioma.» @AtlanticoDiario #XelaAriasEntrevistas #XelaAriasIdioma [4/4]
Foto Sas (1989)

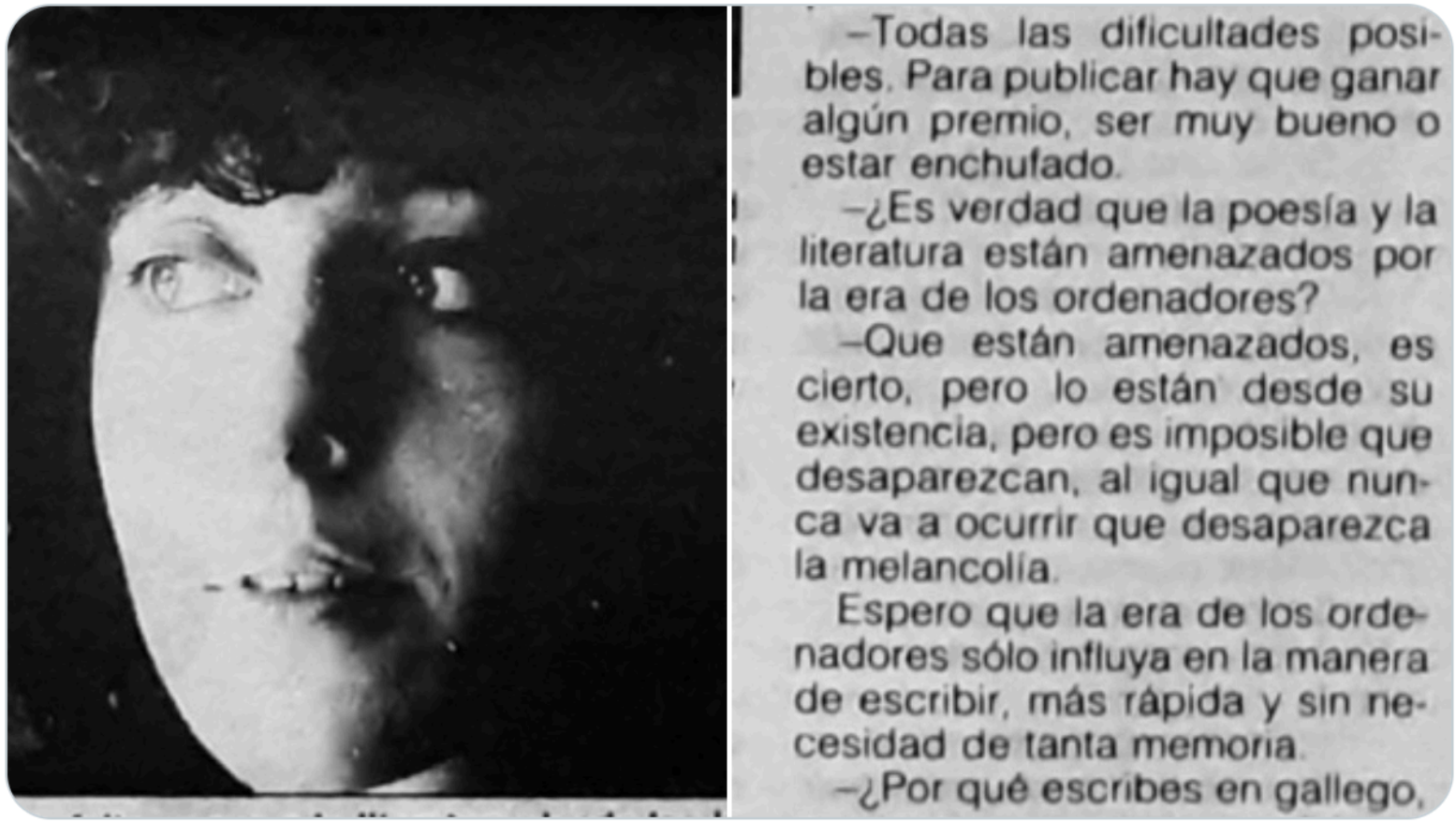

–Todas las dificultades posibles. Para publicar hay que ganar algún premio, ser muy bueno o estar enchufado.

–¿Es verdad que la poesía y la literatura están amenazados por la era de los ordenadores?

–Que están amenazados, es cierto, pero lo están desde su existencia, pero es imposible que desaparezcan, al igual que nunca va a ocurrir que desaparezca la melancolía.

Espero que la era de los ordenadores sólo influya en la manera de escribir, más rápida y sin necesidad de tanta memoria.

–¿Por qué escribes en gallego,

1989

Vigo

Destacados | Máis recente | Xente | Fotos | Vídeos

Manuel Bragado @bretemas · 17 de feb.

En decembro de 1989 **@Xerais** publica na colección Xabarín «As bruxas» de Roald Dahl, versión galega de Lidia Iglesias Izquierdo e **#XelaArias2021**. @RoaldDahlBooks @roalddahlmuseum [048/365] xerais.gal/libro.php?id=1...

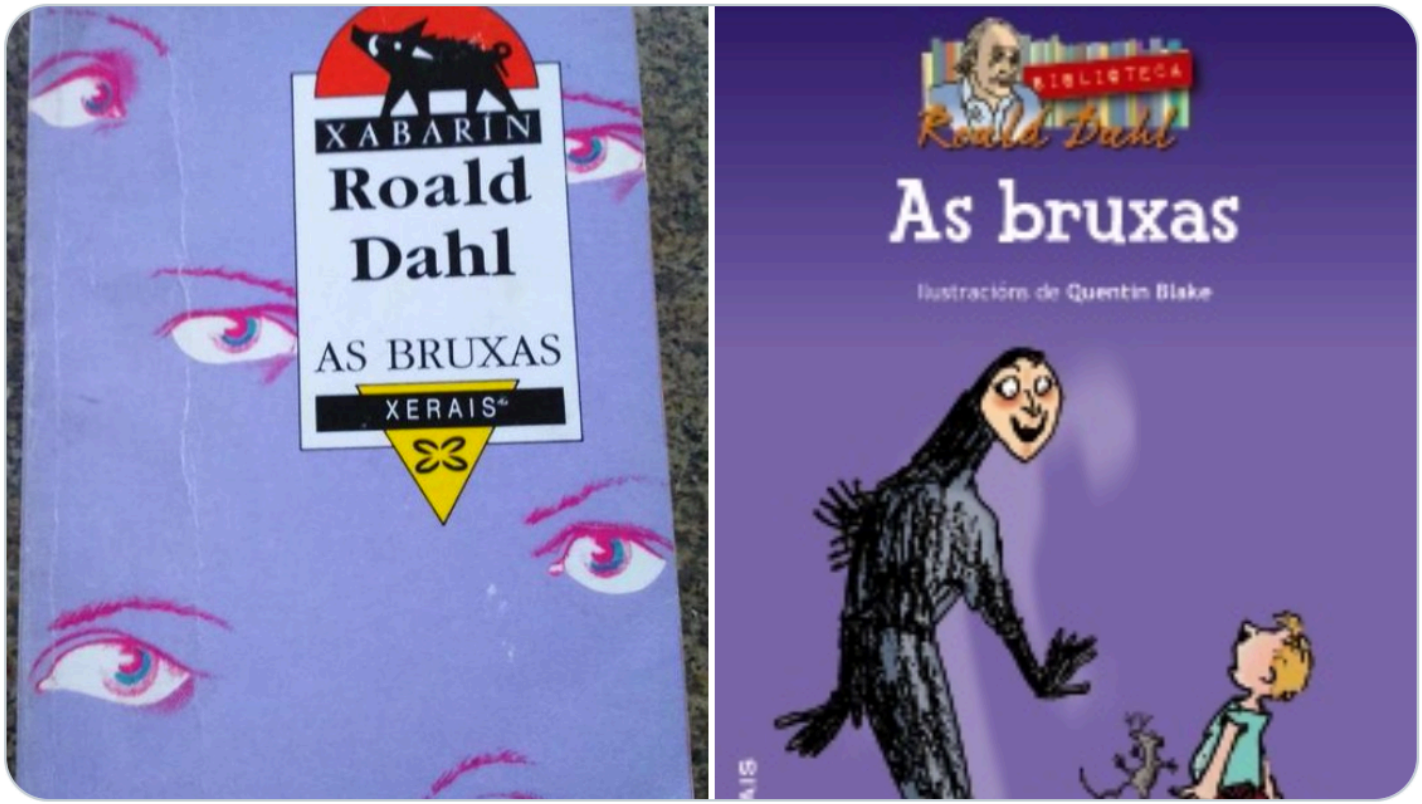

1 12 48

1989

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 22 de feb.

No ano 1990 **#XelaArias2021** publicará unha ducia de libros, entre eles o seu segundo libro de poemas #TigresComoCabalos, o conto "Que si que si" no volume de «Contos eróticos/Elas» (@Xerais) e dez traducións, entre elas a de «Dublineses» [**053/365**]

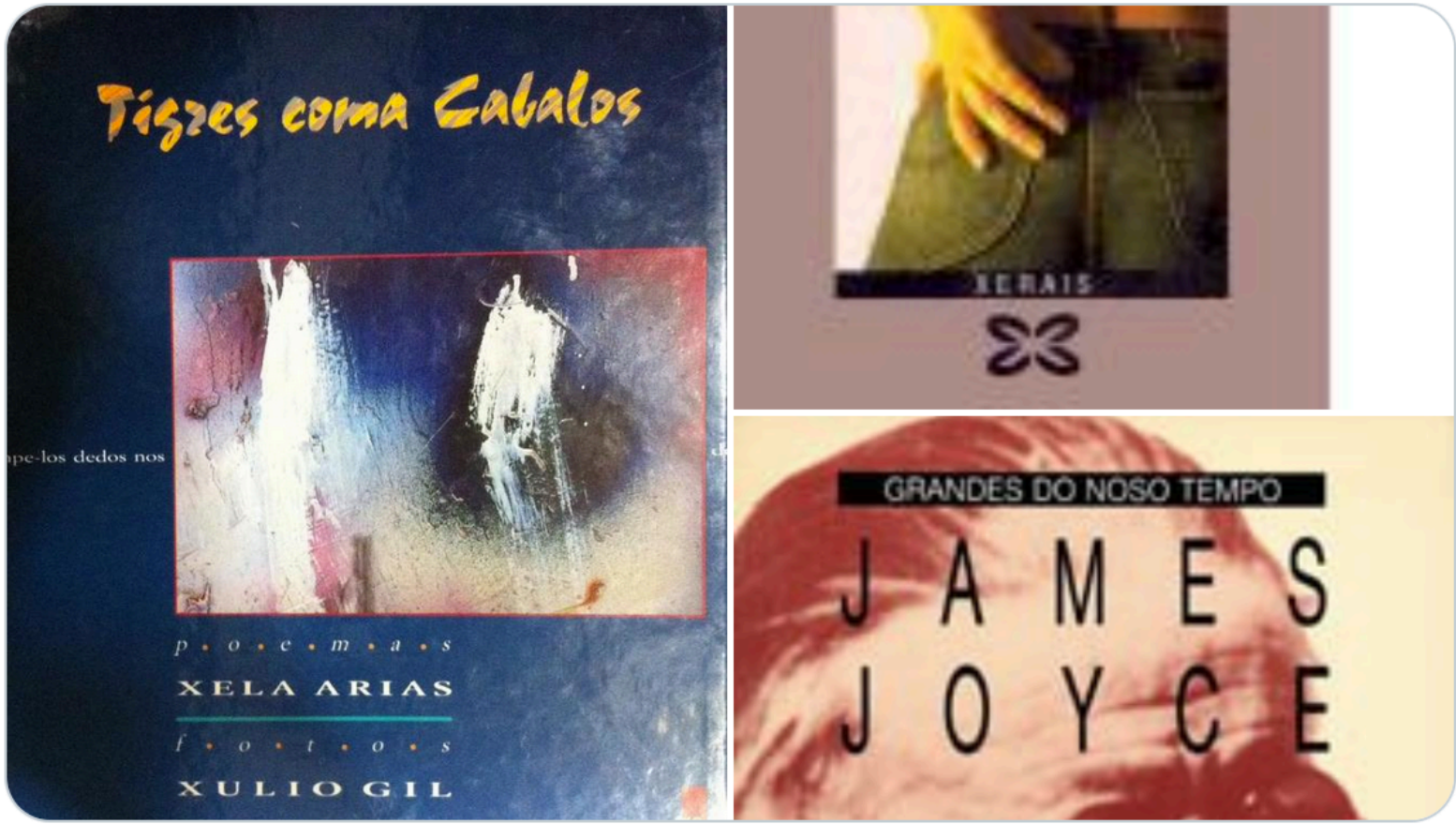

8 39

1990

Vigo

Destacados | Máis recente | Xente | Fotos | Vídeos

Manuel Bragado @bretemas · 23 de feb.

O 23 de abril de 1990, con motivo do #DíaDoLibro, @Xerais dentro da nova colección #GrandesDoNosoTempo publica «Dublineses», versión galega de «Dubliners» de #JamesJoyce,anosada por Débora Ramonde, Rafael Ferradáns e **#XelaArias2021** #XelaAriasTradutora

[054/365]

(1/2)

2 11 37

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 23 de feb.

En resposta a @bretemas

#GrandesDoNosoTempo, colección de @Xerais, aparecera en 1988 con obras de Camus, Pavese e Saint-Exupery. #XelaArias2021 acompañou como #XelaAriasEditora aos tres tradutores, Valentín Arias, Mª Dolores Cabrera e Xabier R. Baixeras na presentación aquel ano na Feira do Libro. (2/2)

5 25

1988

Vigo

Destacados | Máis recente | Xente | Fotos | Vídeos

Manuel Bragado @bretemas · 25 de feb.

De 1990 a 1992 **#XelaArias2021** e María Xesús Lameiro traduciron ao galego os cinco álbums de cómic protagonizados por #Franka, superheroína creada polo holandés Henk Kuijpers na metade dos setenta e publicados por @Xerais #XelaAriasTradutora #BandaDeseñada [**056/365**]

(1/3)

1 23 54

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 25 de feb.

En resposta a @bretemas

#XelaArias2021 deulle voz galega de seu a #Franka, unha detective privada nova, afouta e aventureira, que adoitaba resolver os seus casos no mundo do cine e da moda ou en viaxes a lugares afastados da súa oficina de Ámsterdam. #XelaAriasTradutora #BandaDeseñada @Xerais

(2/3)

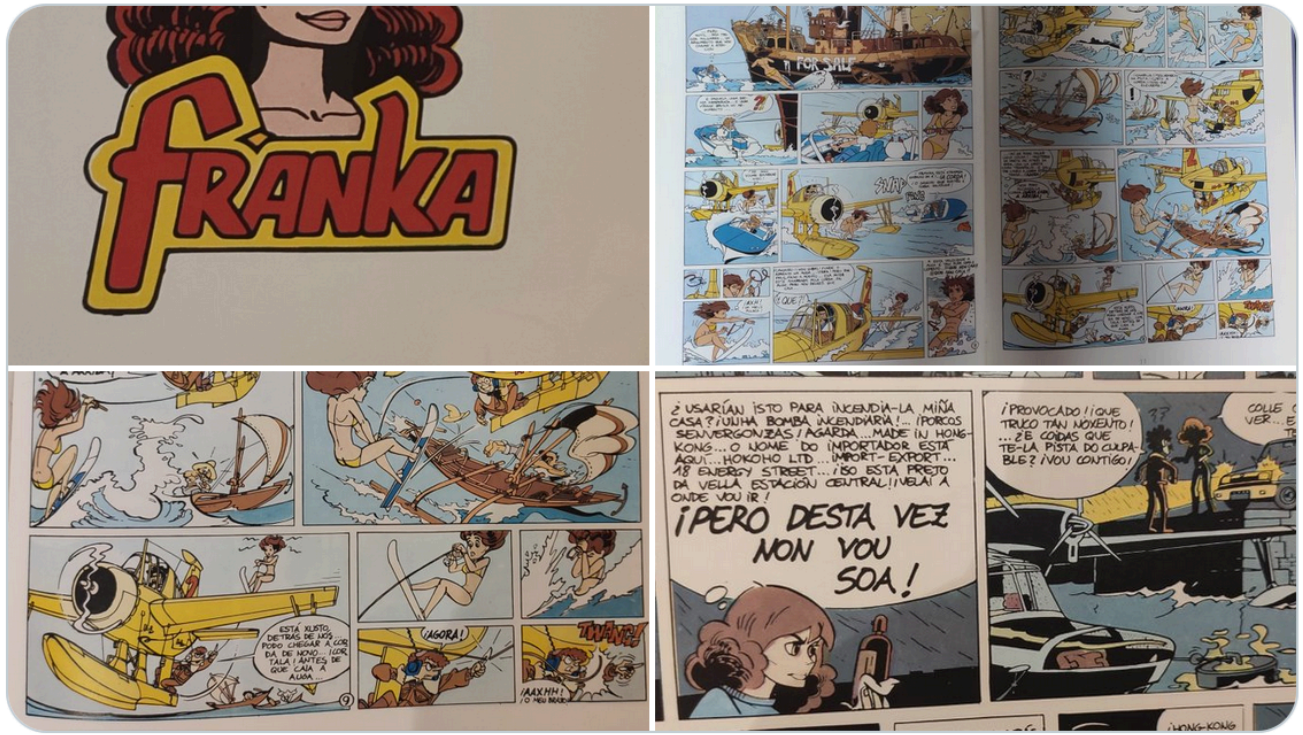

1 7 15

1990

Vigo

LALO R. VILLAR
FOTÓGRAFO
copyright © 1990

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 5 de mar.

No outono de 1990 **#XelaArias2021** publicará as súas primeiras traducións para o @SMgrupo: 3 novelas xuvenís: «Os Corredoiras» do galego Juan Farias, «Rosa, miña irma Rosa» da portuguesa Alice Vieira e «Belledonne, habitación16» da holandesa Anke Vries #XelaAriasTradutora [**064/365**]

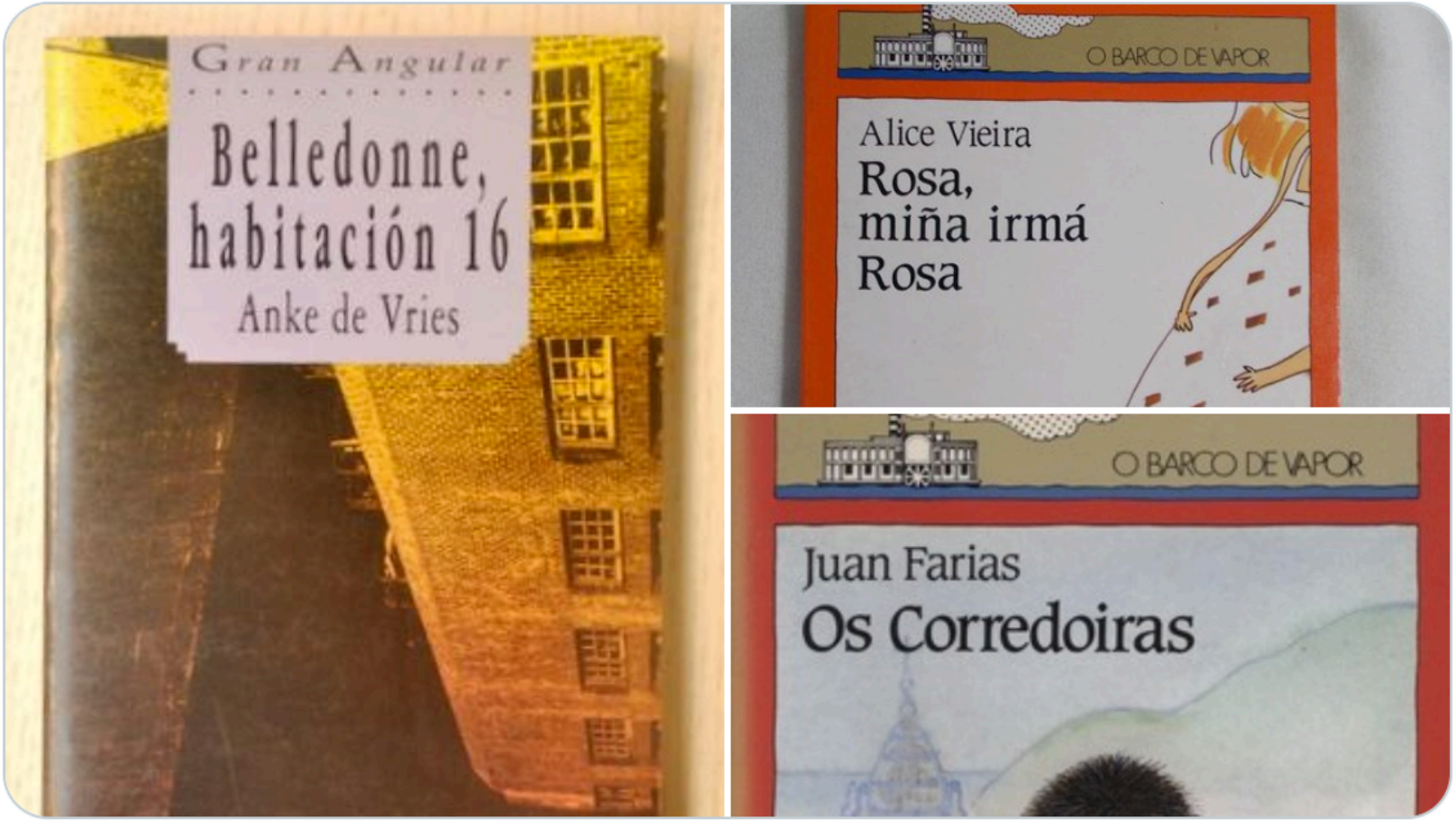

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de mar.

#XelaArias2021 participou no traballo do equipo dirixido por Valentín Arias que anosou para o galego «O enxeñoso fidalgo don Quixote da Mancha» de Miguel de Cervantes, obra de 1.478 páxinas publicada por Xuntanza editorial a finais de 1990. #XelaAriasTradutora [066/365]

(1/5)

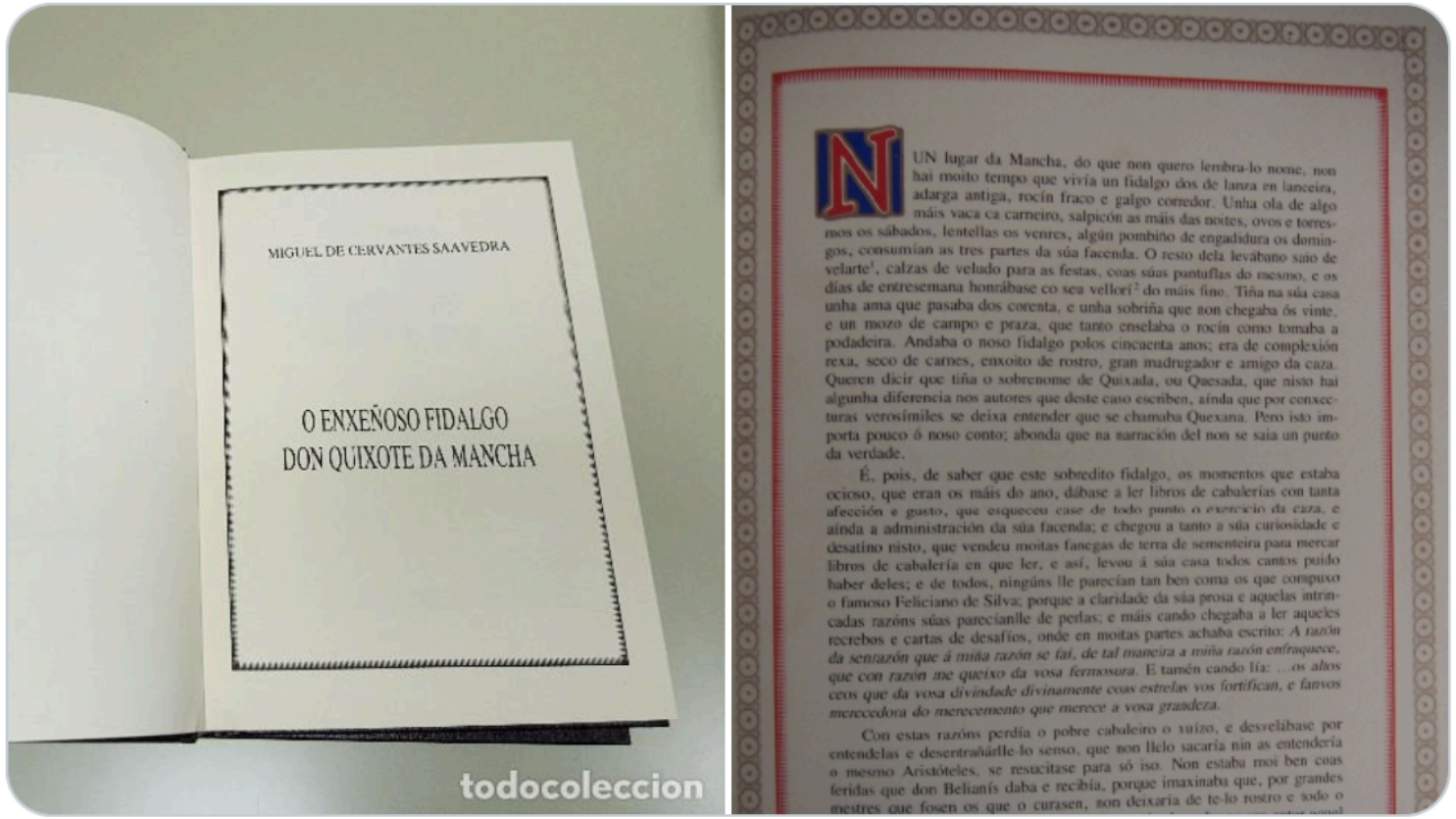

UN lugar da Mancha, do que non quero lembra-lo nome, non hai moito tempo que vivía un fidalgo dos de lanza en lanceira, adarga antiga, rocín fraco e galgo corredor. Unha ola de algo máis vaca ca carneiro, salpicón as máis das noites, ovos e torresmos os sábados, lentellas os venres, algún pombiño de engadidura os domingos, consumían as tres partes da súa facenda. O resto dela levábano saio de velarte[1], calzas de veludo para as festas, coas súas pantuflas do mesmo, e os días de entresemana honrábase co seu vellorí[2] do máis fino. Tiña na súa casa unha ama que pasaba dos corenta, e unha sobriña que non chegaba ós vinte, e un mozo de campo e praza, que tanto enselaba o rocín como tomaba a podadeira. Andaba o noso fidalgo polos cincuenta anos; era de complexión rexa, seco de carnes, enxoito de rostro, gran madrugador e amigo da caza. Queren dicir que tiña o sobrenome de Quixada, ou Quesada, que nisto hai algunha diferencia nos autores que deste caso escriben, aínda que por conxecturas verosímiles se deixa entender que se chamaba Quexana. Pero isto importa pouco ó noso conto; abonda que na narración del non se saia un punto da verdade.

É, pois, de saber que este sobredito fidalgo, os momentos que estaba ocioso, que eran os máis do ano, dábase a ler libros de cabalerías con tanta afección e gusto, que esqueceu case de todo punto o exercicio da caza, e aínda a administración da súa facenda; e chegou a tanto a súa curiosidade e desatino nisto, que vendeu moitas fanegas de terra de sementeira para mercar libros de cabalería en que ler, e así, levou á súa casa todos cantos puido haber deles; e de todos, ningúns lle parecían tan ben coma os que compuxo o famoso Feliciano de Silva; porque a claridade da súa prosa e aquelas intrincadas razóns súas parecíanlle de perlas; e máis cando chegaba a ler aqueles recrebos e cartas de desafíos, onde en moitas partes achaba escrito: *A razón da sensrazón que á miña razón se fai, de tal maneira a miña razón enfraquece, que con razón me queixo da vosa fermosura.* E tamén cando lía: *...os altos ceos que da vosa vindade divinamente coas estrelas vos fortifican, e fanvos merecedora do merecemento que merece a vosa grandeza.*

Con estas razóns perdía o pobre cabaleiro o xuízo, e desvelábase por entendelas e desentrañárlle-lo senso, que non llelo sacaría nin as entendería o mesmo Aristóteles, se resucitase para só iso. Non estaba moi ben coas feridas que don Belianís daba e recibía, porque imaxinaba que, por grandes mestres que fosen os que o curasen, non deixaría de te-lo rostro e todo o

1 8 29

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de mar.

En resposta a @bretemas

Ademais de #XelaArias2021 e Valentín Arias, formaban parte do equipo de tradución María Xesús Senín Fernández, María Xosefa S. Fernández, Xosé Antón Palacio e Xavier Senín Fernández.

#XelaAriasTradutora #OQuixote #XuntanzaEditorial

(2/5)

1 1 6

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de mar.

A edición príncipe d´#OQuixote de #XuntanzaEditorial en 2 volumes encadernados en coiro, ilustrada por unha ducia de artistas e presentada nunha caixa de madeira, foi un fito na edición galega dos noventa.

#XelaAriasTradutora #XelaArias2021

xuntanzaeditorial.com/quixote/quixot...

(3/5)

1 1 6

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de mar.

Da tradución d' #OQuixote na que participou #XelaArias2021 realizáronse varias edicións, entre elas a de #Xuntanzaeditorial en 4 volumes e as coeditadas pola editora coruñesa coa #XuntaDeGalicia e con @lavozdegalicia en 2005. #XelaAriasTradutora

culturagalega.gal/lg3/novidade.p...

(4/5)

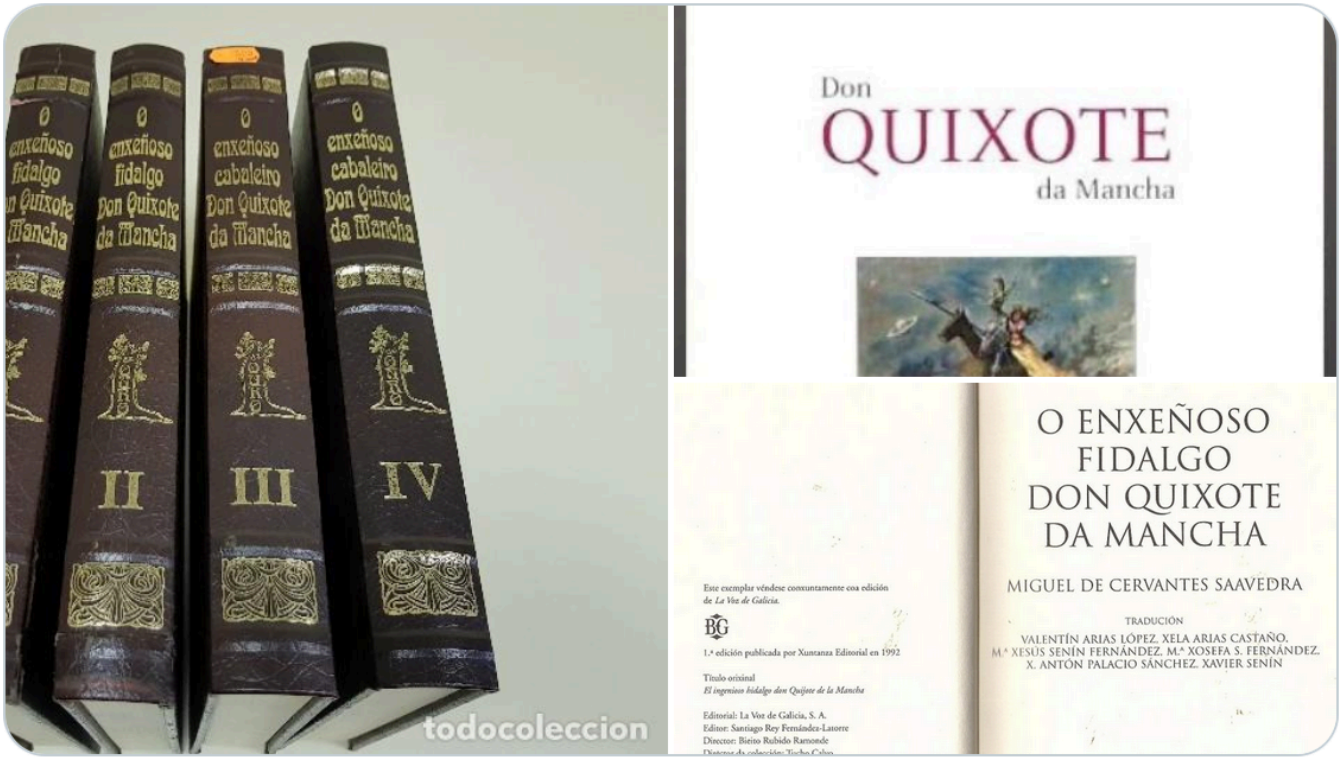

1 1 4

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de mar.

A tradución d' #OQuixote do equipo de #XelaArias2021 foi a primeira completa ao galego, aínda que xa se puido ler antes nas páxinas de #ANosaTerra un fragmento traducido por Antón Valcárcel e Juan Beceiro xa o traducira íntegro na década de 1870.
academia.gal/novas/-/asset_...
(5/5)

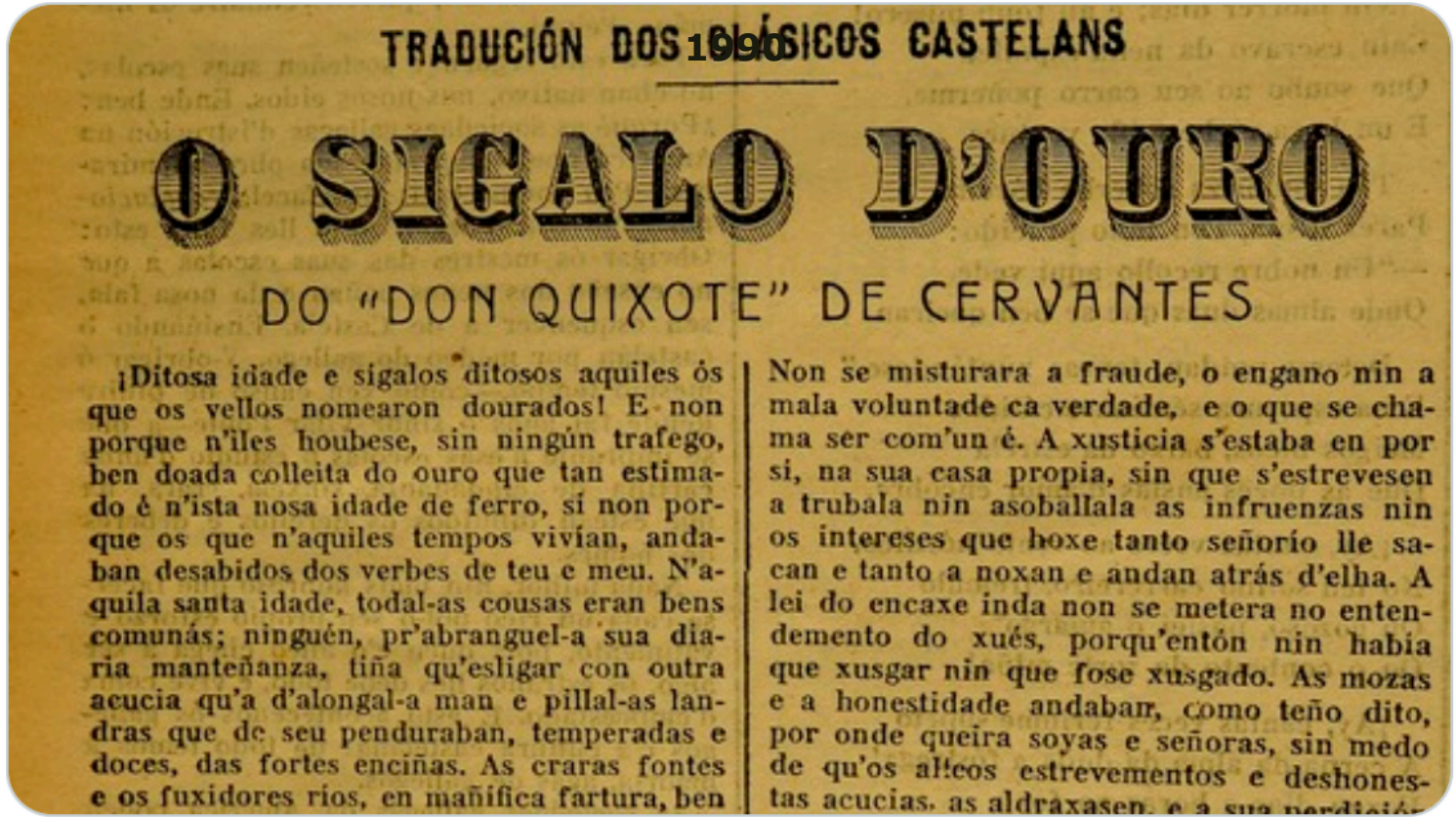

TRADUCIÓN DOS CLÁSICOS CASTELANS

1990

O SIGALO D'OURO

DO "DON QUIXOTE" DE CERVANTES

¡Ditosa idade e sigalos ditosos aquiles ós que os vellos nomearon dourados! E non porque n'iles houbese, sin ningún trafego, ben doada colleita do ouro que tan estimado é n'ista nosa idade de ferro, si non porque os que n'aquiles tempos vivían, andaban desabidos dos verbes de teu e meu. N'aquila santa idade, todal-as cousas eran bens comunás; ninguén, pr'abranguel-a sua diaria manteñanza, tiña qu'esligar con outra acucia qu'a d'alongal-a man e pillal-as landras que de seu penduraban, temperadas e doces, das fortes enciñas. As craras fontes e os fuxidores ríos, en mañifica fartura, ben

Non se misturara a fraude, o engano nin a mala voluntade ca verdade, e o que se chama ser com'un é. A xusticia s'estaba en por si, na sua casa propia, sin que s'estrevesen a trubala nin asoballala as infruenzas nin os intereses que hoxe tanto señorío lle sacan e tanto a noxan e andan atrás d'elha. A lei do encaxe inda non se metera no entendemento do xués, porqu'entón nin habia que xusgar nin que fose xusgado. As mozas e a honestidade andaban, como teño dito, por onde queira soyas e señoras, sin medo de qu'os alleos estrevementos e deshonestas acucias, as aldraxasen, e a sua perdición

1 3 9

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 27 de feb.

En xaneiro de 1990 @Xerais publica #TigresComaCabalos, poemas de #XelaArias2021, fotografías #XulioGil. Deseñado por Miguel Vigo contén 24 creacións poéticas e fotográficas en cadanseu medio e en cadansúa soidade, despois intercambiadas entre os autores. [**058/365**]
(1/5)

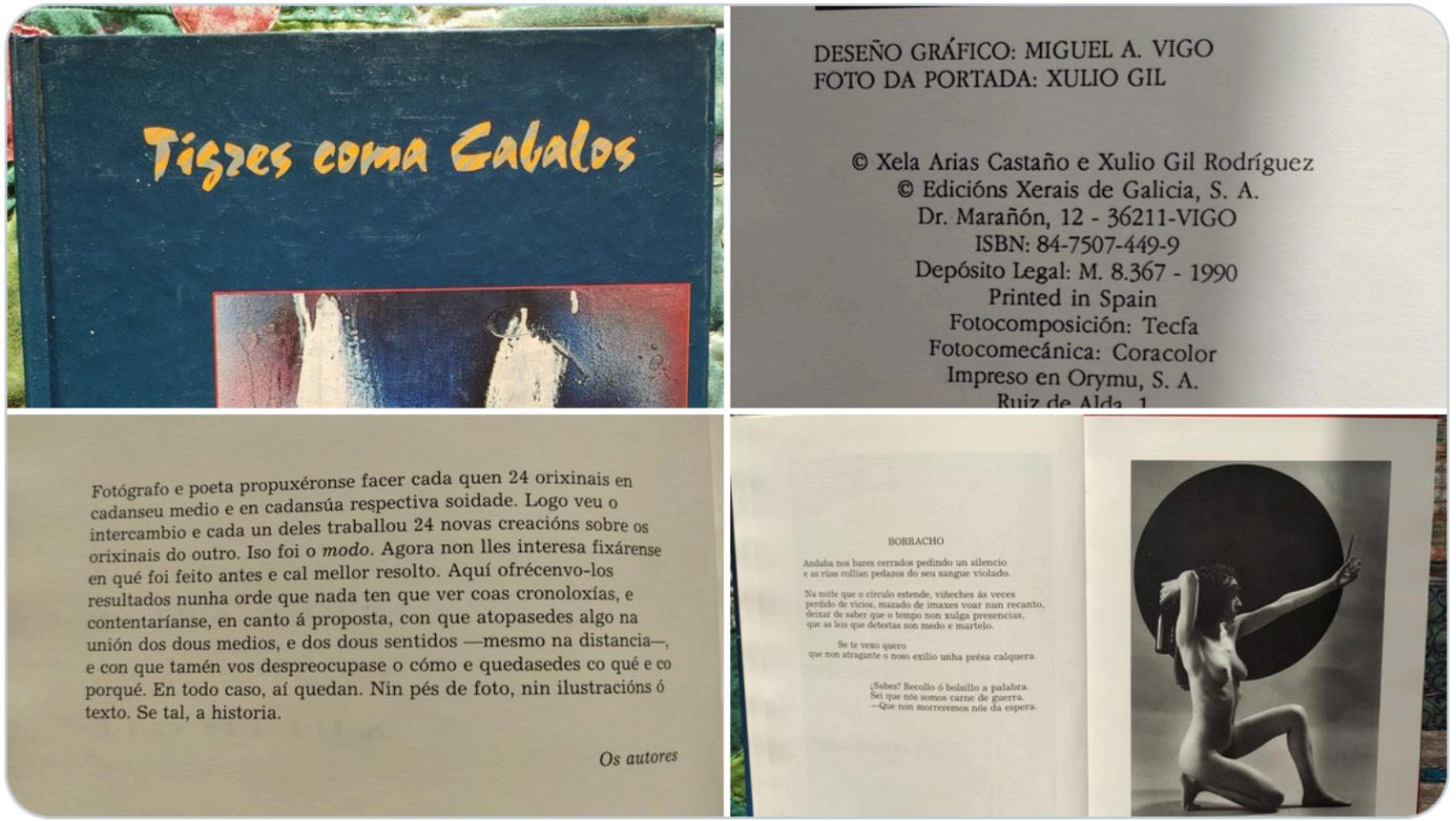

1 16 30

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 27 de feb.

#XelaArias2021 #TigresComaCabalos #XelaAriasAntoloxía #XulioGil

(3/5)

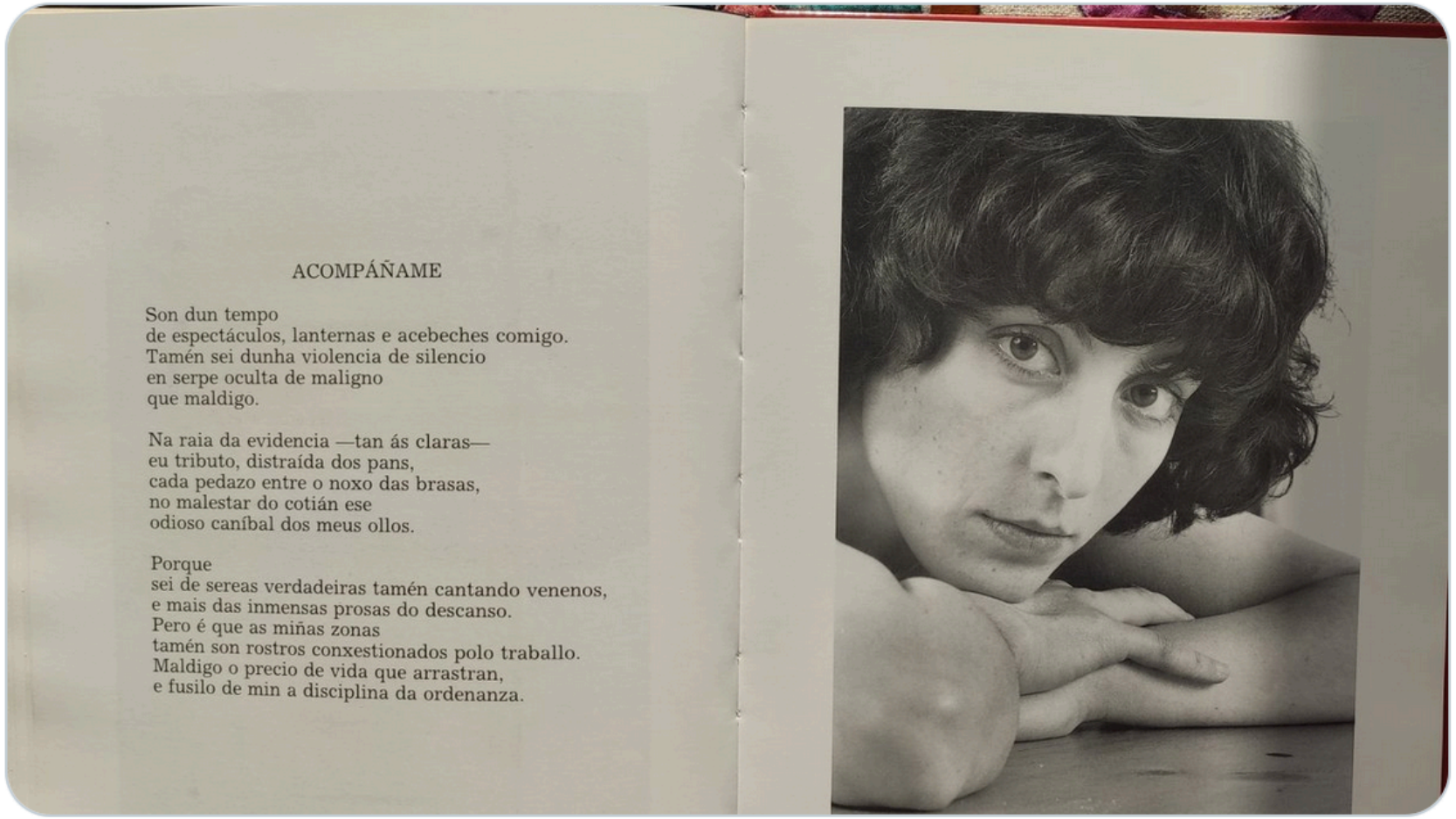

ACOMPÁÑAME

Son dun tempo
de espectáculos, lanternas e acebeches comigo.
Tamén sei dunha violencia de silencio
en serpe oculta de maligno
que maldigo.

Na raia da evidencia —tan ás claras—
eu tributo, distraída dos pans,
cada pedazo entre o noxo das brasas,
no malestar do cotián ese
odioso caníbal dos meus ollos.

Porque
sei de sereas verdadeiras tamén cantando venenos,
e mais das inmensas prosas do descanso.
Pero é que as miñas zonas
tamén son rostros conxestionados polo traballo.
Maldigo o precio de vida que arrastran,
e fusilo de min a disciplina da ordenanza.

1 2 7

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 27 de feb.

#XelaArias2021 #TigresComaCabalos #XelaAriasAntoloxía #XulioGil

(4/5)

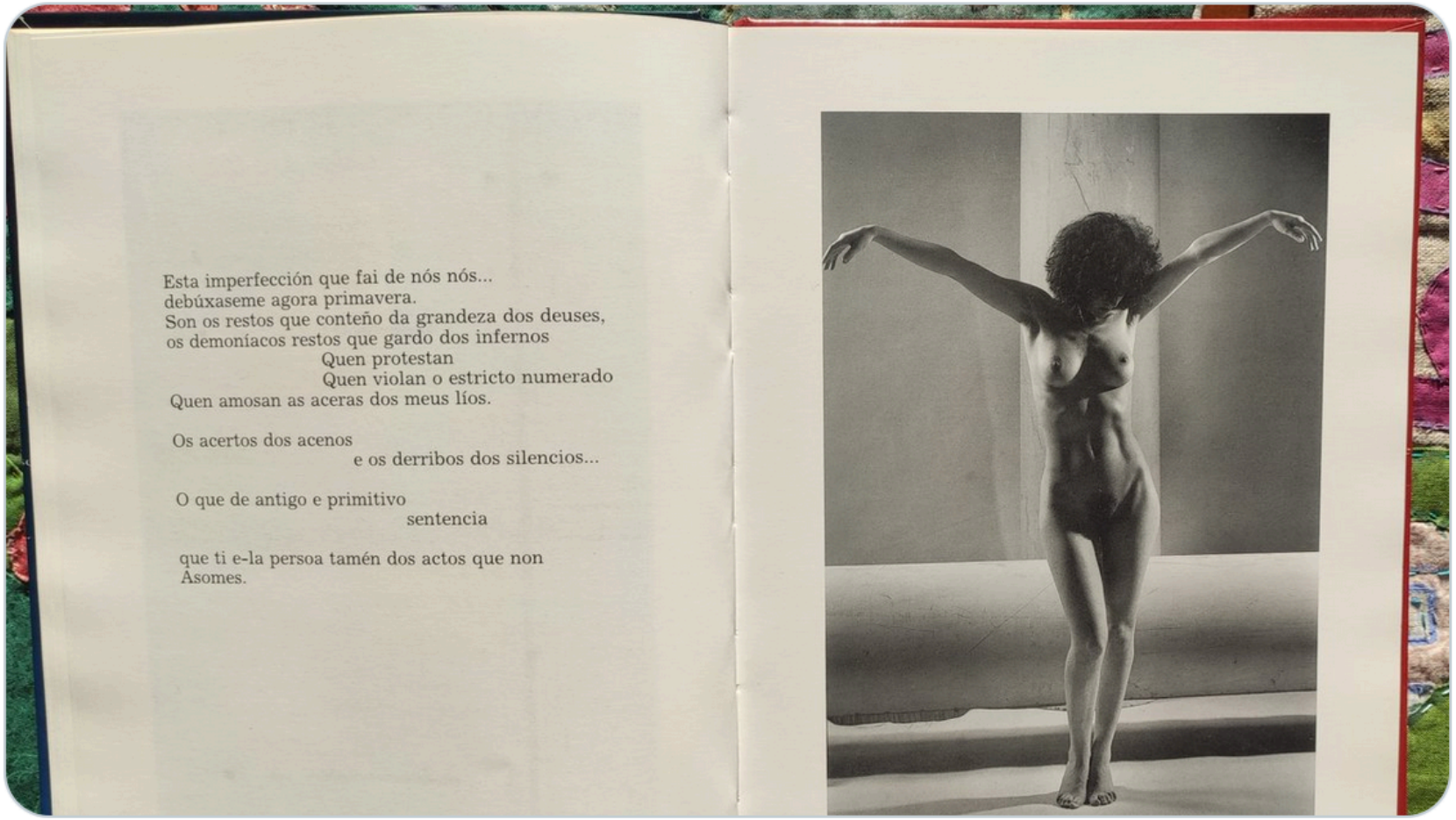

1990

Vigo

2 2 12

Manuel Bragado @bretemas · 34 min

A editorial Engaiolarte publica unha nova edición de «Tigres coma cabalos», poemas de #XelaArias2021, fotografías de Xulio Gil. A edición inclúe traballos críticos de @chusnogueira e Xosé Enrique Acuña #TigresComaCabalos [116/365]
engaiolarte.com/product/tigres...

2021

Vigo

Chíos | Chíos e respostas | Multimedia | Gústames

Manuel Bragado @bretemas · 9 h

O 16 de marzo de 1990 preséntase o libro e inaugúrase a exposición #TigresComaCabalos, poemas de #XelaArias2021, fotografías de #XulioGil, na Sala de Exposicións do Colexio de Arquitectos de Vigo. Días despois #FernandoFranco expresa o seu entusiasmo en @Farodevigo [059/365]

que se mezclan, combinan o fusionan ante la cámara. Y la poetisa entregó también el suyo, como entregó sus palabras.

XULIO GIL

Una de las fotografías de la exposición.

'Tigres coma cabalos', impresiones desnudas a través de fotos y poemas

F. Franco

Si estas fotos tuvieran firma americana, un Maplethorpe por ejemplo, colgarían ya de la madrileña sala Vijande (piense lo que piense el erudito de turno). bio y cada cual preparó 24 nuevas creaciones sobre los originales del otro. Por eso es imposible decir qué fue antes, si la imagen o el poema, ni falta que hace: son una simbiosis de sensaciones.

Un libro y una exposición. La también una impresión estética y un estado íntimo expresado en una página. Son dos artes a unir y las hemos unido en función de las impresiones íntimas que producen". Han abierto las ventanas.

7 25

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 3 h

O 25 de marzo 1990 Manuel Rivas @Rivasbarrs entrevista a #XelaArias2021 para @lavozdegalicia: «Xela Arias, a escritora que convertiu os cabalos en tigres» «Pero, onde está a miña xeración?» #XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos

lavozdegalicia.es/noticia/cultur...

[060/365]

La Voz de Galicia, domingo, 25 de marzo de 1990 COMUNICACION Y SOCIEDAD 105

NADA PERSONAL

Por MANUEL RIVAS

Xela Arias, a escritora que convertiu os cabalos en tigres

«Pero, ¿onde está a miña xeración?»

Aviso. Este libro pode ser de escándalo para o censo autóctono de inquisidores, badulaques, mexapilas, cabezas cadradas, tiquismiquis, toxoalérxicos, augachirlas, traficantes de conservas culturais o retorcidos varios.

O título deste sereno seismo, presentado tamén como exposición murada en Vigo, é o de «Tigres coma cabalos», un ensaio creativo de home e muller, Xulio Gil e Xela Arias, cunha converxencia/diverxencia de dúas artes: fotografía e poesía. Fotografías, todas, de corpos espidos e poemas tamén espidos, na onda desa ambición preciosa de «perder pé», como di Xela nun fermoso poema adicado a Luis Mariño.

Quixeron ir alén do libro-ilustración, do simple complemento texto-fotografía, e eles explican así a experiencia: «Fo-

mos con Xela Arias, 28 anos recén cumpridos, nacida en Lugo, pero viguesa desde cría, cando os seus pais decidiron establecerse na California galega. Xela publicou con anterioridade o poemario «Denuncia do equilibrio» e ten dado por aí moitos recitais, mesmo co grupo de rock «Desertores». «Son moi bos amigos e un pouco provocadores; nalgunha ocasión case tivemos que saír correndo».

—Creo que é unha novidade que unha escritora apareza no seu libro desnuda, a corpo descuberto, como modelo fotográfica.

—¿Temes o escándalo?.

—Eu non estaba moi convencida das miñas posibilidades coma modelo. É un traballo duro e difícil e que requiere certas cualidades. Foi Xulio quen me convenceu de que podía re-

Xulio Gil

préndeme hoxe que xente de 20 anos prefira estar na casa. Rebotábame además o sistema de estudios, cría que todo o que necesitaba podería aprendelo pola miña conta, e iso, o dos estudios universitarios, si que o boto de menos agora, porque tés que remontar certas limitacións.

—Octavio Paz sulliña o feito paradóxico de como ao final deste século tan racionalista o que están en alza son as relixións e os nacionalismos. ¿Que pensas diso?

—Creo que é algo comprensible. Ambalasdúas cousas reflexan a necesidade humana de ter algo ó que agarrarse. Os nacionalismos, por exemplo, tal como os entendo eu, son necesarios para recoñecerse nunha dinámica que arrasa as diferencias.

—¿E como entendes o femi-

1 9 31

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 1 h

En resposta a @bretemas

#XelaArias2021: «Os que escribimos estamos moi afeitos a facer cousas desde o silencio. A plástica, a música entran moi directamente, conseguen de inmediato impacto...»

#XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos @Rivasbarrs @lavozdegalicia

1 2 2

Manuel Bragado @bretemas · 1 h

#XelaArias2021: «Hai que rebotarse contra a concepción do libro como un cadáver nun anaquel. Xa cando facía recitais loitaba contra iso...»

#XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos @Rivasbarrs @lavozdegalicia

1 1 1

Manuel Bragado @bretemas · 1 h

#XelaArias2021: «Se puidese escoller unha reencarnación sería a dun Lou Reed en feminino...»

#XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos @Rivasbarrs @lavozdegalicia

1 1 4

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 1 h

#XelaArias2021: «Tiven unha época moi revoltosa. Deixeille o título de bacharelato a meu pai na man e díxenlle que quería vivir independente. [...] Tiña moi interiorizado o anceio de independencia...»

#XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos @Rivasbarrs @lavozdegalicia

1 2 4

Manuel Bragado @bretemas · 1 h

#XelaArias2021: «Dáme rabia ter que dicir que son feminista. Pásame igual co nacionalismo. Deixarei de ser unha cousa ou outra, cando as nacións soxulgadas non o sexan e as mulleres non estean discriminadas...»

#XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos @Rivasbarrs @lavozdegalicia

1 2

Xela Arias. A Palabra esgazada - A esgazadora de versos - Capítulo 3 - Día das Letras Galegas 2021 **1990**

Manuel Bragado @bretemas · 8 de mar.

Concibido para conmemorar o 8 de marzo de 1990 apareceu o libro fotográfico «Traballadoras», editado pola Secretaría da Muller de CXTG, no que se inclúen 3 fragmentos de poemas de **#XelaArias2021**
Obra excepcional e pioneira, pode baixarse en pdf:
culturagalega.gal/imaxes/docs/tr...
[**067/365**]

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 8 h

O semanario #ANosaTerra do 29 de marzo de 1990 publica unha entrevista de Xan Carballa con #XelaArias2021: «Pertenzo a unha xeración pequerrichiña e diferente que non se identifica cos maiores nin cos máis novos» #XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos @ANTDiario [061/365]

Guieiro

Nº 426

Xela Árias

'Pertenzo a unha xeración pequerrechiña e diferente que non se identifica cos maiores nen cos máis novos'

Xela Arias apreséntase cunha montaxe orixinal de fotografía e poesía na Sá do Colexio de Arquitectos de Vigo. "Tigres como cabalos" é unha experiencia inédita en certo sentido na que os poemas de Xela acompañan e son acompañados polas fotografías de Xulio Xil. O libro co mesmo título recolle todo o material exposto e vaise apresentar noutras cidades galegas.

XAN CARBALLA

Fotografía e poesía son dous xéneros minoritarios no mundo editorial e "Tigres como cabalos" atrévese non só coa exposición tamén co libro, "foi unha proposta de Xulio hai dous anos e une en verdade dous xéneros minoritarios, que están unidos polo seu carácter de reportaxe, de parquedade, de flash, de cousa rápida. Se funcionase acadando un maior público mellor que mellor. A lectura que se faga agora do que escribín xa non me preocupa. Se ante algunha foto alguén pensa que o poema é unha explicación da foto ou viceversa, todo vale".

"Para min a creación faise desde un estado de ánimo; esa tra cousa é o que tí produces no lector. Para min o novedoso do proxecto é que son dous xéneros minoritarios: nen na fotografía nen na poesía hai hábito público de lectura. Non me importa que a primeira quedada sexa coa foto, que é o que vexo que sucede na exposición, pero sorpréndeme ver que hai quen se decide a ler os poemas. Sei que o sitio do libro é a estantería e o lugar de leelo o sillón".

Xela Arias tiña publicado anteriormente "Denuncia do equilibrio" e pertence a un segmento de criadores agrupados, sen case perspectiva histórica, pola

teño o referente de Santiago, que era onde moitos empezaron a publicar, e máis ben quedei incluído entre os que quedaron en paro. E son o paro e a droga duas realidades que teñen marcado moito a este grupo no que me incluo. É unha visión moi persoal de agora, e quizais dentro de vintecinco anos vexa máis coincidencias".

Relación co lector

A poesía que fai ten sido marcada como urbana, sempre que lle demos validez a esa clasificación. Que marcas realmente atravesan a súa obra?

Non quero crer nesa clasificación. O médio fórmanos e desde os sete anos a miña cultura é urbana, eduquéisme xogando nun solar e logo de ir á escola nun arrabalde de Vigo, seguín estudos nun centro do Calvário que é un barrio tamén moi de cidade. Fixen vida de barrio, identificome con ela, e resúltame moi interesante o que saía de alí. O urbano non é parte de min senón unha circunstancia da vida.

Que mundos cre entón que reflexa a súa poesía?

Cada un enténdea como quer. Nunca decidín "vou ser poeta ou escritora" e sigo considerando que o fago por necesidade, aínda que esta obra que apresentamos agora si foi un proxecto máis preconcebido. No meu caso quero que a poesía sexa un territorio especial e no que só traballerei mentres considere que teño algo que dicer. Para min a poesía non é literatura, é outra cousa.

Nesa experiencia de individualidade da poesía, se a intervención do lector non é importante, que sentido ten publicar?

Si: conto co lector desde o momento en que me desdobro como "facía en "Denuncia do equilibrio" empregando o "eu" e

'O NOVIDOSO DE *TIGRES COMA CABALOS* É QUE SON DOUS XÉNEROS MINORITARIOS: NEN NA FOTOGRAFIA NEN NA POESIA HAI HABITO PUBLICO DE LETTURA. NON ME IMPORTA QUE A PRIMEIRA QUEDADA SEXA COA FOTO'

1 10 26

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 6 h

En resposta a @bretemas

#XelaArias2021: «A creación faise desde un estado de ánimo, outra cousa é o que ti produces no lector...»

#XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos @ANTDiario

1 2

Manuel Bragado @bretemas · 6 h

#XelaArias2021: «Hoxe non me identifico co persoal da miña idade que fai poesía. Hai un momento en que creo se dividen as xeracións que é o ano 1975. Eu pertenzo a unha xeración que pasa ese ano da infancia á adolescencia...»

#XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos @ANTDiario

1 3

Manuel Bragado @bretemas · 6 h

#XelaArias2021: «Desde os sete anos fixen vida de barrio, identifícome con ela, e resúltame moi interesante o que saia de alí. O urbano non é parte de min senón unha circunstancia da vida...»

#XelaAriasEntrevistas #TigresComaCabalos @ANTDiario

1 2

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 3 de mar.

En abril de 1990, **#XelaArias2021** publica o conto "Que si que si" en «Contos eróticos / Elas» @Xerais. Será a súa primeira obra narrativa publicada en formato libro. Participan tamén no volume Luisa Castro, Margarita Ledo, Mª Xosé Queizán, Ana Swarz e Helena Villar [**062/365**]

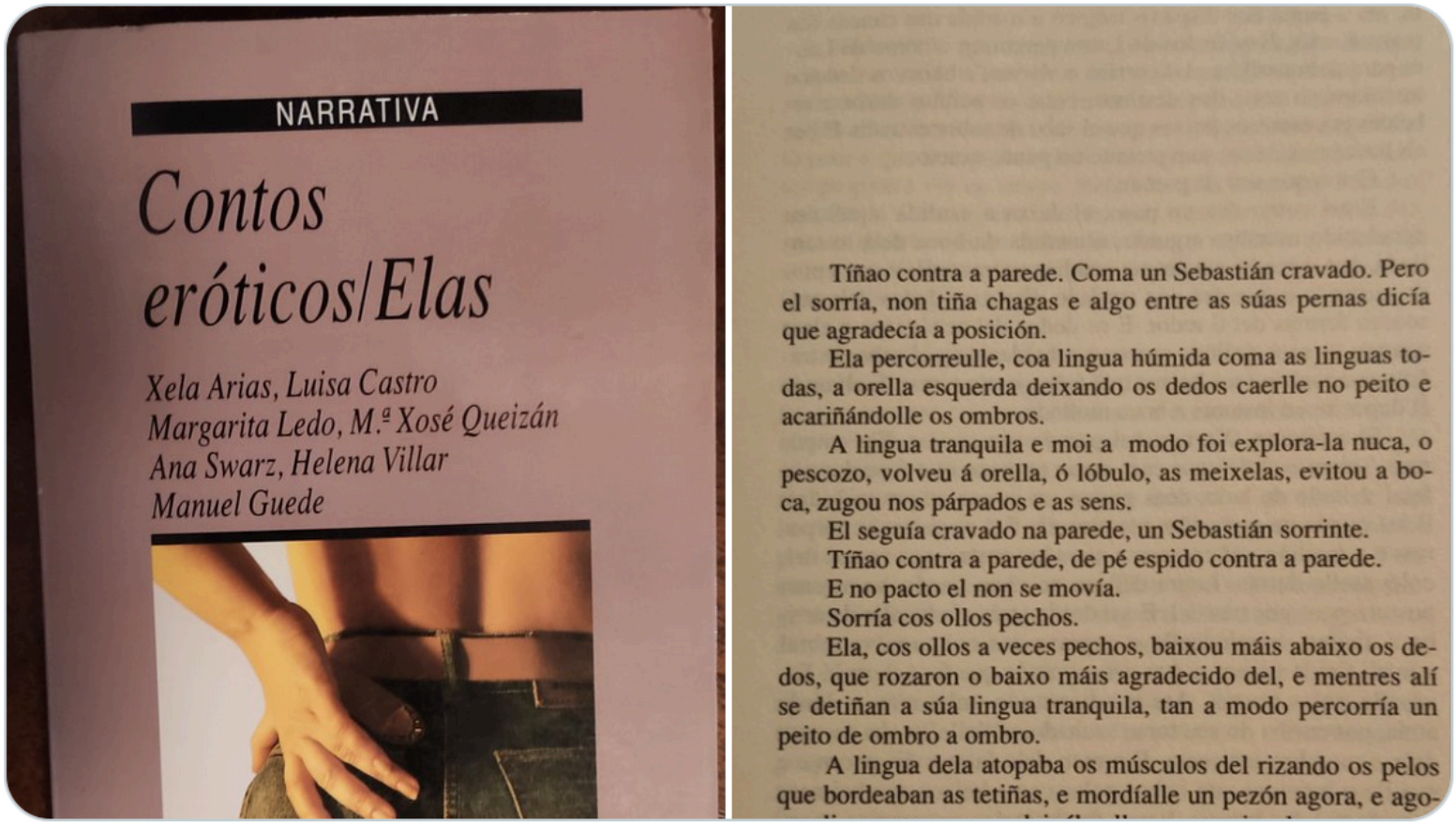

Tíñao contra a parede. Coma un Sebastián cravado. Pero el sorría, non tiña chagas e algo entre as súas pernas dicía que agradecía a posición.

Ela percorreulle, coa lingua húmida coma as linguas todas, a orella esquerda deixando os dedos caerlle no peito e acariñándolle os ombros.

A lingua tranquila e moi a modo foi explora-la nuca, o pescozo, volveu á orella, ó lóbulo, as meixelas, evitou a boca, zugou nos párpados e as sens.

El seguía cravado na parede, un Sebastián sorrinte.

Tíñao contra a parede, de pé espido contra a parede.

E no pacto el non se movía.

Sorría cos ollos pechos.

Ela, cos ollos a veces pechos, baixou máis abaixo os dedos, que rozaron o baixo máis agradecido del, e mentres alí se detiñan a súa lingua tranquila, tan a modo percorría un peito de ombro a ombro.

A lingua dela atopaba os músculos del rizando os pelos que bordeaban as tetiñas, e mordíalle un pezón agora, e ago-

13 45

1990

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de mar.

O 14 de setembro de 1991 **#XelaArias2021** participou no Encontro de escritores galegos e portugueses celebrado en Santiago nunha mesa redonda sobre #MullerELiteratura. A súa intervención pode baixarse en pdf:
publicacions.academia.gal/index.php/rag/...
#XelaAriasConferenciante [**069/365**]
Abro fío (1/4)

1991

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de mar.

En resposta a @bretemas

#XelaArias2021: «Permítome a falacia de escribir sendo muller e practicando a idea de que isto non comporta diferenza ningunha coa posibilidade de que eu fose un home....»

#XelaAriasConferenciante #MullerELiteratura

(2/4)

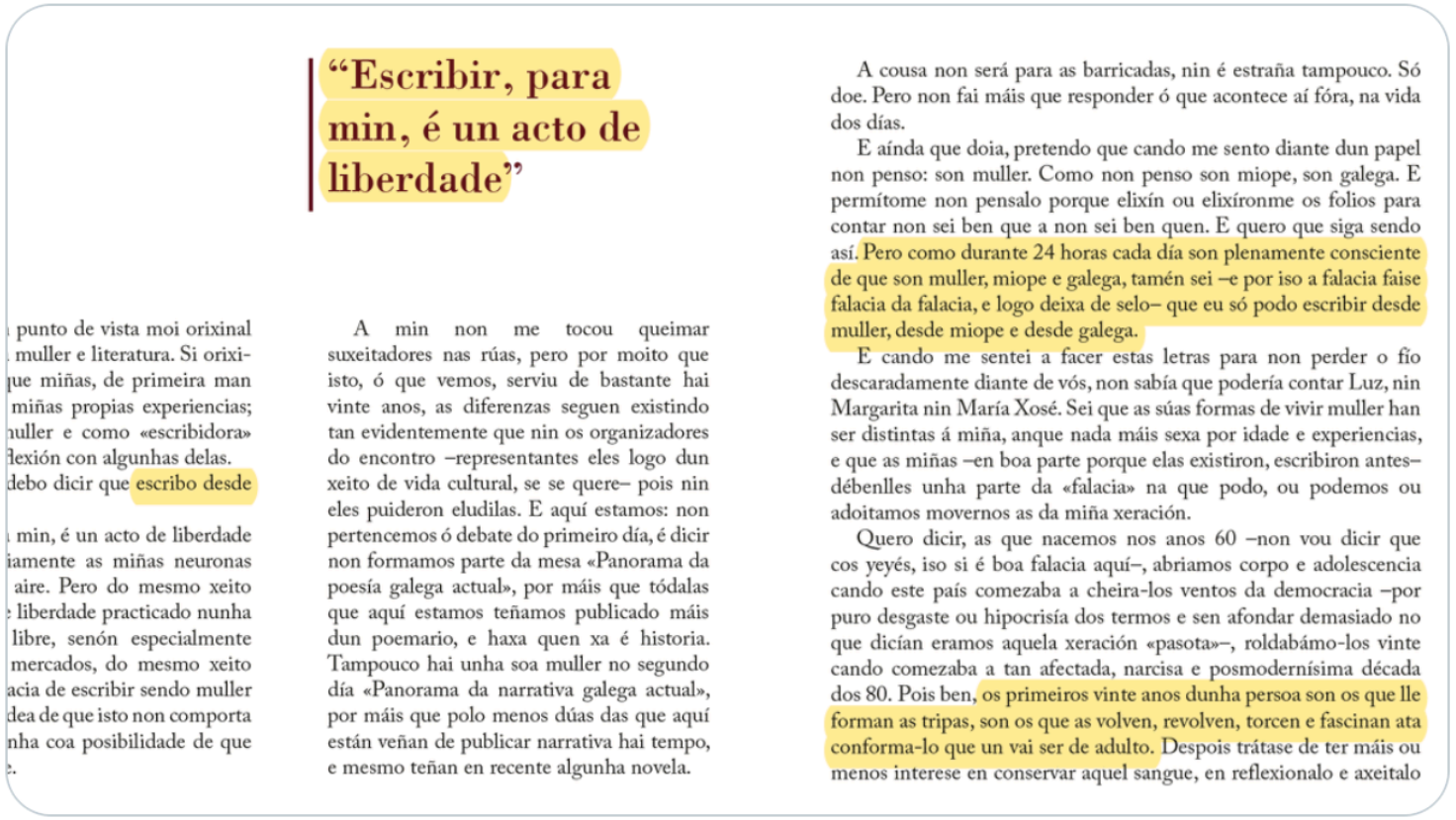

"Escribir, para min, é un acto de liberdade"

punto de vista moi orixinal
muller e literatura. Si orixi-
ue miñas, de primeira man
miñas propias experiencias;
uller e como «escribidora»
lexión con algunhas delas.
debo dicir que escribo desde

min, é un acto de liberdade
iamente as miñas neuronas
aire. Pero do mesmo xeito
liberdade practicado nunha
libre, senón especialmente
mercados, do mesmo xeito
acia de escribir sendo muller
dea de que isto non comporta
nha coa posibilidade de que

A min non me tocou queimar suxeitadores nas rúas, pero por moito que isto, ó que vemos, serviu de bastante hai vinte anos, as diferenzas seguen existindo tan evidentemente que nin os organizadores do encontro –representantes eles logo dun xeito de vida cultural, se se quere– pois nin eles puideron eludilas. E aquí estamos: non pertencemos ó debate do primeiro día, é dicir non formamos parte da mesa «Panorama da poesía galega actual», por máis que tódalas que aquí estamos teñamos publicado máis dun poemario, e haxa quen xa é historia. Tampouco hai unha soa muller no segundo día «Panorama da narrativa galega actual», por máis que polo menos dúas das que aquí están veñan de publicar narrativa hai tempo, e mesmo teñan en recente algunha novela.

A cousa non será para as barricadas, nin é estraña tampouco. Só doe. Pero non fai máis que responder ó que acontece aí fóra, na vida dos días.

E aínda que doia, pretendo que cando me sento diante dun papel non penso: son muller. Como non penso son miope, son galega. E permítome non pensalo porque elixín ou elixíronme os folios para contar non sei ben que a non sei ben quen. E quero que siga sendo así. Pero como durante 24 horas cada día son plenamente consciente de que son muller, miope e galega, tamén sei –e por iso a falacia faise falacia da falacia, e logo deixa de selo– que eu só podo escribir desde muller, desde miope e desde galega.

E cando me sentei a facer estas letras para non perder o fío descaradamente diante de vós, non sabía que podería contar Luz, nin Margarita nin María Xosé. Sei que as súas formas de vivir muller han ser distintas á miña, anque nada máis sexa por idade e experiencias, e que as miñas –en boa parte porque elas existiron, escribiron antes– débenlles unha parte da «falacia» na que podo, ou podemos ou adoitamos movernos as da miña xeración.

Quero dicir, as que nacemos nos anos 60 –non vou dicir que cos yeyés, iso si é boa falacia aquí–, abriamos corpo e adolescencia cando este país comezaba a cheira-los ventos da democracia –por puro desgaste ou hipocrisía dos termos e sen afondar demasiado no que dicían eramos aquela xeración «pasota»–, roldabámo-los vinte cando comezaba a tan afectada, narcisa e posmodernísima década dos 80. Pois ben, os primeiros vinte anos dunha persoa son os que lle forman as tripas, son os que as volven, revolven, torcen e fascinan ata conforma-lo que un vai ser de adulto. Despois trátase de ter máis ou menos interese en conservar aquel sangue, en reflexionalo e axeitalo

1991

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de mar.

#XelaArias2021: «Cando escribo libero pantasmas, pudores, grazas, neuras e beneficios... Cando escribo son libre, profundamente libre e voluptuosa en min coas palabras ...»

#XelaAriasConferenciante #MullerELiteratura

(3/4)

nalo coa vida mesma, coa parte
non depende dun mesmo.
on os nosos anos de formación,
endencia económica desde os
iezo os anticonceptivos porque
aria, se asistín sempre a escolas
n filla de pistolas, camións e
podo partir do mesmo sitio, e
mpamente o mesmo punto de
ha muller con só –poñamos–
áis ca min?
ha falacia.
co Instituto da Muller, coa
c., pertencemos a unha 'raza'
de Instituto, que precisa de
lo segue sendo boa presenza,
e agora engádeselle: traballe
e, non querían ser iguais? E si,
na un home. Pero iguais quere
is, e eles –na maior parte dos
eron que deberían achegarse
ndo –ese que representamos
s de anos como sustento
nilia– cando menos na medida
achegamos ó «deles» –ese que
esde sempre como cazadores, e
onómico da familia.
externo segue sendo Kim
a *madonita* de moda. Nin María Conde, nin Severa Ochoa. Edit Creson, comentan no bar, foi amante de Miterrand. Cory Aquino, a viúva de Aquino. Iso si, triunfan deseñadoras, cantantes e actrices. Á fin, andouse un montón para estar no mesmo sitio.

Escribo desde aquí.

A miña maneira de dici-lo que penso é escribir desde aquí, desde a sabenza de todo isto. De calquera cousa que se me ocorra, o que me apeteza, o que me dea a gana, ou máis rabia ou máis gusto me dea... desde aquí.

Ó final, a teoría é a mesma para todas.

E de que o modelo externo segue a selo mesmo teño unha proba moi ilustrativa que creo se reproduce en moitas mulleres novas cando comezaron ou comezan hoxe a publicar.

Publiquei o meu primeiro libro, *Denuncia do equilibrio*, no ano 1986, cando había quen coidaba estar nunha doce idade de ouro da poesía, non se soubo nunca ben se atendendo á calidade, pero desde logo si apoiándose na cantidade. Cantidade había sumando os dous sexos, pero abóndanme os dedos das mans para cita-los nomes das que entre todos eran mulleres novas publicando naquel momento, e hoxe sóbranme os dunha man soa para contar as que sobreviviron daquilo

ue nisto estamos moitas,
ama galego senón tamén
ue a ecuación é universal.
adir que hoxe por hoxe
esta sangría no «todo pola
la fama» que canibaliza a
eadores no mundo enteiro.
.
odo contarvos,
máis. E non
eu caso, que
orque unha
me exemplo
onde anda a
e muller neste
Tigres coma
Non sei se o
que deberiades).
so que son 48
ranco e negro e

ado, querido e gratificante,
editorial e tivo xa de
boa acollida. Adiante.
ante, vía libre, e mesmo
ndelo para o Nadal como
Non sei se rir agora ou

Eu cando escribo libero pantasmas, pudores, grazas, neuras e beneficios. Cando escribo son libre, profundamente libre e voluptuosa en min coas palabras. Pero este libro, que se vende bastante ben para se tratar de poesía e fotos –aínda que sabemos que non tanto como se soba nos estantes das librerías–, espantou.

Somos moi hipócritas, porque vivimos nunha sociedade da que a súa parte que se di culta comenta as tetas antes có significado, e mesmo só.

Pregúntome: sendo a fotografía unha arte universal en si, tendo estes «cultos» en gran parte e sen complexos visto libros de nus a eito, e non facendo problemas se o texto viñese *made in Usa*, por que no ámbito galego aínda hai estúpidos/as –demasiados– que atoparon nel sorpresa libidinosa? Dáme pena. Se quixésemos facer un libro libidinoso, e quedarnos co público desde aí, sabemos ser máis arriscados pornográfica, eroticamente falando! Houbo quen mesmo desde os papeis non se cortou en apoñerlle o título de poemas eróticos e fotos eróticas. OK. «O

1991

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de mar.

#XelaArias2021: « O meu compromiso comigo está en escribir dende min. E eu son muller, miope e galega. Só cando esqueza iso deixarei de ser fiel ó feito das mulleres, das miopes e das galegas...»

#XelaAriasConferenciante #MullerELiteratura

(4/4)

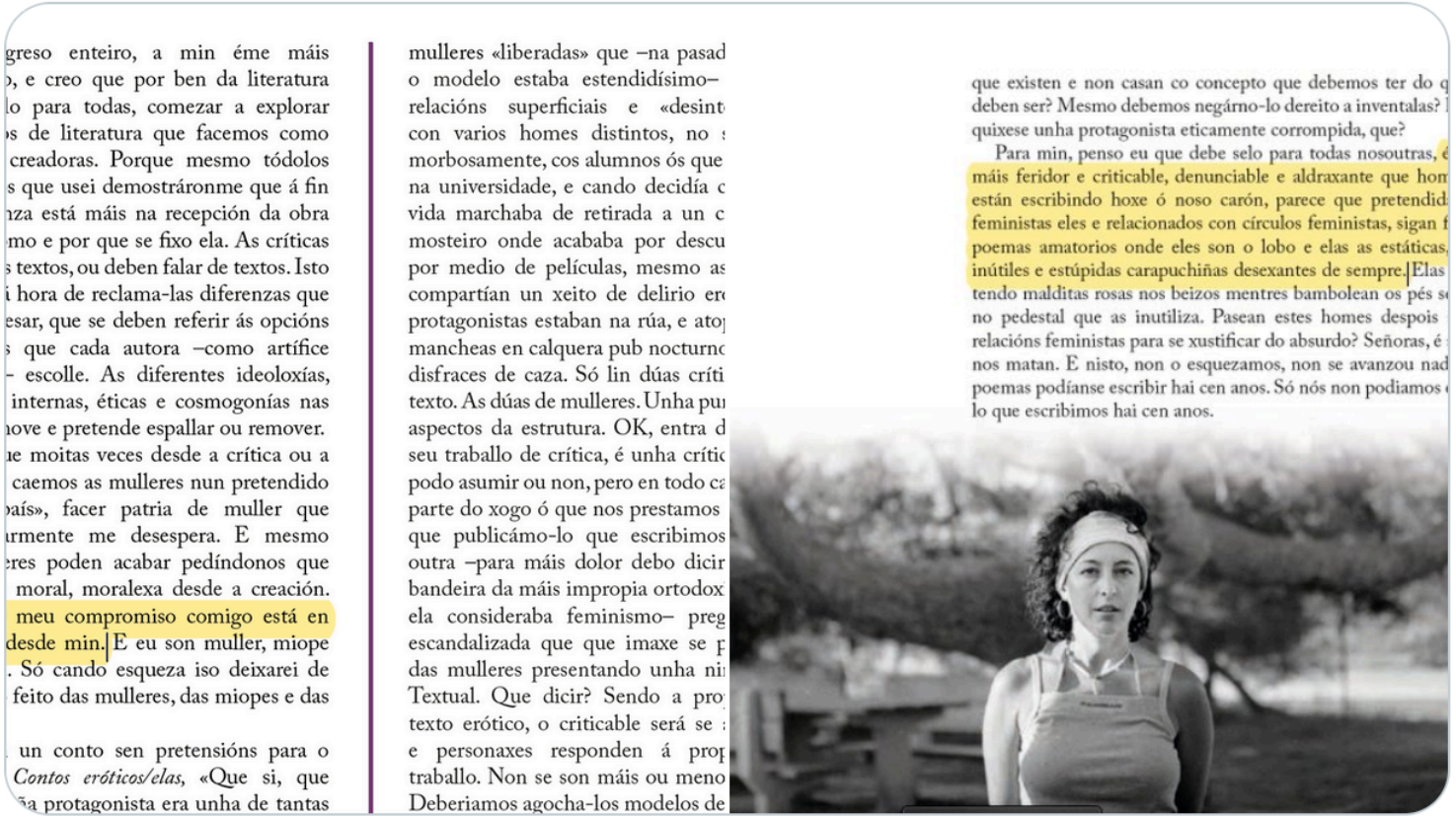

greso enteiro, a min éme máis
, e creo que por ben da literatura
lo para todas, comezar a explorar
s de literatura que facemos como
creadoras. Porque mesmo tódolos
s que usei demostráronme que á fin
nza está máis na recepción da obra
mo e por que se fixo ela. As críticas
s textos, ou deben falar de textos. Isto
i hora de reclama-las diferenzas que
esar, que se deben referir ás opcións
s que cada autora –como artífice
– escolle. As diferentes ideoloxías,
internas, éticas e cosmogonías nas
ove e pretende espallar ou remover.
e moitas veces desde a crítica ou a
caemos as mulleres nun pretendido
país», facer patria de muller que
rmente me desespera. E mesmo
eres poden acabar pedíndonos que
moral, moralexa desde a creación.
meu compromiso comigo está en
desde min. E eu son muller, miope
. Só cando esqueza iso deixarei de
feito das mulleres, das miopes e das

un conto sen pretensións para o
Contos eróticos/elas, «Que si, que
a protagonista era unha de tantas

mulleres «liberadas» que –na pasad
o modelo estaba estendidísimo–
relacións superficiais e «desint
con varios homes distintos, no
morbosamente, cos alumnos ós que
na universidade, e cando decidía c
vida marchaba de retirada a un c
mosteiro onde acababa por descu
por medio de películas, mesmo as
compartían un xeito de delirio er
protagonistas estaban na rúa, e ato
mancheas en calquera pub nocturn
disfraces de caza. Só lin dúas críti
texto. As dúas de mulleres. Unha pu
aspectos da estrutura. OK, entra d
seu traballo de crítica, é unha crític
podo asumir ou non, pero en todo ca
parte do xogo ó que nos prestamos
que publicámo-lo que escribimos
outra –para máis dolor debo dicir
bandeira da máis impropia ortodox
ela consideraba feminismo– preg
escandalizada que que imaxe se p
das mulleres presentando unha ni
Textual. Que dicir? Sendo a pro
texto erótico, o criticable será se
e personaxes responden á prop
traballo. Non se son máis ou meno
Deberiamos agocha-los modelos de

que existen e non casan co concepto que debemos ter do q
deben ser? Mesmo debemos negárno-lo dereito a inventalas?
quixese unha protagonista eticamente corrompida, que?

Para min, penso eu que debe selo para todas nosoutras, é
máis feridor e criticable, denunciable e aldraxante que hon
están escribindo hoxe ó noso carón, parece que pretendid
feministas eles e relacionados con círculos feministas, sigan f
poemas amatorios onde eles son o lobo e elas as estáticas,
inútiles e estúpidas carapuchiñas desexantes de sempre. Elas
tendo malditas rosas nos beizos mentres bambolean os pés s
no pedestal que as inutiliza. Pasean estes homes despois
relacións feminists para se xustificar do absurdo? Señoras, é
nos matan. E nisto, non o esquezamos, non se avanzou nad
poemas podíanse escribir hai cen anos. Só nós non podiamos
lo que escribimos hai cen anos.

1991

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 13 de mar.

Rogelio Garrido (@roge_garrido), actual director de @Farodevigo, asinaba o 13-10-1991 a crónica do «XI Festival de Poesía do Condado» celebrado en Salvaterra e no que participaron **#XelaArias2021**, Ferrín e José Viale, entre outros poetas.
As fotos son de @RicardoGrobas [**072/365**]

SOCIEDAD

FARO DE VIGO
Domingo, 13 de octubre de 1991

GROBAS

Ferrín charla con su poeta y amigo portugués José Viale Moutinho.

Reunión de poetas y de palabras

Centenares de personas asistieron, en un día gris, al 'XI Festival Da Poesía no Condado'

1991

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 15 de mar.

#XelaArias2021 participa en outubro de 1992 no «XII Festival da Poesía no Condado» onde inclúe na súa publicación os poemas «Independencia 1» e «Independencia 2». #XelaAriasFestivalDaPoesiaNoCondado

Pode baixarse o libro completo en pdf:

poesiagalega.org/uploads/media/...
[**074/365**]

XII FESTIVAL DA POESIA
NO CONDADO
Estou no Exipto
Estou na Exipto
Estou no Exipto
Estou no Exipto
Estou no

Manuel Bragado @bretemas · 16 de mar.

O domingo 12 de xaneiro de 1992 **#XelaArias2021** inicia a súa colaboración con #XornalDiario co artigo «Unha parcela de Sur» #XelaAriasArticulista

«Nós enfiámo-lo sur da ecuación famélica: benestar a un lado, calamidade ó outro: norte-sur».

[**075/365**]

(1/2)

Manuel Bragado @bretemas · 16 de mar.

En resposta a @bretemas

#XelaArias2021 publicará en #XornalDiario en 1992 outros tres artigos: «Cando me sinto máis anana» (8 de marzo), «Conciencia de sexo» (22 de marzo) e «Etiquetar a calidade» (17 de maio) #XelaAriasArticulista

(2/2)

ATENEUM III

NEUM

Poeta y traductora

C

os dous pés xa no

debe a cada proxecto de "ano novo vida nova"

1992

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 17 de mar.

O 9 de xullo de 1992 **#XelaArias2021** casa co fotógrafo e matemático ourensán Xulio Gil Rodríguez, con quen en 1994 tivo o seu único fillo, Darío; separáronse no ano 2002.
Foto dese día coa súa compañeira de @Xerais @CeliaTorresBo

[076/365]

1992

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 18 de mar.

O 14 de marzo de 1993 o xornalista X.M. del Caño entrevista a #XelaArias2021 nas páxinas de @Farodevigo: «O erotismo involuntario de Xela Arias. A autora sufriu algún rexeitamento por saír espida nun libro» #TigresComaCabalos #XelaAriasEntrevistas
[**077/365**]

D/6 DOMINGO FARO DE VIGO Domingo, 14 de marzo de 1993

El erotismo involuntario de Xela Arias

La autora sufrió algún rechazo por salir desnuda en un libro

X.M. DEL CAÑO

XELA Arias y Xulio Gil se unieron en un proyecto de trabajo, para publicar un libro de poesía y fotografías. La primera elaboró 24 poemas y el segundo 24 fotos. "Los intercambiamos. Yo trabajé sobre sus

sensualidad (en la que incluye su libro) es algo sutil, que nos toca en la piel y un poco en el estómago; entiendo que el erotismo traspasa la piel y va más directamente a los órganos sexuales, y la pornografía es otro paso más, que incluso puede llegar a ser amoral".

Un cuerpo desnudo no tiene porque ser erótico, según esta teoría. "Es más, incluso puede ser algo decadente, en un momento dado, para convertirse en

1993

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 19 de mar.

En novembro de 1993 publícase «O derradeiro dos mohicanos», novela (488 páxinas) de Fenimore Cooper, tradución galega, con introdución e notas de **#XelaArias2021**, dentro da colección #Xabarín de @Xerais #XelaAriasTradutora [**078/365**]

gl.wikipedia.org/wiki/O_derrade...

⬇️

(1/3)

1993

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 19 de mar.

En resposta a @bretemas

Tamén ao remate de 1993 publícase «Camiñando sobre as augas», libro de seis relatos de José Viale Moutinho, tradución de #XelaArias2021, dentro da colección #Narrativa de @Xerais #XelaAriasTradutora

⬇️

(2/3)

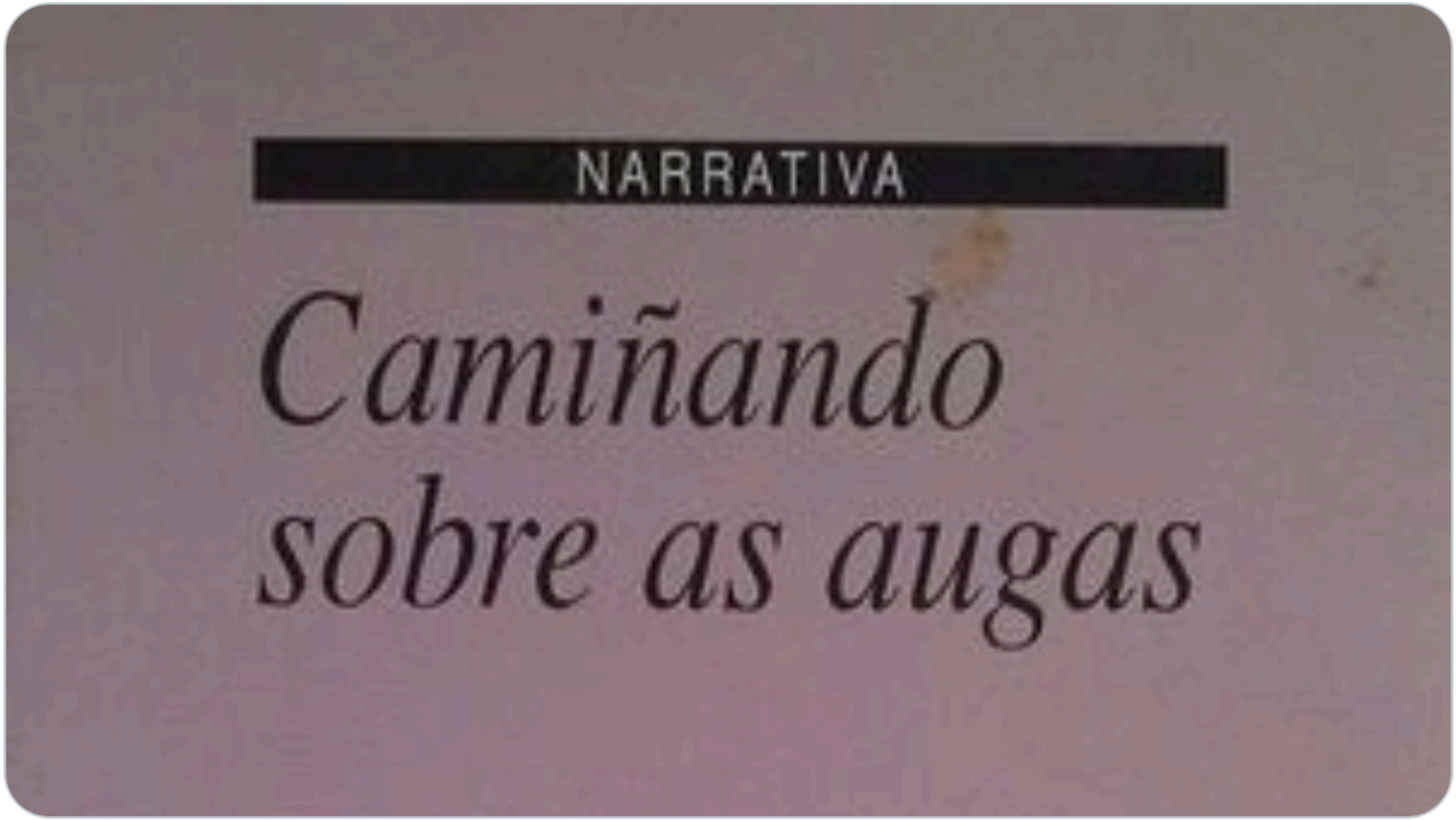

1993

Vigo

O 5 de novembro de 1994 #XelaArias2021 recibirá o Premio de tradución Ramón Cabanillas (compartido con Darío Xohán Cabana pola versión de «Vida Nova» de Dante) pola tradución d' «O derradeiro dos mohicanos» de Fenimore Cooper #XelaAriasTradutora #XelaAriasPremiada @Xerais (3/3)

1994

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 14 de mar.

#XelaArias2021 inicia en setembro do 91 os estudos de Filoloxía Hispánica na @uvigo, que compartirá co labor como tradutora e editora externa de @Xerais, licenciándose en 1996 na @UniversidadeUSC, onde comezará a especialidade de galego-portugués
[**073/365**] Foto: @Farodevigo 1994

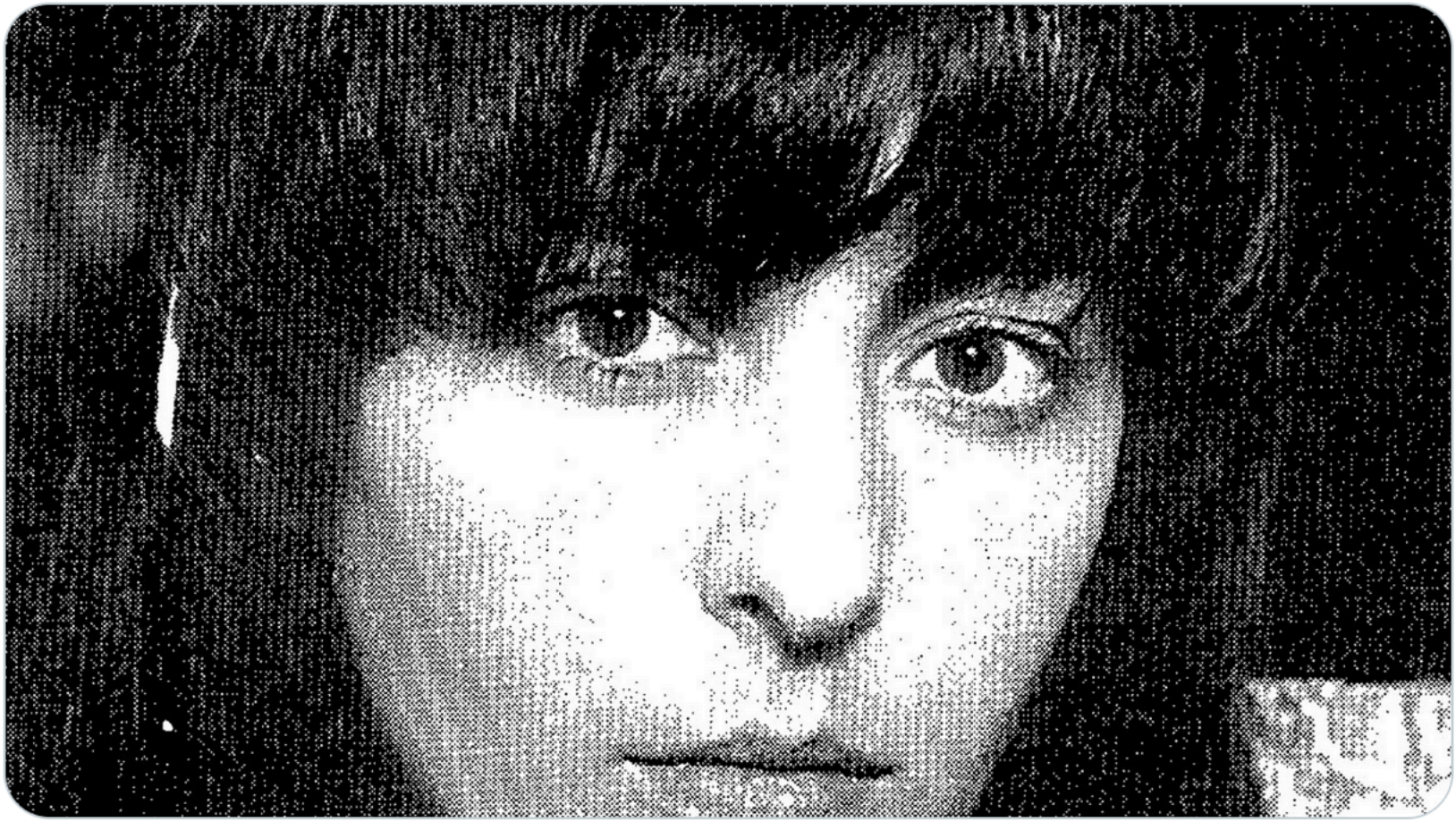

1994

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 20 de mar.

O 9 de marzo de 1994, tras a publicación d' #ODerradeiroDosMohicanos, o xornalista Francisco J. Gil entrevista a @XelaArias2021 en @Farodevigo. #XelaAriasEntrevistas: «O tradutor é tan traidor como o actor cando interpreta unha obra» **#XelaAriasTradutora** [**079/365**]

(1/4)

ya más de una docena de traducciones, todas ellas al gallego, del español, italiano, inglés y portugués. La última, "O derradeiro dos mohicanos", versión gallega de la más popular obra de Fenimore Cooper, ha sido publicada en la colección Xabarín de Xerais y representa, sin lugar a dudas, una de las más ambiciosas obras de traducción que se puedan hacer sobre una novela clásica de aventuras, equiparable a "Moby Dick" por su complejidad y extensión.

"El traductor es tan traidor como el el actor cuando interpreta una obra"

FRANCISCO J. GIL
VIGO

No es su primera traducción. Comenzó allá por la mitad de los ochenta con una obra infantil de Jorge Amado "O gato malladó". Posteriormente tradujo de Camilo Castelo Branco "Amor de Perdición" y llevó por ella el premio de la Asociación da Lingua Portuguesa. Suma quince traducciones al gallego, de cuatro idiomas: español, portugués, inglés e italiano.

—¿Ser escritor o poeta reporta ventajas a la hora de traducir?

rarse innecesarios hoy día. Excesivas descripciones de paisajes, largos desarrollos de las acciones. Pero hay que ponerse en la época en que el libro fue escrito. Para la mayoría de los posibles lectores, los territorios donde se desarrolla la acción, la vida de los mohicanos y las luchas que se plasman en el texto eran incógnitas. De ahí que entonces no sobrasen. Como en "Moby Dick" que la mayoría de las ediciones reducen los pasajes en los que Melville explica las artes para la captura de la ballena. Pero creo que en buena lógica hay que darle al lector la oportunidad de que

cuatro cánceres son evitables

El 75 por ciento de los cánceres "son potencialmente evitables" y se deben a agentes externos, dijo en Valladolid el director de la Asociación Española contra el Cáncer, Ricardo Alba. Alba, que participó en las sesiones de trabajo de un Curso de Formación de Voluntariado, organizado por la citada Asociación destacó que "la prevención disminuirá la enfermedad" y lanzó el "mensaje esperanzador" de que "el cáncer se puede prevenir y curar". Manifestó también que en España hay 40.000 voluntarios que colaboran con la Asociación contra el Cáncer y agregó que esta entidad se propone formar a personas para que puedan prestar ayuda en hospitales y en domicilios de enfermos.

El colesterol puede crecer por causas genéticas

La hipercolesterolemia o

1994

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 20 de mar.

En resposta a @bretemas

#XelaAriasEntrevistas: «Na tradución é importante saber que palabras, que xiros, de que elementos se dispón no idioma de destino para trasladar as ideas do autor.» #XelaAriasTradutora #FranciscoJGil #XelaArias2021 @Farodevigo

⬇️

(2/4)

1994

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 20 de mar.

#XelaAriasEntrevistas: «Sempre teñen máis prestixio os idiomas que representan as culturas máis poderosas. O quechua é un idioma tan competente para a filosofía como o alemán. Outra cousa é...»

#XelaAriasTradutora #XelaArias2021 #XelaAriasLinguas @Farodevigo

⬇️

(4/4)

No hay idiomas mejores ni peores

—¿Cree que hay idiomas mejores para acoger una traducción que otros?

—No. No hay mejores ni peores. Todo idioma representa una cultura y siempre que haya una cultura detrás un idioma es capaz de generar literatura o de acoger literatura traducida de otro idioma.

—Sin embargo se dice que ciertos idiomas son más aptos para determinadas cosas. Por ejemplo, que el alemán, por su estructura aporta más cualidades para la filosofía.

—Es propaganda. Repito que es una cuestión de prestigio. Siempre tienen más prestigio los idiomas que representan a las culturas más poderosas. El quechua es un idioma tan competente para la filosofía como el alemán siempre que alguien filosofe en quechua. Otra cosa es

—O que el gallego.

—Por supuesto. Pero ello no inhabilita al gallego ni para filosofar ni para hacer creación literaria. En "O derradeiro dos mohicanos", por trabajar con el ejemplo del libro del que hablamos, hay muchos aspectos cuya comprensión puede resultar más fácil a un gallego que a un castellano. Y no por cuestiones de idioma que, repito, ninguno tiene unas trabas ni una disposición especial, sino porque hay características, pienso ahora en el personaje "Ollo de Falcón", que tienen mucho en común con la ironía del hombre rural gallego y por tanto pueden resultar más comprensibles en una lectura gallega. Pero hay que acabar con el mito de que hay idiomas mejores y peores. El árabe puede que tenga una mayor riqueza léxica para conceptos

1994

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 22 de mar.

O domingo 4 de decembro de 1994 o xornalista Juan Carlos Álvarez entrevista a **#XelaArias2021** para a sección «Gallegas» de @Farodevigo: «Os sentimentos son o burato que deixaron ás mulleres» #XelaAriasEntrevistas @alvarez_juancar

[081/365]

de mi pasado, desde el presente que tengo y desde el futuro que quiero", por estos motivos afirma Xela Arias que está comprometida en su labor como escritora de poemas. Con su recién inaugurada maternidad, esta mujer que compagina su trabajo lírico con el de

XELA ARIAS

nuevo libro de poemas que "espero hacer este año". Sin embargo, no tiene prisa y no desea marcarse metas en su vida inmediata. Darío, el recién llegado a este mundo, concentra la mayor parte de su atención.

"Los sentimientos son el agujero que han dejado a las mujeres"

JUAN CARLOS ÁLVAREZ

Han pasado unos años desde que apareció "Denuncio de equilibrio", primer libro de esta gallega que, como dice, "espero escribir toda la vida, aunque si tengo que

sas que te producen dolor de barriga. Ves zancadillas, oportunismos, vanidades, aspectos que te desengañan de alguna forma.

♦ ¿Usted cree que las mujeres tienen

1994

Vigo

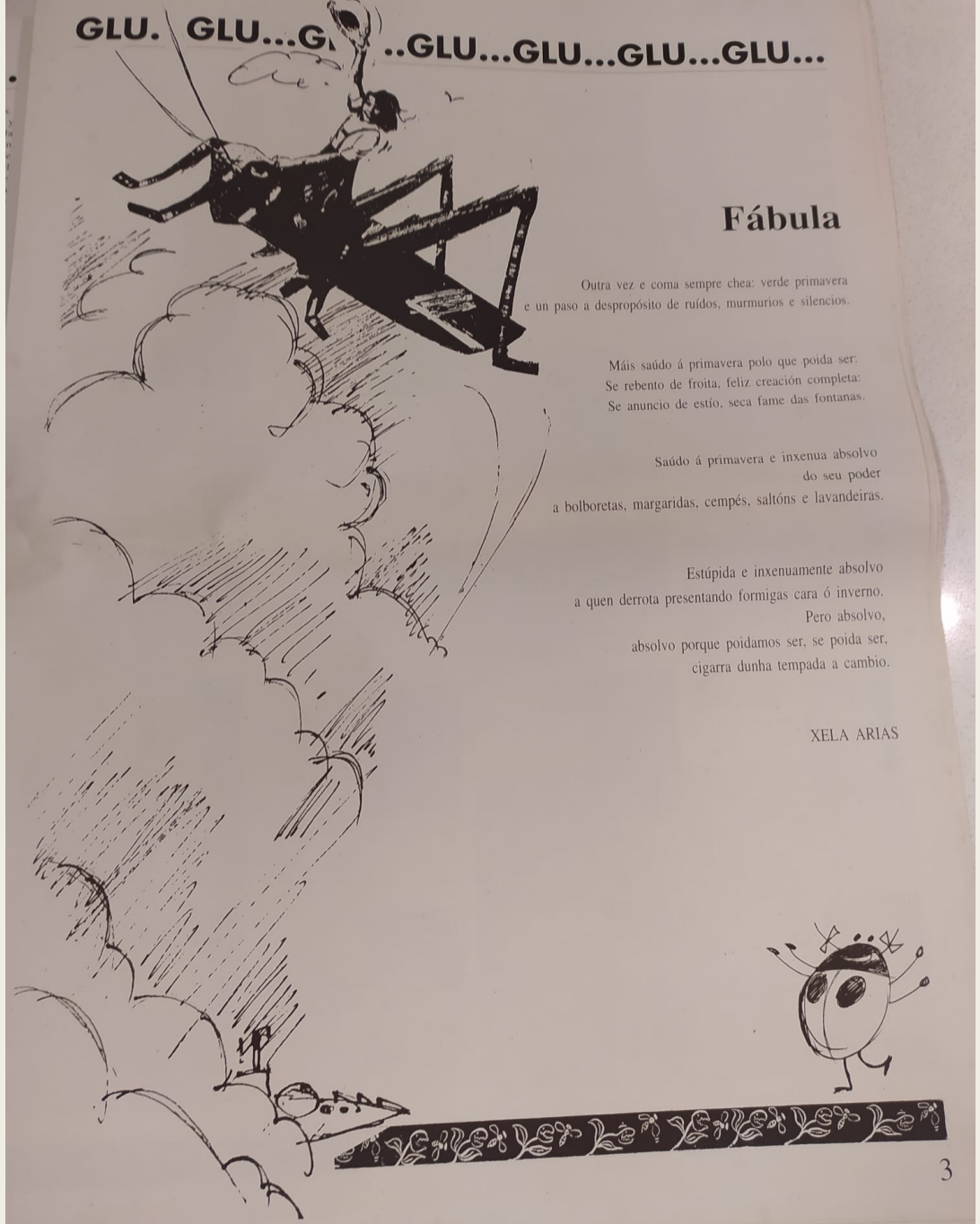

Fábula

Outra vez e coma sempre chea: verde primavera
e un paso a despropósito de ruídos, murmurios e silencios.

Máis saúdo á primavera polo que poida ser:
Se rebento de froita, feliz creación completa:
Se anuncio de estío, seca fame das fontanas.

Saúdo á primavera e inxenua absolvo
do seu poder
a bolboretas, margaridas, cempés, saltóns e lavandeiras.

Estúpida e inxenuamente absolvo
a quen derrota presentando formigas cara ó inverno.
Pero absolvo,
absolvo porque poidamos ser, se poida ser,
cigarra dunha tempada a cambio.

XELA ARIAS

1995

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 21 de mar.

O 10 de outubro de 1994 nace Darío, o fillo de #XelaArias2021 e Xulio Gil Rodríguez [**080/365**]
#DarioADiario

⬇️

(1/6)

1994

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 21 de mar.

En resposta a @bretemas

O 22 de decembro de 1996 chegou ás librarías o terceiro libro de poemas de #XelaArias2021, «Darío a diario», publicado por @Xerais en edición singular preparada por Xosé M. García Crego. Utilizouse encadernación acartonada e papel verxurado crema.
#DarioaDiario

⬇️
(2/6)

1996

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 21 de mar.

#DarioADiario será recibido pola poeta Xohana Torres cunha reseña publicada no nº 27 do #NovidadesXerais:

«Poesía de atmosfera esencialmente feminina, marcada polos pasos dun neno polo mundo de emocións e significados inéditos.»

#XelaArias2021 #XelaAriasCriticas

⬇️

(3/6)

1996

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 21 de mar.

«Imos, meu ben, camiñar sereno
pola cidade sen ramplas nas aceras. Imos
comeza-lo xeito da túa vida, e mírame,
mesmo as bolsas dos meus ollos serán monecos
dos teus días xunta min.»

#XelaArias2021 #DarioADiario #PalabrasDeXelaNoDiaDaPoesia

⬇️

(4/6)

1 8

Manuel Bragado @bretemas · 21 de mar.

«Nada que ver coa posesión.
Non te posúo nin quero.
Cóidote, ámote e manteño a esperanza
de aprenderche a te posuíres.»

#XelaArias2021 #DarioADiario #PalabrasDeXelaNoDiaDaPoesia

⬇️

(5/6)

1996

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 21 de mar.

«¿Que é o necesario?
Coma sempre:
asumir que me equivoco e seguir investigando.
Coma sempre en min,
e máis contigo.»

#XelaArias2021 #DarioADiario #PalabrasDeXelaNoDiaDaPoesia

Capa da nova edición de @Xerais (2021)

⬇️

(6/6)

1996

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 29 de mar.

A edición de #DarioADiario (@xerais) de **#XelaArias2021** foi acollida pola crítica literaria (1997) con lecturas atentas, entre outras, de #XoseManuelEyre e #MargaRomero en @ANTDiario e @chusnogueira en #FestaDaPalabraSilenciada [**088/365**]

(1/4)

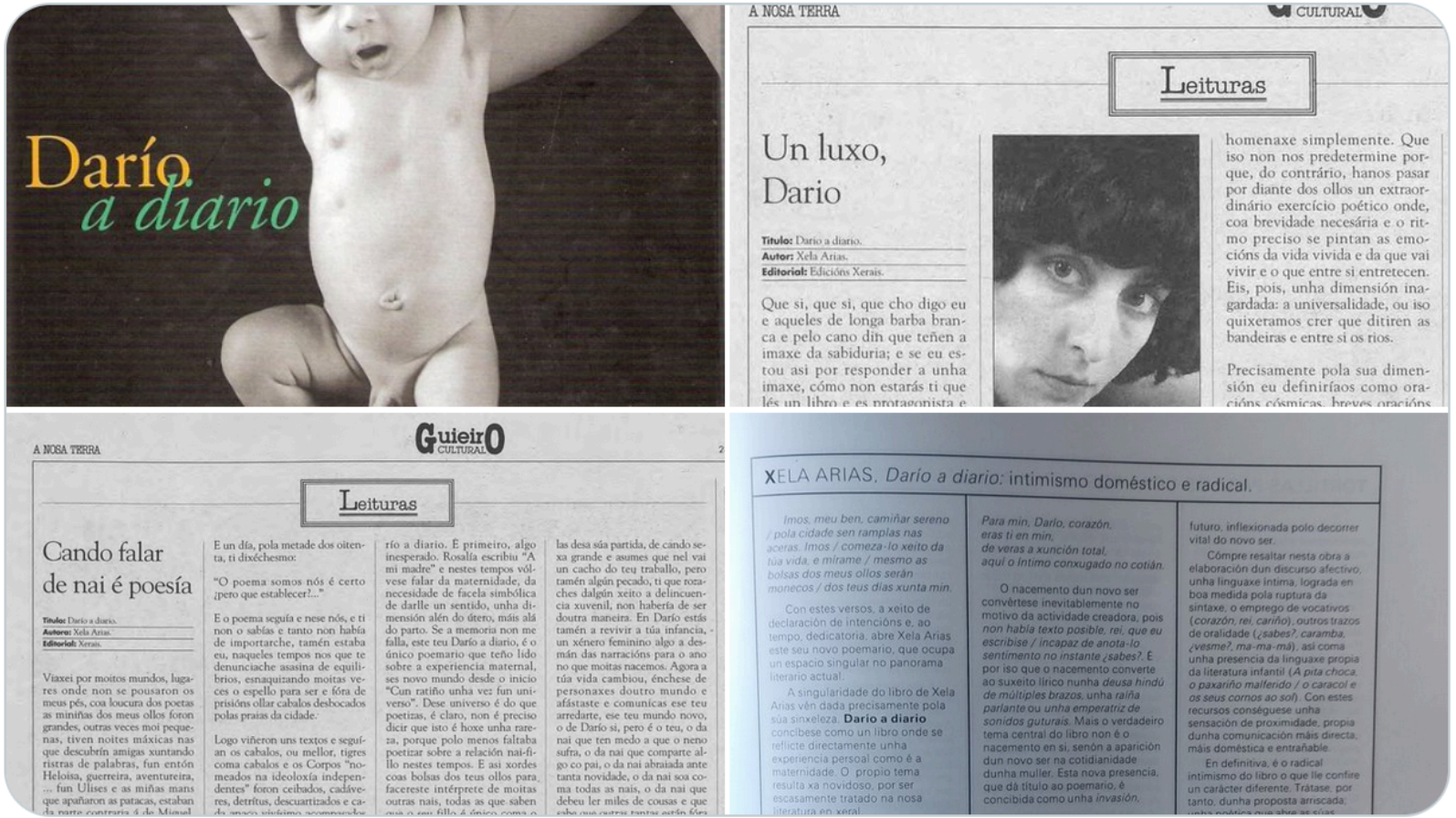

1997

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 29 de mar.

En resposta a @bretemas, @Xerais e 2 usuarios máis

#XoseManuelEyre en @ANTDiario titulou «Un luxo, Darío» salientando que «o libro é sensibilidade pura, sabia sensibilidade perfectamente medida e expresada cunha valentía e eficacia fóra do común...»

#DarioADiario #XelaArias2021 #XelaAriasCriticas

(2/4)

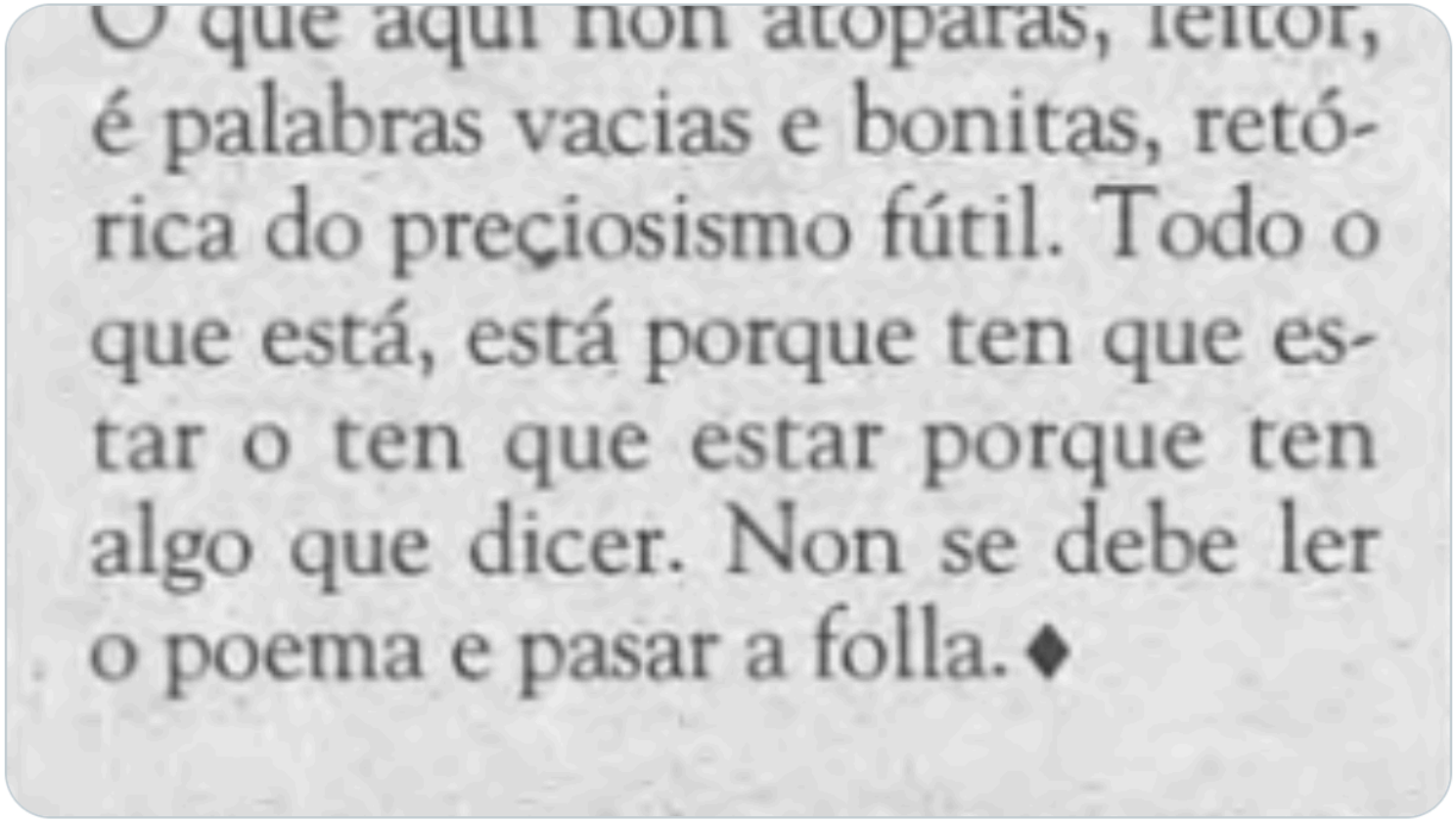
O que aquí non atoparás, lector,
é palabras vacias e bonitas, retó-
rica do preciosismo fútil. Todo o
que está, está porque ten que es-
tar o ten que estar porque ten
algo que dicer. Non se debe ler
o poema e pasar a folla. ♦

1997

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 29 de mar.

#MargaRomero en @ANTDiario titulou «Cando falar de nai é poesía» sinalando que «se a memoria non me falla este #DaríoADiario é o único poemario que teño lido sobre a experiencia maternal, ese novoo mundo dende o principio...»

#XelaArias2021 #XelaAriasCriticas

(3/4)

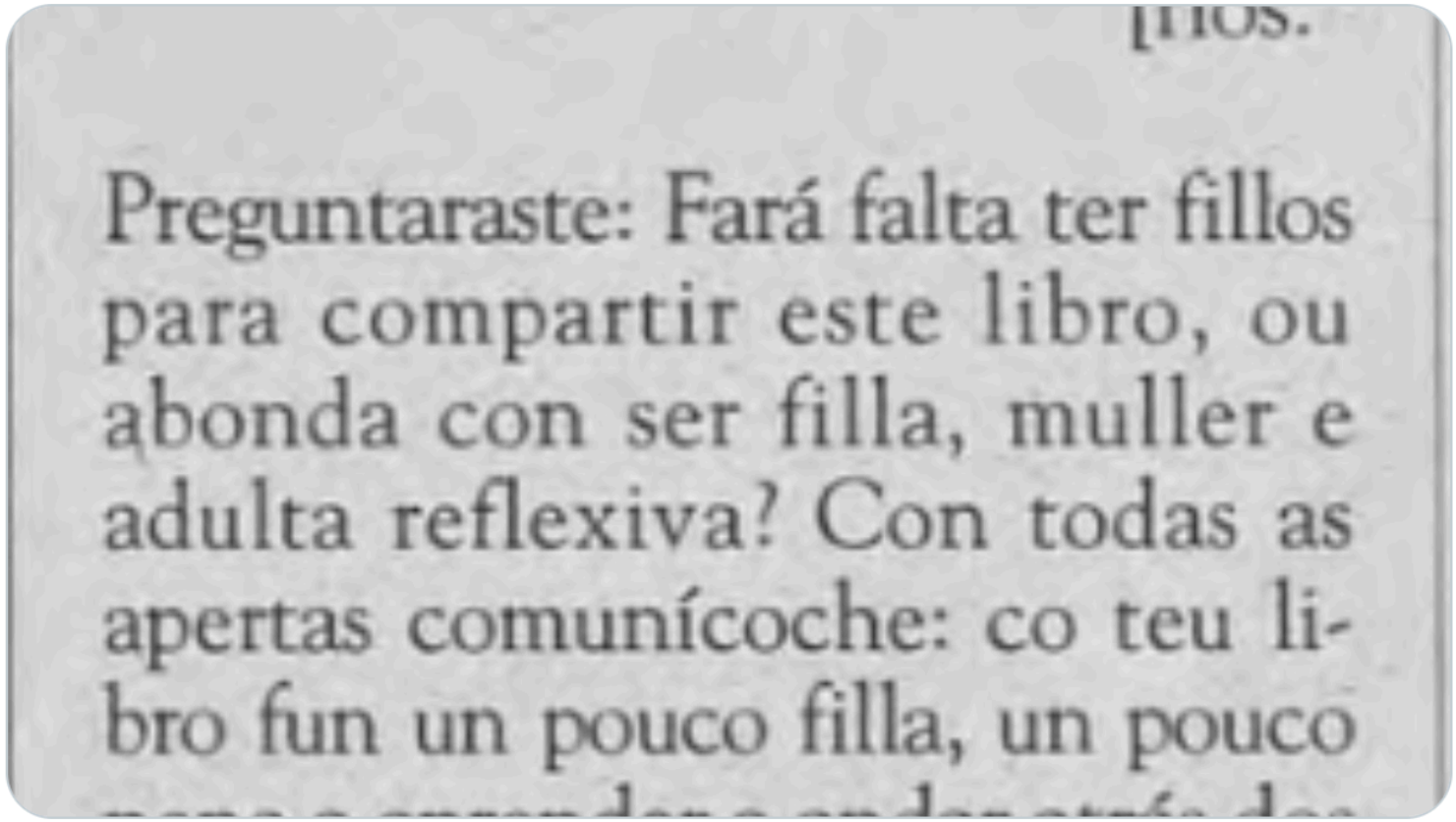

1997

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 29 de mar.

@chusnogueira na #FestaDaPalabraSilenciada (1997) titulou «#DaríoADiario: intimismo doméstico e radical» subliñando que se trataba «dunha proposta arriscada [...], unha poética para reflectir unha experiencia feminina íntima e familiar...»
#XelaArias2021 #XelaAriasCriticas
(4/4)

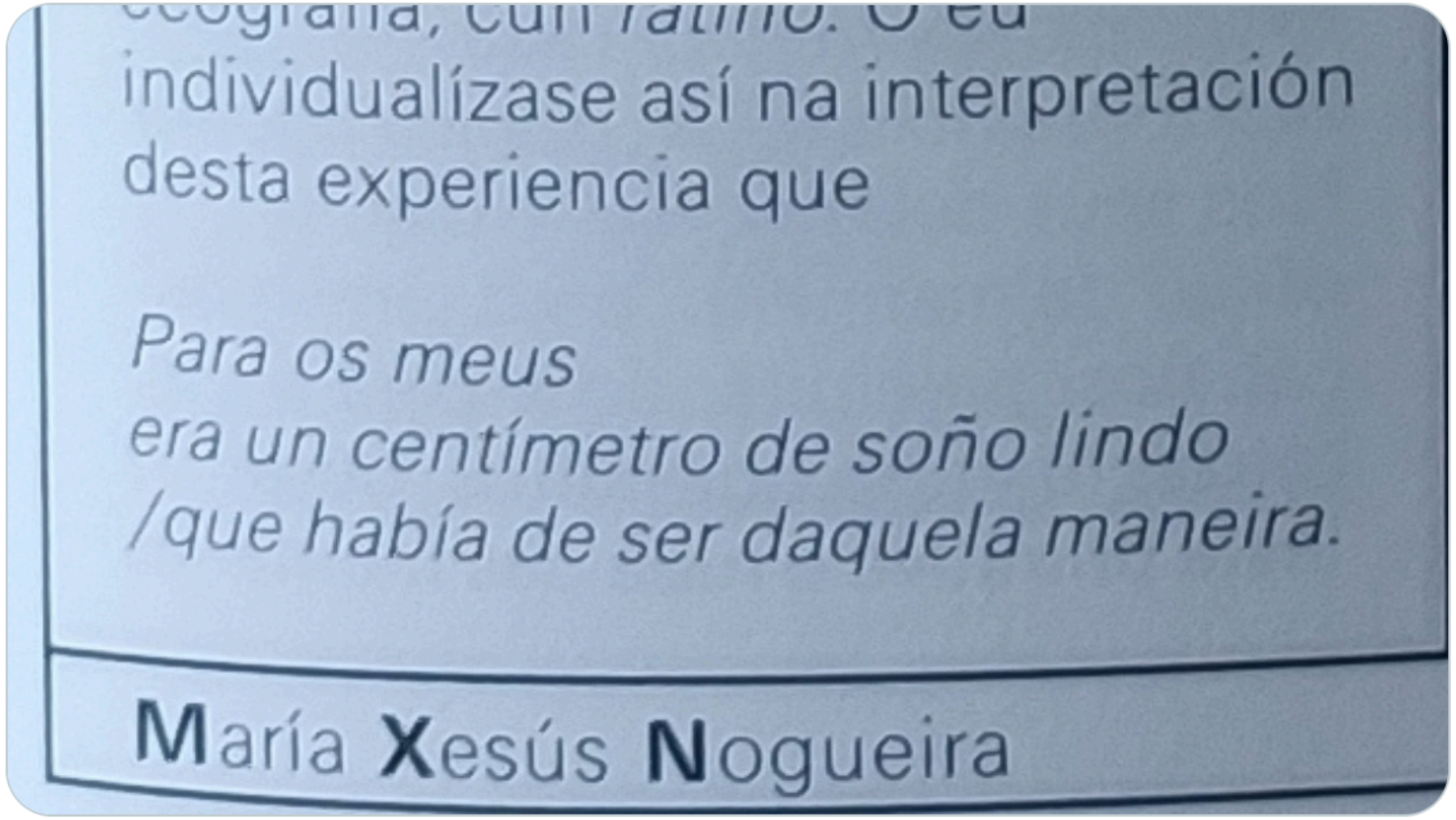

1997

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 23 de mar.

#XelaArias2021 forma parte do Consello de Redacción de «Viceversa. Revista Galega de Tradución», editada pola Asociación de Tradutores Galegos e o Dpto. de Filoloxía Galega da @uvigo, dende a súa aparición (1995) até o seu pasamento (números 1 ao 8).
#XelaAriasTradutora [**082/365**]

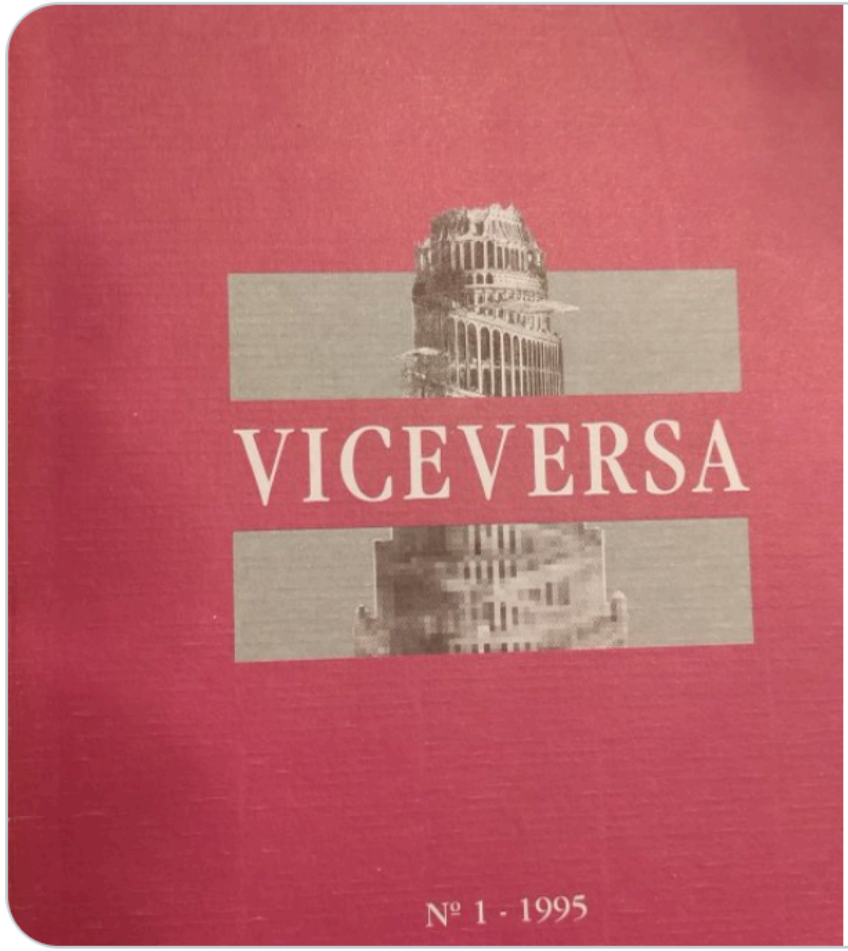

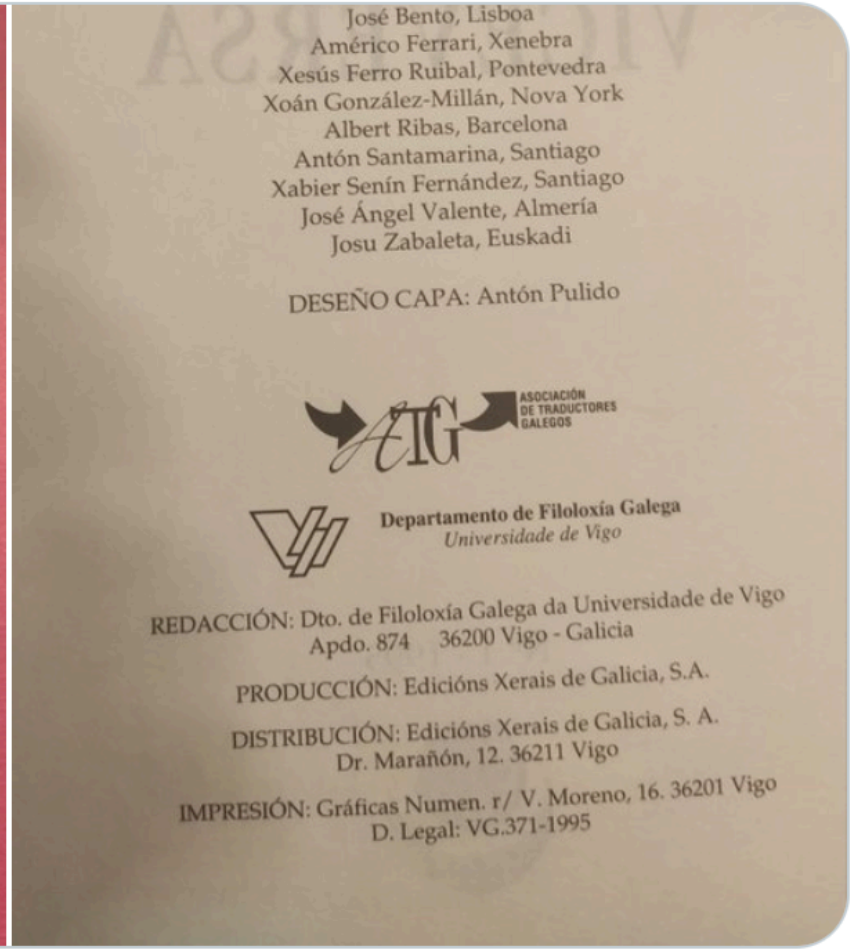

1995

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 28 de mar.

O 21 de marzo de 1996, a xornalista María Xosé Porteiro entrevista a **#XelaArias2021** en @lavozdegalicia: «O poema vaime. É unha obra tan concisa, moito máis ampla, que encerra moito máis do que di, multiplica o valor por mil..» @mxporteiro #XelaAriasEntrevistas
[**087/365**]
(1/6)

XELA ARIAS

«O POEMA VAIME»

MARÍA XOSÉ PORTEIRO

Hai dez anos xa que publicou o seu primeiro poemario, **Denuncia do equilibrio**, co que fora finalista do premio *Losada Diéguez*. Desde aquela, Xela Arias segue escribindo poesía coma quen fai unha terapia: «Considero que todo producto artístico debe saír da autoanálise e da análise crítica e social. Por iso ten sentido a arte, senón sería artesanía». Os seus libros, de aparición serodia, nunca son preconcebidos: «Só escribo cando teño ganas e algo que dicir. Busco a mestura da miña propia ideoloxía coa mi-

se diga que fago escritura feminina porque son muller—, e tampouco se sente herdeira da súa coincidencia no tempo co grupo *Rompente*: «Pode haber coincidencias no sentido en que Rompente quixo facer algo diferente, buscar unha linguaxe nova, coller unha nova mirada e inventar un novo xeito de facer. Aí sí. Pero non cos postulados poéticos deles, nin os daquela nin os posteriores». Traductora de Jorge Amado, Castelo Branco, James Joyce e Fenimore Cooper, para Xela Arias «a traducción é un exercicio fantástico para calquera creador que traballe coas palabras.«Non sei se teño capacidade de na-

XELA ARIAS

«O POEMA VAIME»

MARÍA XOSÉ PORTEIRO

Hai dez anos xa que publicou o seu primeiro

se diga que f

muller—, e

1996

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 28 de mar.

En resposta a @bretemas, @lavozdegalicia e @mxporteiro

#XelaArias2021: «Considero que todo produto artístico debe saír da autoanálise e da análise crítica e social. Por iso ten sentido a arte, senón sería artesanía.»

#XelaAriasEntrevistas @lavozdegalicia @mxporteiro

(2/6)

1 3 10

Manuel Bragado @bretemas · 28 de mar.

#XelaArias2021: «Só escribo cando teño ganas e algo que dicir. Busco a mestura da miña ideoloxía coa miña estética, previa á necesaria depuración.»

#XelaAriasEntrevistas @lavozdegalicia @mxporteiro

(3/6)

1996

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 28 de mar.

#XelaArias2021: «A verdade que me vexo moi descolgada de calquera xeración, pois nunca asistín a tertulias de grupos. Só me sinto responsable do que escribo, non do que se poida tirar diso.»

#XelaAriasEntrevistas @lavozdegalicia @mxporteiro

(4/6)

1 4 8

Manuel Bragado @bretemas · 28 de mar.

#XelaArias2021: «A tradución é un exercicio fantástico para calquera creador que traballe coas palabras...»

#XelaAriasEntrevistas @lavozdegalicia @mxporteiro

(5/6)

1996

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 28 de mar.

#XelaArias2021: «A maternidade si q é o oficio máis vello do mundo, pero ninguén che ensina a desenvolverte nesa duplicidade q se dá cando tes o neno diante e te preguntas: "é meu ou é independente de min"...» #XelaAriasEntrevistas @lavozdegalicia @mxporteiro #darioADiario (6/6)

1996

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 1 de abr.

O 12 de novembro de 1997 **#XelaArias2021** participa na presentación do libro disco «Daquelas que cantan. Rosalía na palabra de once escritoras galegas» editado no 50 aniversario da #FundacionRosaliaDeCastro (@CasadeRosalia) [**091/365**] #XelaAriasRosalia tenda.rosalia.gal/?product=daque...

(1/5)

1997

Padrón

Manuel Bragado @bretemas · 1 de abr.

En resposta a @bretemas

En #DaquelasQueCantan, ademais de #XelaArias2021, participaron as poetas Pura Vázquez, Xohana Torres, Pilar Pallarés, Chus Pato, María do Carme Kruckenberg, Ana Romaní, María Xosé Queizán, Helena Villar Janeiro, Yolanda Castaño e Luz Pozo. @CasadeRosalia #XelaAriasRosalia (2/5)

1997

Padrón

Manuel Bragado @bretemas · 1 de abr.

#XelaArias2021 incluíu en #DaquelasQueCantan: «A de quen comprende non é palabra feliz»

«A de quen comprende non é
palabra feliz.
A de quen transmite é
terminoloxía útil.
Se na vida cotiá o balazo
non rebenta en estourido a estupidez,
pouco importa...»

#XelaAriasRosalia (3/5)

1997

Padrón

Manuel Bragado @bretemas · 1 de abr.

«Nada novo, inmaculada Rosalía.
Tal sempre mulleres confinadas na construcción
doutros,
comprendes:
revólveseche a arma contra ti.

A de quen comprende non é
palabra feliz.»

#DaquelasQueCantan #XelaArias2021 #XelaAriasRosalia (4/5)

1 3 8

1997

Padrón

Manuel Bragado @bretemas · 1 de abr.

A publicación #DaquelasQueCantan mereceu a atención das páxinas de @ANTDiario e @Farodevigo, entre outros medios. #XelaAriasRosalia #XelaArias2021 @CasadeRosalia #FundacionRosaliaDeCastro (5/5)

12 FARODOMINGO Faro de Vigo Domingo, 23 de noviembre de 1997

UN HOMENAJE DE LAS ESCRITORAS GALLEGAS

Las once de Rosalía

Once poetas gallegas, once Rosalías de tres generaciones, homenajean con sus versos a la autora de "Follas Novas" en el compact "Daquelas que cantan". La iniciativa celebra el cincuentenario de la Fundación Rosalía de Castro.

X. CALVIÑO

Rompedora, manipulada, fuerte, precursora, enamorada y crítica son algunos de los calificativos dirigidos a Rosalía de Castro por otras poetas que se consideran en deuda con su obra. "Es el primer literato de este país que practica una poesía de denuncia social. Siempre se habla de la Rosalía dulce y llorosa pero yo percibo una escritora vigorosa, directa, acusadora", afirma Carmen Kruckenberg, una de las once poetas gallegas que participaron en el proyecto literario-musical "Daquelas que cantan".

La iniciativa, que celebra el cincuentenario de la Fundación Rosalía de Castro, consiste en un compact y un poemario que incluye las fotografías de las once escritoras (3.750 pesetas).

Cada composición poética está ambientada con una melodía diferente (la música es responsabilidad de Rodrigo Romaní y el compact fue grabado en Cormoráns, el estudio del grupo Milladoiro).

Deudoras de Rosalía

Pura Vázquez, Luz Pozo Garza, Carmen Kruckenberg, Xohana Torres, María Xosé Queizán, Helena Villar, Chus Pato, Pilar Pallarés, Xela Arias, Iolanda Castaño y Ana Romaní son las poetisas gallegas que homenajean con sus versos a Rosalía de Castro.

"Ninguna de las autoras que colaboramos en el proyecto nos parecemos a Rosalía de Castro pero la consideramos como nuestra gran musa por la fuerza que tras que la más joven es Iolanda Castaño, de 20 años.

"Rosalía de Castro es una precursora: por mujer y escritora es un punto de partida de la actual

"Si tuviera que resaltar algún rasgo de Rosalía, me quedaría con su capacidad metafísica, la identificación con los asuntos que trata y su amor intenso a Ga-

que de rienda suelta a sus contradicciones", comenta la poetisa viguesa.

Xela Arias rechaza la interpretación "folclorista" del legado

de escritora, que aún hoy no está totalmente desprovisto de prejuicios", matiza.

"Rosalía tí fuches a palabra/ que eu recollín no camiño,/ a que

Tres de las escritoras que participan en este homenaje poético-musical: En la foto superior, María Xosé Queizán; sobre estas líneas, Xela Arias; y, a la izquierda, María do Carme Kruckenberg.

A NOSA TERRA

• 20 DE NOVEMBRO • 1997 • Nº 803 • ANO XX • IV XEIRA •

Once escritoras recitan os seus versos na rota que comeza na Matanza

Rosalía inspira ás poetas

CARME VIDAL

"Rosalía, a dos moitos nomes e mil faces, é Penélope. Desde a Casa da Matanza vía o mar e esa foi a estancia derradeira na que teceu e desteceu sen cesar a súa tea. Soa e solidaria, sibila sabia e soñadora do negro perfecto, co don da palabra iluminativa que con intelixéncia desvela, deixou dito o destino tecedor dos humanos e o seu ser de Penélope galaica". A casa como referente nas palabras de apresentación de Carme Blanco ao libro *Daquelas que cantan*, a homenaxe á poeta cando se cumpren cincuenta anos de que a súa casa fora comprada para se converter nun espazo aberto para todos e todas nós que entramos até os seus recantos máis personais.

As autoras do libro estiveron presentes na conmemoración do cincuenta aniversario do Patronato.

Once poetas –"filas de tinta de Rosalía" dixo Luz Pozo–, a fotógrafa Mª Esteirán e o músico Rodrigo Romaní participaron no proxecto co deseño de Fausto Isorna ideado para a ocasión.

No comezo as poetas nunha foto de familia diante da Matanza. A seguir vaise debullando o grupo en retratos individuais en cada ponto da rota rosalián, cos pontos de inflexión nos lugares que evocan a vida e obra da escritora onde se van perfilando tamén as suas distintas mensaxes.

"Todo fala de ti. Silencio e pranto" comeza a dicer a maior das poetas, Pura Vázquez, retratada saindo dun cadro na Matanza. E a presénncia da poeta sintese tamén nos versos de Luz Pozo -a única muller na Real Académia Galega que entrou cun discurso sobre Rosalía-, entre as campás de Bastavales: "Eu Rosalía veño a pensar

repousan os restos da poeta en Compostela.

Xohana Torres bota man dunha voz lírica plural para aventurarse en metáfora desde Lestrove: "Sedenta como un mar/ e no teu mar afogada". E María Xosé Queizán, que tirou a andar a *Revista da Palabra Silenciada* querendo lembrar a Rosalía, no Pazo de Arretén busca recoller esa face da poeta sobre a que tantas veces se quixo pousar o silencio: "Fuches condenada á valentía./ Calar ou ser perversa. ¡Velaí!." "¡Un dedo caerá sobra ti!" remata Queizán en alerta contra a imposición dunha vontade imperante. Será Xela Arias en Iria Flávia quen, como María Xosé, volva sobre a figura da poeta para lle recordar a necesidade da rebelidía: "Nada novo, inmaculada Rosalía./ Tal sempre mulleres confiadas na construcción/ deutros/

misterio da silenciada rebeldía." A autora hai máis dunha década de *Rosalía no espello*, Helena Villar debuxada pola cámara de Esteirán coma unha contacontos ao pé do ombu arxentino traído do Centro Galego de Bos Aires que crece no xardín da casa de Padrón pergúntase por un medo azul, aquel que quere "cantar coas gorxas nosas,/ bicar cos nosos beizos".

A casa como referéncia do que parte o libro, casa como centro de vida no que tamén a obra se pousa en repetida loa –"Miña casiña, meu lar"– e que Chus Pato percorre para evocar a presénncia da poeta repetida en cada un dos obxectos gardados para a sua memória: "Este é o retrato dunha muller, morta, pintado polo seu fillo que seguramente amaba/ e esta, na que agora entras, a casa na que esta muller

tes voces e é a de Pilar Pallarés, entre o millo de Ortoño, a que comeza a sua homenaxe cos versos: "Pero agora estás morta/ moito antes de estar morta:/ un ou único e imóbil/ no que lastiman luzes e algaraos/ o procura na noite a paz e o olvido..." para logo con novos folgos dicer nun tempo novo: "enxendrarás de novo no silencio/ entre o rencor e a dúvida,/ volverás a nacer..."

En Compostela, na Praza de Vigo a máis nova das poetas, Yolanda Castaño pecha o libro perguntándose: "Quen haberá que incorpore esta razón esta memória/ cara un ciclo imperterrito de tebras e de luz?".

A voz das poetas rencóntrase coa música nun recital editado nun disco compacto xunto ao libro. As composicións de Rodrigo

1 4 12

1997

Padrón

Manuel Bragado @bretemas · 31 de mar.

O 31 de marzo de 1997 **#XelaArias2021** obtén o Certificado de Aptitude Pedagóxica (CAP) da @UniversidadeUSC que a habilita para dar clases en centros de ensino secundario. #XelaAriasProfesora

[**090/365**]

(1/3)

1997

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 31 de mar.

En resposta a @bretemas

Aínda que puidese semellar estraño, o 27 de xuño de 1997 #XelaArias obtén o Certificado de Aptitude do Ciclo Superior no Idioma Galego na Escola Oficial de Idiomas de Vigo #XelaAriasProfesora

(2/3)

1997

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 31 de mar.

No curso 1999-2000 #XelaArias2021 incorpórase como profesora substituta de Lingua castelá ao IES Terra de Xallas de Santa Comba, ao que seguirán o IES A Paralaia de Moaña, IES Valle Inclán de Pontevedra, IES Xemírez II de Santiago e IES Valadares d Vigo #XelaAriasProfesora (3/3)

1999

Santa Comba

Manuel Bragado @bretemas · 23 h

Con motivo do 25 aniversario do 25 de abril, #XelaArias2021 publica en 1999 o poema «25. Flor de abril» formando parte do proxecto «A poesía está na rúa» promovido pola Associação dos Jornalistas e Homes de Letras do Porto. #25abrilsempre #XelaAriasActivista #Liberdade [115/365]

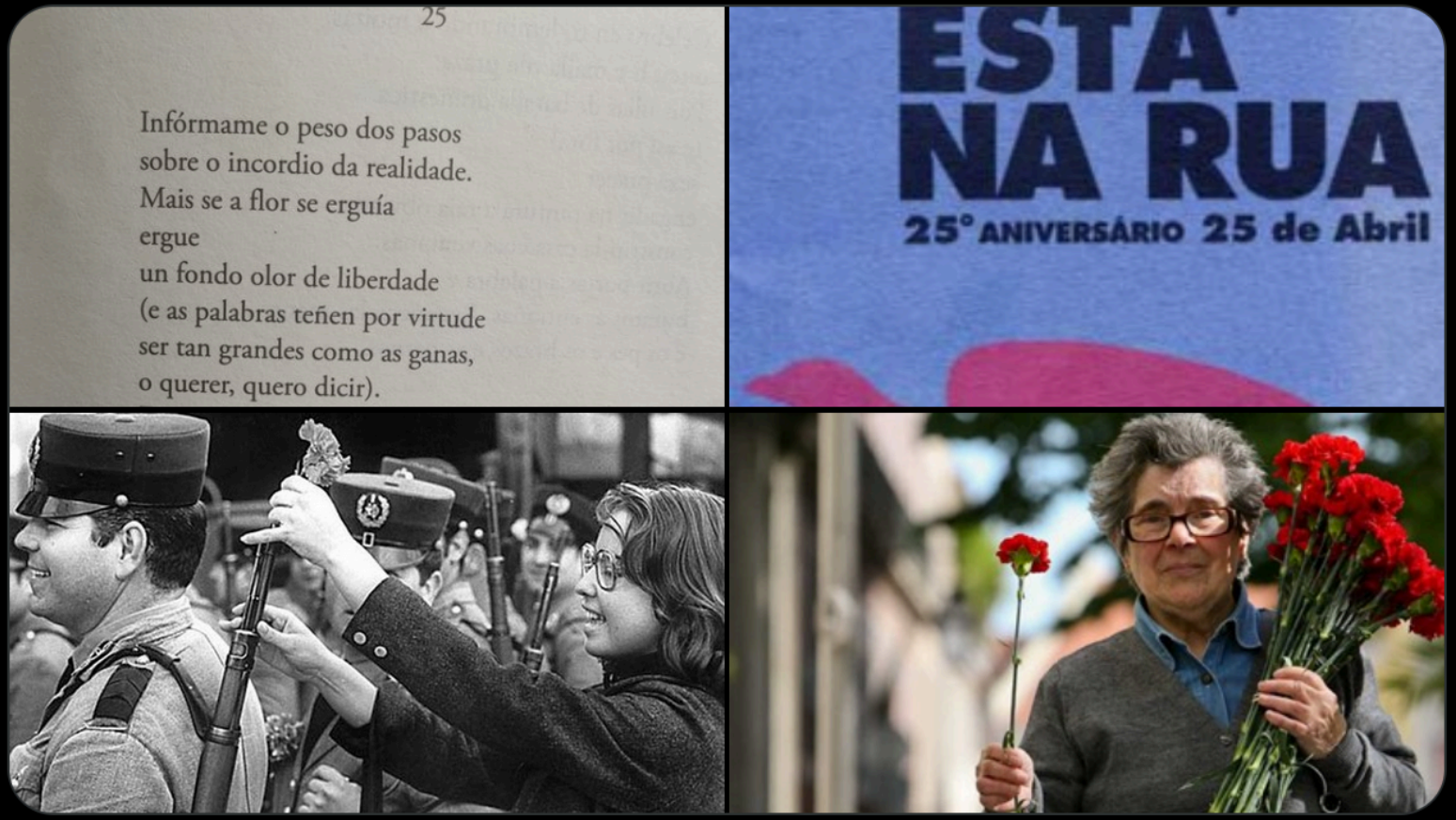

1 36 109

1999

Porto

Manuel Bragado @bretemas · 4 de abr.

O 7 de marzo de 1999 **#XelaArias2021** participa no recital poético con motivo do XXXV concurso exposición da Camelia en Vigo, xunto ás poetas Luz Pozo, María Xosé Queizán e María do Carme Kruckenberg e a gaiteira Chus Pato [**094/365**]
#XelaAriasCamelia
(1/2)

6 ▪ VIGO

► **MILES DE PERSONAS** acudieron este fin de semana al concurso-exposición de la camelia en la sede que la Zona Franca tiene en Bouzas. Además de observar más de cuatro mil ejemplares de diversas variedades, en la muestra, que ayer se clausuró, se podían contemplar textos y fotografías con la camelia como protagonista ◄

Vigo se vuelca con la camelia

Miles de personas visitaron el concurso-exposición de esta flor, que se clausuró ayer

REDACCIÓN • VIGO

Los vigueses se volcaron con el XXXV Concurso-Exposición de la Camelia, celebrado este fin de semana en Vigo. Miles de personas visitaron ayer la sala de exposiciones de la Zona Franca para contemplar los más de 4.000 ejemplares de camelias presentados esta edición vigo-guesa del certamen, que el pró-

Miércoles, 3 de marzo de 1999

El certamen se celebrará el sábado y el domingo en la Zona Franca

Treinta cultivadores participan en el XXXV Concurso de la Camelia

La concejala de Cultura, Maite Fernández, calificó el evento como "una de las actividades culturales más importantes del Concello"

A. S. • VIGO

Treinta cultivadores de camelias se han inscrito en el

1999

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 4 de abr.

En resposta a @bretemas

Con motivo deste recital #XelaArias2021 publica o poema "Camelízateme" no folleto «Camelias para elas» editado polo concello de Vigo (1999), no que se inclúen poemas de Luz Pozo, María Xosé Queizán e María do Carme Kruckenberg e fotos de Alfonso Lubián #XelaAriasCamelia
(2/3)

1999

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 4 de abr.

Camelízateme
en sol de inverno
e figura instantánea
no mencer das néboas.
Axaponada que me distraes
emboscadas espidas de xardín caduco,
camelízame,
camelízame a gusto e incorpóranos
no rexistro das ausencias conquistadas,
incorpórano-la cor...
#XelaArias2021 #XelaAriasCamelia

1999

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 7 de abr.

No mes de outubro de 1999 edítase «Drácula» de Bram Soker, introdución, tradución galega e notas do orixinal inglés de **#XelaArias2021** dentro da colección Xabarín de @Xerais, 448 pp. #XelaAriasTradutora #Drácula [**097/365**]

blog.xerais.gal/dracula-de-bra...

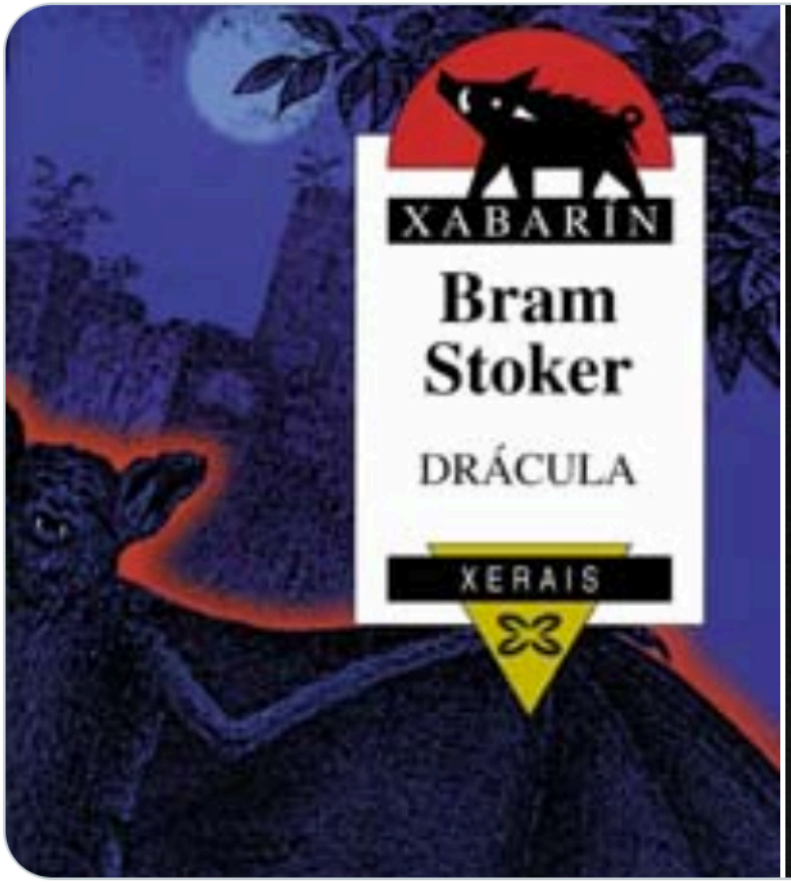

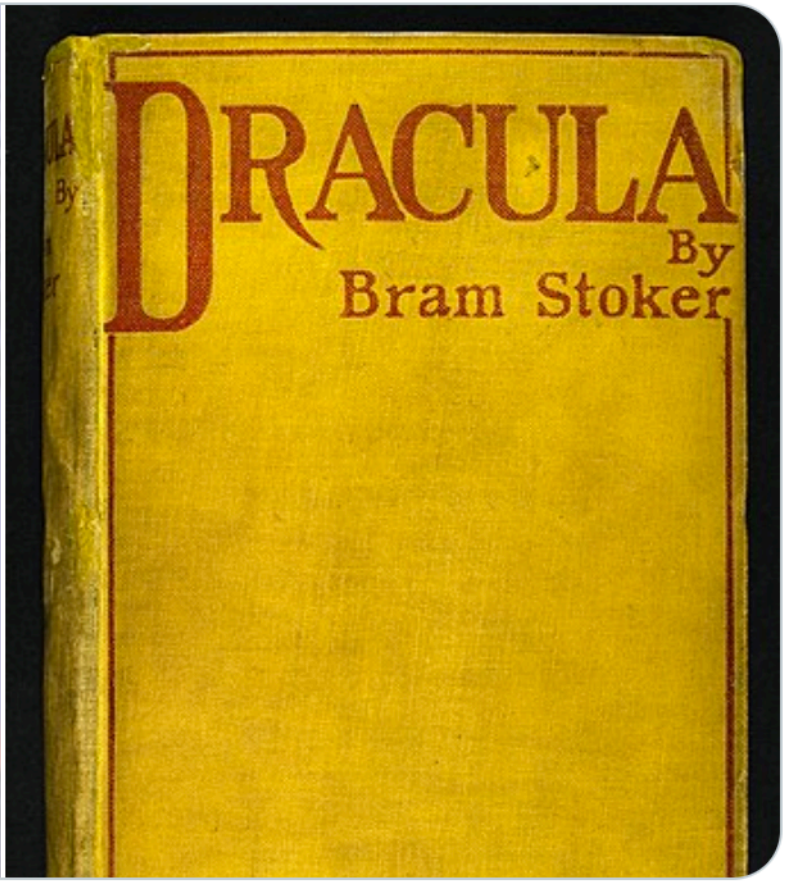

1999

Manuel Bragado @bretemas · 8 de abr.

Durante o curso 2000-2001 **#XelaArias2021** foi profesora de Lingua e literatura castelá no IES de Chapela de Redondela. O centro lembrouna en xuño de 2019 coa grafitti do poema «Independénciome»
youtu.be/dTVktPZ_eX0
#XelaAriasProfesora #Intempériome @EDLG_IESChapela
[**098/365**]

Los alumnos del instituto posan ante el mural dedicado a Xela Arias, ayer en Chapela. // Alba Villar

La poetisa Xela Arias ya tiene su grafiti

Alumnos del IES de Chapela pintan en un muro uno de sus versos feministas

A.P. ■ Redondela

El instituto de Chapela inauguró ayer un grafiti en recuerdo de la poetisa y exprofesora del centro, Xela Arias Castaño (1962-2003), un acto con el que dan continuidad al homenaje realizado hace dos

estar atada", que el alumnado del centro educativo leyó en clave feminista y de empoderamiento de la mujer. La realización del grafiti, coordinado desde el Equipo de Dinamización da Lingua Galega, se sitúa dentro de una línea de deco-

nuestro mar", realizado por el alumnado de 1º de la ESO del instituto dentro del programa Deporúarte de la Diputación de Pontevedra. Esta iniciativa, que alcanza su cuarta edición, se basa en la búsqueda del compromiso juvenil con

2000

Chapela

Manuel Bragado @bretemas · 8 de abr.

En resposta a @bretemas

Independénciome para que eu saiba
onde quero estar atada, onde,
as fronteiras ou a morte das fronteiras,
onde
a man espada levanta e anota
media terra, media historia, media
lingua desmedida que non usa
máis có silencio da espera en media guerra.
#XelaArias2021(1994) #IESChapela

1994

Chapela

Manuel Bragado @bretemas · 9 de abr.

Ao longo de 2000 **#XelaArias2021** participa no programa «Os nosos escritores» da Xunta de Galicia coa conferencia «Poesía e poemas». Visita bibliotecas e centros culturais de Vilanova de Arousa, Verín, a Rúa, Crecente e Baiona, entre outras. [**099/365**]
#XelaAriasConferenciante #Siro

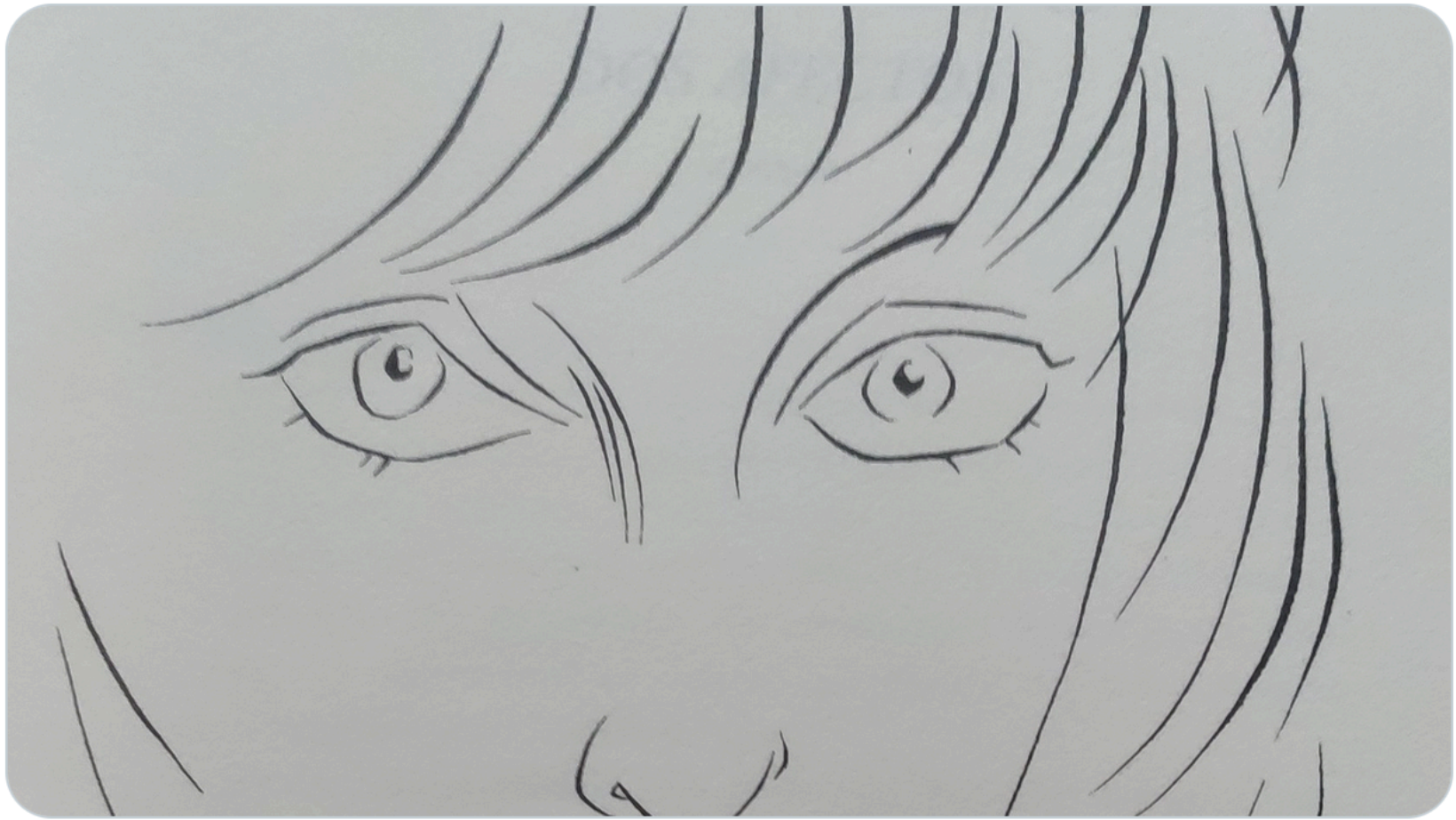

2000

Verín

Manuel Bragado @bretemas · 21 de xan.

O 4 de maio de 2001 **#XelaArias2021** ditou no Círculo das Artes de Lugo a conferencia «Para que os poetas hoxe?», na que defendeu que a poesía é o «único territorio humano verdadeiramente libre». A transcrición lese aquí:
culturagalega.gal/album/detallee...
#XelaAutopoética [021/365]
(1/5)

1 31 62

2001

Lugo

Manuel Bragado @bretemas · 21 de xan.

«Na cociña da poesía os sabores, os olores, son, deben ser sempre, territorios inexplorados, aínda sendo os ingredientes, as palabras, os territorios máis explorados polos seres humanos que existen no planeta enteiro.» **#XelaArias2021** #XelaAutopoética
(3/5)

1 3 16

2001

Lugo

Manuel Bragado @bretemas · 21 de xan.

«Un bo poema sempre será un bo combinado de ideoloxía e ritmo». «Créase cando se escribe e créase cando se le, e crear é inventar o mundo e mais as marxes do mundo.» **#XelaArias2021** #XelaAutopoética (5/5)

8 19

2001

Lugo

Manuel Bragado @bretemas · 10 h

Durante o curso 2001-2002 #XelaArias2021 foi profesora de Lingua e literatura castelá no IES A Sangriña da Guarda. O centro lémbraa cada curso convocando dende 2007 o Certame Xela Arias de poesía en galego para alumnado de Secundaria. #XelaAriasProfesora #IESASangriña [103/365]

2001

A Guarda

Manuel Bragado @bretemas · 6 h

A finais de 2001 @Xerais publica na serie «As Literatas» «Venus Negra, versión galega do orixinal inglés «Black Venus» (1985) de @AngelaOCarter, de **#XelaArias2021** en colaboración con Xabier Muguerza e limiar de Teresa Caneda. #XelaAriasTradutora [**102/365**] en.wikipedia.org/wiki/Black_Ven...

2001

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 11 de abr.

O 8 de marzo de 2002 #XelaArias2021 intervén na histórica homenaxe a Francisco Fernández del Riego, organizada pola Fundación @PreCriticaGal no Teatro Caixanova de Vigo, lendo o poema «Na retina, desde nena».
#FranciscoFernandezDelRiego #DonPaco [**101/365**]
(1/3)

EL SÁBADO

FARO DE VIGO • Sábado, 2 de marzo de 2002 • NÚMERO 250

Francisco Fernández del Riego recibirá o vindeiro día 8 de marzo en Vigo unha merecida homenaxe organizada pola Fundación Premios da Crítica Galicia. Un concerto de piano, a proxección dun vídeo e a intervención de destacados persoeiros da cultura galega centrarán os actos.

Don Paco, unha vida a prol da cultura galega

A laboura de Francisco Fernández del Riego como dinamizador da vida cultural galega será un dos eixos que marcarán a homenaxe que recibirá a vindeira semana en Vigo. Os actos programados pola Fundación Premios da Crítica Galicia terán lugar o próximo venres, día 8 de marzo, no Centro Cultural Caixanova.

A homenaxe comezará ás oito da tarde cun concerto de piano a cargo de Ramón Castromil. A continuación proxectarase un vídeo con imaxes retrospectivas de don Paco elaborado pola TVG. Por último, diversas personalidades da cultura galega falarán da figura de Fernández del Riego e da súa traxectoria profesional. Intervirán no acto o escritor e editor Xosé Luís Franco Grande, o presidente da Fundación Premios da Crítica, Xosé González Martínez, o membro da Real Academia Galega Xesús Ferro Ruibal, a catedrática de Literatura Pilar Vázquez Cuesta, o escritor Xesús Alonso Montero, o presidente da Real Academia Galega, Xosé Ramón Barreiro, a poeta Xela Arias, e o presidente da Fundación Otero Pedrayo, Agustín Sixto Seco. Tamén está prevista a presencia do alcalde de Vigo, Lois Pérez Castrillón.

No mesmo acto presentarase o libro "Homenaxe a Francisco Fernández del Riego", que contén artigos de 27 egrexios persoeiros da cultura galega. O libro, de 280 páximas, contou cos coordinación de Xesús Ferro Ruibal, con deseño e maquetación de Antón Pulido, cos colaboración de varios pintores galegos. Editado pola Fundación Premios da Crítica, o volume foi patrocinado por Caixanova.

XOSÉ GONZÁLEZ MARTÍNEZ

Homenaxe

fináuno de xeito poético Bertold Brecht:

34 • GALICIA

Sábado, 9 de marzo de 2002

Del Riego, en el centro, tuvo que aguardar varios minutos a que cesaran los aplausos que le tributó el público presente anoche en el auditorio del Centro Cultural Caixanova.

El auditorio de Caixanova en Vigo se llenó de amigos y admiradores para arropar al homenajeado

Un nadador contra corriente

Francisco Fernández del Riego recibió a sus 89 años el tributo del mundo de la cultura por su entrega desinteresada, durante más de 70 años, a la defensa de la literatura y lengua gallegas

CARLOS G. MACHEUCA • VIGO

Pese a la gran capacidad de memoria de la que siempre ha hecho gala Francisco Fernández del Riego es muy probable que hoy sea incapaz de recordar la gran cantidad de elogios y calificativos cariñosos que le dedicaron amigos y eruditos de las letras y la cultura gallegas en el homenaje que se desarrolló ayer en el auditorio del Centro Cultural Caixanova.

En su réplica a los oradores, Don Paco hizo gala de su excelente memoria

Don Paco, con la perspectiva y haciéndose eco de los 89 primaveras, agradeció las numerables muestras de cariño de los oradores, se emocionó cuando tuvo que darles réplica y se exhibió de nuevo como enciclopedia viva de la literatura gallega de los últimos siglos.

Con el medallón de Sargadelos al cuello que le regalaron, declaró sentirse "abraiado" ante tanto elogio, definiéndose un nuevo continuador del camino abierto por la generación Nós.

Las dos horas que duró el acto se hicieron cortas merced a la habilidad de los organizadores al intercalar discursos, proyecciones autobiográficas, audiciones radiofónicas artiguas de Piñeiro, Pedrisa y Seoane, procesar a la lectura de mensajes y adornarlo todo con la inigualable interpretación de Ramón Castromil, que llevaba varias décadas sin acariciar su piano en la ciudad.

El conductor del homenaje, Ramón Ruibal, fue dando paso a la dilatada lista de oradores que abrió Xosé González Martínez, presidente de la Fundación Premios da Crítica, que se refirió a este "tasador contra corriente"; al que siguieron el catedrático y escritor Xesús Alonso Montero, que recordó las dotes para la oratoria del homenajeado; Pilar Vázquez Cuesta, que se detuvo en la generosidad de este "símbolo de Vigo"; el intelectual Xosé Luis Franco Grande, que definió a Del Riego como "o máis sobranceiro referente da cultura galega"; el médico Agustín Sixto Seco, quien habló de su admiración por este "lucido Petrucio"; la poetisa Xela Arias, quien dedicó unos versos a este "vello afable de pelo cano"; el pianista Ramón Castromil, quien explicó antes de tocar que "cando quero falar toco e por iso, despois de tocar, fálaseri contigo", en referencia a su amigo; Xesús Pablo Morezas, en representación de la Consellería de Educación; Xosé Ramón Barreiro, su sucesor en la RAG, que glosó los logros de su antecesor; y el alcalde de Vigo, Lois Castrillón.

Xosé Ramón Barreiro glosó los logros de su antecesor en la Real Academia Galega

Una lista interminable

Entre el público asistente destacaban numerosos rostros de la cultura, las artes y la política de la comunidad autónoma. En esta lista interminable de amigos del homenajeado figuraban Carlos Casares, Víctor Freixanes, Camilo Nogueira, Domingo Docampo, Isaac Díaz Pardo, Xosé Perozo, Xosé María Palmeiro, Bieito Ledo, Ramón Castromil, Antón Pulido, Eiravella, Armando Guerra, Manuel Rodríguez, Alfonso Paz Andrade, Luis Guede, Huete, Solveira, Suso Ferro, Camino Noia, Xulián Maure, Alonso Fontán, Sixto Seco, Constantino García, Celeiro, Álvaro de la Vega, Ramiro Fonte y Modesto Hermida.

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 11 de abr.

En resposta a @bretemas

«Na retina, desde nena»

Un vello afable cabelo cano
rexos banzos a ruxidos de subversión discreta
abre portas de arrecendo a volumes tan antigos
tan coetáneos: un país sen máis dono
cá memoria insistente da existencia...

#XelaArias2021 #FranciscoFernandezDelRiego #DonPaco
(2/3)

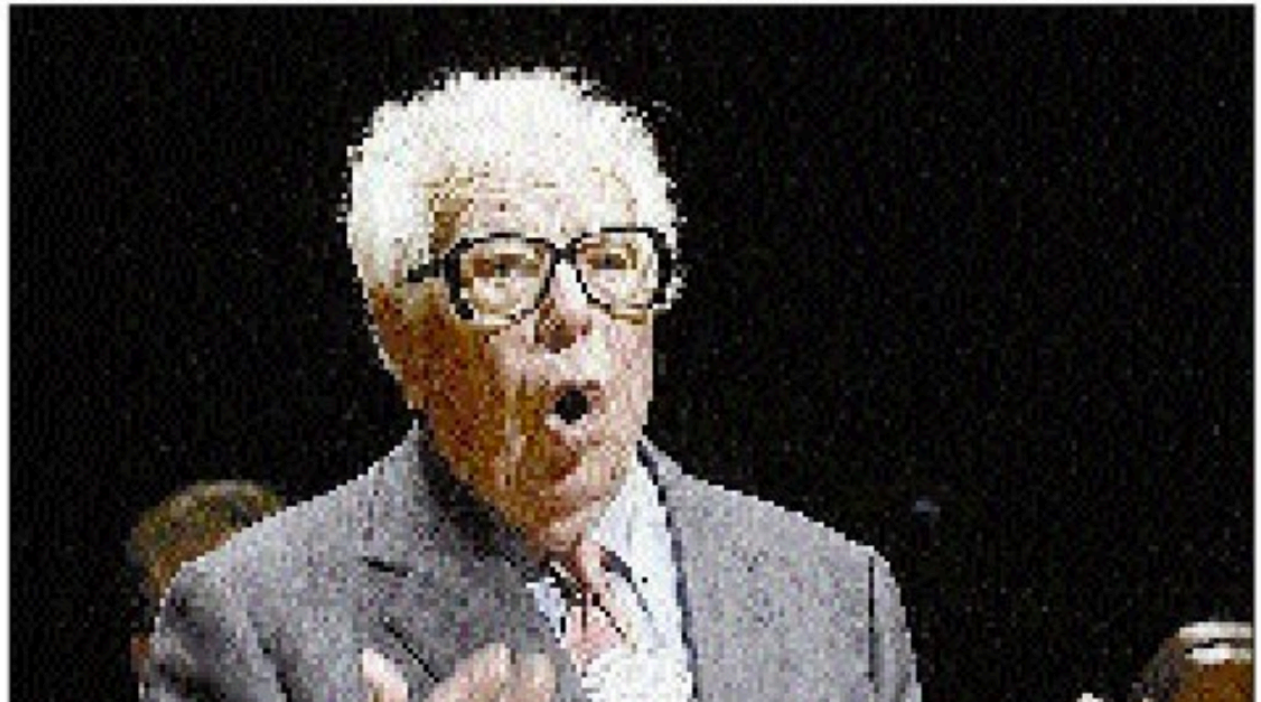

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 11 de abr.

Un mozo afable cabelo cano
laxes teimudas acción e ideario.
Constrúese a historia,
importa entre néboa e poalla.

Quería facer pé: dá pé...

#XelaArias2021 #FranciscoFernandezDelRiego #DonPaco
(3)

1 1 3

Manuel Bragado @bretemas · 11 de abr.

A brazadas mar endiante médrase
no cabelo cano
do mozo afable:
é que Nos cre.
Sitúate na obriga de seguir sumando,
pola gracia de don...

#XelaArias2021 #FranciscoFernandezDelRiego #DonPaco
(4)

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 11 de abr.

Sempre en Galicia don Paco ten xa a forma
de montaña garrida e milenaria,
paisaxe memoria de onde vimos e qué asaltamos
se desexamos.

#XelaArias2021 #FranciscoFernandezDelRiego #DonPaco
(e 5)

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

O 16 de maio de 2001 **#XelaArias2021** leu o pregón do Día das Letras Galegas [dedicado a Eladio Rodríguez] –convertido en bando coa asinatura do alcalde de Vigo [Lois Pérez Castrillo]– na Casa Galega da Cultura.

#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas

[**100/365**]

Abro fío (1/10)

...IEDAD

FARO DE V
Jueves, 17 de mayo de

O alcalde de Vigo apelou á sociedade para preservar o idioma na véspera do Día das Letras Galegas

...rillo: "Mañá seguiremos botando de ...os unha maior presencia do galego"

...rtou na Casa Galega da Cultura da abafante presión que sufre a identidade cultural galega ...globalización. De Eladio Rodríguez dixo que sostivo un compromiso vital con Galicia

• VIGO

...n foi o *leit motiv* ...sobor o idioma ...alcalde de Vigo, ...llo, na Casa Ga... ...na véspera do ...alegas. ...compañado, en... ...subdelagado do ..., Alejandro Mi... ...dos xulces, Je... ...la escritora Xela ...u o día de hoxe ...na que "vivire... ...res a ilusión de ...nosa lingua está ...rporado a tódos ...omunicación".

e unha cultura diferenciada que nos dota de personalidade".

Castrillo entende que a data de hoxe é tamén un día para a reivindicación, demandando á sociedade galega a preservación da "inmensa riqueza que constitúe ter unha lingua propia", ademais de pedir unha "verdadeira galeguización do ensino e reclamar accións directas que axuden a evitar que as novas xeracións perdan unha herdanza que superou séculos de acoso".

O rexidor municipal non esquezou á persoa de Eladio Rodríguez, en honor do que se celebra o Día das Letras Galegas deste ano. "Este ourensán dedicou boa parte da súa vida a elaborar un diccionario que se converteu nunha das bases máis sólidas da lexicografía galega". E ensalzou o traballo lingüístico dun home que "realizou importantes aportacións á recuperación das nosas tradicións e que sostivo un compromiso vital con este país".

"A normalización compre desenvolvela todo o ano", dixo Castrillo

...ego nas páxinas ...emisións de ra... ...omerciais ou in... ...ntos oficiais". ...Castrillo a "aba... ...globalización" é ...sante de que a ...al galega esmo... ...Día das Letras ...xornada de cele... ...stexamos a nosa ...bo que posúe un ...o, unha lingua ...dunha historia

Lois Pérez Castrillo fixo un chamamento para que o simbolismo que enmarca ó Día das letras Galegas se exponencialice no transcurso do ano: "O Día das Letras Galegas debe ser só un fito no traballo pola normalización que compre desenvolver durante o ano enteiro".

DE ARCOS

Xela Arias le o bando en presencia de Lois Pérez Castrillo.

Xela Arias: "A nos... ...si é unha lingua ...de encontro"

A escritora Xela Ar... leu onte na Casa Galega ... Cultura o bando co que ... representantes políticos, ...ciais e culturais da cid... rendiron unha homenax... Día das Letras Galegas.

"A nosa sí é unha lin... de encontro. Foino, hai... ben séculos, de reis e tro... dores que lembramos... transcribi-la que mane... ban campesiños e mari... ros. Pode ser hoxe en es... las e mercados, en barc... bancos e centros com... ciais. Pode selo hoxe en... rapaces, meniños e ma... xente de tropa que tod... conformamos. A nosa, ... unha lingua de encontro... A mestizaxe da que... fixo Vigo estivo presen... "E porque os vigueses ... bemos, desde a orixen, ... mesturas e combinació... somos xente apaixona... Que iso nos conduza a ... coñecer a voz dos no... país, e dos país dos no... país; que iso nos condu... recompoñe-las desorde... historia e facérmonos ... nos do seu uso, porque... tamos en presente; sóme... futuro que aconteza".

E reclamou o galego ... mo síntoma de independ... cia: "Porque precisam... aínda máis voces, porq... reclamamos máis palab... que nos aseguren donos... nós, rendémonos o noso... co santoral e celebram... coa calor que exixe, o l... das Palabras Galegas, p... que nos facemo-las pa... bras; o nomealas som... nós, fannos independente...

BANDO

DÍA DAS LETRAS GALEGAS

...si é unha lingua de encontro. Foino, hai xa ben séculos, de reis e trobadores que lembramos a transcribi-la que manexaban campesiñas e m... ...en escolas e mercados, en barcos, bancos e centros comerciais. Pode selo hoxe entre rapaces, meniños e maila xente de tropa que todos conf... ...si é unha lingua de encontro. Nela encóntranse os emigrantes e traballadores galegos fóra da terra. Nela encontrámono-los galegos e galega... para calquera rexistro que lle apoñamos.

...dunha vez na historia, e aínda tantas veces (quizais coma tódalas linguas), precisa dos folgos da xente con paixón, dos apaixonados da xust... para toca-los pasos todos da vida cotiá, tódolos ritmos.

E porque os vigueses sabemos, desde a orixe, de mesturas e combinacións, somos xente apaixonada. ¡Que iso nos conduza a re... ...la voz dos nosos pais e dos pais dos nosos pais! ¡Que iso nos conduza a recompoñe-las desordes da historia e facérmonos donos do seu... Porque estamos en presente sómo-lo futuro que aconteza.

...ós tamén sómo-lo futuro dun afastado 1863, do que en tal día coma hoxe asinaba Rosalía de Castro, en dedicatoria a outra muller, tamén: ...ntares Gallegos: nacía o futuro da recuperación, rexurdía o recoñecemento dunha lingua, e xa que logo dun pobo. Porque só quen nomea ... ...os Don Paco (D. Francisco Fernández del Riego) hai trinta e oito anos que era este un día que debiamos lembrar, festexar, aproveitar para ... ...a voz de cada día. Xa choveu, pero obedientes ós consellos dos bos e xenerosos, lembrámolo cada ano en toda Galicia. Primeiro foi un paso... máis afouto; hoxe en día coma unha festa no calendario das obrigas, como lecer grato e gozoso.

...statamos cada ano escaparates e bibliotecas con máis voces que deixan na escrita referente dos soños dese pobo, desa xente apaixonada que ... ...is das nais, mesmo cando algunhas, e por cantas diversas razóns, non o tivesen da man. Pero é un respecto contrario á inmobilidade, é un n... ...ngala, para dilatala incluíndolle os propios desexos, as propias visións do mundo que nos envolve e no que nos desenvolvemos. Preña-lo idi... agarimos en semente para os días dos nosos fillos, e porque eles poidan tamén ser donos deste verbo para inventarse novos outra ve... ...queremos aínda máis escaparates, porque precisamos aínda máis voces neste río que son os nosos días, porque reclamamos máis palabras q... ...os ó noso laico santoral e celebramos, coa calor que exixe, o día das letras, o día das palabras galegas. Porque nós facémo-las palabras, ó non... independentes.

...xamos longa vida ás letras galegas, facemos votos pola vida da nosa palabra, a palabra dos galegos e galegas que queremos, é un dereito, tén... ó noso xeito.

O alcalde,

Vigo, 17 de Maio de 2001

Lois Pérez Castrillo

Este bando foi escrito por Xela Arias Castaño.

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

En resposta a @bretemas

#XelaArias2021: «A nosa si é unha lingua de encontro. Foino, hai xa ben séculos, de reis e trobadores que lembramos a transcribi-la que manexaban campesiñas e mariñeiros. Pode ser hoxe en escolas e mercados, en barcos, bancos...»
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(2/10)

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »e centros comerciais. Pode selo hoxe entre rapaces, meniños e maila xente de tropa que todos conformamos. A nosa si é unha lingua de encontro. Nela encóntranse os emigrantes e traballadores galegos fóra da terra.
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(3/10)

1 1 5

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »Nela encontrámono-los galegos e galegas cando ousamos manexala para calquera rexistro q lle apoñamos. E máis dunha vez na historia, e aínda tantas veces (quizais como tódalas linguas), precisa dos folgos da xente
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(4/10)

1 1 3

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »con paixón, dos apaixonados da xustiza e as procuras, para ser, para toca-los pasos todos da vida cotiá, todolos ritmos...
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(5/10)

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »E porque os vigueses sabemos, desde a orixe, de mesturas e combinacións, somos xente apaixonada. Que iso nos conduza a recoñece-la voz dos nosos pais e dos pais dos nosos pais!
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(6/10) Foto: Arcos

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »Que iso nos conduza a recompoñe-las desordes da historia e facérmonos donos do seu uso! Porque estamos en presente sómo-lo futuro que aconteza.
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(7/10)

1 1 4

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »Pero nós tamén sómo-lo futuro dun afastado 1863, do q tal día coma hoxe asinaba Rosalía de Castro, en dedicatoria a outra muller, tamén escritora, un exemplar de Cantares Gallegos: nacía o futuro da recuperación,
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(8/10)

1 1 4

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »rexurdía o recoñecemento dunha lingua, e xa q logo dun pobo. Porque só quen nomea é dono de si. Díxonos don Paco (Francisco Fernández del Riego) hai trinta anos que este era un día que debiamos lembrar, festexar
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(9/10)

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021»mesmo cando algunhas, e por cantas diversas razóns, non o tivesen da man. Pero é un respecto contrario á inmobilidade, é un respecto á lingua que nos é propia para alongala, para dilatala, incluíndolle os propios...
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas (13)

1 1 3

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »desexos, as propias visións do mundo que nos envolve e no que nos desenvolvemos. Preña-lo idioma cos nosos berros ou agarimos en semente para os días dos noso fillos, e porque eles poidan tamén ser donos...
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(14)

1 1 4

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »deste verbo para inventarse novos outra vez. Porque queremos aínda máis escaparates, porque precisamos aínda máis voces neste río q son os nosos días, porque reclamamos máis palabras que nos aseguren donos de nós,
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(15)

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »rendémonos ó noso laico santoral e celebramos, coa calor que esixe, o día das letras, o día das letras galegas.
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(16)

1 1 2

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »Porque nós facémo-las palabras, ó nomealas sómonos: fannos independentes.
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(17)

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

#XelaArias2021: »Se desexamos longa vida ás letras galegas, facemos votos pola vida da nosa palabra, a palabra dos galegos e galegas que queremos, é un dereito, témo-la obriga, inventarnos ó noso xeito.»
Vigo 17 de maio de 2001
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas
(e 18)

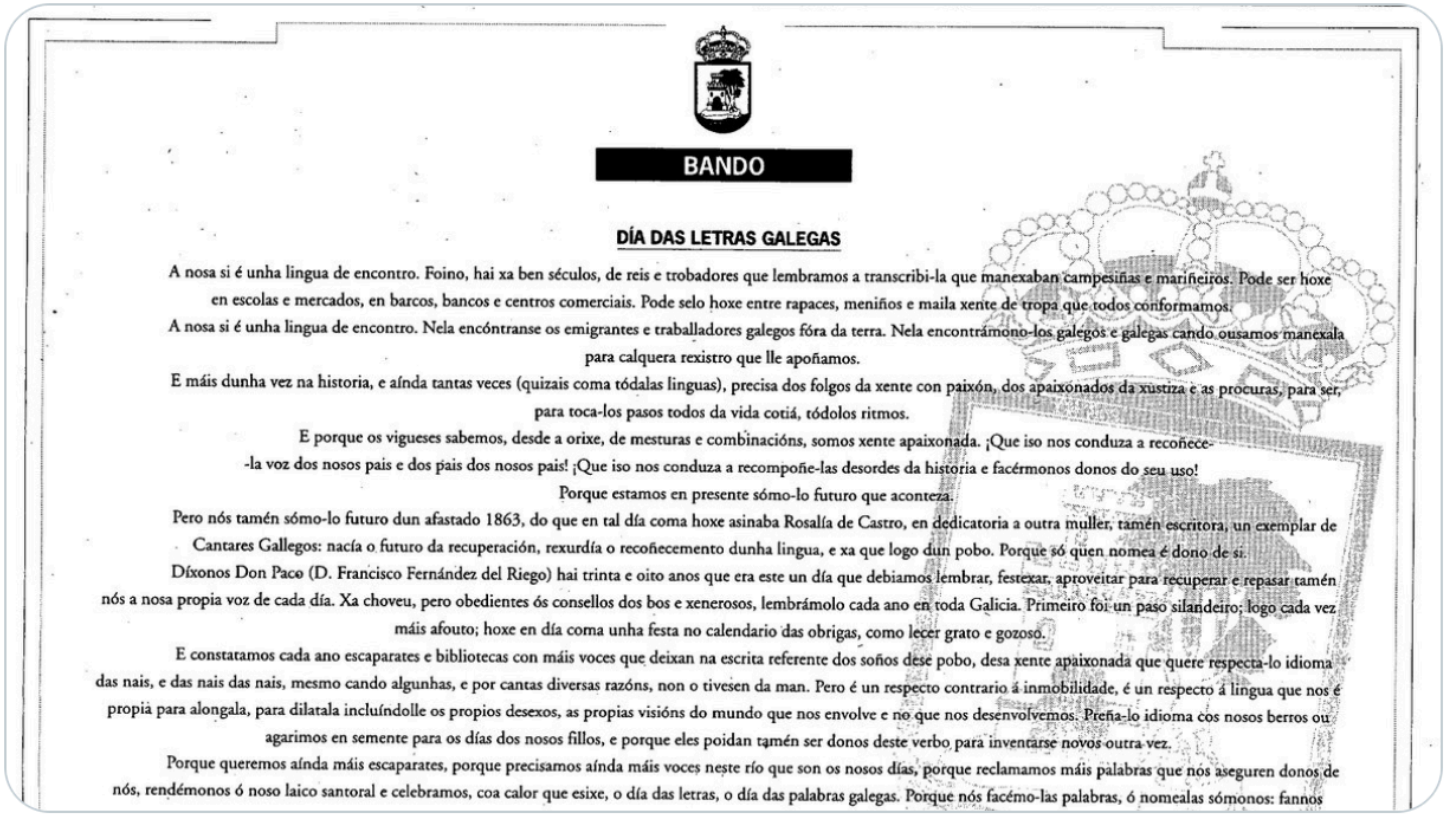

BANDO

DÍA DAS LETRAS GALEGAS

A nosa si é unha lingua de encontro. Foino, hai xa ben séculos, de reis e trobadores que lembramos a transcribi-la que manexaban campesiñas e marifieiros. Pode ser hoxe en escolas e mercados, en barcos, bancos e centros comerciais. Pode selo hoxe entre rapaces, meniños e maila xente de tropa que todos conformamos.

A nosa si é unha lingua de encontro. Nela encóntranse os emigrantes e traballadores galegos fóra da terra. Nela encontrámono-los galegos e galegas cando ousamos manexala para calquera rexistro que lle apoñamos.

E máis dunha vez na historia, e aínda tantas veces (quizais coma tódalas linguas), precisa dos folgos da xente con paixón, dos apaixonados da xustiza e as procuras, para ser, para toca-los pasos todos da vida cotiá, tódolos ritmos.

E porque os vigueses sabemos, desde a orixe, de mesturas e combinacións, somos xente apaixonada. ¡Que iso nos conduza a recoñece--la voz dos nosos pais e dos pais dos nosos pais! ¡Que iso nos conduza a recompoñe-las desordes da historia e facérmonos donos do seu uso!

Porque estamos en presente sómo-lo futuro que aconteza.

Pero nós tamén sómo-lo futuro dun afastado 1863, do que en tal día coma hoxe asinaba Rosalía de Castro, en dedicatoria a outra muller, tamén escritora, un exemplar de Cantares Gallegos: nacía o futuro da recuperación, rexurdía o recoñecemento dunha lingua, e xa que logo dun pobo. Porque só quen nomea é dono de si.

Díxonos Don Paco (D. Francisco Fernández del Riego) hai trinta e oito anos que era este un día que debiamos lembrar, festexar, aproveitar para recuperar e repasar tamén nós a nosa propia voz de cada día. Xa choveu, pero obedientes ós consellos dos bos e xenerosos, lembrámolo cada ano en toda Galicia. Primeiro foi un paso silandeiro; logo cada vez máis afouto; hoxe en día coma unha festa no calendario das obrigas, como lecer grato e gozoso.

E constatamos cada ano escaparates e bibliotecas con máis voces que deixan na escrita referente dos soños dese pobo, desa xente apaixonada que quere respecta-lo idioma das nais, e das nais das nais, mesmo cando algunhas, e por cantas diversas razóns, non o tivesen da man. Pero é un respecto contrario á inmobilidade, é un respecto á lingua que nos é propia para alongala, para dilatala incluíndolle os propios desexos, as propias visións do mundo que nos envolve e no que nos desenvolvemos. Preña-lo idioma cos nosos berros ou agarimos en semente para os días dos nosos fillos, e porque eles poidan tamén ser donos deste verbo para inventarse novos outra vez.

Porque queremos aínda máis escaparates, porque precisamos aínda máis voces neste río que son os nosos días, porque reclamamos máis palabras que nos aseguren donos de nós, rendémonos ó noso laico santoral e celebramos, coa calor que esixe, o día das letras, o día das palabras galegas. Porque nós facémo-las palabras, ó nomealas sómonos: fannos

1 2 9

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 10 de abr.

O bando que #XelaArias2021 escribiu para celebrar o Día das Letras Galegas de 2001 en Vigo é extraordinario. Unha peza de oratoria galeguista clásica,fermosa, emocionante, reclamando participar no futuro do idioma como dereito e obriga.
#XelaAriasVigo #XelaAriasBandoLetrasGalegas

1 6

Engadir outro chío

Ramón Nicolás @ramonnicolasr · 10 de abr.

En resposta a @bretemas

Que marabilla!

LoisCastrillo @loispcastrillo · 10 de abr.

En resposta a @bretemas

😢

1

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 18 de abr.

O 20 de decembro de 2002 #XelaArias2020 participa no recital «Os poetas de Vigo con Galicia. Nunca Máis», organizado pola @aelg en solidariedade cos afectados polo **#Prestige** no @MuseoMARCO de Vigo. #XelaAriasActivista #NucaMáis [108/365]

2002

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 19 de abr.

Durante o curso 2002-2003 **#XelaArias2021** será profesora de Lingua e literatura castelá no IES Álvaro Cunqueiro de Coia (Vigo). Na revista do instituto, «O trasno», publicará os poemas «Never more» (2003) e «Cadáver de Man»(2004, póstumo). #XelaAriasProfesora #NuncaMáis [**109/365**].

2002/2003

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 20 de abr.

O 15 de febreiro de 2003 **#XelaArias2021** le con outras artistas a declaración «Pola paz mundial» ao termo da histórica manifestación contra a guerra de Iraq de Vigo na que participaron 135.000 persoas; mobilización repetida un mes despois. #XelaAriasActivista #NonAGuerra [**110/365**]

Un aspecto de la multitudinaria manifestación de ayer en Vigo contra la guerra en Irak convocada por la Coordinadora Galega pola Paz.

Vigo grita un "no" masivo a la guerra

▶ La Policía Local calcula en 135.000 las personas que salieron ayer a protestar contra la intención de atacar a Irak

▶ El alcalde y los líderes de las principales fuerzas políticas y sindicales, salvo del PP, marcharon al frente de la protesta

CARLOS G. MACHUCA • VIGO

La ciudad se convirtió ayer en un clamor contra los intentos de EE UU y Gran Bretaña de atacar a Irak, que cuentan con el apoyo explícito del Gobierno de José María Aznar. Vigo se sumó de forma masiva a una oleada de protestas que recorre el mundo.

Pasadas las siete de la tarde, una marea de más de 135.000 personas, según la Policía Local, llenaba la Gran Vía, Urzáiz y Lepanto coreando las 13 consignas antimilitaristas, pacifistas y, sobre todo, contrarias a George W. Bush, Tony Blair y José María Aznar, que emanaban del sistema de megafonía instalado en un automóvil que marchaba a la cabeza de la manifestación.

La manifestación transcurrió de la Coordinadora Galega pola Paz convocante, partieron de la confluencia de las calles Gran Vía, Urzáiz y Lepanto coreando las 13 consignas antimilitaristas, pacifistas y, sobre todo, contrarias a George W. Bush, Tony Blair y José María Aznar, que emanaban del sistema de megafonía instalado en un automóvil que marchaba a la cabeza de la manifestación.

La manifestación transcurrió dad, salvo los del Partido Popular, caminaban en las primeras filas de la protesta, tras una pancarta en la que se leía un escueto "Non á guerra", firmado por la plataforma convocante, integrada por partidos políticos, sindicatos, organizaciones no gubernamentales, ecologistas, pacifistas, asociaciones estudiantiles y fundaciones, entre otros colectivos.

da por cinco furgones del Cuerpo Nacional de la Policía. Su lento discurrir por el centro de la ciudad, dadas las grandes proporciones de la concentración humana, provocó que cuando los primeros manifestantes llegaron frente a la sede de la Xunta, en As Avenidas, la cola de la protesta ni siquiera se hubiera movido. Incluso una hora después de terminada, seguía bajando gente por la

bordada y reclamaba insistentemente a los manifestantes que se adentraran en Montero Ríos para facilitar el flujo de personas hacia esta zona.

En la calle Concepción Arenal, los actores Antonio Durán "Morris" y Aurora Maestre; los poetas Xosé María Álvarez Cáccamo y Xela Arias; y la violinista Laura Quintillán procedieron a la lectura, sobre un pequeño palco,

14 • VIGO

FARO DE VIGO
Domingo, 16 de marzo de 2003

El alcalde y el resto de los candidatos a las municipales, salvo del PP, marcharon a la cabeza de la protesta

La ciudad renueva su "no" a la guerra

▶ La Policía Local calcula en 80.000 personas las que participaron en la marcha; la organización, en 150.000

▶ La manifestación contra el posible ataque a Irak fue menos numerosa que la de hace un mes

CARLOS G. MACHUCA • VIGO

La ciudad volvió a gritar ayer un "no" rotundo a la guerra contra Irak. Quizás no lo hizo de forma tan masiva como hace un mes, pero sí con igual contundencia. La Policía Local calculó en 80.000 las personas que tomaron parte en la protesta convocada por la Coordinadora Galega pola Paz, que a su vez cifró la asistencia en 150.000 manifestantes.

La marcha guardó ciertas similitudes con la anterior convocatoria, celebrada el pasado 15 de febrero, aunque también notables diferencias. La más evidente

2003

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 11 h

O 9 de xuño de 2003 #XelaArias2021 publica «Intempériome» na editorial Espiral Maior. Será presentado o 9 de xullo na Casa Galega da Cultura de Vigo coa participación de don Francisco Fernández del Riego e do editor Miguel Anxo Fernán Vello #Intempériome #EspiralMaior [112/365]

42 ▪ SOCIEDAD

FARO DE VIGO
Jueves, 10 de julio de 2003

María do Carme Kruckenberg, Arcadio López-Casanova, Xela Arias, Marta Dacosta e Antía Otero son os autores

Espiral Maior presenta cinco novos libros da súa colección "Poesía"

O director da editorial, Miguel Anxo Fernán-Vello, califica a Vigo como "o motor da poesía galega"

DE ARCOS

De esquerda a dereita, Marta Dacosta, Xela Arias, Fernández del Riego, Fernán-Vello, Krukenberg e Antía Otero.

ALBERTO QUIAN • VIGO

A editorial Espiral Maior pon no mercado cinco novos títulos da súa colección "Poesía", presentados onte na Casa Galega da Cultura e apadriñados por Francisco Fernández del Riego. Trátase dos poemarios "Do tempo posuído", de Arcadio López-Casanova; "Lembranzas da beleza triste", de María do Carme Kruckenberg; "Intempériome", de Xela Arias; "As amanges de Hamlet", de Marta Dacosta e "O son da xordeira", da novel Antía Otero.

O director de Espiral Maior, Miguel Anxo Fernán-Vello, quixo celebrar de seito especial a incorporación de Antía Otero, de 21 anos, ás letras galegas, con "O son da xordeira", co que, según o director de Espiral maior, "demóstrase a forza que ten a poesía galega nos máis novos". E destacou a súa "alta calidade" e a súa "individualidade" e destas obras encontra o seu sentido no feito de que se trata dunha cidade que "nestes momentos é o centro poético de Galicia". Nese sentido, engadiu que a cidade olívica é actualmente "o motor do mundo editorial en xeral y da poesía en particular" na Comunidade.

Fernán-Vello quixo celebrar de seito especial a incorporación de Antía Otero, de 21 anos, ás letras galegas, con "O son da xordeira", co que, según o director de Espiral maior, "demóstrase a forza que ten a poesía galega nos máis novos". E destacou a súa "alta calidade" e a súa "individualidade" e puntos de referencia: "Unha costureira que tece de costas ao mundo, pero que tamén soña e quere vivir; e a aldea, presente en min, nos meus pais e nos meus avós".

Xela Arias recha con "Intempériome" un silencio editorial de sete anos. Trátase dun libro que "é expresión dun momento de efervescencia interior, dos momentos coñeceu que cos "As amantes de Hamlet" rompeu coa tónica dos seus poemas anteriores. Neste caso presenta "unha alegoría" na que a súa Duma da Poza simboliza a tódalas escritoras do mundo. Neste poemario recoñeceu que mesturou as tradicións poéticas mediterránea e atlántica.

Kruckenberg amosa en "Lembranzas da beleza triste" que se vai". "É un libro de nostalxia, da nenez, desa xuventude que se foi pouco a pouco, pero que está ahí", explicou a poetisa.

No caso de López-Casanova, o único que non puido estar na presentación, Fernán-Vello explicou que "Do tempo posuído" é unha "antoloxía revisada da súa obra, a definitiva", na que se inclúen poe-

2003

Coruña / Vigo

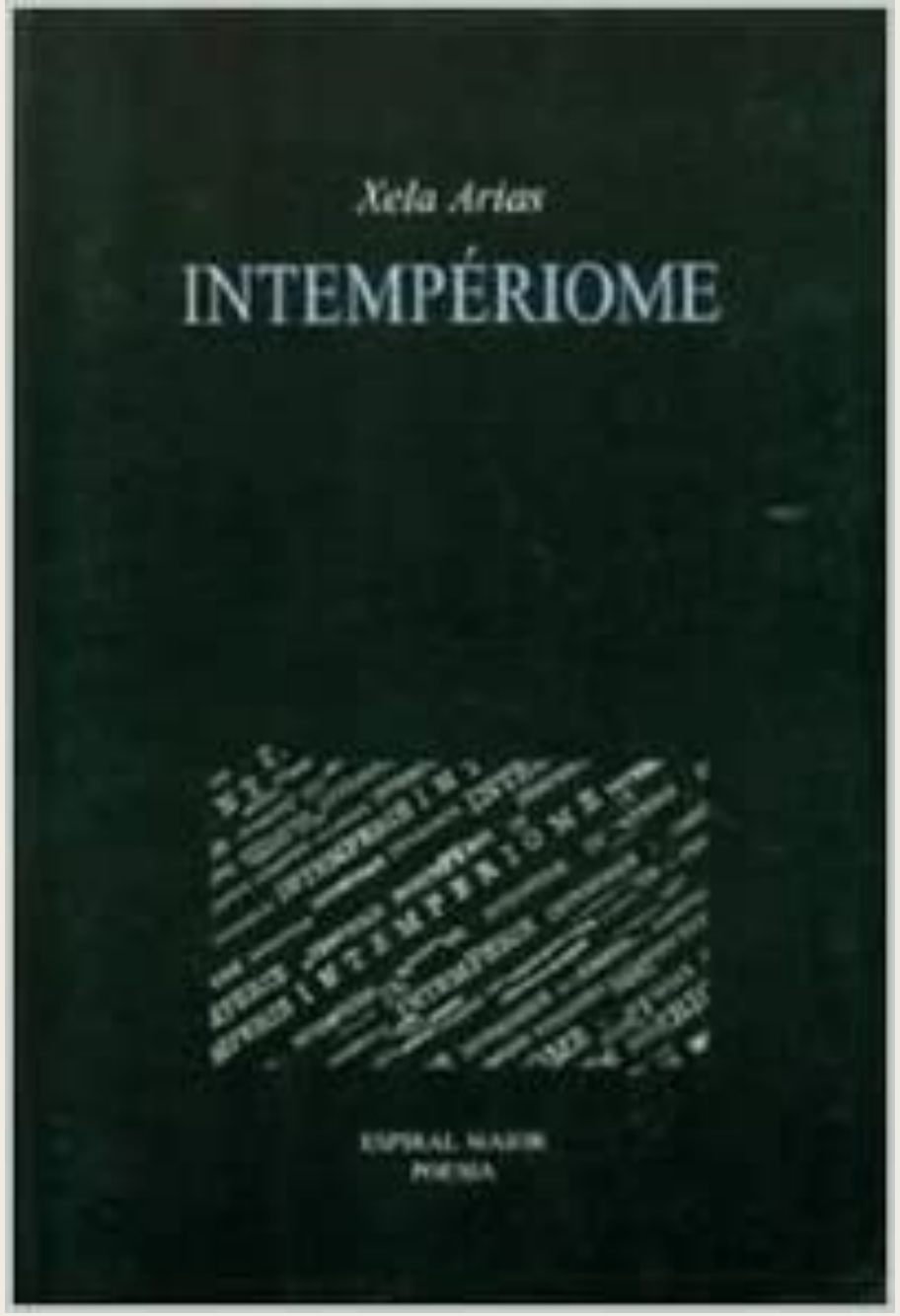

POESÍA

«Intempériome»

Xela Arias. Espiral Maior. 88 páxinas. ✱✱✱

Había sete anos que Xela Arias non publicaba ningún poemario, aínda que nunca deixou de realizar relevantes achegas no ámbito da traducción ao galego. Mais tal vez fose preciso agardar todo este tempo para saborear gorentosamente a forza das súas propostas e deixarse levar pola rotundidade e atractivo que encerran.

Intempériome, se cadra, ofrece un salto cualitativo na súa producción por varias razóns. Nel déixanos a súa voz lírica á intemperie, sae fóra, ábrese á natureza, ao mundo e a todos nós; ofrécese sen ningún acubillo, ou se cadra terma do acubillo da palabra poética que se esgaza, que se fere, mesmo que chega a distorsionarse e retorcerse ata o máximo posible. Versos voraces, duros e doentes, desde unha soleira que se entende como combate e que logo esvara e serpea polo verso breve, curto e sinxelo, unha sorte de aforismos, sentencias para vivirmos a vida desde a intelixencia, a emoción, a reflexión e o sentimento. **R. N.**

LETRASENGALEGO

FARO DE VIGO
LIBROS

Intempériome

Unha entrega lírica de Xela Arias

Dorinda Castro Soliño

Segundo o Gran Diccionario Xerais da Lingua, a palabra *intemperie* significa "irregularidade no tempo climático; mal tempo e, nunha segunda acepción "a ceo descuberto, ao aire libre". Citámolo así para presentar o singular e suxerente título do último libro de poemas da escritora Xela Arias: *Intempériome* que, ademais de ser palabra ben sonora, representa unha declaración de intencións sobre a súa poética.

A autora de *Denuncia do equilibrio*, *Tigres coma cabalos* ou *Dario a diario* , ten tamén levado a cabo funcións de asesora filolóxica, editora e tradductora de máis de dúas ducias de obras , labor polo que mereceu o Premio da Sociedad da Lingua Portuguesa de Lisboa e o Premio Ramón Cabanillas no ano 1994.

Intempériome, o seu último libro que vén de saír á luz editado por Espiral Maior. Trátase dun conxunto de trinta poemas dividido en tres partes: "E e así que se me din que agarda"; "Corazón cuestión" e "Vencerse é cousa de se tratar". Nel preséntanos poemas de fasquía longa ou poemas breves coma haikus ("porque contraes débedas/ cos pasos que enlazas"). Se xa no título se nos presenta un pronome persoal que nos sorprende, así tamén sucederá ao longo do poemario no que os pronomes de primeira e segunda persoa se "conxugan" xuntos : "baléirateme, mediocratízasme, carnavalízasme, entrégoteme, tal confundes verso e palabra,/ así che estrago os pronomes ou este outro á maneira de invitación e de xogo de palabras: vén que te reto/ a te ver ti a ti desde tí en ti"

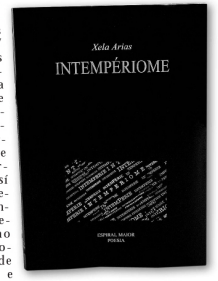

Son. os deste volume, poemas que falan de amor "desordénome , amo, e dou co punto/ único / do centro dos abrazos" , que falan do paso do tempo " o tempo.../!que se perda!, maino, diante nosa", no que vemos unha homenaxe a Jaime Gil de Biezma: de certo, a vida ía en serio" , que falan de morte : "xa temos cadáveres amigos/ e coñecidos,/ sabemos da morte o legado inútil" e de tempos alienados.

Áchánse tamén referencias á Biblia ou á oracións: parín sen dor/ e con pracer, ou"vós desterradas", verso do primeiro poema do volume , que se refire á muller negra e á sida: "ispeme o idioma e sábemo suando a sida".

Poesía sulcada de paradoxos e anfiboloxías como as seguintes: " a temeridade sálvame/ de sentir a covardía", sempre hai un gañador/ anque perda", "non te sei/ se non me trato aquí".

É, esta de Xela Arias, unha poesía,pois, dirixida a un tí, a un nós a sí, inzada de pronomes que consagra a autora e confirma o importante papel das mulleres na Literatura Galega dos últimos anos.

ARIAS, Xela, Intempériome, Ed. Espiral Maior, A Coruña, 2003, 79 páxinas.

2003

A Coruña

FARO DE VIGO
Jueves, 10 de julio de 2003

María do Carme Kruckenberg, Arcadio López-Casanova, Xela Arias, Marta Dacosta e Antía Otero son os autores

Espiral Maior presenta cinco novos libros da súa colección "Poesía"

O director da editorial, Miguel Anxo Fernán-Vello, califica a Vigo como "o motor da poesía galega"

ALBERTO QUIAN • VIGO

A editorial Espiral Maior pon no mercado cinco novos títulos da súa colección "Poesía", presentados onte na Casa Galega da Cultura e apadriñados por Francisco Fernández del Riego. Trátase dos poemarios "Do tempo posuído", de Arcadio López-Casanova; "Lembranzas da beleza triste", de María do Carme Kruckenberg; "Intermpériome", de Xela Arias; "As amanges de Hamlet", de Marta Dacosta e "O son da xordeira", da novel Antía Otero.

O director de Espiral Maior, Miguel Anxo Fernán-Vello, asegurou que a presentación en Vigo destas obras encontra o seu sentido no feito de que se trata dunha cidade que "nestes momentos é o centro poético de Galicia". Nese sentido, engadiu que a cidade olívica é actualmente "o motor do mundo editorial en xeral y da poesía en particular" na Comunidade.

Fernán-Vello quixo celebrar de xeito especial a incorporación de Antía Otero, de 21 anos, ás letras galegas, con "O son da xordeira", co que, según o director de Espiral maior, "demóstrase a forza que ten a poesía galega nos máis novos". E destacou a súa "alta calidade" e a súa "indiviualidade" e "feminidade". A propia autora subliñou que nos poemas hai dous puntos de referencia: "Unha costureira que tece de costas ao mundo, pero que tamén soña e quere vivir; e a aldea, presente en min, nos meus pais e nos meus avós".

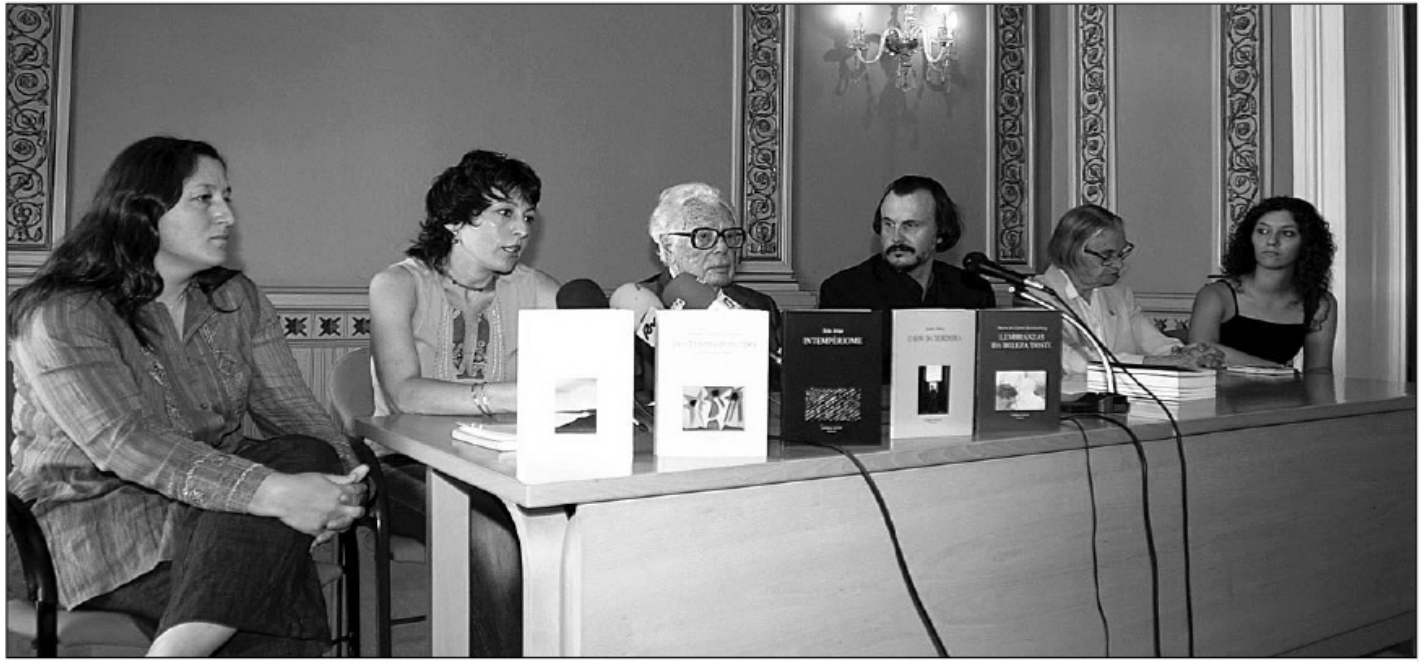

DE ARCOS

De esquerda a dereita, Marta Dacosta, Xela Arias, Femández del Riego, Fernán-Vello, Kruckenberg e Antía Otero.

Xela Arias recha con "Intempériome" un silencio editorial de sete anos. Trátase dun libro que "é expresión dun momento de efervescencia interior, dos momentos críticos da vida", sinalou a autora.

No caso de Marta Dacosta, recoñeceu que cos "As amantes de Hamlet" rompeu coa tónica dos seus poemas anteriores. Neste caso presenta "unha alegoría" na que a súa Dama da Poza simboliza a tódalas escritoras do mundo. Neste poemario recoñeceu que mesturou as tradicións poéticas mediterránea e atlántica.

Kruckenberg amosa en "Lembranzas da beleza triste" as súas vivencias do pasado, "o tempo que se vai". "É un libro de nostalxia, da nenez, desa xuventude que se foi pouco a pouco, pero que está ahí", explicou a poetisa.

No caso de López-Casanova, o único que non puido estar na presentación, Fernán-Vello explicou que "Do tempo posuído" é unha "antoloxía revisada da súa obra, a definitiva", na que se incluén poemas inéditos, e que abrangue dende o ano 1960 ata o 2000.

†

Xela Arias Castaño

FINOU O UN DE NOVEMBRO DE 2003

D. E. P.

O seu fillo, Darío Gil Arias; os pais, Valentín e Amparo; Julio Gil; os irmáns, Xoán Carlos, Marcos, Sabela e Lois; irmáns políticos, Rocío Alonso, Marisol Pereiro e Fernando Argones; avó, Manuel Arias; bistía, Irene López; tíos, sobriños, curmáns e demais familia.

AGRADECEN a asistencia á misa na capela do tanatorio de Pereiró HOXE, día 3, ás CATRO da tarde e posterior enterro ás CATRO E MEDIA no mesmo cemiterio municipal, favores polos que lles anticipan gracias.

Domicilio mortuorio: Sala número 1.

Vigo, 3 de novembro de 2003

WWW.EMORVISA.ES La funeraria de Vigo Telf.: 986 212301

pois quedaráno-la sombra ben atrás
E máis ca nós os nosos xestos abandonan o lecer
contemporáneo desta hora que rexistro
(Denuncia do equilibrio)

Xela Arias Castaño

FINOU O 1 DE NOVEMBRO DE 2003

Con todos os abrazos dos teus compañeiros e compañeiras de **XERAIS.**

Vigo, 3 de novembro de 2003

D.ª Xela Arias Castaño

FINOU O DIA 1 DE NOVEMBRO DE 2003

A COMUNIDADE EDUCATIVA DO I.E.S. MONTE CARRASCO.

Non te esquece.

Cangas, 3 de novembro de 2003

2003

Vigo

FARO DA CULTURA

Nº 59 • Xoves, 13 de novembro de 2003 — Coordina: **Xosé Ramón Pena**

Ata sempre, Xela

Versos para denunciar o equilibro

Ramón Nicolás

Fería o dó silente e magoante no soterramento da poeta Xela Arias o pasado luns, tres de novembro, en Pereiró. O vitalismo, a enerxía, a rotundidade no seu dicir, dun xeito inexplicábel e súpeto, estraño para todos, truncábase para sempre e alí ficabamos impávidos, ainda máis sós, unha multitude de familia, amigos e coñecidos. Talvez coma consolo quede a memoria, o recordo, os seus libros, os seus poemas e o fondo humanismo que irradiaba.

Non é doado falar de Xela Arias en pasado; non é doado tampouco expresar en clave ponderativa ou avaliativa o que o seu pousado e reflexivo labor poético supuxo, nin da importancia do seu labor no ámbito da tradución para a lingua galega -a onde verteu con éxito a obra de Jorge Amado, Camilo Castelo Branco, James Joyce, Fenimore Cooper ou, máis recentemente, a *Venus negra* de Angela Carter-, nin sequera da actividade profesional que desenvolveu intensamente no ámbito editorial desde Edicións Xerais hai xa dúas décadas ou mesmo, máis acó no tempo, nesa nova e ilusionante etapa que afrontaba exercendo a docencia..., e non o é porque se quebra dolorosamente unha traxectoria comprometida, nunha liña innegabelmente ascendente e singular que deixa un oco ben difícil de cubrir.

Xela sempre quixo contribuír a transformar e interpretar a realidade do seu tempo dun xeito voraz, valente e rotundo, e fixoo sobre todo coa mellor arma que atopou: coa palabra, coa poesía. A súa produción poética nace –coido que vocacionalmente– bastantes anos antes da publicación do seu *Denuncia do equilibrio* en Xerais no ano 1986, libro co que sería finalista do premio Losada Diéguez no ano 1987, cando eran ben poucas as mulleres que tiñan forza abonda para expresar(se), para transmitir outra maneira de entender a poesía e a comunicación, para interpretar desde outra perspectiva as súas vivencias, os nosos días. Moitos foron os versos da súa autoría que viron a luz a primeiros dos oitenta en revistas e xornais como *Luzes de Galiza*, *Dorna*, *A Nosa Terra*, *Festa da palabra silenciada*, *Faro de Vigo* ou *Diario 16 de Galicia*, pero tamén foron moitos os que Xela declamaba en abondosos actos públicos e recitais cando para iso era requirida, cumprindo puntualmente e nos últimos tempos con azos anovados aquelas demandas.

Malia dispor, pola súa dilatada experiencia no mundo editorial, de plataformas ben próximas que facilitasen a publicacións dos seus orixinais, Xela traballaba a palabra vagarosamente, con reflexión, ainda que sen pausa, atenta a ofrecer algo novo só cando isto fose posíbel, cando o sentise como necesario e imponderábel. Deste xeito seguiu sempre un ritmo propio alleo a outras conxunturas: os primeiros meses dos anos noventa deixábanos o seu afouto, requintado e fermoso *Tigres coma cabalos*, en colaboración con Xulio Gil; ao que lle seguirían *Darío a diario*, en 1996, exemplar e transgresora interiorización da vivencia maternal e, por último sete anos despois, o que foi, lamentabelmente, o seu derradeiro libro, *Intempériome*, cando ainda preparaba a súa presentación na cidade de Vigo: un poemario no que retorcendo o léxico ao reiseñol lírico -en palabras de Celso Emilio-, abríase a novas posibilidades, esgazaba a palabra, insufláballe unha nova tensión, conducía a comunicación poética a ata lugares pouco explorados construíndo uns versos voraces, duros e doentes, por veces tamén crípticos e xélidos, desde unha soleira que imaxinaba como combate e que logo esvaraba serpeando polo verso curto, latexante, rotundo, sonoro...

Xela, que non se preocupaba moito pola recepción da súa poesía, que seguía o seu camiño independentemente de tendencias e clasificacións, construíu un mundo poético singular e orixinal, rastrexando a tensión do mundo cotián que enmarcaba nun inefábel ton melancólico pero tamén rexido pola reacción ao establecido, impregnado de desobediencia, facendo gala dunha depurada concisión derivada de imporse o quefacer literario baixo o criterio da esixencia e mais da transgresión e de ser, sen que ela fose consciente, unha adiantada ao seu tempo sinalando e abrindo camiños polos que logo, dun xeito ou doutro, camiñarían outros poetas, outras poetas.

Desde o FARO DA CULTURA entendemos como unha necesidade perentoria e un acto de xustiza lembrar á poeta viguesa e á tradutora nestas horas aínda agres polo seu recente adeus. Xaora, tamén lembramos á amiga xenerosa, cordial e leal. Lembrala é ler nos seus poemas, é manter acesa a chama do seu recordo.

Escolma: tres poemas

INCÉNDIATE

á calor da observación.
E repasa logo a ollada
no pouso dos afectos.
(de Intempériome (2003)

Só teño contigo, Darío, unha dor difícil de esquivar
(e por riba está non máis comprender que sufrirás),
¿como é iso de te saber disciplinar?
Lembro tantas que rompín, outras que esquezo xa.
Aí si, corazón, aí busco axuda,
que vexo treme-las follas das árbores coa treboada
e procuro eu o nordés,
unha brisa.
(de Darío a diario (1996)

ACOMPÁÑAME

Son dun tempo
de espectáculos, lanternas e acebeches comigo.
Tamén sei dunha violencia de silencio
en serpe oculta de maligno
que maldigo.
Na raia da evidencia –tan ás claras–
eu tributo, distraída dos pans,
cada pedazo entre o noxo das brasas,
no malestar do cotián ese
odioso canibal dos meus ollos.
Porque
sei de sereas verdadeiras tamén cantando venenos,
e mais das inmensas prosas do descanso.
Pero é que as miñas zonas
tamén son rostros conxestionados polo traballo.
Maldigo o precio de vida que arrastran,
e fusilo de min a disciplina da ordenanza.
(de Tigres como cabalos (1990)

Entrevista con manuel guede, director do cdg / **Páx. III**

Exposicións para unha década de arte contemporánea / **Páx. VI**

Robbie williams: "live summer 2003" / **Páx. VIII**

POESÍA A autora de 'Tigres coma cabalos' ou 'Denuncia do equilibrio' será enterrada hoxe en Vigo nunha cerimonia que comezará ás catro da tarde no Cemiterio do Pereiró

Unha **francotiradora**

Morre dun ataque ó corazón a poeta Xela Arias, un dos nomes clave da xeración esquecida

maré • Santiago

Mazada. Golpe. Terrible. Esas son as palabras máis frecuentes coas que a república das letras galegas recibiu onte a morte repentina de Xela Arias, falecida onte pola mañá en Vigo dun ataque ó corazón. Con Xela Arias desaparece unha das voces máis valentes da que, para moitos, é a Xeración esquecida, grupo de escritores nacidos a primeiros dos anos sesenta que a crítica non soubo encaixar en referencias concretas e que, a xuízo de Helena González, se caracteriza pola valentía, a súa busca e a vocación de –engade o editor Manolo Bragado– "francotiradores".

A súa morte coincide coa publicación de *Intempériome* (Espiral Maior, 2003) que ía ser presentado en Vigo dentro de dúas semanas. O libro supuña o regreso da escritora ás librerías tras un longo silencio –máis de dez anos– desde a publiación de *Tigres coma cabalos* (Xerais, 1990), un libro polémico no que Arias engastaba a poesía e a fotografía baixo o mesmo epígrafe co que agora reaparecía: o espido.

O cemiterio do Pereiró de Vigo será o lugar no que, a partir de hoxe, descanse a escritora. Está previsto que o enterro se celebre ás 16,30.

Unha escritora unida estreitamente a Edicións Xerais

Nacida en Lugo, en 1962, Xela Arias pasou boa parte da súa vida en Vigo, a cidade na que se converteu nun dos referentes do mundo editorial e da poesía de muller. Filla do tradutor Valentín Arias, deixa un fillo de curta idade, froito do seu matrimonio co fotógrafo Xulio Gil, ó que estivo unido durante varios anos.

O seu nome comeza a vencellarse á Cultura galega en 1980, cola fundación de Xerais, da que forma parte desde o primeiro momento. En Xerais traballou como correctora e asesora lingüística durante dez anos, ata que a primeiros dos noventa decide buscar novos horizontes, sen perder nunca a súa relación co editorial.

Poeta, traductora, recitadora, activista, narradora ocasional e filóloga –licenciouse en Hispánicas pola Universidade de Compostela–, deuse a coñecer en 1986 con *Denuncia do equilibrio*, finalista do Premio Losada Diéguez. Tamén foi finalista do Esquío con *Lilí sen pistolas*, un libro que aínda hoxe permanece inédito e do que a escritora non era moi amiga de comentar.

De todas as súas publicacións, sen embargo, a de maior repercusión foi *Tigres coma cabalos*, realizado en colaboración con Xulio Gil, onde a poeta aparecía espida en fotos que

Xela Arias nunha das imaxes que aparecen en 'Tigres coma cabalos', fotografada por Xulio Gil

AS FRASES

Chus Pato
"É a autora da violencia existencial: non rexeitou escribir sobre aqueles aspectos máis duros da existencia e que ela asumiu como condición humana"

Manolo Bragado
"Escribía para poñer en orde as ideas preconcibidas que se podían ter e confrontalas coa experiencia".

Helena González
"Era unha escritora que situaba o seu corpo sen medo na sensualidade para escribir con voz feminina".

María Xosé Queizán
"Bótoa de menos como muller, como amiga, como nai, como poeta, como tradutora. Tiña grande sensibilidade"

M.A. Fernán Vello:
"Xela Arias desaparece nun momento en que aínda lle quedaba moita vida por diante, e moita poesía por escribir"

Ana Romaní
"A súa poesía era moi persoal, desde o primeiro libro, e iso, a fidelidade á súa propia voz, á indagación é un trazo moi distintivo".

A CERNA

Tres libros claves

Como corresponde a unha desaparición tan repentina e inesperada, Xela Arias deixa atrás tres libros envoltos en sombras anque perfilen a traxectoria dunha muller que sempre foi por independente. O primeiro deles é, sen dúbida, ese inédito Lilí sen pistolas (1987), pertencente ó amplo grupo de obras lendarias que o xurado do Esquío non se atreveu a premiar e que engasta ó capítulos dos ácesits, como Baleas e baleas de Luísa Castro –un libro que marcará unha xeración– ou Nós, as inadaptadas, de María do Cebreiro. A eles únese este Lilí sen *pistolas* que, para a crítica Helena González, supón só con ese título unha suxerente aportación á poesía dos anos oitenta.

O segundo dos libros é ese Intempériome, que acaba de publicar e que, ó cabo, se acabou converte nun testamento poético.

O terceiro sería a traducción de Ancho mar dos sargados, de Jean Rhys, para a colección As literatas de Xerais. Outras traduccións súas con Dublineses, de James Joyce, O último Mohicano de Fenimore Cooper ou Venus negra, de Angela Carter.

amosaban un corpo abraiante. O libro orixinou unha polémica no mundiño literario do país por ser a primeira vez que unha escritora se exhibía publicamente núa xunto cos seus poemas, símbolo do que será unha das súas máximas: a sinceridade e a busca dos elementos primordiais, despoxada poesía e poeta dos artificios e, en certo modo, tamén dunha identidade social que fora protectora.

Tras esta experiencia, ábrese un silencio que percorre a década pasada e que só se rompe en 1996 coa aparición de *Darío a diario*, onde a escritora reflicte a súa experiencia da maternidade, nun libro que, en palabras do director de Xerais, Manolo Bragado, "desmitificou moitísimo a cuestión da maternidade" e no que, engade, se presentou "máis espida aínda que cando apareceu fotografada núa en *Tigres coma cabalos*. Digamos que *Darío a diario* é un libro da posesión desposuída".

A súa obra tamén apareceu en publicacións colectivas como *Daquelas que cantan* (Fundación Rosalía de Castro, 2000) ou en *Palabra de muller* (Xerais, 1992), un libro de Camino Noia sobre o traballo de oito poetas galegas.

Como traductora, o seu traballo foi intenso, con galardóns internacionais como o que recibiu da Sociedade de Lingua Portuguesa de Lisboa, no ano 1986, pola súa versión en galego de *Amor de perdición*, de Castelo Branco. ●

2003

Vigo

UN EMOTIVO HOMENAJE

Xela, la "artista de la palabra"

Escritores, editores y traductores gallegos recuerdan en Vigo a la poeta Xela Arias, fallecida hace medio año

Amaia Mauleón / VIGO

Ana Romaní, Miguel Anxo Fernán Vello, Carlos Negro, Xosé María Gómez y Xulián Maure, en el acto. / CAMESELLE

Familiares, amigos y alumnos de Xela Arias acudieron al homenaje, celebrado ayer en Vigo. / CAMESELLE

"Vencerse é cousa de se tratar". La voz de la poeta Xela Arias (Lugo, 1962-Vigo, 2003) volvió a escucharse ayer en el homenaje que traductores, editores y escritores gallegos le rindieron en Vigo, en la sede la Fundación Caixa Galicia.

El compositor Fernando Abreu había grabado su voz, recitando el poema "Vencerse é cousa de se tratar", para crear una música que la acompañaría en una presentación que su muerte, por un ataque al corazón, no permitió que llegara a cumplirse. Ayer sucedió. Fue uno de los momentos más emotivos del homenaje, organizado por la Asociación Galega de Editores (AGE), la Asociación de Traductores Galegos (ATG) y la Asociación de Escritores en Lingua Galega (AELG), al que acudieron representantes del mundo de la cultura como las escritores María Xosé Queizán, Fina Casalderrey, Carme Kruckenberg, Marta Dacosta, Xosé Antonio Perozo y editores como Manuel Bragado y Víctor Freixanes, entre otros.

En el acto, presentado por la poeta y periodista Ana Romaní, intervinieron Xulián Maure Rivas, Xosé María Gómez Clemente, Carlos Negro y Miguel Anxo Fernán Vello. Todos ellos destacaron las facetas de Xela Arias, "artista de la palabra", no solo como poeta, sino también como traductora (labor en la que siguió a su padre, Valentín), profesora y editora. Maure Rivas recordó los inicios de la poeta lucense en la editorial Xerais, que el equipo conducido por él iniciaba entonces. "Era un modelo de honestidad y honradez apreciada por todos", aseguró.

Por su parte, Fernán Vello admiraba de la autora de "Tigres como cabalos" "su compromiso ético y estético".

IN MEMORIAM O mundo editorial únese para homenaxear a Xela Arias

Palabras que nunca **morren**

Grupo Dous estreará en Vigo o sábado unha partitura para a poesía da autora onde se inclúe a súa voz

maré · Santiago

A Asociación Galega de Editores (AGE), a Asociación de Tradutores Galegos (ATG) e A Asociación de Escritores en Lingua Galega (AELG) uníronse para homenaxear a escritora Xela Arias, falecida en novembro do ano pasado. A homenaxe, que se suma ós numerosos actos de lembranza realizados nos últimos meses en distintas revistas, terá lugar o vindeiro 29 de maio ás doce da mañá na Fundación Caixagalicia de Vigo.

No acto, presentado por Ana Romaní, intervirán Xulián Maure Rivas, Xosé María Gómez Clemente, Carlos Negro e Miguel Anxo Fernán Vello, en representación das asociacións convocantes. Tras estas intervencións, Fernando Abreu e Pablo Carrera, membros do Grupo Dous, interpretarán *Vencerse é cousa de se tratar*, unha partitura musical realizada para a poesía de Xela Arias que inclúe, ademais, a voz en off da propia escritora.

Nacida en Lugo en 1962, Xela Arias pasou boa parte da súa en Vigo, a cidade na que se converteu nun referente do mundo editorial e da poesía de muller. Vencellada a Edicións Xerais desde a súa fundación, a primeiros dos oitenta, Xela Arias deuse a coñecer como poeta en 1986 con *Denuncia do equilibrio* e apontóase a primeiros dos anos noventa coa publicación de *Tigres coma cabalos*, un libro realizado en colaboración co fotógrafo Xulio Gil que resultou especialmente polémico pola inclusión das súas propias fotos espida.

En 1996, tras un prolongado silencio, regresou ás librerías con *Darío a diario*, dedicado ó seu fillo, e pouco antes de morrer, publicou *Intempériome*, o seu derradeiro poemario. •

Xela Arias nun retrato realizado por Xulio Gil

2004

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 1 de abr.

A @CasadeRosalia celebrou o 8 de marzo de 2018 un acto de homenaxe ás poetas Xohana Torres, María do Carme Kruckenberg, Pura Vázquez e #XelaArias2021 que formaban parte do grupo #DaquelasQueCantan #XelaAriasRosalia

2018

Vigo

Poesía reunida (1982-2004). Xela Arias

Xela Arias (Autor/a)
María Xesús Nogueira Pereira (Edición de)

EDICIÓN LITERARIA>XERAIS CLÁSICOS

2ª Edición

O volume Poesía reunida (1982-2004) dá conta da obra poética de Xela Arias e quere contribuír á súa difusión e coñecemento. A escritora ocupou un lugar de seu na cartografía literaria das últimas décadas e a súa obra está en consonancia coa renovación do discurso poético producida dos anos 80 en diante, así como coa proliferación dos discursos do feminismo, aos que acompañou como pioneira. Xela Arias, que manifestou en numerosas ocasións un sentimento de soidade xeracional, reivindicou a condición de muller escritora e reaccionou con contundencia contra o carácter invisibilizador das etiquetas. Para ela, a poesía era «un trato coa búsqueda da vida poderosamente iluminada». Edición, introdución e notas de María Xesús Nogueira Pereira.

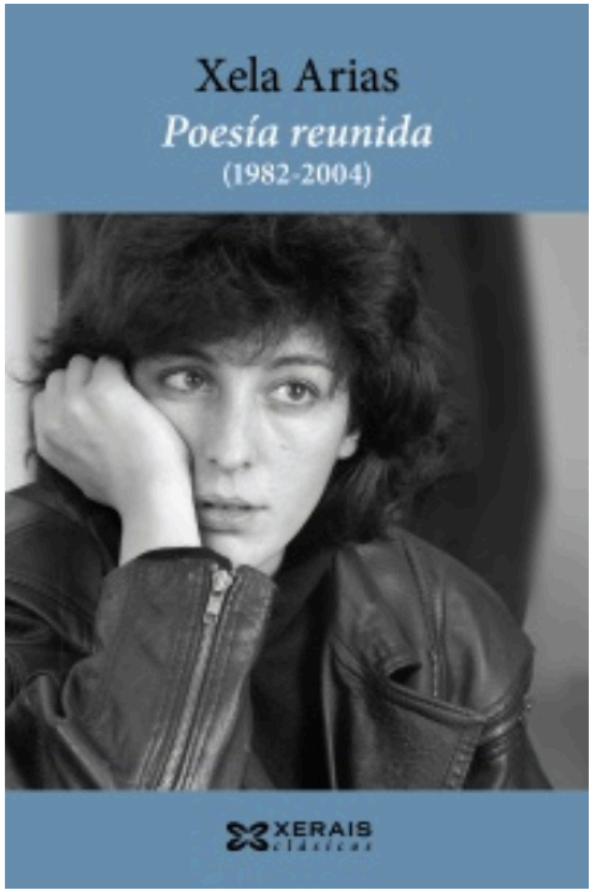

Imprimir Mercar

2018

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 8 de abr.

Tamén dende 2019 a Biblioteca Pública Municipal de Chapela leva o nome de #XelaArias2021, decisión tomada por votación popular convocada polo #ConcelloDeRedondela #BibliotecasDeRedondela @radioredondela @redondela_tweet

FARO DE VIGO

Chapela reconoce la figura de la poetisa Xela Arias al poner su nombre a la biblioteca

▶ La denominación se acordó por votación popular en un concurso organizado por el Concello
▶ La escritora lucense, fallecida en 2003, ejerció como profesora en el instituto de la parroquia

ANTONIO PINACHO ■ Redondela

La Biblioteca Municipal de Chapela ya luce con su nuevo nombre, el de la poetisa y editora Xela Arias Castaño (1962-2003), una denominación por votación popular que surgió de un concurso organizado por el Concello de Redondela con las propuestas de los vecinos.

Durante un sencillo y emotivo acto, que contó con la asistencia de la madre, el hijo y los hermanos de la homenajeada, se descubrió una placa en la puerta del Multiusos del Piñeiral do Crego, en cuya fachada también se rotuló el nombre de Xela para que las próximas generaciones conozcan la figura de esta autora lucense que también fue durante años profesora en el IES de Chapela.

El director de este centro de Secundaria, Miguel Pérez, destacó el recuerdo imborrable que Xela Arias dejó entre los alumnos y compañeros y expresó el orgullo que supone para toda la comunidad educativa que su nombre quede perpetuado en la biblioteca chapelana. Asimismo adelantó que para el próximo mes de mayo el instituto realizará un homenaje a su querida profesora con un mural en el que se plasmará uno de sus versos.

El editor y escritor Manuel Bragado, director hasta el pasado año y durante 24 años de Edicións Xerais, resaltó durante su intervención la trayectoria de Xela Arias a la que definió como una "poeta esencial", y recordó que fue una de las fundadoras de Edicións Xerais en 1979.

La madre, el hijo y un hermano de Xela Arias, Amparo Castaño, Darío Gil Arias (izq.) y Marcos Arias, respectivamente, ayer, durante el acto de la nueva denominación de la biblioteca de Chapela. // Alba Villar

Resaltar la trayectoria

El alcalde de Redondela, Javier Bas, elogió la huella dejada por la poetisa en Chapela tanto como autora como por su persona durante su actividad docente en el instituto de la parroquia. El regidor explicó que la denominación de Xela Arias para la Biblioteca Municipal de Chapela con un proceso participativo forma parte de una iniciativa del gobierno local para resaltar la trayectoria de personas vinculadas a la historia del municipio en distintos ámbitos, al igual que el pasado mes se puso el nombre se Manuel González Soto al Pabellón Municipal de Chapela. "Es una forma de reconocer la trayectoria de las personas destacadas y acercar su figura a un público más amplio. Para entender el presente es importante conocer el pasado", señaló Bas, en referencia al proyecto impulsado por Concello para denominar los edificios públicos y distintos espacios municipales.

Para completar el homenaje se editaron una serie de marcapáginas conmemorativos con la imagen de Xela Arias en los que se incluyeron varios de sus versos como muestra de reconocimiento a su fitura y obra.

2019

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 25 de xan.

A plataforma crítica A Sega homenaxeou o 15 de agosto de 2019 a #XelaArias2021 co VI Día das Galegas nas Letras e en 2018 reclamou para ela o DLG. @aSega_critica [025/365] #XelaAriasHomenaxes (1/4)

1 9 30

2019

Vigo

Manuel Bragado @bretemas · 25 de xan.

Na homenaxe a **#XelaArias2021** do 15 de agosto de 2019 da Sega leuse o manifesto Nosa Señora das Letras, «Escachar a palabra»
@aSega_critica #XelaAriasHomenaxes

asega-critica.net/2019/02/manife...

«Arrasou os marcos, desbotou as imaxes para quedar coas palabras...»

(4/4)

Captura de pantalla

2019

Vigo

XELA ARIAS, O MUNDO ESCRÍBESE CON X

2021

Manuel Bragado @bretemas · 30 de mar.

Excelente colleita de novidades sobre **#XelaArias2021** chegada ás librarías no mes de marzo #XelaAriasRecursos @Xerais @xeraisebook @baiaeditorial #IrIndo @DaPolvora @EdGalaxia @chusnogueira @LuzBeloso @danielchapela1 @emma_pedreira #AnxoRajó #OArquivoDasTrasnas

[089/365]
(1/8)

2021

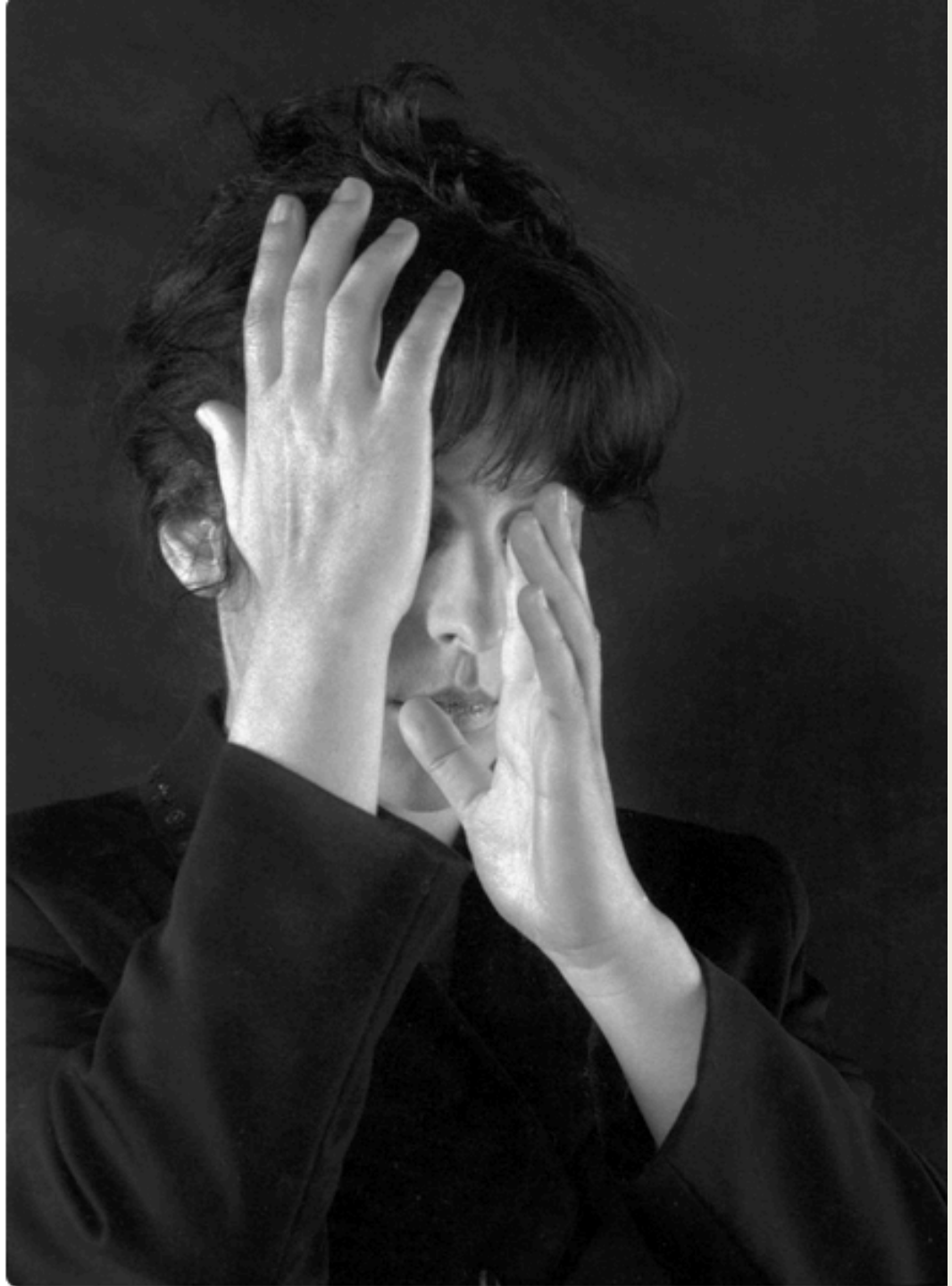

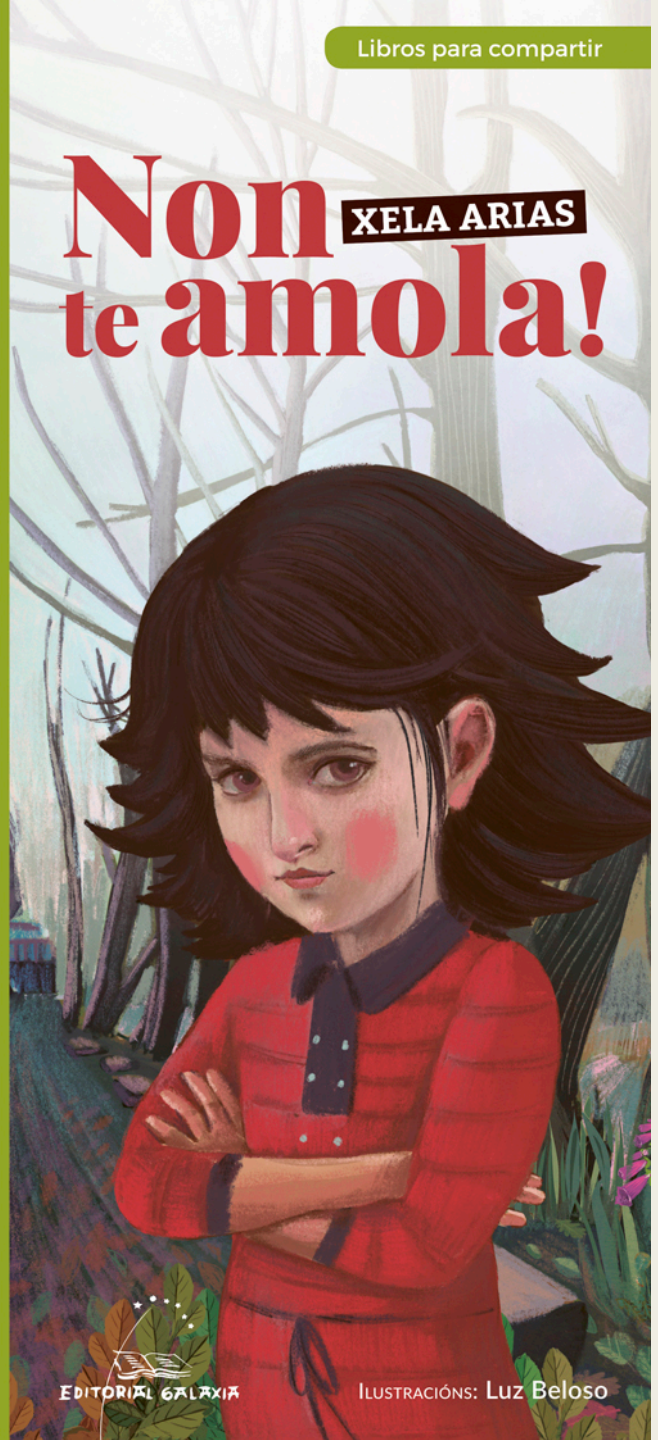
Libros para compartir
Non te amola!
XELA ARIAS
EDITORIAL GALAXIA
ILUSTRACIÓNS: Luz Beloso

2021

Manuel Bragado @bretemas · 2 de abr.

Chegaron xa ás librarías dúas das novidades de @Xerais e @xeraisebook máis agardadas deste ano dedicado a **#XelaArias2021**: «Xela quixo ser ela. Biografía de Xela Arias» de Yolanda Castaño e a nova edición de «Darío a diario» con limiar de @bertadavila #XelaAriasRecursos [**092/365**]

2021

Manuel Bragado @bretemas · 15 de abr.

Chegou ás librarías «Intempestiva. Unha biografía (literaria) de Xela Arias» de Montse Pena Presas publicada por @EdGalaxia **#XelaArias2021** #XelaAriasRecursos @PenaPresas **[105/365]** editorialgalaxia.gal/montes-pena-pr...

LITERATURA NAS MARXES

A CREACIÓN ALÉN DO CANON

16, 17 e 18 de marzo de 2021

Secretaría Xeral de Política Lingüística
Salón de actos do Pazo de San Roque
(Rúa de San Roque, 2, Santiago de Compostela)

Coa participación de Mariña Area, Daniel Asorey, Nee Barros, Carlos Callón, Yolanda Castaño, Míriam Ferradáns, Inma López Silva, Eva Mejuto, María Xesús Nogueira, Emma Pedreira, Montse Pena Presas, Mario Regueira, María Reimóndez, Ana Romaní, Marga Tojo, Bieito Troncoso, Marga do Val e Malores Villanueva.
Organizado por Daniel Chapela.

XUNTA DE GALICIA

Xacobeo 2021 Galicia

2021

XELA ARIAS. A PALABRA ESGAZADA

A Real Academia Galega aborda a vida e a obra da protagonista das Letras Galegas 2021 nesta serie documental de 6 episodios.

Lugo / Vigo

ESTREA O 5 DE ABRIL

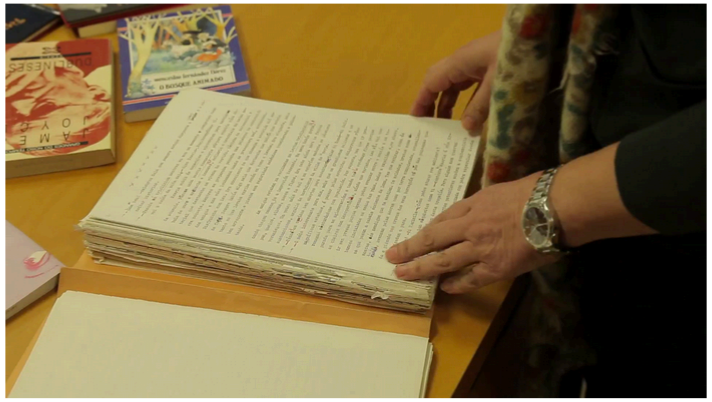

Traballadora das palabras

ESTREA O 13 DE ABRIL

Esgazadora de versos

ESTREA O 20 DE ABRIL

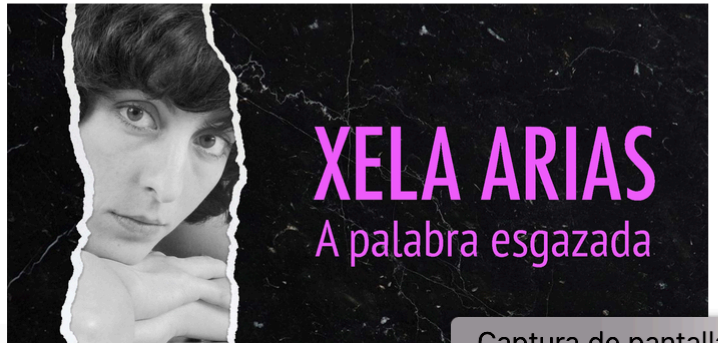

Manuel Bragado @bretemas · 17 de abr.

«Telexornal Xela Arias» informativo realizado polo Departamento de Lingua Galega do CPI dos Dices, Rois. 16 minutos informativos magníficos! Gran peza de utilidade didáctica!
#XelaArias2021 #XelaAriasRecursos #XelaAriasEditora #XelaAriasTradutora
[**107/365**]
youtu.be/7sgolh6vAqA

2021

ÁLBUM

Hasme Oír (Con Versos de Xela Arias)

A banda da Loba • 2021 • 7 canciones, 17 min 43 seg

#	TÍTULO	REPRODUCCIONES	
1	Intempériome A banda da Loba		3:17
2	Interludio 1 A banda da Loba		1:12
3	Tigres coma cabalos A banda da Loba, Xacobe Varela		4:54
4	Interludio 2 A banda da Loba		0:46
	Darío a diario A banda da Loba		3:33

2021

TERTERES|ESTUDIO

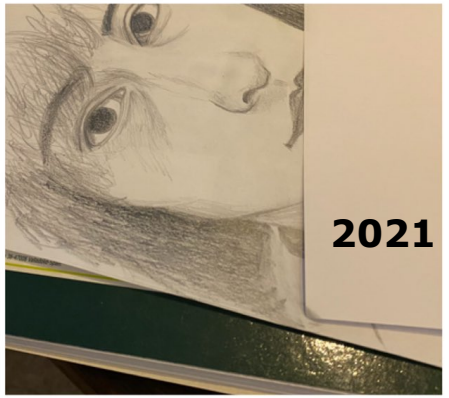

XELA ARIAS